

BRO MORGANNWG

ASESIAD DIGONOLRWYDD GOFAL PLANT

2016-2017

Cynnal yr Asesiad – Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant

Yn ogystal â sefydlu sylfaen darpariaeth, bydd yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant yn galluogi Awdurdodau Lleol i:

- fesur natur a maint yr angen am ofal plant yn yr ardal, a'r cyflenwad o ofal plant
- nodi bylchau yn y farchnad a chynllunio sut i gefnogi'r farchnad i ymdrin â hwy

Mae templed wedi'i greu i gefnogi gwerthusiad corfforaethol o'r materion sydd angen eu hystyried fel y nodir yn y Canllaw Statudol.

Rhaid i'r Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant ddangos fod yr Awdurdod Lleol wedi ystyried ac asesu'r materion a nodir yn Neddf Gofal Plant 2006, Rheoliadau (Asesiad Awdurdod Lleol) (Cymru) 2016 a'r Canllaw Statudol.

Gallai Awdurdodau Lleol ystyried strwythuro'r Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant yn y ffordd ganlynol ac ar y lleiaf ymdrin â'r holl adrannau a nodir.

Prif Ddatganiad

Mae'r Awdurdod Lleol wedi cymryd agwedd gadarnhaol iawn tuag at ofal plant yn draddodiadol ledled Bro Morgannwg. Tra bo nifer o Awdurdodau Lleol yng Nghymru wedi penderfynu chwalu eu Partneriaeth Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant (EYDCP), roedd aelodau EYDCP y Fro yn awyddus i'r grŵp barhau fel y mae er mwyn i bartneriaid a sefydliadau allu parhau i rannu gwybodaeth am faterion lleol a datblygu mentrau cenedlaethol. Mae'r EYDCP yn cwrdd 3 gwaith y flwyddyn.

Mae EYDCP Bro Morgannwg yn parhau i gael gwybodaeth am y galw, hygyrchedd ac argaeledd o ran anghenion gofal plant o fewn ei ffiniau. Trwy weithio mewn partneriaeth â'r sector preifat, gwirfoddol, annibynnol, cymunedol ac a gynhelir, mae wedi ffurfio a sicrhau gwasanaethau plant wrth gymryd cyfrifoldeb a rôl arweiniol o ran cydlynu gwasanaethau ac wedi canolbwyntio'n benodol ar ddarparu:

- Gofal plant digonol, cynaliadwy a hyblyg sy'n ymatebol i anghenion rhieni; a
- Gwybodaeth, cyngor a chymorth mewn perthynas â gofal plant i rieni, darpar rieni a'r rheiny sy'n gyfrifol am rianta neu ofalu am blentyn.

Fel prif bartner, mae Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd y Fro yn siop un stop i deuluoedd sy'n byw yn y Fro a phobl sy'n gweithio â theuluoedd. Maent yn rhoi gwybodaeth ar nifer o wahanol bynciau gan gynnwys: Gofal plant, grwpiau rhieni a phlant bach, cynlluniau gofal gwyliau ac ati Mae'r GGD yn chwarae rôl allweddol yn y Fro wrth drafod gofal plant ac mae ganddynt dudalen penodol ar eu gwefan.

Cefnogodd y Fro y peilot cychwynnol o'r Cyfnod Sylfaen mewn 2 leoliad yn y Fro – un mewn lleoliad a gynhelir ac un mewn lleoliad Cylch Meithrin nas cynhelir. Mae athro ymgynghorol Blynyddoedd Cynnar y Fro ar gyfer y Cyfnod Sylfaen yn cefnogi ac yn cynorthwyo 6 lleoliad Addysg Gynnar nas cynhelir sydd wedi cofrestru gyda AGGCC ac Estyn.

Mynegodd y Cyngor ddiddordeb mewn bod yn weithredwr cynnar yn gysylltiedig â'r Cynnig Gofal Plant 30 awr newydd. Fel un o ardaloedd awdurdod lleol mwyaf amrywiol Cymru, mae'r Cyngor yn awyddus i sicrhau bod llesiant plant a phobl ifanc yn cael ei adlewyrchu yn y gwasanaethau a gynigir ganddynt. Yn anffodus roedd y Fro yn aflwyddiannus yn ei gais ar gyfer y project peilot.

Mae'r Awdurdod Lleol hefyd yn cynnig nifer o gynlluniau sy'n cefnogi plant i gael gofal plant ac i helpu i gynnal gofal plant cyfredol. Mae'r rhain yn cynnwys; y Cynllun Lleoedd â Chymorth a grantiau i ddarparwyr gofal plant i gefnogi eu cynaliadwyedd. Mae rhagor o wybodaeth ar y cynlluniau hyn ar gael yn adran 11 Cynaliadwyedd y ddogfen hon.

Yn ddiweddar, cyflwynodd Bro Morgannwg Swyddog Ansawdd a Monitro Blynyddoedd Cynnar, a fydd yn ymweld â lleoliadau gofal plant cofrestredig ac anghofrestredig, gan gynnig cyngor a chanllaw mewn perthynas â datblygu a chefnogi darpariaeth gofal plant a blynyddoedd cynnar cyfredol.

Cydnabyddiaethau

Lluniwyd yr adroddiad hwn gan y bartneriaeth gofal plant datblygu blynyddoedd cynnar, gwasanaeth gwybodaeth i deuluoedd a'r tîm perfformiad a datblygiad o fewn y Cyngor Bro.

Wrth lunio'r ddogfen hon rydym yn ddiolchgar iawn i:

Cydweithwyr o fewn y Cyngor Bro Morgannwg, gan gynnwys –

Adfywio a chynllunio

Gwasanaethau plant i bobl ifanc

Tîm anabledd plant iechyd

Gwella ysgolion a chynhwysiad

Datblygu chwarae a chwaraeon

Dechrau'n Deg

Perfformiad a datblygu gwasanaethau

I ymatebwyr am gwblhau holiaduron a ymgynghoriadau:

Caerdydd a'r Fro a Bwrdd Diogelu Plant

PACEY Cymru

Glybiau Plant Cymru Kids' Clubs

Ganolfan byd gwaith

Mudiad Meithrin

Cymdeithas darparwyr cyn ysgol Cymru
Coleg Caerdydd a'r Fro
Ysgolion yn y Fro Morgannwg
Awdurdodau lleol cyfagos

Diolch i gofal ac Arolygiaeth Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) i ddarparu data datganiad hunanasesu gwasanaeth (SASS) i gefnogi cyflenwad gofal plant a'r gweithlu adrannau o'r ddogfen.

Ac yn olaf,

Rhaid diolch mwyaf yn mynd i s o'r rhieni/gofalwyr, plant, pobl ifanc, cyflogwyr a darparwyr gofal plant sy'n mynychu grwpiau ffocws, cwblhau holiaduron a chyfweliadau wyneb yn wyneb.

Cynnwys

Tudalen

1. Cyflwyniad/Cyd-destun	6
2. Gweithio mewn Partneriaeth ac Ymgynghori.....	8
3. Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant ac Asesiad Anghenion Llesiant Lleol.....	9
4. Poblogaeth.....	11
5. Trosolwg – Mathau, Gwasanaethau a Lleoedd Gofal Plant.....	25
6. Cyflenwad Gofal Plant.....	38
6.1. Gwarchodwyr Plant.....	39
6.2. Meithrinfeydd Diwrnod Llawn.....	57
6.3. Gofal Dydd Sesiynol.....	69
6.4. Crèches.....	81
6.5. Gofal y Tu Allan i'r Ysgol.....	81
6.6. Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored.....	97
6.7. Nanis.....	99
7. Deall Anghenion Rhieni / Gofalwyr.....	100
8. Addysg Feithrin Am Ddim a Darpariaeth Dechrau'n Deg	147
9. Darpariaeth Clwb Brechwast Am Ddim.....	155
10. Credyd Treth Gwaith / Credyd Cynhwysol a Gofal Plant â Chymorth Cyflogwr / Gofal Plant Di-Dreth.....	157
11. Cynaliadwyedd.....	165
12. Trawsffiniol.....	169
13. Datblygu'r Gweithlu a Hyfforddiant	170
14. Canlyniadau Ymgynghori â Rhanddeiliaid (fel yr amlinellir yn adran 2).....	184
15. Crynodeb – Dadansoddiad Bwlch a Meysydd I'w Gwella.....	211
16. Adborth o'r Ymgynghoriad Cyhoeddus.....	225

1. Cyflwyniad/Cyd-destun

Cafwyd nifer o heriau, mae rhai wedi'u nodi isod, wrth gynnal yr Aseiad Digonolrwydd Gofal Plant hwn. Roedd hyn yn cynnwys templed CSA Llywodraeth Cymru newydd a ddyluniwyd fel y gellid cymryd agwedd mwy cyffredinol tuag at aseidiadau. Adolygwyd yr holiadur rhianta hefyd i geisio'i wneud yn symlach i'r ddau riant a darparwyr rieni i'w gwblhau. Fodd bynnag, roedd yr amrywiaeth o opsiynau i rieni oedd yn ei gwblhau yn ei wneud yn fwy llafurus a dryslyd.

I leihau gwaith, mae'r Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) yn casglu gwybodaeth trwy eu ffurflenni SASS ar ran Awdurdodau Lleol. Byddai hyn yn galluogi Awdurdodau Lleol i gwblhau setiau data perthnasol ar gyfer y cyflenwad o ofal plant a rhoi trosolwg o ofal plant lleol. I gael darlun clir, roedd angen i 100% o ddarparwyr gofal plant ymateb. Yn anffodus roedd oedi gyda'r data yn dod i Awdurdodau Lleol gyda dim ond 76% yn ymateb. Mae hyn yn golygu na ellir rhoi darlun cywir o ofal plant o fewn yr aseiad hwn. Gwelwyd eto bod gormod o amser staff yn cael ei dreulio ar asesu.

Mae'r gyfradd ymateb o 76% hefyd wedi ychwanegu her bellach wrth edrych ar ddata'r Gweithlu. Mae'r gyfradd ymateb yn golygu nad yw'n bosibl rhoi trosolwg llawn o gymwysterau staff, yr hyfforddiant a gyflawnir ac anghenion hyfforddiant yn y dyfodol. Fodd bynnag, mae wedi bod yn bosibl cael ffigurau i weithio ohonynt – mae manylion pellach ar gael o fewn adran gweithlu y ddogfen.

Mae'r Aseiad Digonolrwydd Gofal Plant yn edrych ar nifer o wahanol gydrannau er mwyn asesu digonolrwydd a chreu'r adroddiad hwn. Bydd angen i'r aseiad hwn ystyried y cyflenwad cyfredol o ofal plant ym Mro Morgannwg (gan gynnwys math, nifer y darpariaethau, lleoliad, costau, lleoedd sydd ar gael, dewis) a'r bylchau o ran gofal plant (gan gynnwys lleoliad, dewis, rhwystrau i dderbyn darpariaeth, diffyg lleoedd).

Er mwyn cynnal yr aseiad hwn a chasglu'r wybodaeth sy'n ofynnol i gyflawni a darparu Aseiad Digonolrwydd Gofal Plant a Chynllun Gweithredu llwyddiannus, roedd hi'n holl bwysig edrych ar nifer o wahanol feysydd gan gynnwys:

- Ymgynghori â rhieni/gofalwyr
- Ymgynghori ag Ysgolion
- Ymgynghori â chyflogwyr
- Ymgynghori â Darparwyr
- Ymgynghori â Phlant a Phobl Ifanc

- Ymgynghori â rhanddeiliaid ehangach (e.e. Bwrdd Lleol Diogelu Plant, Canolfan Byd Gwaith a Mwy, Tîm Iechyd ac Anableddau Plant, Mudiad Meithrin (MM), Cymdeithas Darparwyr Cyn-Ysgol Cymru, Clybiau Plant Cymru, Cymdeithas Meithrinfeydd Dydd Cenedlaethol, PACEY, Cynllun Strategol Cymraeg mewn Addysg ac ati).

Yn anffodus nid yw pob un o'r grwpiau allweddol wedi ymateb i geisiadau ymgynghori sy'n siomedig ac anffodus gan fod yr asesiad yn rhoi cyfle i'r grwpiau hyn roi eu safbwyntiau.

Caiff Cynllun Gweithredu ei ddyfeisio gan ddefnyddio data o'r dadansoddiad bylchau o fewn yr Aseiad Digonolrwydd Gofal Plant a chaiff ei gyflwyno i aelodau'r Bartneriaeth Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant a/neu bartneriaid allweddol ar gyfer cael cadarnhad. Bydd angen dod i gytundeb o ran rolau a chyfrifoldebau wrth ddiwallu camau gweithredu ynghyd â'r adnoddau sydd ar gael.

Trafodir y Cynllun Gweithredu bob 6 mis i sicrhau bod targedau yn cael eu cyrraedd a phenderfynu os oes angen ail-edrych ar dargedau.

2. Gweithio mewn Partneriaeth ac Ymgynghori

Dylai'r adran hon ddangos i ba raddau roedd rhanddeiliaid, fel yr ystyrir yn briodol, ac a nodir yn atodlen 2 y Canllaw Statudol, yn cymryd rhan yn y broses o gynnal yr Aseiad a datblygu'r cynllun gweithredu. Dylai ddisgrifio sut mae'r Awdurdod Lleol wedi cael safbwyntiau rhanddeiliaid a sut mae'r wybodaeth wedi cael ei dadansoddi a'i defnyddio i lunio cynlluniau yn y dyfodol.

Yn benodol, yn unol ag atodlen 2, rhaid cyfeirio at y canlynol:

- Bwrdd Diogelu Plant
- Fforwm Addysg Cyfrwng Cymraeg
- Grŵp Monitro Chwarae
- Swyddfeydd Canolfan Waith a Mwy

Dylid hefyd cyfeirio at bwy yr ymgysylltwyd â hwy:

- Adrannau Awdurdod Lleol Perthnasol
- Sefydliadau Ymbarel / Partner
- AGGCC
- Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd
- Awdurdodau Lleol Cyfagos
- Ysgolion ym Mro Morgannwg

Ceir rhagor o wybodaeth mewn perthynas â gweithio mewn partneriaeth ac ymgynghori yn Adran 14

3. Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant ac Asesiad Anghenion Llesiant Lleol

Asesiad Llesiant

At ddibenion yr Asesiad Llesiant ac i'n helpu ni i gael dealltwriaeth well o lesiant cymunedau ym Mro Morgannwg rydym wedi ystyried yr ardal gyfan ac hefyd rhannu'r sir yn dair ardal.

Y tair ardal yw'r Barri, Gorllewin y Fro a Dwyrain y Fro ac mae rhannau o'r Fro sydd wedi'u cynnwys yn y tair ardal wahanol wedi'u nodi isod ac wedi'u rhestru yn ôl ward etholiadol. Mae proffiliau cymunedol ar gyfer pob un o'r tair ardal hefyd ar gael. Mae'r ardaloedd tua'r un maint o ran poblogaeth ac yn adlewyrchu sut mae gwasanaethau'n cael eu cynllunio a'u darparu ar hyn o bryd gan sefydliadau partner o fewn y Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus.

Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro
Dyfan	Dinas Powys	Saint-y-brid .
Gibbonsdown	Sili	Llandŵ / Ewenni
Court	Llandochau	Llanilltud Fawr
Cadoc	Cornerswell	Y Bont-faen
Illtud	St. Augustine's	Llanbedr-y-fro
Buttrills	Stanwell	Saint Athan
Baruc	Plymouth	Y Rhws
Castleland		Gwenfô

Y tair ardal a nodir uchod yw'r ardaloedd yr ydym wedi canolbwyntio arnynt wrth archwilio rhai elfennau o'r asesiad. Er enghraifft yn y data holiadur rhieni, a gymerwyd o'r arolwg SNAP, roedd rhai cyfraddau ymateb lefel ward mor isel nad oedd yn rhoi swm ystyrlon o fanylion i fod o unrhyw werth. Felly, roedd rhoi'r wybodaeth i mewn i'r tair ardal yn rhoi darlun llawer cliriach.

Wrth gasglu data a gwybodaeth ar gyfer yr Aseiad Digonolrwydd Gofal Plant (ADGP), yn anffodus mae asesiad Llesiant Bro Morgannwg dal ar ffurf DRAFFT gan nad oedd modd allosod yr holl wybodaeth i lunio'r ADGP. Fodd bynnag, caiff copi o'r ADGP ei roi i'r Bwrdd Gwasanaeth Cyhoeddus at ddiben yr asesiad anghenion Llesiant lleol ar ôl iddo gael ei gwblhau.

Fodd bynnag, mae'r Aseiad Llesiant wedi rhoi gwybodaeth o ran Poblogaeth a Demograffeg a welir yn Adran 4 - Poblogaeth.

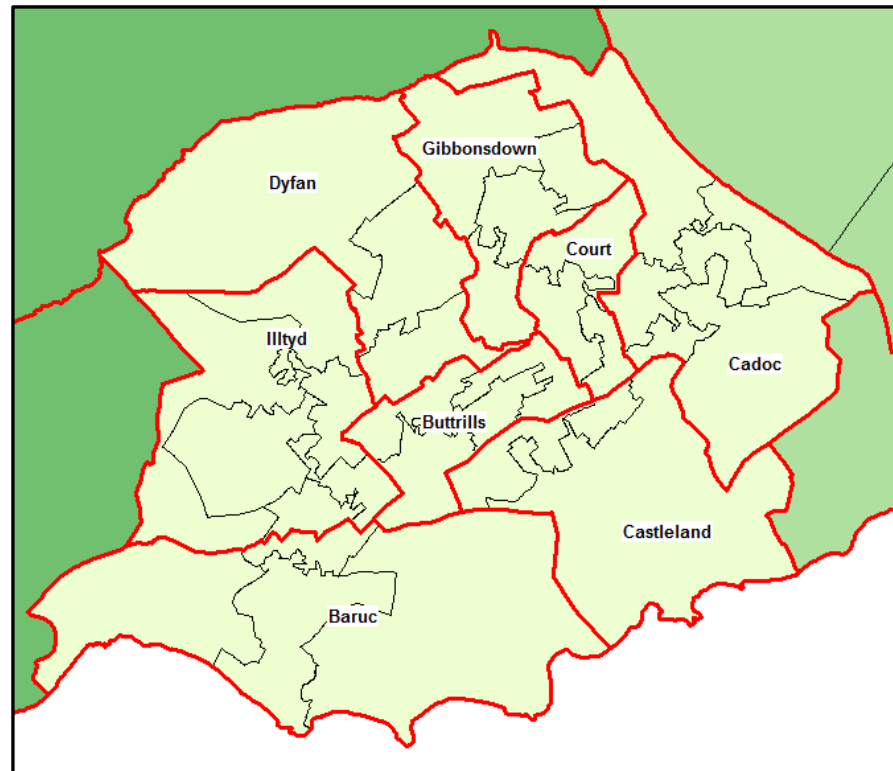
4. Poblogaeth

Dylai'r adran hon gynnwys proffil o'r bwrdeistref cyfan gan gynnwys demograffeg. Yn benodol yn unol â'r Rheoliadau rhaid i'r Aseiad gynnwys manylion:

Proffil Bro Morgannwg

At ddibenion yr Aseiad Llesiant ac i gael dealltwriaeth well o'n cymunedau ym Mro Morgannwg rydym wedi rhannu'r ardal yn dair cymuned, y Barri, Gorllewin y Fro a Dwyrain y Fro. Mae'r proffiliau cymunedol hyn wedi'u datblygu i gyd-fynd â phroffil Bro Morgannwg a byddwn yn parhau i wella'r proffiliau hyn fel rhan o'n hymgysylltiad parhaus trwy'r Bwrdd Gwasanaethau Cyhoeddus. Mae'r proffil yn dod ag ystod o wybodaeth am yr ardal ynghyd gan gynnwys data poblogaeth, manylion projectau ac asedau o fewn y gymuned; nid cyfeiriadur o wasanaethau mohono ond proffil sy'n rhoi gwybodaeth allweddol am yr ardal. Mae'r proffil cymuned yn canolbwyntio ar ardal y Barri fel y manylir yn y map isod ac mae'r ardal yn cynnwys y wardiau canlynol:

- Dyfan
- Gibbonsdown
- Court
- Cadoc
- Illtud
- Buttrills
- Baruc
- Castleland

Nodweddion Ardal Cymunedol

Caiff adroddiadau proffil cymunedol eu llunio ar gyfer pob ardal gan edrych ar nodweddion yr ardal mewn mwy o fanylder a rhoi trosolwg o brif ganfyddiadau'r asesiad ar gyfer yr ardal honno. Mae'n bwysig cydnabod y gwahaniaethau sy'n bodoli ym Mro Morgannwg a rhwng ac o fewn ardaloedd cymunedol.

Un mesur amrywiaeth defnyddiol o ran nodweddion poblogaeth yw set data Dosbarthiad Ardal Gynnyrch Cyfrifiad 2011. Datblygwyd hwn gan Goleg Brifysgol Llundain mewn partneriaeth â Swyddfa Ystadegau Cenedlaethol ac mae'n ceisio grwpio ardaloedd daearyddol ynghyd yn ôl nodweddion allweddol sy'n gyffredin i'r boblogaeth yn y grŵp hwnnw (a elwir yn glystyrau) sy'n deillio o ddata Cyfrifiad 2011.

Defnyddiwyd 60 amrywiad i adeiladu'r dosbarthiadau dan y penawdau 'Strwythur Demograffig', 'Cyfansoddiad Aelwyd', 'Tai', 'Cymdeithasol-economaidd' a 'Chyflogaeth'.

Cynhyrchir y dosbarthiadau hyn ar ddaearyddiaeth Ardal Gynnyrch (AG), ac felly roedd yn cynnwys tua 150 o aelwydydd ar ddiwrnod y Cyfrifiad (27 Mawrth 2011). Mae'r rhain wedi'u rhannu'n wyth 'uwch grŵp', 26 'grŵp' a 76 'is-grŵp'.

I ddangos y gwahaniaeth rhwng ardaloedd dwyster uchel Y Barri, Penarth a Llanilltud Fawr o gymharu â gweddill Bro Morgannwg mae'r dosbarthiad wedi'i gyfyngu i ardaloedd lle ceir adeiladau.

Dwyrain y Fro

Mae rhaniad clir rhwng y gogledd/de ym Mhenarth rhwng 'Preswylwyr Dinesig Cyfyngedig' a 'Phreswylwyr Maestrefi'. Mae ardaloedd dinesig cyfyngedig yn dueddol o gael lefelau anghyflogaeth uwch, lefelau is o ran cymwysterau, a chyfran uwch o bobl y mae eu gweithgareddau o ddydd i ddydd wedi'u cyfyngu o'u cymharu â'r cyfartaledd cenedlaethol. Mae maestrefi yn debygol o gael unigolion â lefel cymwysterau uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol a lefelau anghyflogaeth is.

Y Barri

Yn Y Barri, mae nifer o Ardaloedd Cynnyrch wedi'u dosbarthu fel ardaloedd o galedi. O fewn y dosbarthiad hwn mae cyfraddau anghyflogaeth yn debygol o fod yn uwch na'r cyfartaledd cenedlaethol; mae aelwydydd yn debygol o fyw mewn llety rhentu cymdeithasol; ac mae'n debygol y bydd canran lai o bobl â chymwysterau lefel uwch.

Gorllewin y Fro

Yng Ngorllewin y Fro, ceir ardaloedd sydd wedi'u dosbarthu fel ardaloedd o galedi o gwmpas Sain Tathan a Llanilltud Fawr. Mae ardaloedd eraill yng Ngorllewin y Fro wedi'u dosbarthu fel 'Preswylwyr Gwledig' neu 'Breswylwyr Maestrefi'. **Data poblogaeth ac ystadegau allweddol ar gyfer yr ardal**

Noder – Mae data yn y tabl canlynol yn seiliedig ar ffigurau Cyfrifiad 2011 oni bai y nodir yn wahanol. Felly gallai'r ffigurau hyn fod ychydig yn wahanol i'r rheiny a gyhoeddir mewn manau eraill.

Mae'r tabl canlynol yn rhoi cymhariaeth **rhwng** ein hardaloedd cymunedol ar gyfer ystod o ystadegau allweddol.

	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro	Bro Morgannwg	Cymru
Demograffeg a Dynameg					
Poblogaeth Preswylwyr (Mehefin 2015)	52,200	36,800	38,500	127,500	3,099,086
Ardal (Hectarau)	1,845	3,542	27,699	33,095	2,073,511
Dwysedd Poblogaeth (nifer y bobl fesul hectar)	27.8	10.3	1.4	3.8	1.5
% y Boblogaeth 0-15 oed	20.5	17.4	18	18.9	18.2
% y Boblogaeth 16 – 24 oed	11.2	9.2	10.8	10.5	12.2
% y Boblogaeth 16 – 64 oed	64.3	61.4	62.4	62.9	63.5
% y Boblogaeth 65+ oed	15.2	21.2	19.6	18.3	18.4
% y Boblogaeth 3+ oed sy'n Gallu Siarad Cymraeg	11.1	10.5	10.8	10.8	19
% y Boblogaeth y mae eu Gweithgareddau o Ddydd i Ddydd wedi'u Cyfyngu	22.4	20.1	17.7	20.3	22.7
Cyflogaeth					
% Hawlwyr Lwfans Ceisio Gwaith	3.6	1	1.4	2.2	2.8

	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro	Bro Morgannwg	Cymru
% y Boblogaeth a Gyflogir mewn Swyddi Proffesiynol	12	24.6	20.3	18.3	15.8
Daliadaeth (Efallai na fydd canrannau'n dod i 100% gan fod opsiynau daliadaeth eraill ar gael)					
Nifer yr Aelwydydd	22,167	15,833	15,505	53,505	1,302,676
% yn Berchen yn Gyfan gwbl	26.9	40.1	42.9	35.8	33.4
% Yn Berchen gyda Morgais/Benthyciad	36.9	36.2	37.3	36.8	32
% Rhentu Cymdeithasol – Awdurdod Lleol	11.5	4.7	4.7	7.5	9.9
% Rhentu Cymdeithasol – Arall	7.1	3.8	1	4.4	6.7
% Rhentu'n Breifat	14.8	12.2	10	12.7	12.7
Cyfansoddiad Aelwydydd					
% Aelwydydd Pensiynwyr Unigol	12.2	15.3	12.4	13.2	13.7
% Aelwydydd Rhieni Unigol	14.5	9.4	8.5	7.5	7.5
Cyfleusterau Aelwydydd					
% Aelwydydd â Dim Mynediad i Gar neu Fan	27	17.4	10.6	19.4	22.9
% Aelwydydd â Dim Gwres Canolog	1.9	2	1.1	1.7	2.3

Ffigurau Poblogaeth Arfaethedig ar gyfer yr ardal Awdurdod Lleol

Roedd poblogaeth Bro Morgannwg fel yn amcangyfrifon canol blwyddyn 2015 yn seiliedig ar ddata Cyfrifiad 2011 ychydig dan 128,000. O'r rhain, mae tua 51% yn ferched a 49% yn ddynion.

Mae gan y Fro broffil oedran poblogaeth tebyg i gyfartaledd Cymru â 18.5% o'r boblogaeth rhwng 0 a 15 oed, 61.1% 16-64 oed a 20.4% 65+ oed. Mae rhagamcaniadau poblogaeth yn amcangyfrif erbyn 2036 y bydd y boblogaeth 0-15 oed a 16-64 yn gostwng. Mae gan y Fro hefyd boblogaeth sy'n heneiddio a disgwylir i nifer y bobl 65+ gynyddu'n sylweddol a bod yn uwch na chyfartaledd Cymru.

Ar hyn o bryd, mae canran poblogaeth y Fro sy'n adrodd cyfyngiadau o ran gweithgareddau oherwydd anabledd yn un o'r isaf yng Nghymru.

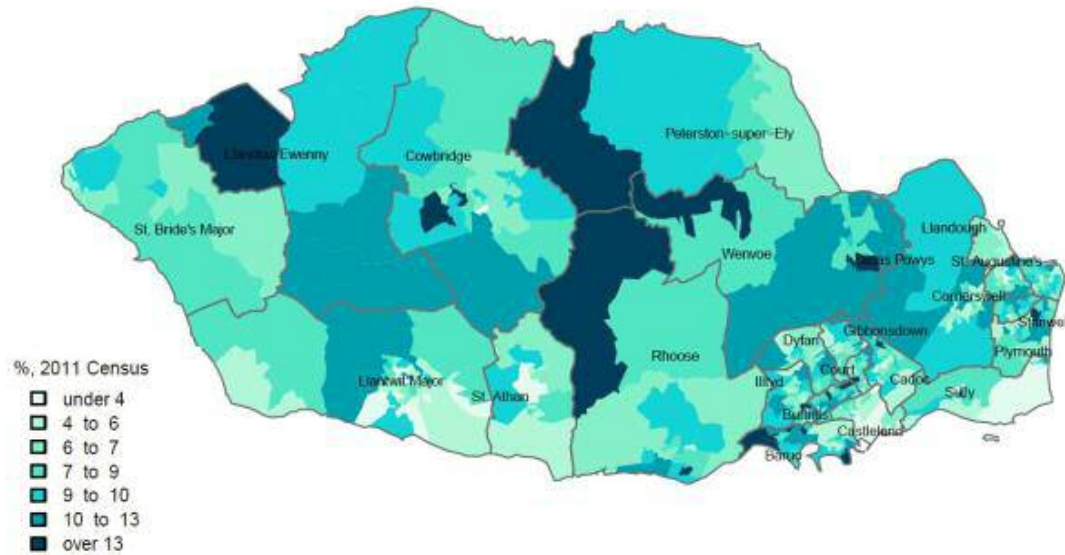
Adroddwyd bod 2.8% o boblogaeth y Fro o gefndir heb fod yn wyn a 6% o'r boblogaeth gyfan wedi'i geni y tu allan i'r DU. O'r rhain, cyrhaeddodd 33% ar ôl 2004. O ran poblogaeth ymfudwyr y Fro adroddwyd bod 59% wedi'u geni y tu allan i'r UE, 14% wedi'u geni mewn gwlad sydd yn y broses o ddod yn aelod o'r EU a 27% wedi'u geni yn yr UE. Roedd gan y Fro falans ymfudo mewnol negyddol yn 2015, mae mewnfudo mewnol yn cyfeirio at bobl sy'n symud rhwng gwledydd y DU. Yn y Fro roedd mwy o bobl yn symud i wledydd eraill y DU nag oedd yn symud i'r ardal o wledydd y DU.

O ran yr iaith Gymraeg dim ond 3% o breswylwyr a nododd eu bod yn gallu siarad Cymraeg yn rhugl, gyda 87% ddim yn gallu siarad Cymraeg o gwbl. Roedd gan y 10% arall lefelau gallu amrywiol yn y Gymraeg. O'r gyfran fechan o'r boblogaeth sy'n gallu siarad Cymraeg, adroddwyd bod 25% yn defnyddio'r Gymraeg yn ddyddiol.

Mae'r map isod yn dangos bod y lefel o sgiliau Cymraeg yn amrywio ledled Bro Morgannwg.

The Vale of Glamorgan

Table: Welsh language skills
KS207WA0014 (Can speak, read and write Welsh)

The maps show percentages within Census 2011 output areas, within electoral divisions

Map created by Hywel Jones. Variables KS208WA0022-27 corrected

Contains National Statistics data © Crown copyright and database right 2013; Contains Ordnance Survey data © Crown copyright and database right 2013

Y prif dueddiadau a ffactorau sy'n debygol o effeithio ar y ffigurau hynny

Mae Cynllun Datblygu Lleol y Cyngor 2011 – 2026 yn nodi gofyniad anheddau yn y dyfodol gan ddefnyddio rhagamcaniadau poblogaeth ac aelwydydd Llywodraeth Cymru fel y man cychwyn ar gyfer ystyriaethau. Gwneir lwfansau ychwanegol ar gyfer effaith dyheadau twf economaidd y Cynllun (gan gynnwys datblygiadau ym Mharth Menter Sain Tathan a Maes Awyr Caerdydd) a lwfans i ymdrin â'r anghenion tai fforddiadwy fel a ganlyn:

Cydrannau Gofyniad Anheddau Bro Morgannwg 2011-26	
	Anheddau
Rhagamcan Poblogaeth ac Aelwydydd ymfudwyr 10 mlynedd cyfartalog yn seiliedig ar ddata 2011	7,399
Effaith twf economaidd posibl - 1,540 o aelwydydd, wedi'i luosi gyda chymhareb gyfnewid aelwyd i annedd o 1.04	1,602
Lwfans ar gyfer darpariaeth tai fforddiadwy ychwanegol	459
Gofyniad tai	9,460

Hefyd, mae lwfans hyblygrwydd o 10% wedi'i gynnwys yng nghyflenwad tai y Cynllun, gan ddarparu cyfanswm cyflenwad tir tai o 10,408 annedd i 2026 (Polisi MG1). Ar ôl i ganiatâd cynllunio presennol a lwfansau datblygu 'ffawdelw' gael eu hystyried mae'r Cynllun yn dyrannu tir tai ar gyfer 8,525 annedd (Polisi MG2). Mae lleoliad y datblygiad hwn ym 'mharth de-ddwyrain' Bro Morgannwg ac yn yr aneddiadau addas eraill a nodir yn hierarchaeth aneddiadau y Cynllun.

Gellir gweld y dyraniadau tai ar y Map Cynigion CDLI Drafft ar Adnau: http://myvale.valeofglamorgan.gov.uk/LDP_FullScreen.html

Dylid nodi bod pedwar o ddyraniadau tai newydd a diwygiedig wedi'u cynnwys fel rhan o'r Newidiadau o Faterion sy'n Codi i'r CDLI a gellir gweld y rhain yma: <http://www.valeofglamorgan.gov.uk/Documents/Living/Planning/Policy/LDP/Action-Points/HS23-AP5-Amended-Sept-2016.pdf>

Hefyd, mae'r dosbarthiad o ddyraniadau tai yn y Cynllun ar Adnau i'w weld yn ffigur 1 isod a gymerwyd o Bapur Cefndirol Cyflenwad Tai 2013. Noder – bydd y ffigurau hyn wedi cael eu heffeithio gan y dyraniadau newydd a diwygiedig a gynigwyd yn 2016 fel rhan o'r Newidiadau o Faterion sy'n Codi.

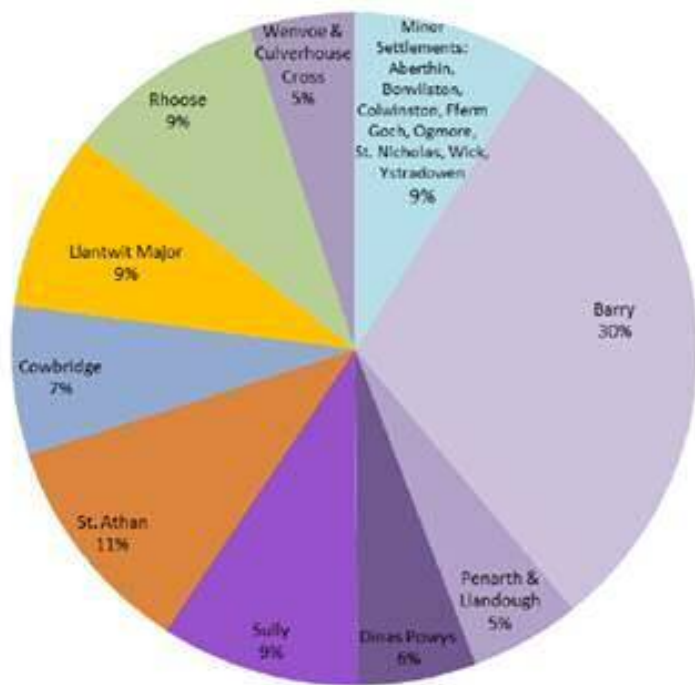

Figure 1: Spatial Distribution of Housing Allocations

Mae manylion pellach am y rhagamcaniadau aelwydydd a phoblogaeth i'w gweld yn y ddogfen ganlyinol: **SD23 – Papur Cefndirol Darpariaeth Tai (2015)** Mae Tabl 7 isod yn rhoi cymhariaeth o brojectau blaenorol yn erbyn y ffigurau ymfudwyr 10 mlynedd cyfartalog yn seiliedig ar ddata 2011 (yn y golofn ar y dde) a ffurfiodd y man cychwyn ar gyfer ystyriaethau yn y dyfodol.

Table 7 - Population Projections Summary Table for the Vale of Glamorgan

Type	Year	2006-based - WG Principal	2008-based - WG Principal	2008-based - LDP Preferred - Option 1 (Excluding Contingency)	2011-based - WG Principal	2011-based - WG 10Yr Av Migration
Population	2006	123,275	-	-	-	-
	2008	125,115	124,123	124,123	-	-
	2011	128,083	126,654	125,804	126,679	126,679
	2016	133,278	130,992	130,062	128,944	130,190
	2021	138,604	135,534	134,540	130,978	133,490
	2026	143,589	139,729	138,686	132,529	136,281
Population Change between 2011-2026=		15,506	13,075	12,882	5,850	9,602
Households	2006	51,778	-	-	-	-
	2008	53,157	52,818	52,818	-	-
	2011	55,342	54,804	54,454	53,620	53,620
	2016	59,174	58,236	57,875	55,618	56,139
	2021	62,822	61,486	61,094	57,529	58,566
	2026	66,131	64,365	63,935	59,179	60,738
Households required between 2011-2026=		10,789	9,561	9,481	5,559	7,118
Dwellings	2006	54,343	-	-	-	-
	2008	55,791	55,434	55,434	-	-
	2011	58,084	57,519	57,152	55,738	55,738
	2016	62,105	61,121	60,742	57,815	58,357
	2021	65,935	64,532	64,121	59,801	60,879
	2026	69,407	67,554	67,102	61,517	63,138
Dwelling required between 2011 - 2026 =		11,323	10,034	9,950	5,778	7,399
WG Household to Dwelling conversion ratio 1:1.04		11,220	9,943	9,860	5,781	7,403

Note: shaded cells have been identified as they are the base year for each projection.

Hefyd, manylion maint cyfartalog aelwydydd ac mae'n dangos mai maint cyfartalog aelwydydd yn 2011 oedd 2.32 a disgwylir i'r ffigur hwn ostwng i 2.20 yn 2026.

Fel rhan o'r broses rhagamcanu poblogaeth, mae unrhyw 'boblogaethau arbennig' sy'n statig a sefydliadol e.e. myfyrwyr amser llawn 18 a hŷn, aelodau preswyl o'r lluoedd arfog a charcharwyr wedi'u hystyried. Byddai hyn yn cynnwys y poblogaethau statig neu 'ddiflanedig' a grybwyllwch yn RAF Sain Tathan a Pharc Busnes Aerospace.

Yn gryno, caiff cyfrifiadau Awdurdod Lleol eu gwneud yn y ffordd ganlynol ar gyfer pob blwyddyn -

- Cymryd poblogaeth y flwyddyn flaenorol;
- Peidio â chynnwys poblogaethau arbennig (is-setiau o boblogaeth a elwir 'poblogaethau statig' megis Carcharwyr, Lletywyr Ysgol a Lluoedd Arfog)
- Heneiddio'r boblogaeth gan un flwyddyn;
- Ychwanegu genedigaethau a thynnu marwolaethau;
- Caniatáu ar gyfer ymfudwyr mewnol ac allanol ac
- Ychwanegu'n ôl i'r boblogaeth arbennig.

Dylid cymryd gwybodaeth ddemograffig o'r wybodaeth a gesglir gan awdurdodau lleol wrth ddatblygu eu Hasesiad Anghenion Llesiant Lleol.

Mae gwybodaeth ddemograffig wedi'i chymryd o'r asesiad anghenion llesiant DRAFFT fel sydd yn y Proffil Poblogaeth uchod.

Ffigurau poblogaeth (cyfredol ac arfaethedig) yn ôl oedran plant

Gellir gweld gwybodaeth ar y ffigurau poblogaeth ar gyfer Bro Morgannwg dan Adran 4: Poblogaeth – Proffil Bro Morgannwg

Cyfraddau genedigaethau byw

Data a gafwyd o'r Swyddfa Ystadegau Cenedlaethol, Genedigaethau Byw cyhoeddedig ar gyfer 2015 ac sydd wedi'u nodi fel cyfanswm o 1,333; 687 (52%) (gwrywaidd) a 646 (48%) (benywaidd).

Mae'r tabl isod yn dangos tueddiad mewn cyfraddau Genedigaethau Byw dros y 5 mlynedd diwethaf.

Bro Morgannwg (blwyddyn)	Cyfanswm Genedigaethau Byw	Genedigaethau gwrywaidd	Genedigaethau benywaidd
2015	1,333	687	646
2014	1,265	650	630
2013	1,368	733	638
2012	1,370	698	672
2011	1,457	725	732

Gwybodaeth ar nifer y plant ag anghenion addysg arbennig neu anableddau

Nifer y plant oed ysgol gorfodol yn y Fro, sydd ag anghenion addysgol arbennig, yn ôl adroddiad PLASC Ionawr 2016, yw **3,642**, sef **21.6%** o'r boblogaeth ysgol cyffredinol. Mae hyn trwy Ddatganiad, Gweithredu gan yr Ysgol a Mwy a Gweithredu gan yr Ysgol, sy'n golygu bod angen cymorth ychwanegol mewn ysgolion.

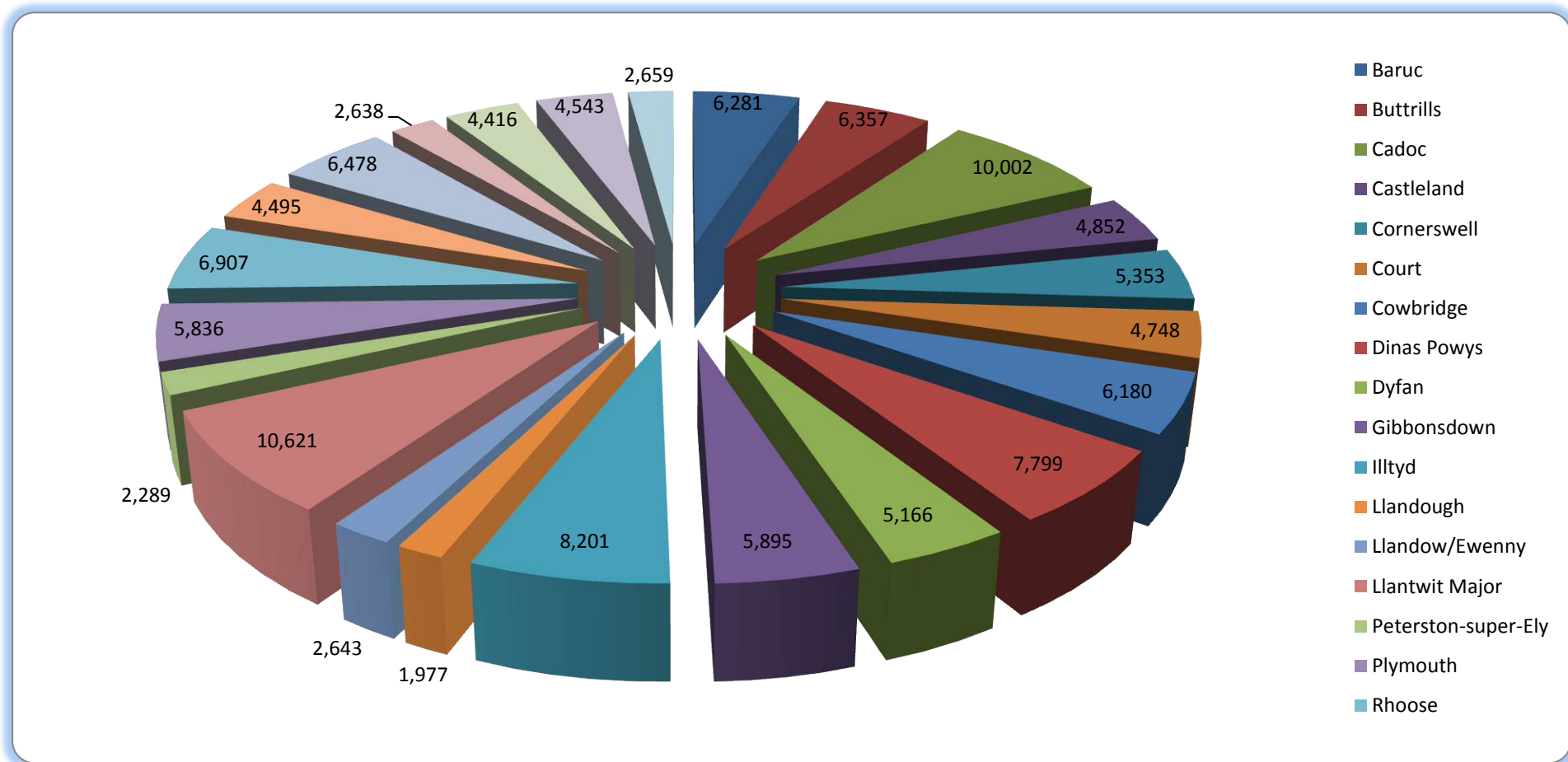
Mae cyfanswm o **437** o blant wedi'u cofrestru ar Fynegai Anabledd y Fro. Diben y Mynegai Anabledd yw sicrhau bod teuluoedd plant a phobl ifanc ag anableddau ac anghenion ychwanegol yn cael y wybodaeth berthnasol ddiweddaraf a allai fod o fudd iddynt. Mae hefyd yn cynorthwyo darparwyr gwasanaeth wrth gynllunio eu gwasanaethau i blant a phobl ifanc ag anableddau ac anghenion ychwanegol.

Nifer yr aelwydydd sy'n gweithio â phlant dibynnol

<p>poblogaeth unedau dyddiad math o ardal Enw ardal plant dibynnol</p>		<p>Pob rhiant 16 oed a hŷn â phlant dibynnol Pobl 2011 Ardaloedd awdurdod lleol a gyfunwyd – cyfrifiad 2011 Bro Morgannwg Pob categori: Plant dibynnol yn y teulu</p>							
<p>Gweithgaredd Economaidd</p>		<p>Pob categori: Statws teulu yn ôl nifer y rhieni sy'n gweithio</p>	<p>Teulu cwpl: Cyfanswm</p>	<p>Teulu cwpl: Y ddau riant yn gweithio</p>	<p>Teulu cwpl: Un rhiant yn gweithio</p>	<p>Teulu cwpl: Dim rhieni yn gweithio</p>	<p>Teulu un rhiant: Cyfanswm</p>	<p>Teulu un rhiant: Rhiant yn gweithio</p>	<p>Teulu un rhiant: Rhiant ddim yn gweithio</p>
Pob categori: Gweithgaredd economaidd		26,948	22,318	15,894	5,145	1,279	4,630	2,932	1,698
Economaidd actif: Cyfanswm		22,625	19,284	15,894	3,079	311	3,341	2,932	409
Economaidd actif: Mewn cyflogaeth: Cyfanswm		21,401	18,469	15,894	2,575	0	2,932	2,932	0
Economaidd actif: Mewn cyflogaeth: Cyflogeion: Cyfanswm		18,110	15,457	13,343	2,114	0	2,653	2,653	0
Economaidd actif: Mewn cyflogaeth: Cyflogeion: Rhan amser (gan gynnwys myfyrwyr llawn amser)		6,371	4,801	4,323	478	0	1,570	1,570	0
Economaidd actif: Mewn cyflogaeth: Cyflogeion: Llawn amser (gan gynnwys myfyrwyr llawn amser)		11,739	10,656	9,020	1,636	0	1,083	1,083	0
Economaidd actif: Mewn cyflogaeth: Hunangyflogedig: Cyfanswm		3,291	3,012	2,551	461	0	279	279	0
Economaidd actif: Mewn cyflogaeth: Hunangyflogedig: Rhan amser (gan gynnwys myfyrwyr llawn amser)		975	833	729	104	0	142	142	0
Economaidd actif: Mewn cyflogaeth: Hunan gyflogedig: Llawn amser (gan gynnwys myfyrwyr llawn amser)		2,316	2,179	1,822	357	0	137	137	0
Economaidd actif: Di-waith (gan gynnwys myfyrwyr llawn amser)		1,224	815	0	504	311	409	0	409
Economaidd anactif: Cyfanswm		4,323	3,034	0	2,066	968	1,289	0	1,289
Economaidd anactif: Wedi ymddeol		301	226	0	110	116	75	0	75
Economaidd anactif: Myfyrwyr (gan gynnwys myfyrwyr llawn amser)		277	162	0	120	42	115	0	115
Economaidd anactif: Gofalu am y cartref neu'r teulu		2,421	1,800	0	1,405	395	621	0	621
Economaidd anactif: Salwch hir dymor neu anabled		897	585	0	276	309	312	0	312
Economaidd anactif: Arall		427	261	0	155	106	166	0	166

Nifer y teuluoedd o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig

Mae ffigur 1 yn dangos nifer y teuluoedd o gefndiroedd lleiafrifoedd ethnig ym Mro Morgannwg

Cenedlaethol

Ffynhonnell Data: Swyddfa Ystadegau

Nifer y siaradwyr a dysgwyr Cymraeg

Er y cafwyd gostyngiad ar y cyfan yn nifer y siaradwyr Cymraeg yng Nghymru rhwng 2001-2011, mae canlyniadau cyfrifiad 2011 yn dangos cynnydd yn nifer y bobl sy'n gallu siarad Cymraeg ym Mro Morgannwg, ond gostyngiad bach o ran canran, fel y mae'r tabl isod yn dangos:

Tabl 2: Nifer a Chanran y Siaradwyr Cymraeg yn 2001 a 2011

	Nifer y Siaradwyr Cymraeg		Canran y Siaradwyr Cymraeg	
	2001	2011	2001	2011
Bro Morgannwg	12,994	13,189	11.3	10.8
Cymru	582,368	562,016	20.8	19.0

Mae'r ffigurau yn dangos bod 195 yn fwy o siaradwyr Cymraeg yn y Fwrdeistref Sirol yn 2011 nag yn 2001, fodd bynnag, mae'r gyfran o siaradwyr Cymraeg wedi gostwng ychydig gan 0.5% sy'n adlewyrchu'r twf cyffredinol ym mhoblogaeth y Fro dros y deg mlynedd diwethaf.

Mae'r Cyngor wedi gweithredu tri Chynllun Iaith Gymraeg yn ystod y 10 mlynedd diwethaf ac mae wedi ymrwymo i barhau i ddarparu gwasanaeth cynhwysfawr i siaradwyr Cymraeg yn yr ardal. Mae'r Cyngor wedi paratoi strategaeth 5 mlynedd i hyrwyddo'r defnydd o'r iaith Gymraeg yn y Fro – mae hyn ar ffurf DRAFFT ar hyn o bryd ac yng nghanol proses ymgynghori. Y dyddiad cau ar gyfer derbyn ymatebion yw 20 Ionawr 2017.

5. Trosolwg - Gwasanaethau, Lleoliadau a Mathau o Ofal Plant

5.1 Nifer y Darparwyr Gofal Plant a'r Mathau o Wasanaethau (Cofrestredig ac Anghofrestredig/Cymeradwy)

Math o Ofal Plant	Cofrestredig	Anghofrestredig /Cymeradwy	Gwasanaethau Gofal Plant a Gynigir	Cofrestredig (rhai a gwblhaodd ddata'r Datganiad Hunanasesu Gwasanaeth [DHG])	Anghofrestredig / Cymeradwy
Gwarchodwr Plant	166 (122 wedi cwblhau data DHG)		Gofal dydd llawn drwy gydol y flwyddyn	113	
			Gofal hanner diwrnod drwy gydol y flwyddyn	96	
			Cyn yr ysgol	101	
			Ar ôl yr ysgol	106	
			Gofal Cofleidiol	70	
			Darpariaeth yn ystod y Gwyliau	96	
			Arall	1	
Gofal Dydd					
Gofal Dydd Llawn	26 (20 wedi cwblhau data DHG)		Meithrinfa diwrnod llawn ar agor drwy'r flwyddyn	18	
			Meithrinfa hanner diwrnod ar agor drwy'r flwyddyn	15	
			Cyn yr ysgol	8	
			Cylch Chwarae / Cylch Meithrin Bore	3	
			Cylch Chwarae / Cylch Meithrin Prynawn	2	
			Ar ôl yr ysgol	9	
			Gofal Cofleidiol	12	
			Cinio	0	
			Darpariaeth yn ystod y Gwyliau	8	
			Crèche	1	
			Arall	0	
Gofal Dydd Sesiynol	27 (20 wedi cwblhau DHG)	5 (0 wedi cwblhau DHG)	Cylch Chwarae / Cylch Meithrin Bore	20	5
			Cylch Chwarae / Cylch Meithrin Prynawn	5	
			Gofal Cofleidiol	4	
			Cinio	1	
			Arall		
Lleoliadau Crèche	2 (1 wedi cwblhau DHG)	1 (0 wedi cwblhau DHG)	Ar agor drwy'r dydd	0	
			Ar agor yn y bore	1	

			Ar agor yn y prynhawn	1	
			Darpariaeth yn ystod y Gwyliau	0	
			Arall	1	1
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	23 (19 wedi cwblhau DHG)	18 (0 wedi cwblhau DHG)	Cyn Ysgol	7	2
			Ar ôl yr Ysgol	15	16
			Darpariaeth yn ystod y Gwyliau	9	2
			Sesiynau Cynllun Chwarae		
			Arall		
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored		8 (0 wedi cwblhau DHG)	Cyn yr ysgol		
			Ar ôl yr ysgol		
			Darpariaeth yn ystod y Gwyliau		8
			Sesiynau cynllun chwarae		3
			Arall (Arweinwyr Chwarae)		5
* Nani		13 (0 wedi cwblhau DHG)	Gofal dydd llawn drwy gydol y flwyddyn		
			Gofal hanner diwrnod drwy gydol y flwyddyn		
			Cyn yr ysgol		
			Ar ôl yr ysgol		
			Gofal cofleidiol o amgylch lle Addysg Gynnar, ee cylch chwarae neu ddsbarth meithrin mewn ysgol		
			Darpariaeth gwyliau yn ystod gwyliau'r ysgol		
			Arall		13
CYFANSWM -	244 (182 wedi cwblhau DHG)	45 (0 wedi cwblhau DHG)			

* Sylwch fod 13 o nanis wedi'u cymeradwyo ym Mro Morgannwg, ond nad yw yr un ohonynt wedi darparu unrhyw wybodaeth ar y ffurflenni DHG, nac i'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, ac ni ddarperir eu manylion i'r cyhoedd.

Dosbarthiad Daeryddol Darparwyr Gofal Plant a'r Gwasanaethau a Ddarperir (Cofrestredig ac Eithriedig/Cymeradwy)

Yn ôl data AGGCC ar 31 Hydref 2016, ceir 244 o leoliadau gofal plant cofrestredig yn y Fro.

Gellir eu dadansoddi fel a ganlyn:

	Cofrestredig				Eithriedig / Cymeradwy			
	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro	Cyfanswm	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro	Cyfanswm
* Gwarchodwyr Plant	76	45	45	166				
Crèche	2			2	1			1
Gofal Dydd Llawn	6	10	10	26				
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	8	9	6	23	4	4	9	18
Gofal Sesiynol	11	4	12	27	3	1	1	5
Chwarae Mynediad Agored					1	3	4	8
Darparwyr Gofal Plant Cymeradwy					5	6	2	13
Cyfanswm	103	68	73	244	14	14	16	45

*Mae 166 o warchodwyr plant yn 'weithredol'. Fodd bynnag, mae cofrestriad 21 o warchodwyr plant eraill wedi'i ohirio am amryw o resymau.

Ni chwblhawyd y ffurflen DHG gan bob sefydliad gofal plant yn y Fro. **Ymatebodd 182** o leoliadau (**75%**), y gellir eu rhannu fel a ganlyn:

- Gwarchodwyr Plant 122 (73%)
- Crèche 1 (50%)
- Gofal Dydd Llawn 20 (77%)
- Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol 19 (83%)
- Gofal Dydd Sesiynol 20 (74%)

Er mwyn dadansoddi gweddill y ddarpariaeth gofal plant, defnyddir ymatebion y DHG yn unig.

5.2. Lleoedd Gofal Plant - Y Cyflenwad a'r Galw fesul Math o Ofal Plant

Darpariaeth Gofrestredig - Yn Ystod y Tymor

Math o Ofal Plant	Lleoedd yn ôl y manylion cofrestru	Yn ystod y tymor				
		*Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	**Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	***Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	919	1545	840	646	14	29
Gofal Dydd						
Meithrinfa Ddydd Lawn	1028	3344	1340	1057	101	43
Gofal Dydd Sesiynol	475	681	636	203	55	10
Lleoliadau Crèche	24	9	9	0	0	9
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	563	788	735	697	6	56
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	0					0
Cyfanswm	3009	6367	3560	2603	176	147

* Dylid trin yr wybodaeth hon yn ofalus oherwydd gall rhai lleoliadau gofal plant ofalu am nifer penodol o blant dros ddiwrnod cyfan, ond derbyn plant cyn ac ar ôl yr ysgol hefyd, ac mae'r rhain wedi'u hadio gyda'i gilydd.

**Cofiwch y gofynnwyd i leoliadau am eu lleoedd gwag drwy gydol y dydd, a gallent gofnodi amryw o leoedd gwag ar wahanol adegau ee, efallai y bydd gan feithrinfa ddydd 10 lle gwag ar gyfer gofal dydd llawn, yn ogystal â 3 lle gwag hanner diwrnod yn y bore, a 3 lle gwag hanner diwrnod yn y prynhawn, 5 cyn yr ysgol a 3 ar ôl yr ysgol. Bydd y rhain wedyn yn cael eu hadio gyda'i gilydd i greu 24 lle gwag mewn 1 meithrinfa ddydd.

***Sylwch mai drwy gynnal ymgynghoriad â rhieni, lle cafwyd ond 207 o ymatebion, y ceir y data ar y galw am leoedd gofal plant. Gan hynny, ni ellir defnyddio'r wybodaeth hon fel canllaw manwl gywir.

Darpariaeth Eithriedig a Chymeradwy - Yn Ystod y Tymor

Math o Ofal Plant	Yn Ystod y Tymor				
	Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	*Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	0				Amh.
Gofal Dydd					
Meithrinfa Ddydd Lawn	0				Am
Gofal Dydd Sesiynol	77	Ddim ar gael	40	0	Ddim ar gael
Lleoliadau Crèche	Ddim ar gael	Ddim ar gael	8	Amh	Ddim ar gael
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	357	Ddim ar gael	24	0	Ddim ar gael
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	0				0
**Nani	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	3
Cyfanswm	434		72	0	3

*Ni cheir gwybodaeth am y galw am ofal plant anghofrestredig, gan na ofynnwyd yn benodol am hynny yn yr arolwg rhieni. Ni ofynnwyd i rieni a oeddent eisiau darpariaeth gofrestredig neu anghofrestredig. Gan hynny, yr unig wybodaeth sydd ar gael yw'r galw am chwarae mynediad agored a nanis, a'r mathau eraill o ofal plant sydd wedi'u cynnwys yn y ddarpariaeth gofrestredig.

**Nifer y nanis fesul ardal yw'r unig wybodaeth sydd gennym am nanis. Ni ellir dadansoddi hyn ymhellach, felly nid yw'r wybodaeth wedi'i chynnwys yn y tabl uchod nac yn y tablau a ganlyn.

Darpariaeth Gofrestredig - Gwyliau Ysgol

Math o Ofal Plant	Lleoedd yn ôl y manylion cofrestru	Y Gwyliau Ysgol				
		Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	919	733	540	257	0	26
Gofal Dydd						
Meithrinfa Ddydd Lawn	1028	719	719	*6	0	35
Gofal Dydd Sesiynol	475	108	67	0	0	3

Lleoliadau Crèche	24	0	0	0	0	6
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol		496	420	622	0	26
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	0					1
Cyfanswm	2446	2056	1746	885	0	97

*Dim ond 2 leoliad gofal dydd llawn a ddarparodd yr wybodaeth hon. Mae'n bosibl mai'r rheswm am hyn yw nad yw lleoliadau gofal dydd llawn yn eu hystyried eu hunain yn ddarparydd ar gyfer y gwyliau yn unig.

Darpariaeth Eithriedig a Chymeradwy - Y Gwyliau Ysgol

Math o Ofal Plant	Y Gwyliau Ysgol				
	Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	0				Amh
Gofal Dydd					
Meithrinfa Ddydd Lawn	0				Amh
Gofal Dydd Sesiynol	0				***Ddim ar gael
Lleoliadau Crèche	0				Ddim ar gael
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	65	117	0	65	*Ddim ar gael
*Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	Ddim ar gael	292	0	Amh	1
Nani	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	3
Cyfanswm	65	409	0	65	4

*Mae darpariaeth chwarae mynediad agored hefyd yn cynnwys cynlluniau chwarae ac arweinwyr chwarae yn ystod gwyliau'r ysgol. Cynhelir digwyddiadau chwarae mynediad agored eraill yn achlysurol, ond nid yw'r rhain wedi'u cynnwys. Ni adroddir gwybodaeth am y capasiti mwyaf o ran lleoedd gofal plant, a byddai hynny'n dibynnu ar nifer y staff sydd ar gael ar y diwrnod dan sylw.

**Mae Gofal y Tu Allan i'r Ysgol yn cynnwys y cynllun chwarae a chynllun yr arddgau i blant ag anghenion ychwanegol.

***Ni cheir gwybodaeth am y galw am ofal plant anghofrestredig, gan na ofynnwyd yn benodol am hynny yn yr arolwg rhieni. Ni ofynnwyd i rieni a oeddent eisiau darpariaeth gofrestredig neu anghofrestredig. Gan hynny, yr unig wybodaeth sydd ar gael yw'r galw am chwarae mynediad agored a nanis, a'r mathau eraill o ofal plant sydd wedi'u cynnwys yn y ddarpariaeth gofrestredig.

Dosbarthiad Daeryddol Lleoedd Gofal Plant fesul Math o Ofal Plant - Y Cyflenwad a'r Galw - Yn Ystod y Tymor

Er cysondeb, rydym wedi defnyddio'r un ardaloedd ag a ddefnyddiwyd ar gyfer yr Asesiad o Anghenion y Boblogaeth.

- Y Barri
- Dwyrain y Fro, sy'n cynnwys Penarth, Llandochau, Dinas Powys a Sili
- Gorllewin y Fro sy'n cynnwys y Fro wledig

Yn rhai rhannau o'r dadansoddiad o gyflenwad, os oes unrhyw ganlyniadau'n destun pryder, gallai fod yn fuddiol rhannu'r canlyniadau hynny i lefel ward, a bydd hyn yn cael ei ystyried yn y Cynllun Gweithredu.

Y Barri

Math o Ofal Plant	Lleoedd yn ôl y manylion cofrestru	Yn Ystod y Tymor				
		Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	392	549	340	278	2	14
Gofal Dydd						
Meithrinfa Ddydd Lawn	240	718	244	212	14	18
Gofal Dydd Sesiynol	189	340	310	78	33	4
Lleoliadau Crèche	24	9	9	0	0	0
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	174	176	99	96	2	3
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	0					0
Is-gyfanswm	1019	1792	1002	664	51	39
Darpariaeth eithriedig						
Gofal Dydd Sesiynol	Amh	52	52	35	ddim ar gael	
Lleoliadau Crèche	Amh	ddim ar gael		8	ddim ar gael	
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	Amh	101	101	13	ddim ar gael	
Chwarae Mynediad	Amh	0	0	0		

Agored						
Nani	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	2
Is-gyfanswm	Amh	153	153	56	0	2
Cyfanswm Terfynol	1019	1945	1155	720	51	41

Gorllewin y Fro

Math o Ofal Plant	Lleoedd yn ôl y manylion cofrestru	Yn Ystod y Tymor				
		Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	253	559	278	270	0	2
Gofal Dydd						
Meithrinfa Ddydd Lawn	411	1,619	505	471	30	1
Gofal Dydd Sesiynol	168	252	196	99	9	
Lleoliadau Crèche	0	0	0	0	0	
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	238	207	171	327	0	
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored						
Is-gyfanswm	1070	2637	1150	1167	39	3
Darpariaeth eithriedig						
Gofal Dydd Sesiynol	Amh	15	15	5	0	Ddim ar gael
Lleoliadau Crèche	Amh					Ddim ar gael
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	Amh	124	124	5	0	Ddim ar gael
Chwarae Mynediad Agored	Amh					Ddim ar gael
Nani	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	0
Is-gyfanswm	Amh	139	139	10	0	0
Cyfanswm Terfynol	1070	2776	1289	1117	39	3

Dwyrain y Fro

Math o Ofal Plant	Lleoedd yn ôl y manylion cofrestru	Yn Ystod y Tymor				
		Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Y nifer derbyn plant defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr Aros	Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	253	420	265	100	4	3
Gofal Dydd						
Meithrinfa Ddydd Lawn	377	1007	591	377	57	1
Gofal Dydd Sesiynol	94	89	130	26	13	3
Lleoliadau Crèche	0	0	0	0	0	2
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	296	405	465	274	4	10
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored						
Is-gyfanswm	1020	1921	1451	777	78	19
Darpariaeth eithriedig						
Gofal Dydd Sesiynol	Amh	10	10	0	0	Ddim ar gael
Lleoliadau Crèche	Amh	0				Ddim ar gael
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	Amh	132	132	6	0	Ddim ar gael
Chwarae Mynediad Agored	Amh	0	0	0	0	Ddim ar gael
Nani	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	1
Is-gyfanswm	Amh	142	142	6	0	1
Cyfanswm Terfynol	1020	2063	1593	783	78	20

Dosbarthiad Daeryddol Lleoedd Gofal Plant fesul Math o Ofal Plant - Y Cyflenwad a'r Galw - Gwyliau'r Ysgol

Y Barri

Math o Ofal Plant	Lleoedd yn ôl y manylion cofrestru	Y Gwyliau Ysgol				
		Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	392	285	224	127	0	*14
Gofal Dydd						
Meithrinfa Ddydd Lawn	240	122	215	6	0	18
Gofal Dydd Sesiynol	189	84	67	0	0	4
Lleoliadau Crèche	0	0	0	0	0	0
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	174	165	148	86	0	3
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored						0
Is-gyfanswm	995	656	654	219	0	39
Darpariaeth eithriedig						
Gofal Dydd Sesiynol	Amh	0				
Lleoliadau Crèche	Amh	0				
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	Amh	0				
Chwarae Mynediad Agored	Amh	Ddim ar gael	55	Ddim ar gael	0	
Nani	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	2
Is-gyfanswm	Amh	0	55	0	0	2
Cyfanswm Terfynol	995	656	709	219	0	41

*Ni cheir gwybodaeth fesul ardal yn yr arolwg rhieni ynghylch a oes angen gofal plant yn ystod y tymor neu yn ystod gwyliau'r ysgol. Cafwyd ymateb cyffredinol. Bydd y canlyniadau felly yr un peth ar gyfer gwyliau'r ysgol a'r tymor ysgol.

Gorllewin y Fro

Math o Ofal Plant	Lleoedd yn ôl y manylion cofrestru	Y Gwyliau Ysgol				
		Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	253	213	159	112	0	2
Gofal Dydd						
Meithrinfa Ddydd Lawn	411	332	258	0	0	1
Gofal Dydd Sesiynol	0	24	0	0	0	
Lleoliadau Crèche	0	0	0	0	0	
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	238	61	137	87	0	
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored						
Is-gyfanswm	902	630	554	199	0	3
Darpariaeth eithriedig						
Gofal Dydd Sesiynol	Amh	0				Ddim ar gael
Lleoliadau Crèche	Amh	0				Ddim ar gael
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	Amh	0				Ddim ar gael
Chwarae Mynediad Agored	Amh	Ddim ar gael	132	Ddim ar gael	0	Ddim ar gael
Nani	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	0
Is-gyfanswm	Amh	0	132	0	0	0
Cyfanswm Terfynol	902	630	686	199	0	3

Dwyrain y Fro

Math o Ofal Plant	Lleoedd yn ôl y manylion cofrestru	Y Gwyliau Ysgol				
		Y capasiti mwyaf o leoedd gofal plant sydd ar gael bob dydd	Nifer y plant sy'n defnyddio'r gwasanaeth	Nifer y lleoedd gwag	Nifer y plant ar y rhestr aros	Nifer y lleoedd gofal plant sydd eu hangen
Gwarchodwr Plant	253	225	150	16	0	3
Gofal Dydd						
Meithrinfa Ddydd Lawn	377	265	246	0	0	1
Gofal Dydd Sesiynol	0	0	0	0	0	3
Lleoliadau Crèche	0	0	0	0	0	2
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol	296	267	140	449	0	10
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored						
Is-gyfanswm	926	757	536	465	0	19
Darpariaeth eithriedig						
Gofal Dydd Sesiynol	Amh	0				Ddim ar gael
Lleoliadau Crèche	Amh	0				Ddim ar gael
Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol		65	117	0	65	Ddim ar gael
Chwarae Mynediad Agored	Amh	Ddim ar gael	105	Ddim ar gael	0	Ddim ar gael
Nani	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	Ddim ar gael	1
Is-gyfanswm	Amh	65	222	0	65	1
Cyfanswm Terfynol	926	822	758	465	65	20

6. Y Cyflenwad o Ofal Plant

Crynodeb Cyffredinol o'r Cyflenwad o Ofal Plant

Mae angen trin data ar y cyflenwad o ofal plant gyda gofal, gan mai ond 75% o ddarparwyr gofal plant a gwblhaodd ddata'r DHG, ac oherwydd yr anghysondeb yn y modd y cyflwynodd lleoliadau yr wybodaeth honno. Fodd bynnag, dengys data fod cyfoeth o ofal plant ar gael ledled y Fro, gyda chyfanswm o 6,367 o leoedd yn cael eu cynnig yn ystod y tymor a 2,603 o leoedd gwag (41%). Yn ystod y gwyliau ysgol bydd nifer y lleoedd yn gostwng i 2,056 ac ni cheir unrhyw leoedd gwag ond gyda gwarchodwyr plant a gofal y tu allan i oriau ysgol.

Yng Ngorllewin y Fro y ceir y nifer fwyaf o leoedd gofal plant yn ystod y tymor (41%), ac mae 44% o'r lleoedd hyn yn wag. Dylid nodi bod lleoliad gofal dydd yn y Bont-faen yng Ngorllewin y Fro wedi dweud bod ganddo gapasiti ar gyfer 966 o leoedd gofal plant, ac mae hyn i gyfrif am fwy na thraean o'r holl leoedd gofal plant cofrestredig yng Ngorllewin y Fro. Byddai'n werth ystyried hyn yn y Cynllun Gweithredu.

Yn ystod gwyliau'r ysgol, mae'r gofal plant wedi'i wasgaru'n fwy cyfartal ar draws y 3 ardal.

Mae 3,650 o blant yn defnyddio gofal plant cofrestredig yn ystod y tymor, a 1,746 yn ei ddefnyddio yn ystod y gwyliau ysgol.

Wrth ganolbwyntio ar ofal plant cyfrwng Cymraeg, gwelir bod 1,193 o leoedd ar gael yn ystod y tymor mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog. Mae hyn yn cynrychioli 19% o'r holl leoedd gofal plant sydd ar gael ym mhob iaith. Yn ystod y gwyliau ysgol, bydd hyn yn gostwng i 1,036 o leoedd. Mae'n werth nodi bod mwyafrif y lleoedd hyn mewn 1 feithrinfa ddydd ddwyieithog (966), felly mae angen trin y data yn ofalus. Mae'n anodd mesur hyn yn erbyn y galw am ofal plant cyfrwng Cymraeg, gan mai ond 207 o rieni a gwblhaodd yr arolwg rhieni.

Dim ond 116 o blant ag anabledd neu anghenion addysgol arbennig sydd yn derbyn gofal mewn lleoliadau cofrestredig. Nid yw hyn ond yn cynrychioli 3% o'r holl blant sy'n mynychu gofal plant yn ystod y tymor. Fodd bynnag, ceir 2 gynllun gwyliau eithriedig yn benodol ar gyfer plant ag anableddau. Mae'r naill ar gyfer plant 4-11 oed a'r llall yn gynllun yr ardegau i blant 12-18 oed. Cynhelir y rhain yn ystod pob gwyliau ysgol, ar wahân i'r Nadolig. Mynychwyd y cynlluniau gan 137 o blant yn ystod yr haf.

Ni chynigir unrhyw ofal plant dros nos, a dim ond 3 gwarchodwr sy'n cynnig gofal ar y penwythnos.

Mae llawer o ofal plant ar agor cyn 8am. Fodd bynnag, dim ond 29 o leoliadau sydd ar agor ar ôl 6pm.

Mae'n anodd iawn dadansoddi cost gofal plant gan fod rhai darparwyr wedi darparu costau fesul dydd neu sesiwn, yn hytrach na fesul awr.

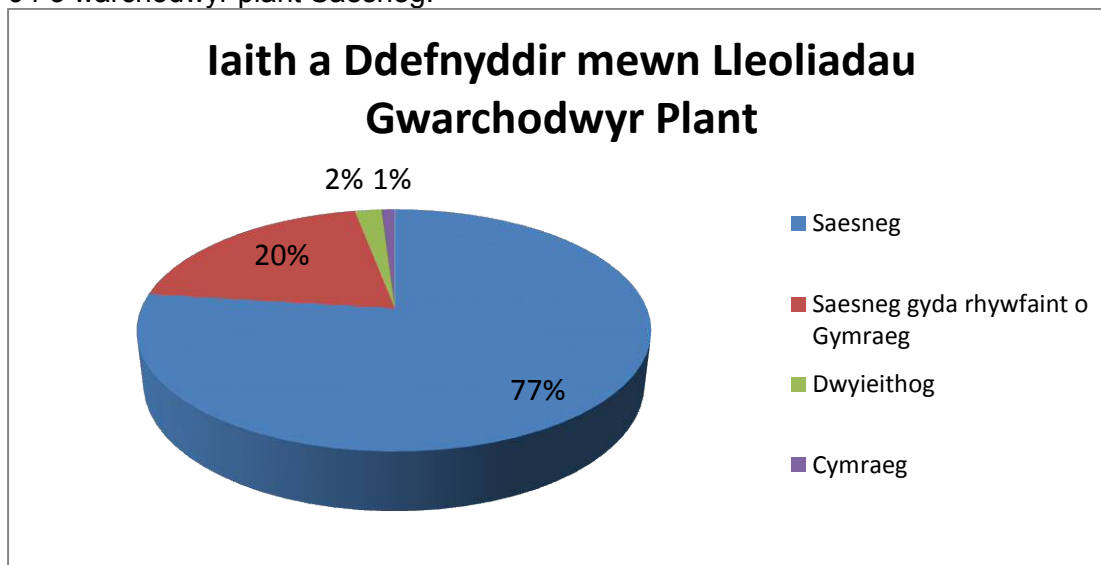
Mae'r data ar nanis, yn ogystal â darpariaeth eithriedig, yn brin iawn. Mae angen mynd i'r afael â hyn yn y dyfodol i'w hannog i lenwi'r DHG.

6.1. Gwarchodwyr Plant

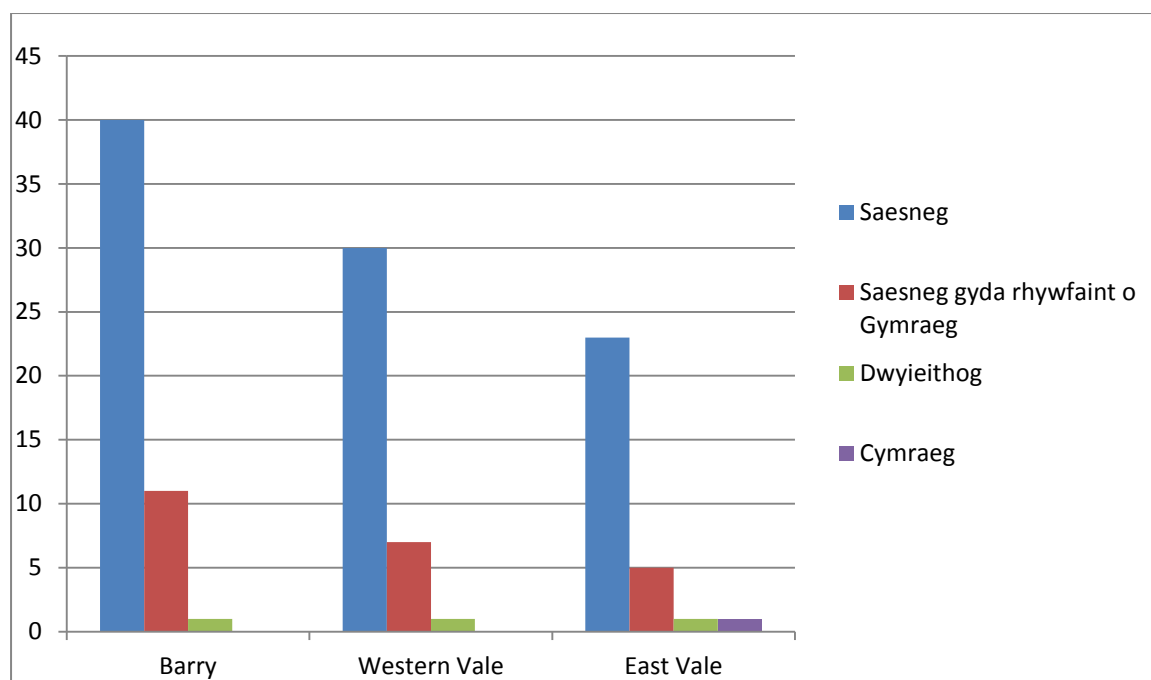
6.1.1. Dadansoddiad o'r Cyflenwad o Ddarpariaeth Gofal Plant

6.1.1.1 Ystod y Gwasanaethau a Ddarperir

- Yn ôl AGGCC, ceir 166 o warchodwyr plant cofrestredig. Fodd bynnag, dim ond 122 o warchodwyr plant a lanwodd y ffurflen DHG. Bydd y dadansoddiad felly'n seiliedig ar ddata'r rhai a lanwodd y ffurflen DHG.
- Ceir 1 gwarchodwr cyfrwng Cymraeg, 3 gwarchodwr dwyieithog, 24 o warchodwyr Saesneg sy'n gwneud peth defnydd o'r Gymraeg a 94 o warchodwyr plant Saesneg.

- Mae 43% o warchodwyr plant (52) wedi'u lleoli yn y Barri, 25% (32) yn Nwyrain y Fro a 31% (38) yng Ngorllewin y Fro.
- Mae'r unig warchodwr plant cyfrwng Cymraeg yn Nwyrain y Fro, ac mae'r 3 gwarchodwr plant dwyieithog wedi'u rhannu'n gyfartal rhwng y 3 ardal.

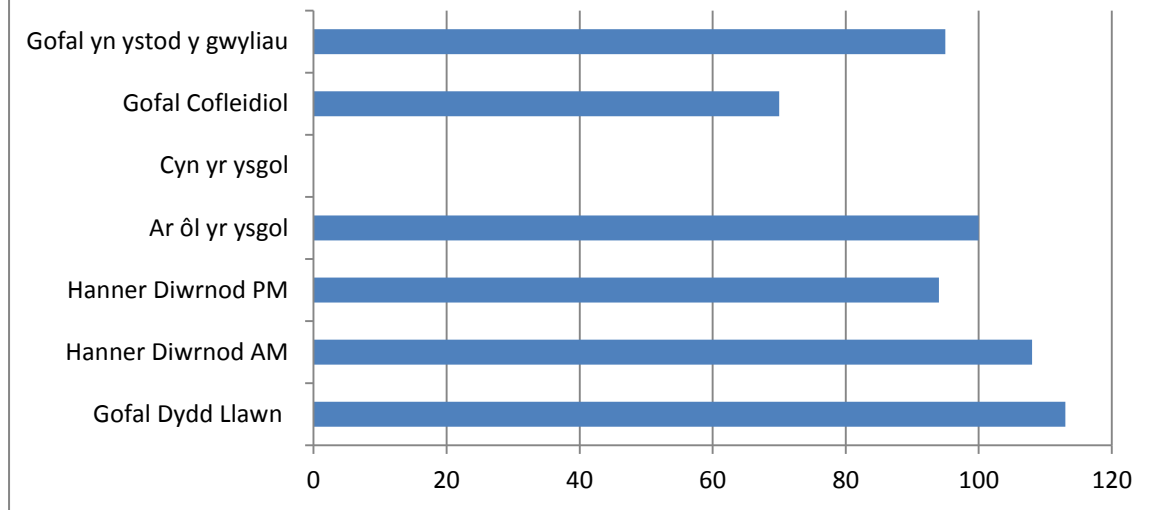

laith a Ddefnyddir mewn Lleoliadau Gofal Plant fesul Ardal

Gwasanaethau a gynigir gan warchodwyr plant

- O'r 122 o warchodwyr plant, mae'r mwyafrif yn cynnig y rhan fwyaf o wasanaethau, sy'n cynnwys gofal dydd llawn, hanner diwrnod am/pm, cyn yr ysgol, ar ôl yr ysgol, gofal cofleidiol a gofal yn ystod y gwyliau. Y gwasanaeth lleiaf poblogaidd yw gofal cofleidiol, ac mae 70 (57%) o warchodwyr plant yn cynnig y gofal hwnnw. Y gwasanaeth mwyaf poblogaidd yw gofal dydd llawn, ac mae 93% yn cynnig y math hwn o ofal.
- Dywedodd 3 o warchodwyr plant nad oeddent yn darparu unrhyw wasanaethau. Dim ond gofal cyn yr ysgol, ar ôl yr ysgol, cofleidiol neu yn ystod y gwyliau y mae un gwarchodwr plant yn ei ddarparu.
- Mae 108 o warchodwyr plant yn cynnig hanner diwrnod yn y bore a 94 o warchodwyr plant yn cynnig hanner diwrnod yn y prynhawn.
- Mae 100 o warchodwyr plant yn cynnig gofal cyn yr ysgol, 105 yn cynnig gofal ar ôl yr ysgol, 70 yn cynnig gofal cofleidiol a 95 yn cynnig darpariaeth yn ystod y gwyliau.

Nifer y gwarchodwyr plant sy'n cynnig gwasanaethau

- O'r 113 o warchodwyr plant sy'n cynnig gofal dydd llawn, mae 51 (42%) yn byw yn y Barri, 34 (28%) yn byw yng Ngorllewin y Fro a 27 (22%) yn byw yn Nwyrain y Fro.
- Wrth edrych ar yr iaith a ddefnyddir ym mhob lleoliad, mae'r 4 gwarchodwr plant Cymraeg neu ddwyieithog yn cynnig pob gwasanaeth.

6.1.1.2 Y nifer a'r mathau o leoedd gofal plant sydd wedi'u llenwi (llawn amser, rhan amser, ad-hoc)

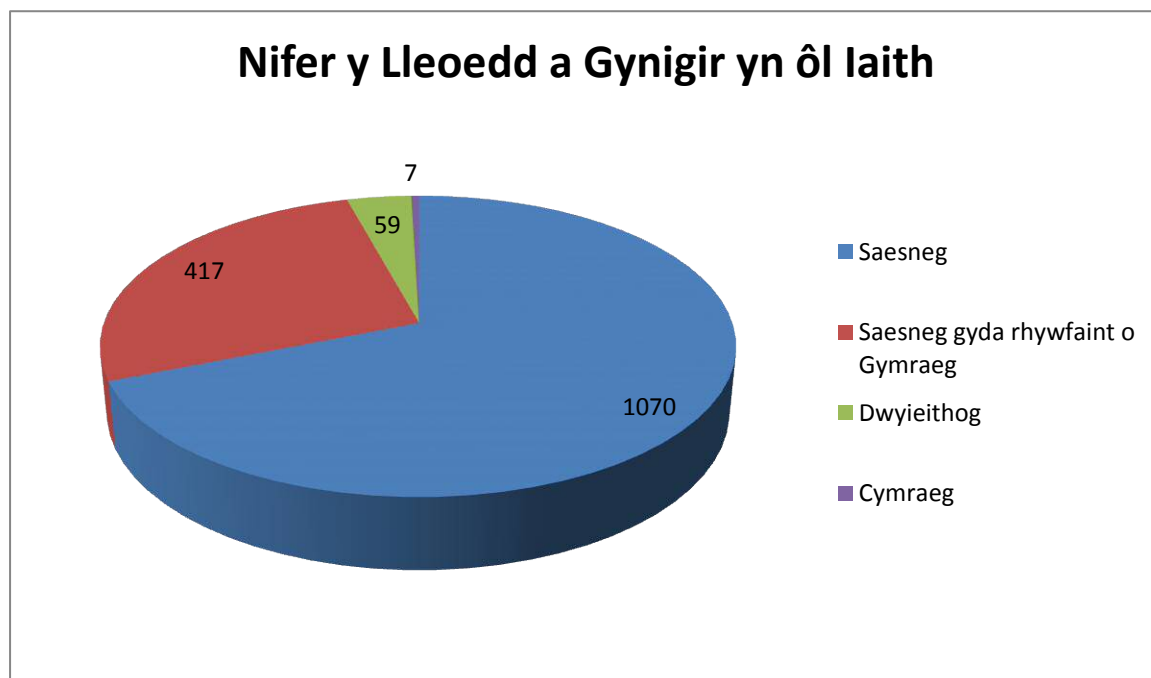
Yn Ystod y Tymor

- Capasiti mwyaf y lleoedd gofal plant dyddiol gyda gwarchodwyr plant yw 1,545 o leoedd. Gan hynny, mae 1,545 o leoedd ar gael i rieni ddefnyddio elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith neu'r cynlluniau gofal plant di-dreth ar eu cyfer. Fodd bynnag, mae angen trin y ffigurau hyn yn ofalus gan fod llawer o warchodwyr plant wedi adio eu capasiti mwyaf ar gyfer pob sesiwn at ei gilydd, gan olygu bod rhai lleoedd wedi'u cyfrif ddwywaith. Er enghraifft, 6 lle ar gyfer gofal dydd llawn, hanner diwrnod yn y bore, hanner diwrnod yn y prynhawn, cyn yr ysgol, ar ôl yr ysgol, ac ar gyfer gofal cofleidiol, gan greu capasiti o 36 o leoedd i'w llenwi.

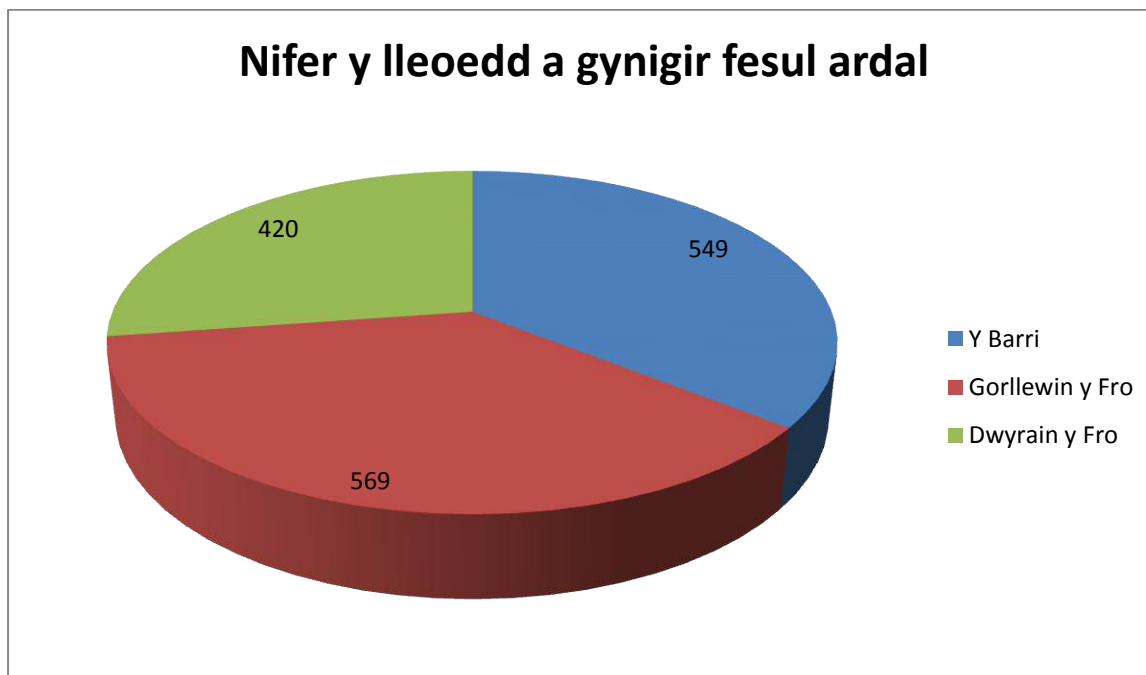
Gellir eu dadansoddi fel a ganlyn:

Gwasanaeth a gynigir	Lleoedd a gynigir	Presenoldeb Wythnosol	Presenoldeb Llawn Amser	Presenoldeb Rhan-amser	Ad Hoc
Gofal Dydd Llawn	355	257	109	138	10
Hanner Diwrnod Bore	153	97	25	59	13
Hanner Diwrnod Prynhawn	164	134	35	79	20
Cyn yr ysgol	349	234	96	114	24
Ar ôl yr ysgol	410	406	137	227	42
Gofal Cofleidiol	99	44	12	25	7
Arall	15	15	4	10	1
Cyfanswm	1545	1187	418	652	117

- Mae'r rhan fwyaf o leoedd mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg (69%), tra bo 27% mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg, 4% mewn lleoliadau dwyieithog a 0.4% mewn lleoliadau Cymraeg.

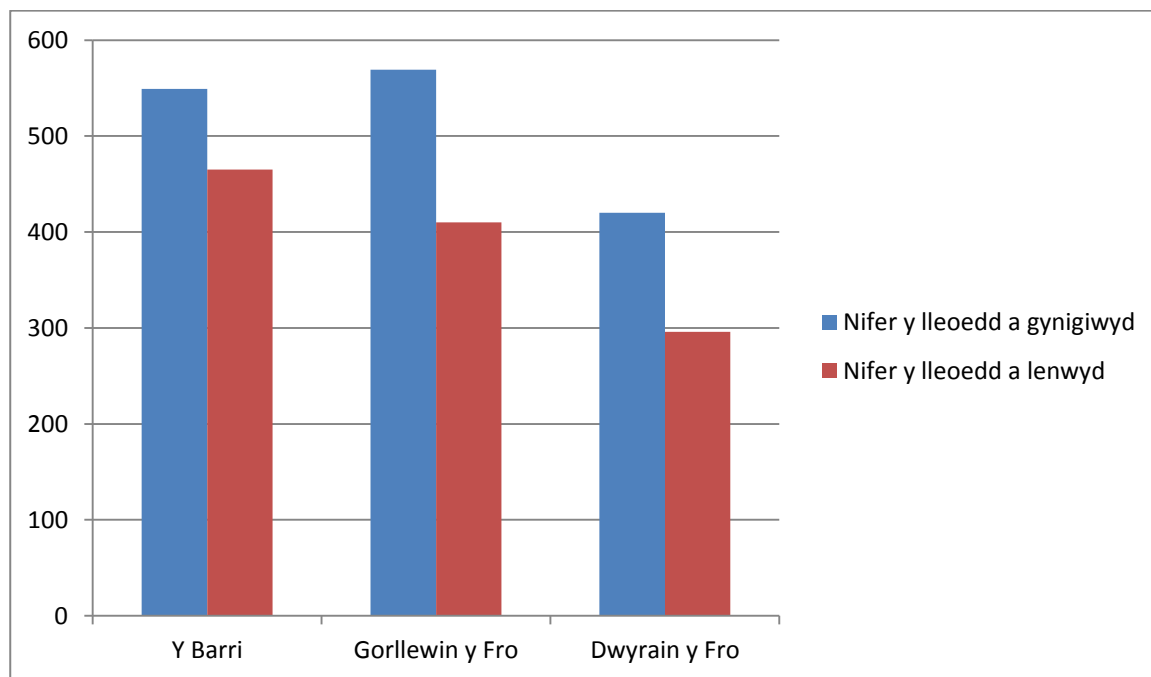

Mae nifer y lleoedd a gynigir wedi'u gwasgaru'n weddol gyfartal ar draws y 3 ardal. Cynigir 37% o leoedd yng Ngorllewin y Fro, 36% yn y Barri a 27% yn Nwyrain y Fro.

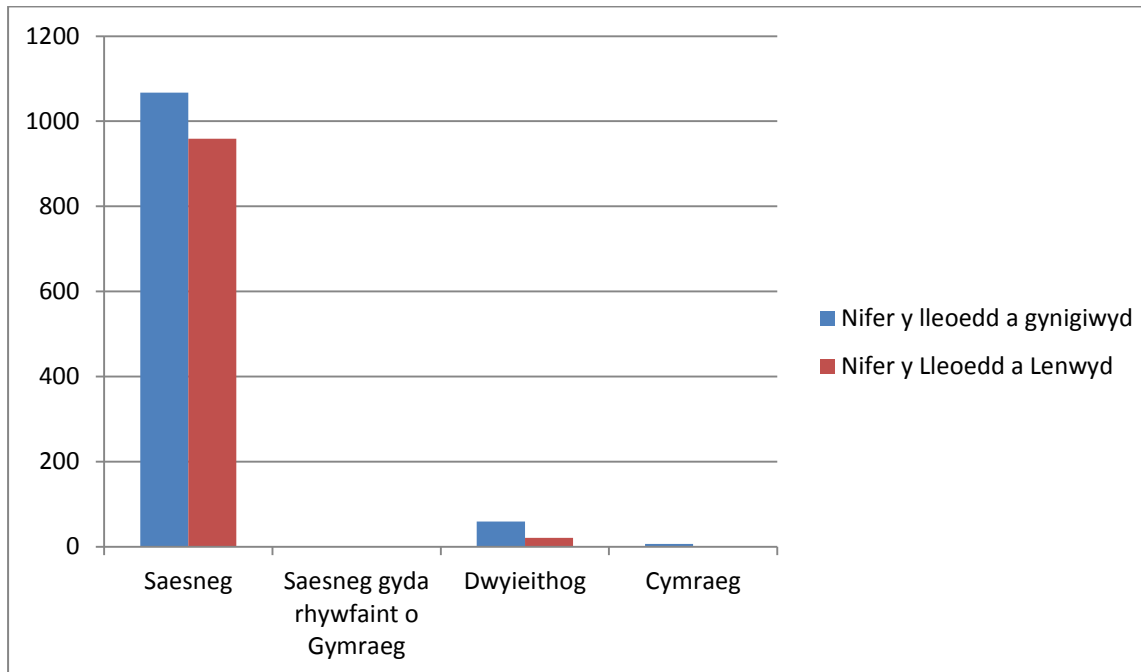
- 1,187 yw cyfanswm y lleoedd a gaiff eu llenwi bob wythnos, sef 77% o'r lleoedd a gynigir.
- Mynychir y rhan fwyaf o leoedd drwy drefniant rhan-amser (55%). Mynychir 35% drwy drefniant amser llawn, a 10% drwy drefniant ad hoc.
- Mae presenoldeb wythnosol yn weddol gyfartal rhwng yr ardaloedd, gyda 40% o'r holl leoedd wedi'u llenwi yn y Barri, 35% wedi'u llenwi yng Ngorllewin y Fro a 25% yn Nwyrain y Fro.
- Wrth gymharu lleoedd a gynigir ac a gaiff eu llenwi fesul ardal, mae'r nifer fwyaf o leoedd gwag yng Ngorllewin y Fro, sef 159 o leoedd, ac wedyn yn Nwyrain y Fro lle ceir 124 o leoedd gwag, ac yn y Barri lle ceir 84 o leoedd gwag.

Nifer y Lleoedd a Gynigir a'r Lleoedd a Lenwir yn ôl Ardal

- Wrth gymharu nifer y lleoedd a gynigir ac a lenwir yn ôl iaith y lleoliad, mae'r nifer fwyaf o leoedd gwag mewn lleoliadau Saesneg lle defnyddir peth o'r Gymraeg (201 o leoedd), gyda 52% o'r lleoedd wedi'u llenwi. Mae lleoliadau Saesneg yn ail, gyda 108 o leoedd gwag. Fodd bynnag, mae 90% o leoedd wedi'u llenwi. Mewn lleoliadau dwyieithog, mae 36% o leoedd wedi'u llenwi, ac mae 38 o leoedd yn wag. Yn y lleoliad cyfrwng Cymraeg, mae 0 lle wedi'i llenwi, ac mae 7 o leoedd yn wag.

Nifer y Lleoedd a Gynigir a'r Lleoedd a Lenwir yn ôl Iaith y Lleoliad

Y Gwyliau Ysgol

- Capasiti mwyaf y lleoedd gofal plant gyda gwarchodwyr plant yn ystod gwyliau'r ysgol yw 733 o leoedd. Gan hynny, mae 733 o leoedd ar gael i rieni ddefnyddio elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith neu'r cynlluniau gofal plant di-dreth ar eu cyfer.
- Mae'r mwyafrif ohonynt mewn lleoliadau Saesneg (75%), a 21% mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg, 2% mewn lleoliadau Cymraeg a Saesneg ac 1% mewn lleoliad Cymraeg.
- Mae'r ddarpariaeth fesul ardal yn ystod y gwyliau ysgol yn weddol gyfartal. Ceir 285 o leoedd yn y Barri (39%), 223 o leoedd yng Ngorllewin y Fro (30%) a 221 o leoedd yn Nwyrain y Fro (30%).
- Nid yw'r data DHG yn dadansoddi'r capasiti mwyaf o leoedd yn ôl y gwasanaeth a gynigir.

Mae'r tabl canlynol yn dangos presenoldeb drwy gydol y flwyddyn ar gyfer pob gwyliau ysgol:

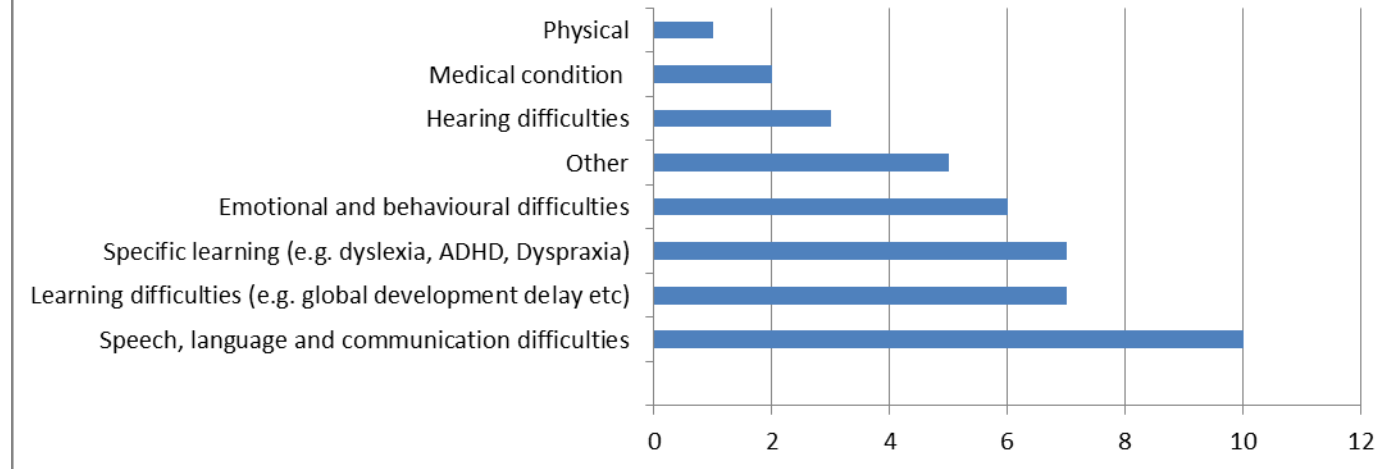
Gwasanaeth a gynigir	Presenoldeb Wythnosol	% o lleoedd wedi'u llenwi	Presenoldeb Llawn Amser	Presenoldeb Rhan-amser	Ad Hoc
Gwyliau'r Haf	545	74%	142	364	39
Hanner Tymor Mis Hydref	438	60%	125	277	36
Gwyliau Nadolig	349	48%	101	219	29
Hanner Tymor mis Chwefror	448	61%	134	282	32
Gwyliau'r Pasg	445	61%	124	284	37
Hanner Tymor Mis Mai	429	59%	128	264	37
CYFANSWM presenoldeb ar gyfer yr holl wyliau	2654		754	1690	210

- 2654 yw'r presenoldeb ar gyfer y flwyddyn gyfan. Mae'r rhan fwyaf o'r rhai sy'n mynychu'r lleoedd yn eu mynychu drwy drefniant rhan-amser (64%). Gwyliau'r haf yw'r ddarpariaeth gwyliau fwyaf poblogaidd, gyda 74% o'r lleoedd wedi'u llenwi, a'r Nadolig yw'r ddarpariaeth leiaf poblogaidd, gyda 48% o'r lleoedd wedi'u llenwi.

6.1.1.3 Nifer y lleoedd wedi'u llenwi gan blant ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd.

- Dim ond 29 o blant ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd, sy'n derbyn gofal gan warchodwyr plant.
- Mae 11 yn y Barri, 6 yn Nwyrain y Fro a 10 yng Ngorllewin y Fro. Mae 2 mewn lleoliad lle na nodwyd ardal.
- Mae 18 o blant mewn lleoliad cyfrwng Saesneg, 7 mewn lleoliad Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, a 4 mewn lleoliad dwyieithog.
- Yr anableddau mwyaf cyffredin yw anawsterau iaith, llafaredd a chyfathrebu (10 o blant), Anawsterau Dysgu (7 o blant), dysgu penodol (7), Anawsterau Emosiynol ac Ymddygiadol (6), Anawsterau Clywed (3), Anawsterau Corfforol (1), Cyflwr Meddygol (2). Ticiodd 5 'Arall' a nodi 'Anhwylder ar y Sbectwm Awtistig' (3), Syndrom OHDO (1) a Saesneg fel ail iaith (1).

Number of children who have special educational needs

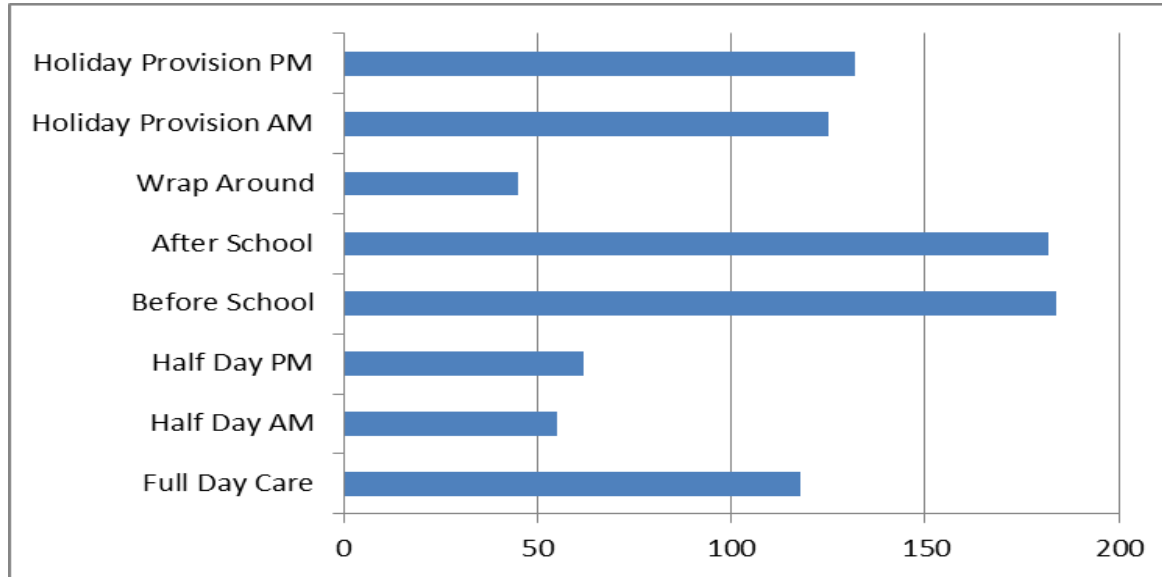
6.1.1.4 Nifer y lleoedd Cymraeg wedi'u llenwi

- Ceir 3 lleoliad dwyieithog, sy'n cynnig 59 o leoedd yn ystod y tymor. Mae 21 o leoedd wedi'u llenwi, sef 36%.
- Cynnigir 15 o leoedd yn ystod gwyliau'r ysgol. Caiff 17 o leoedd eu llenwi yn ystod yr haf, a 15 o leoedd eu llenwi yn ystod y gwyliau eraill.
- Yn y lleoliad cyfrwng Cymraeg, cynigir 7 o leoedd yn ystod y tymor a 10 o leoedd yn ystod gwyliau'r ysgol, ond nid yw yr un ohonynt wedi'u llenwi.

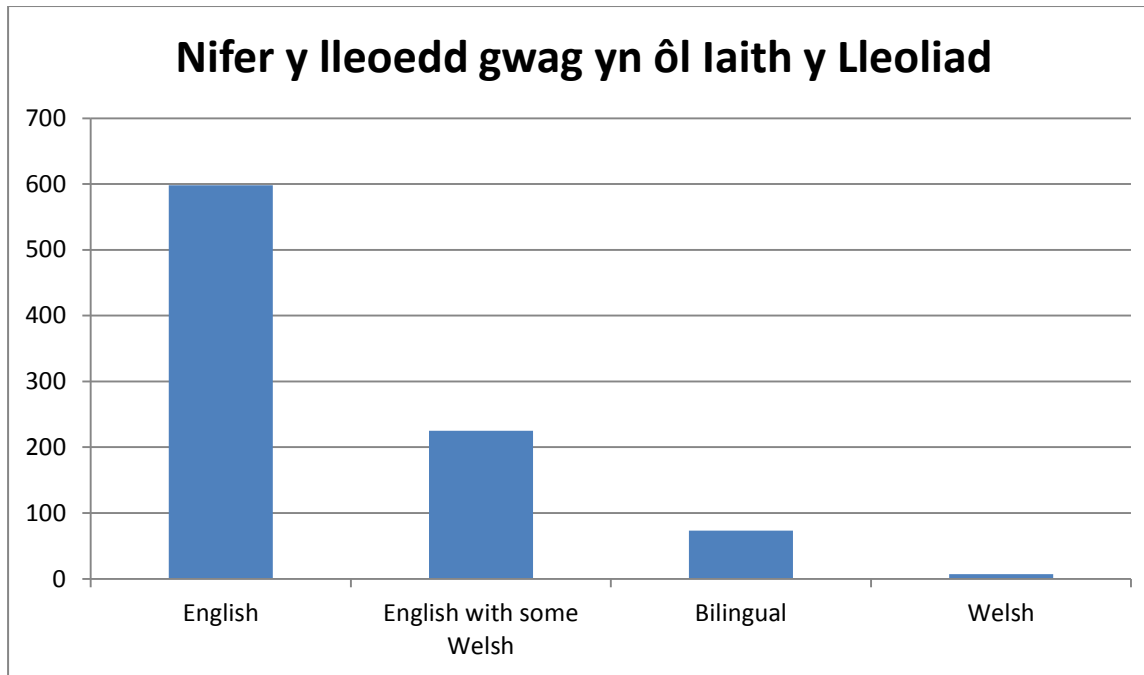
6.1.1.5 Lleoedd Gwag a Rhestrau Aros

- Ceir cyfanswm o 903 o leoedd gwag gyda gwarchodwyr plant.
- Mae'r nifer fwyaf o leoedd gwag mewn darpariaeth cyn ac ar ôl yr ysgol ac, yn dilyn hynny, mewn Darpariaeth yn ystod y gwyliau. Mae'r nifer lleiaf o leoedd gwag mewn gofal cofleidiol.

Nifer y Lleoedd Gwag gyda Gwarchodwyr Plant yn ôl y Gwasanaeth a Gynigir

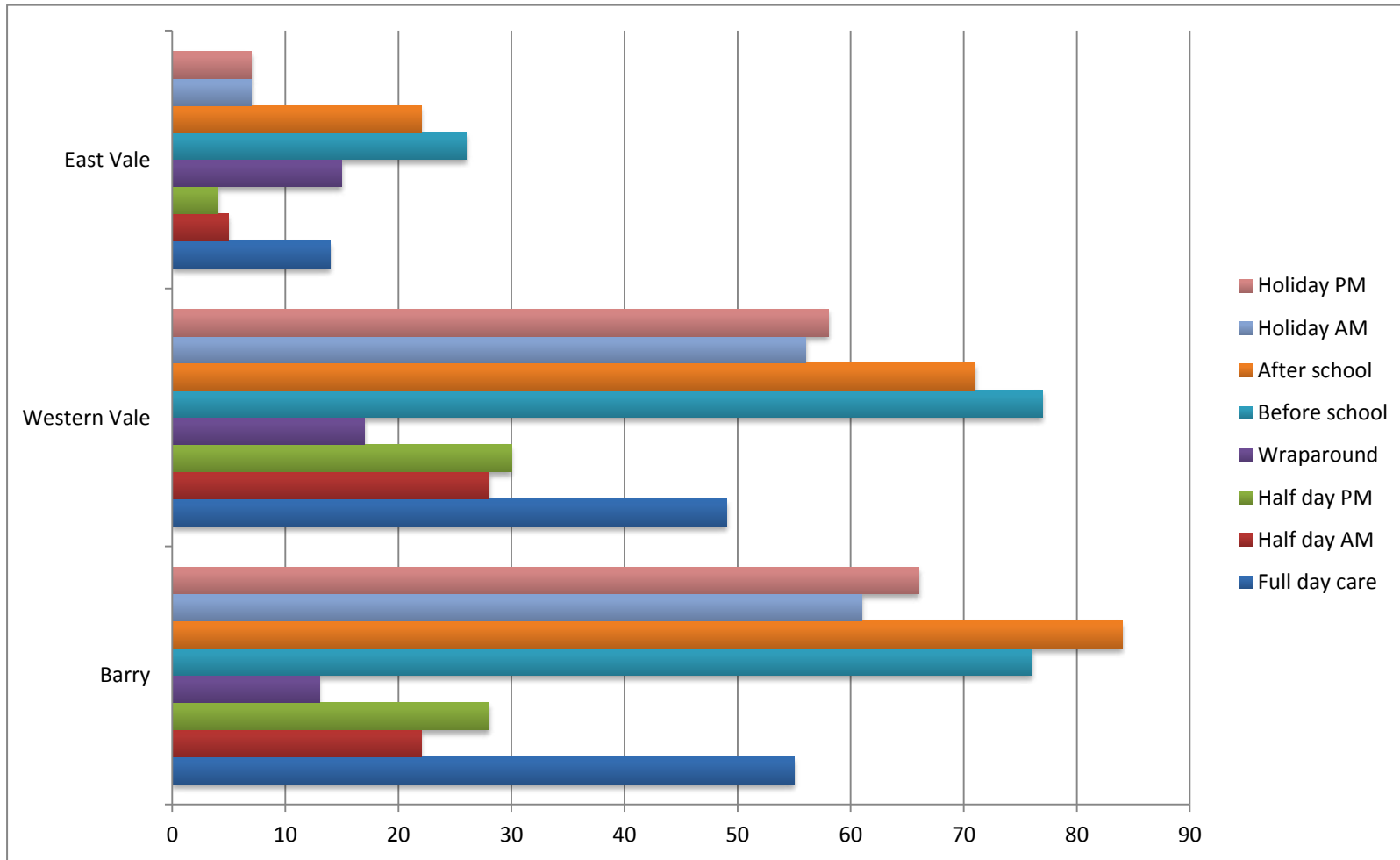

- O'r rhain, mae 598 (66%) mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg, 225 (25%) mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, 73 (8%) mewn lleoliadau dwyieithog a 7 (1%) mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg.

- Yn y Barri y ceir y nifer fwyaf o leoedd gwag (405), a Gorllewin y Fro ar ôl hynny (386), ac yna Dwyrain y Fro (100).
- O ddadansoddi hyn ymhellach i'r gwasanaethau a gynigir, dim ond 14 o leoedd gwag a geir mewn gofal dydd llawn yn Nwyrain y Fro, o gymharu â 49 yng Ngorllewin y Fro a 55 yn y Barri.
- Ym mhob ardal, mae'r nifer fwyaf o leoedd gwag mewn gofal cyn ac ar ôl yr ysgol ac, yn dilyn hynny, mewn gofal yn ystod y gwyliau.

Nifer y Lleoedd Gwag fesul Ardal a'r Gwasanaeth a Gynigir

- Dim ond mewn 4 lleoliad y ceir rhestrau aros ar gyfer gofal yn ystod y tymor - 2 yn y Barri a 2 yn Nwyrain y Fro.
- Mae 14 o blant ar y rhestr aros, a phob un ohonynt yn disgwyl gofal dydd llawn.
- Nid oes unrhyw restrau aros ar gyfer gwyliau'r ysgol.
- Mae 8 o blant ar y rhestr aros mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg a 6 o blant ar y rhestr aros mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg.

6.1.1.6 Oriau agor, gan gynnwys y nifer sy'n cynnig hyblygrwydd o ran oriau gofal plant a hyd sesiynau

Yn Ystod y Tymor

- Mae gwarchodwyr plant yn cynnig amrywiaeth o oriau agor, ond mae'r mwyafrif ar agor drwy'r dydd o ddydd Llun i ddydd Gwener. Yr oriau agor hiraf yw 6am - 6pm (1 lleoliad). Mae'r mwyafrif ohonynt ar agor naill ai o 7:30am neu 8am ac yn cau am 6pm.
- Mae 20 o leoliadau ar agor am 7am, 30 ar agor am 7:30am, 33 ar agor am 8am neu'n hwyrach.
- Ni ddarparwyd amser agor gan bob lleoliad.
- Nid yw 3 ohonynt yn agor yn ystod y tymor.
- Wrth edrych ar iaith y lleoliadau, mae'r lleoliad Cymraeg yn Nwyrain y Fro, ond nid yw wedi darparu oriau agor. Fodd bynnag, mae'r rhai a ymatebodd ar ran y lleoliad wedi dweud ei fod ar agor cyn 8am, ond nad yw ar agor ar ôl 6pm. Mae'r lleoliad hefyd ar agor yn ystod yr holl wyliau o ddydd Llun i ddydd Gwener, ar wahân i wyliau'r Nadolig, pan fydd yn cau ar ddydd Gwener.
- Mae'r 3 lleoliad dwyieithog sydd wedi'u lleoli yn y Barri, yn Nwyrain y Fro ac yng Ngorllewin y Fro, oll ar agor cyn 8 am, ac mae 2 ohonynt yn cau ar ôl 6pm. Mae 2 ohonynt ar agor yn ystod gwyliau'r ysgol.
- Wrth edrych ar y lleoliadau fesul ardal, mae gan bob ardal leoliad sy'n agor cyn 8am ac sy'n cau ar ôl 6pm (Cyn 8am - 37 yn y Bari, 24 yn Nwyrain y Fro, 30 yng Ngorllewin y Fro). Ar ôl 6pm (7 yn y Barri, 7 yn Nwyrain y Fro, 10 yng Ngorllewin y Fro).

Y Gwyliau Ysgol

- I raddau helaeth, mae'r oriau agor yn dal i fod yr un peth yn ystod gwyliau'r ysgol ag yr ydynt yn ystod y tymor ysgol.
- Nid yw 27 o warchodwyr plant yn agor yn ystod gwyliau'r ysgol, neu nid ydynt wedi darparu oriau agor.
- Wrth edrych ar ba ddiwrnodiau y mae gwarchodwyr plant yn agor yn ystod gwyliau'r ysgol, nid yw'r wybodaeth yn gyson â'r oriau agor a ddarparwyd. Er enghraifft, mae 82 o warchodwyr plant wedi dweud eu bod ar agor ar ddydd Llun yn ystod gwyliau'r haf, ond dim ond 68 sydd wedi darparu oriau agor. Ym mhob gwyliau ysgol, bydd llai o warchodwyr plant yn gweithredu ar ddydd Llun a dydd Gwener.
- Gwyliau'r Nadolig yw'r gwyliau lle mae'r nifer lleiaf o warchodwyr plant yn gweithredu. Dim ond 63 o warchodwyr plant sy'n gweithredu, ac ar ddydd Gwener mae hyn yn gostwng i 49.
- Wrth edrych ar y sefyllfa fesul ardal, mae ychydig yn llai o warchodwyr plant yn agor cyn 8am (34 yn y Barri, 21 yn Nwyrain y Fro a 24 yng Ngorllewin y Fro). Mae'r niferoedd sy'n gweithredu ar ôl 6pm yr un peth â'r niferoedd sy'n gweithredu yn ystod y tymor.

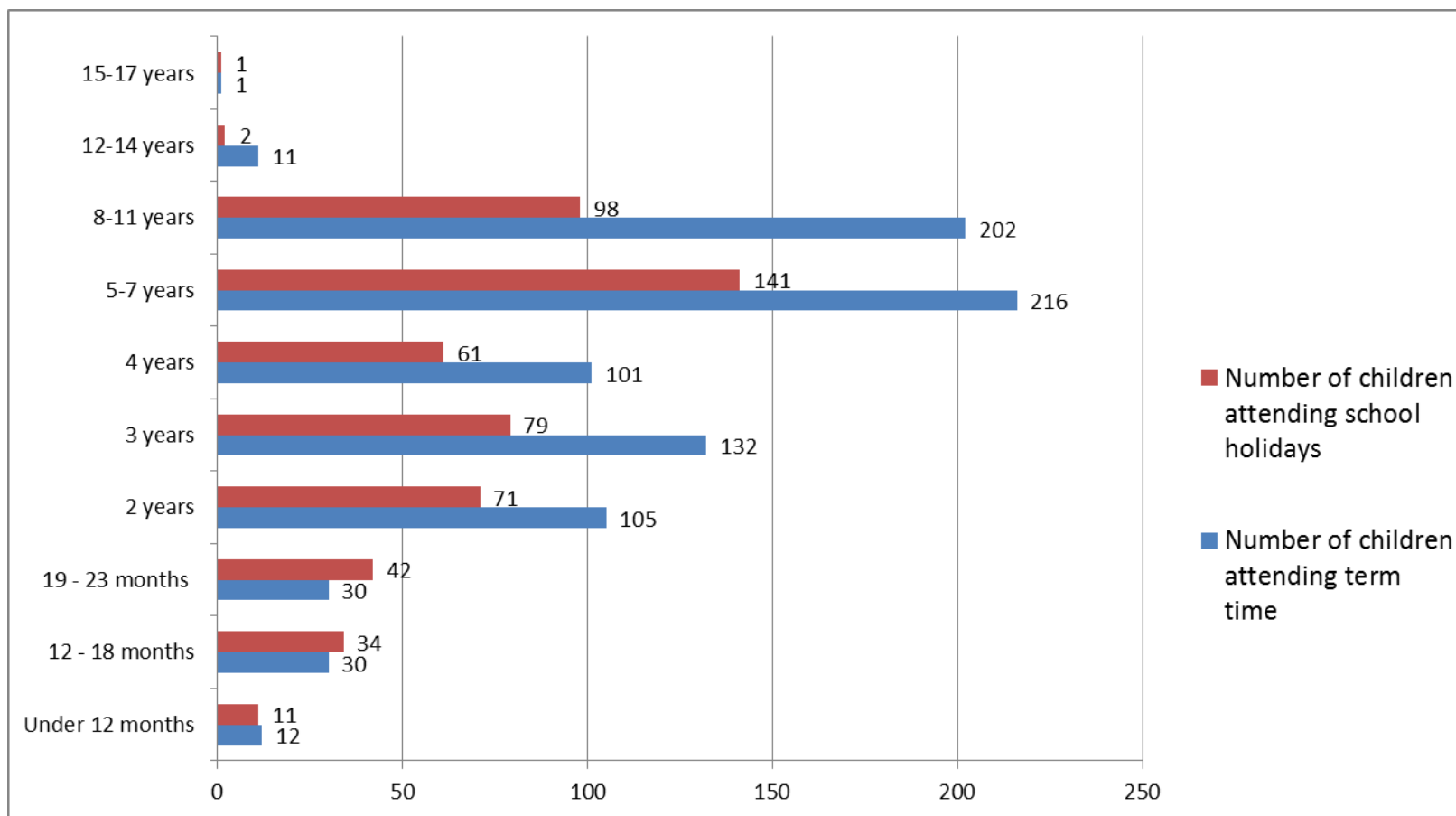
6.3.1.7 Gofal plant a weithredir y tu allan i oriau arferol

- Mae 92 o warchodwyr plant (75%) ar agor cyn 8am yn ystod y tymor. Mae hyn yn gostwng i 80 yn ystod y gwyliau ysgol (66%).
- Dim ond 25 o warchodwyr plant (20%) sydd ar agor ar ôl 6pm yn ystod y tymor ac yn ystod gwyliau'r haf.
- Wrth edrych ar y sefyllfa fesul ardal, mae gan bob ardal leoliadau sy'n agor cyn 8am ac sy'n cau ar ôl 6pm yn ystod y tymor: (cyn 8am - 37 yn y Barri, 24 yn Nwyrain y Fro, 30 yng Ngorllewin y Fro). Ar ôl 6pm (7 yn y Barri, 7 yn Nwyrain y Fro, 10 yng Ngorllewin y Fro).
- Yn ystod gwyliau'r ysgol, mae ychydig yn llai o warchodwyr plant yn agor cyn 8am (34 yn y Barri, 21 yn Nwyrain y Fro a 24 yng Ngorllewin y Fro). Mae'r niferoedd sy'n gweithredu ar ôl 6pm yr un peth â'r niferoedd sy'n gweithredu yn ystod y tymor.
- Mae 3 gwarchodwr plant yn darparu gofal dros y penwythnos yn ystod y tymor ac yn ystod gwyliau'r ysgol. Mae 2 wedi'u lleoli yn y Barri ac 1 yng Ngorllewin y Fro. Maent oll yn lleoliadau cyfrwng Saesneg.
- Nid yw yr un gwarchodwr plant yn cynnig gofal dros nos.

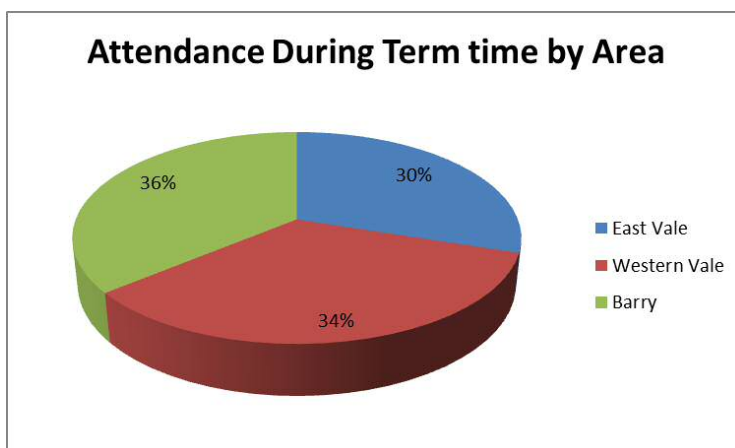
6.1.1.8 Ystod oedran y plant

- Mae gwarchodwyr plant yn gofalu am blant o bob grŵp oedran, o 12 mis hyd at 15-17 oed.
- Mae presenoldeb yn ystod y tymor a'r gwyliau ysgol ar ei uchaf ymhlith y grŵp oedran 5-7 oed.
- Yn ystod y tymor, mae 840 o blant yn derbyn gofal gan warchodwyr plant. Gan fod 122 o warchodwyr plant wedi llenwi'r ffurflen, mae hyn yn creu cyfartaledd o 7 o blant fesul gwarchodwr plant.
- Yn ystod gwyliau'r ysgol, mae hyn yn gostwng i 540 o blant, sef cyfartaledd o 4 o blant fesul gwarchodwr plant.

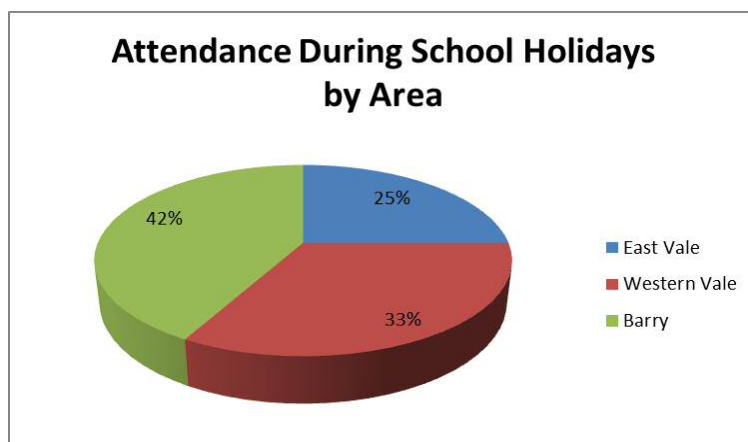
Nifer y Plant sy'n Mynychu Lleoliadau Gwarchod Plant fesul Grŵp Oedran ac yn Ystod y Tymor a Gwyliau'r Ysgol

- Mae presenoldeb yn ystod y tymor wedi'i wasgaru'n gymharol gyfartal ar draws ardaloedd. Yn y Barri y mae'r nifer fwyaf o blant sy'n mynychu lleoliad gwarchodwr plant (36%), gyda Gorllewin y Fro ar ôl hynny (34%) ac yna Dwyrain y Fro (30%).

- Yn ystod gwyliau'r ysgol, y gwahaniaeth amlycaf yw bod presenoldeb yn y Barri yn cynyddu i 42% o'r holl blant a bod presenoldeb yn Nwyrain y Fro yn gostwng i 25%, ac mae Gorllewin y Fro yn aros bron yr un peth (33%).

- Wrth edrych ar bresenoldeb yn ôl iaith y lleoliad, mae'r 4 o warchodwyr plant sy'n cynnig gwasanaeth Cymraeg neu ddwyieithog yn darparu gofal i 17 o blant yn ystod y tymor, ac i 18 o blant yn ystod gwyliau'r ysgol. Dyma gyfartaledd o 4 o blant fesul gwarchodwr plant.
- Nid ydynt yn gofalu am unrhyw blant 12+ oed, ac nid ydynt ond yn gofalu am 2 o blant o dan 12 mis oed.

6.1.1.9 Ystod y Taliadau

- Maen anodd iawn dadansoddi'r taliadau, gan fod tua hanner yr holl warchodwyr plant wedi darparu eu costau am y sesiwn lawn yn hytrach na fesul awr. Oherwydd hyn, nid yw'r costau hynny wedi'u cynnwys.
- Y gost gyffredinol fesul awr ar gyfartaledd yw £4.56. Y gost gyfartalog uchaf fesul awr yw'r gost a ofal Cyn yr Ysgol ac 'Arall', ef £4.87, ar gost isaf fesul awr yw'r gost am ofal dydd llawn, sef £4.26.
- Y gost rataf am ofal dydd llawn yw £2.50 a'r gost ddrytaf yw £6. Ar gyfer gofal cyn ac ar ôl yr ysgol, y gost rataf yw £3 yr awr a'r gost ddrytaf yw £7. Yn ystod gwyliau'r ysgol, y gost rataf yw £2.50 yr awr a'r gost ddrytaf yw £6.

- Wrth edrych ar y gost yn ôl iaith y lleoliad, ni cheir ond gwahaniaeth o ychydig o geiniogau.
- Ni cheir rhyw lawer o amrywio wrth edrych ar y gost fesul ardal. Mae'r gost gyfartalog i'r Barri yr un peth â'r gost gyfartalog i'r Fro (£4.56). Mae
- hyn yn cynyddu rhyw fymryn i £4.58 ar gyfer Dwyrain y Fro a £4.59 ar gyfer Gorllewin y Fro.

6.1.2. Crynodeb o'r prif gryfderau a gwendidau

Cryfderau

Mae gwarchodwyr plant yn cynnig amrywiaeth o wasanaethau ym mhob ardal yn y Fro. Maent yn cynnig uchafswm o 1,545 o leoedd yn ystod y tymor, ac mae'r rhain wedi'u gwasgaru'n weddol gyfartal ar draws pob ardal. Mae 77% o'r lleoedd wedi'u llenwi, sy'n dangos bod y cyflenwad yn fwy na'r galw. Ceir lleoedd gwag ym mhob ardal hefyd, ac yn yr holl gategoriâu iaith.

Mae gwarchodwyr plant hefyd yn cynnig 733 o leoedd ystod gwyliau'r ysgol, ac mae hyn wedi'i wasgaru'n weddol gyfartal rhwng yr ardaloedd. Mae ganddynt hefyd nifer fawr o leoedd gwag yn ystod gwyliau'r ysgol.

Mae'r mwyafrif (75%) ar agor cyn 8am yn ystod y tymor ac yn ystod gwyliau'r ysgol (66%). Fodd bynnag, dim ond 25 o warchodwyr plant (20%) sydd ar agor ar ôl 6pm yn ystod y tymor ac yn ystod gwyliau'r ysgol.

Mae gwarchodwyr plant yn gofalu am blant o bob grŵp oedran rhwng 12 mis ac 15-17 oed.

Y gost gyfartalog am ofal plant fesul awr yw £4.56, ond mae'r costau'n amrywio rhwng £2.50 yr awr a £7 yr awr.

Gwendidau

Mae'r data yn seiliedig ar gyfradd ymateb o 73%, felly nid yw'n rhoi darlun mor gywir â'r Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant blaenorol.

Dim ond 4 o warchodwyr plant sy'n cynnig gwasanaeth Cymraeg neu ddwyieithog (3%) ac maent yn cynnig 66 o leoedd yn ystod y tymor a 25 o leoedd yn ystod gwyliau'r ysgol. Fodd bynnag, ceir lleoedd dros ben gan mai ond 36% sydd wedi'u llenwi yn ystod y tymor.

Byddai'n werth edrych yn fanwl ar y ddarpariaeth fesul ward, a gellid ychwanegu hyn at y cynllun gweithredu. Caiff y rhan fwyaf o leoedd (55%) eu llenwi drwy drefniant rhan-amser.

Nid yw gofal dydd llawn yn Nwyrain y Fro ond yn cynnwys 14 o leoedd gwag. Fodd bynnag, ceir lefelau uchel o leoedd gwag ymhlith gwarchodwyr ar gyfer gofal y tu allan i oriau ysgol.

Dim ond 29 o blant sydd ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd.

Nid yw yr un gwarchodwr plant yn cynnig gofal dros nos, a dim ond 3 sy'n cynnig gofal ar y penwythnos. Dim ond 25 o warchodwyr plant sydd ar agor ar ôl 6pm yn ystod y tymor ac yn ystod y gwyliau ysgol.

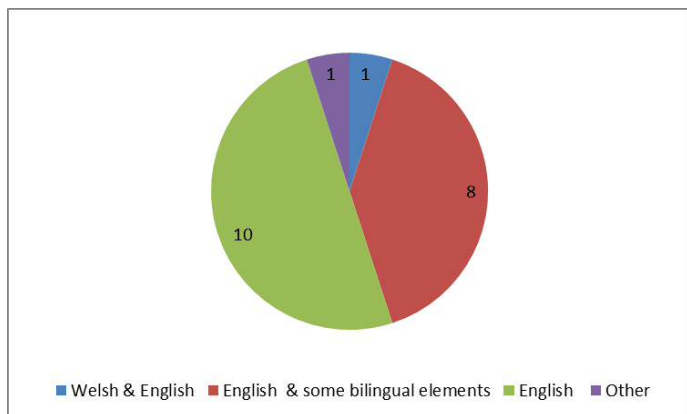
6.2 Gofal Dydd Llawn

6.2.1 Dadansoddiad o'r Cyflenwad o Ddarpariaeth Gofal Plant

6.2.1.1 Ystod y Gwasanaethau a Ddarperir

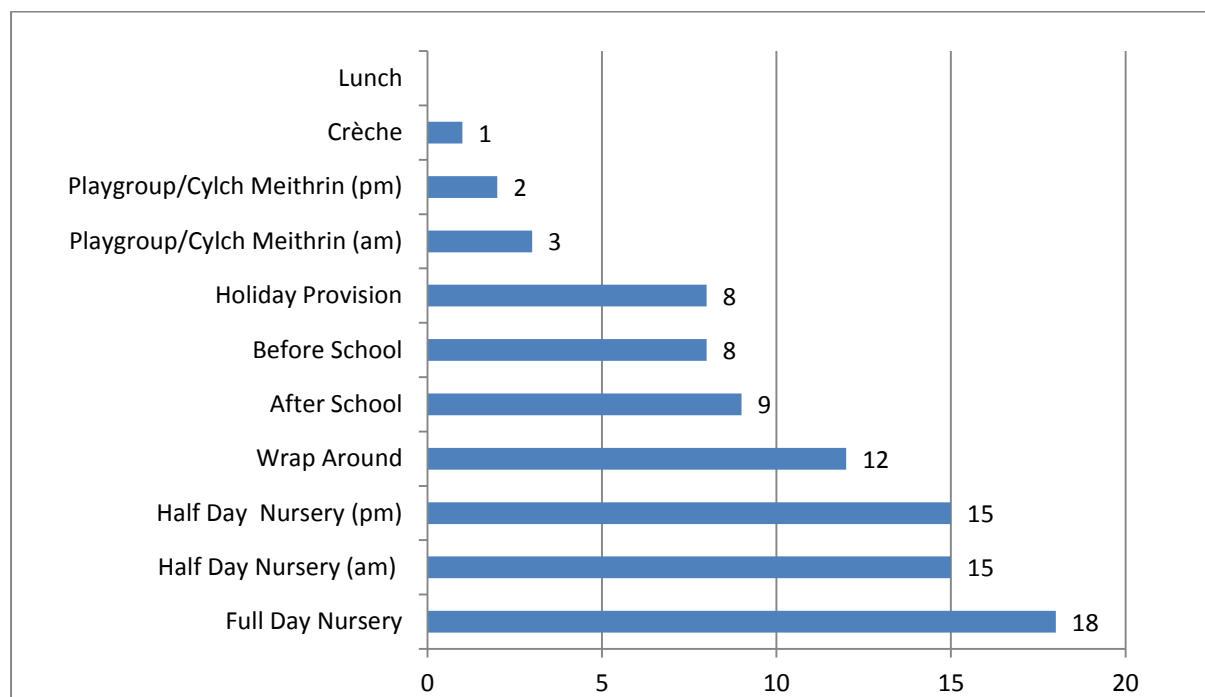
- Ceir 20 o leoliadau gofal dydd llawn, mae 10 yn lleoliadau cyfrwng Saesneg, 8 yn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg, 1 yn ddwyieithog ac un arall sydd heb nodi iaith.

Yr Iaith a Ddefnyddir mewn Lleoliadau Gofal Dydd Llawn

- Maent yn cynnig amrywiaeth o wasanaethau, gan gynnwys meithrinfeydd dydd llawn, hanner diwrnodiau, gofal y tu allan i oriau ysgol, gofal cofleidiol ac ati.

Gwasanaethau a Gynigir mewn Lleoliadau Gofal Dydd Llawn

- Mae lleoliadau gofal dydd llawn wedi'u gwasgaru'n weddol gyfartal ar draws y Fro. Mae 5 yn y Barri, 8 yng Ngorllewin y Fro a 7 yn Nwyrain y Fro.
- Wrth edrych ar yr iaith a ddefnyddir ym mhob lleoliad, dim ond yng Ngorllewin y Fro y ceir darpariaeth ddwyieithog. Ni cheir unrhyw ddarpariaeth gofal dydd llawn ddwyieithog neu Gymraeg yn y Barri, nac yn Nwyrain y Fro.

6.2.1.2 Y nifer a'r mathau o leoedd gofal plant sydd wedi'u llenwi (llawn amser, rhan amser, ad-hoc)

Yn Ystod y Tymor

- Capasiti mwyaf y lleoedd gofal plant mewn gofal dydd llawn yw 3,344 o leoedd. Mae hyn yn golygu bod 3,344 o leoedd ar gael i rieni ddefnyddio elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith neu'r cynlluniau gofal plant di-dreth ar eu cyfer.
- Mae'r mwyafrif mewn lleoliadau Saesneg (54%) tra bo 29% mewn lleoliadau Cymraeg a Saesneg ac 17% mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg.
- Mae bron hanner yr holl leoedd (48%) yng Ngorllewin y Fro. Mae 30% yn Nwyrain y Fro, a dim ond 21% sydd yn y Barri.

Lleoedd a Gynigir a Lleoedd wedi'u Llenwi mewn Lleoliadau Gofal Dydd Llawn

Gwasanaeth a gynigir	Lleoedd a gynigir	Presenoldeb Wythnosol	Presenoldeb Llawn Amser	Presenoldeb Rhan-amser	Ad Hoc
Meithrinfa Ddydd Lawn	885	824	135	669	20
Meithrinfa Hanner Diwrnod (bore)	598	238	74	172	8
Meithrinfa Hanner Diwrnod (prynhawn)	598	102	37	60	5
Ar ôl yr ysgol	443	92	17	185	19
Cyn yr ysgol	377	221	11	71	10
Gofal Cofleidiol	323	24	13	129	8
Arall	60	0	0	0	0
Cinio	36	150	54	39	5
Cylch Chwarae / Cylch Meithrin (bore)	24	98	4	20	0
Cylch Chwarae / Cylch Meithrin (prynhawn)	0	0	0	0	0
Crèche	0	0	0	0	0
Cyfanswm	3,344	1749	329	1,345	75

- 1,749 yw cyfanswm y lleoedd a gaiff eu llenwi bob wythnos, sef 52% o'r lleoedd a gynigir.
- Mynychir y rhan fwyaf o leoedd drwy drefniant rhan-amser (77%). Mynychir 19% drwy drefniant amser llawn, a 4% drwy drefniant ad hoc.
- Ni chynigir unrhyw leoedd mewn crèche neu gylch chwarae/cylch meithrin (prynhawn).

Y Gwyliau Ysgol

- Capasiti mwyaf gofal plant mewn gofal dydd llawn yn ystod y gwyliau ysgol yw 719 o leoedd, ac mae'r lleoedd hyn felly'n gymwys ar gyfer cynlluniau gofal plant di-dreth ac i rieni ddefnyddio elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith.
- Mae'r mwyafrif mewn lleoliadau Saesneg (68%) tra bo 22% mewn lleoliadau Cymraeg a Saesneg a 10% mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg.
- Nid yw'r data DHG yn dadansoddi'r capasiti mwyaf o leoedd yn ôl y gwasanaeth a gynigir.

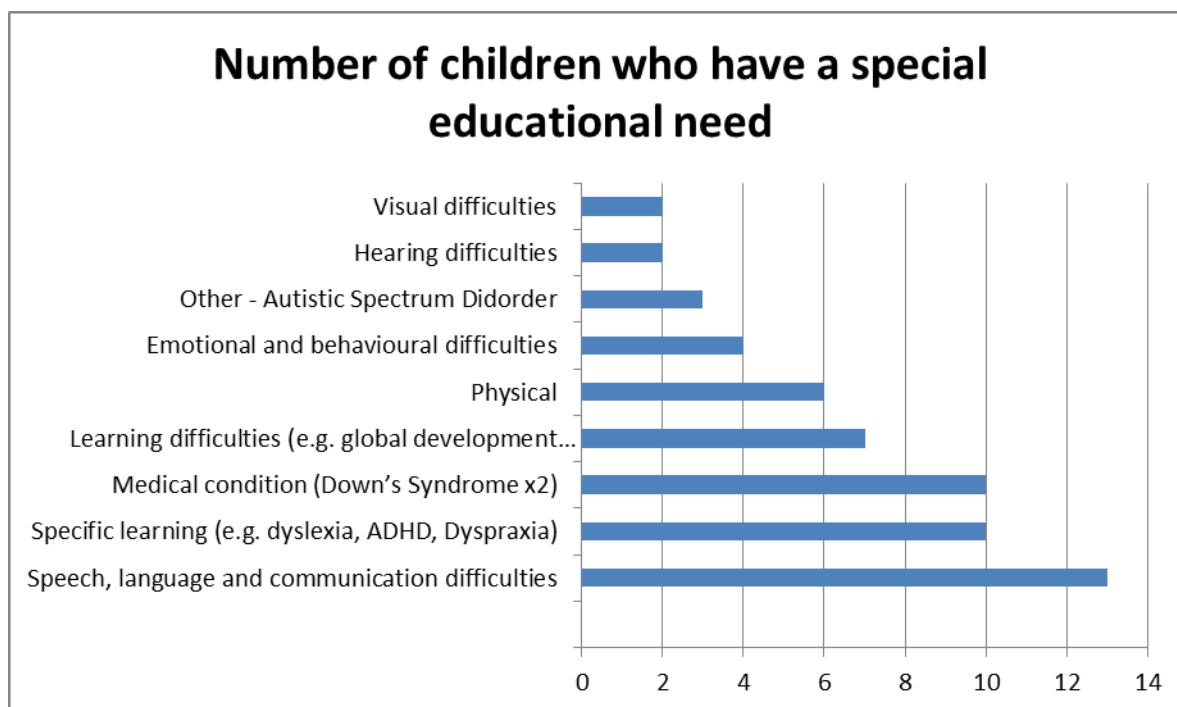
Presenoldeb yn Ystod yr Holl Wyliau Ysgol

Gwasanaeth a gynigir	Presenoldeb Wythnosol		Presenoldeb Llawn Amser	Presenoldeb Rhan-amser	Ad Hoc
Gwyliau'r Haf	818		87	676	55
Hanner Tymor Mis Hydref	654		76	544	34
Gwyliau Nadolig	503		39	432	32
Hanner Tymor mis Chwefror	728		78	612	38
Gwyliau'r Pasg	767		74	654	39
Hanner Tymor Mis Mai	758		71	653	34
Cyfanswm y cleifion a wynebodd oedi	4228		425	3571	232

- Mae cyfanswm o 4,228 leoedd wedi'u llenwi ar gyfer y flwyddyn gyfan. Mae'r rhan fwyaf o'r rhai sy'n mynychu'r lleoedd yn eu mynychu drwy drefniant rhan-amser (84%).

6.2.1.3 Nifer y lleoedd wedi'u llenwi gan blant ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd.

- Dim ond 17 o blant mewn gofal dydd llawn sydd ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd.
- Mae 8 ohonynt yn y Barri, 7 yn Nwyrain y Fro a 2 yng Ngorllewin y Fro.
- Mae 1 plentyn mewn lleoliad dwyieithog, 9 mewn lleoliad Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, a 7 mewn lleoliad Saesneg.
- Yr anableddau mwyaf cyffredin yw anawsterau iaith, llafaredd a chyfathrebu (13 o blant), dysgu penodol (10), cyflwr meddygol (10) ac anawsterau dysgu (7 o blant).

- Dim ond 3 o'r plant hyn sydd yn derbyn addysg ran-amser wedi'i ariannu. Ceir Cynlluniau Gweithredu Blynyddoedd Cynnar i 3 ohonynt, ac mae gan 1 ddatganiad o anghenion addysgol arbennig.

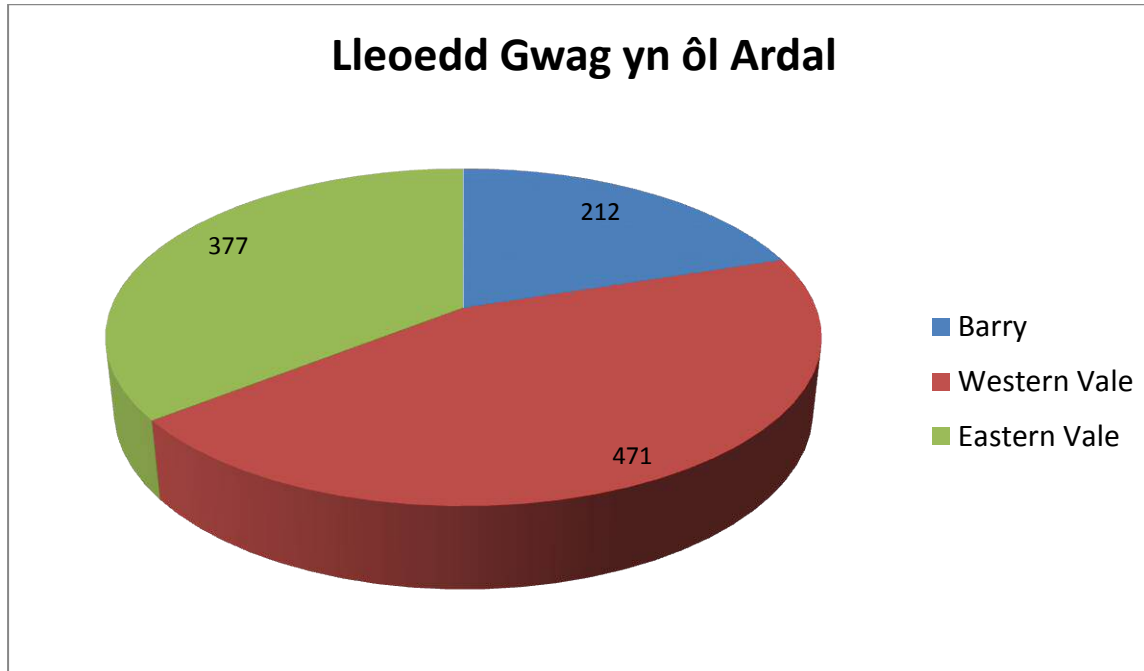
6.2.1.4 Nifer y lleoedd Cymraeg wedi'u llenwi

- Dim ond 1 lleoliad gofal dydd llawn sydd yn ddwyieithog, ac mae hwnnw yng Ngorllewin y Fro. Mae hyn yn creu capasiti mwyaf o 966 o leoedd. Mae 270 (28%) o'r lleoedd hynny wedi'u llenwi, gyda'r mwyafrif o'r rheiny (92%) wedi'u llenwi drwy drefniant rhan-amser.
- Nid oes unrhyw leoliadau gofal dydd llawn cyfrwng Cymraeg.

6.2.1.5 Lleoedd Gwag a Rhestrau Aros

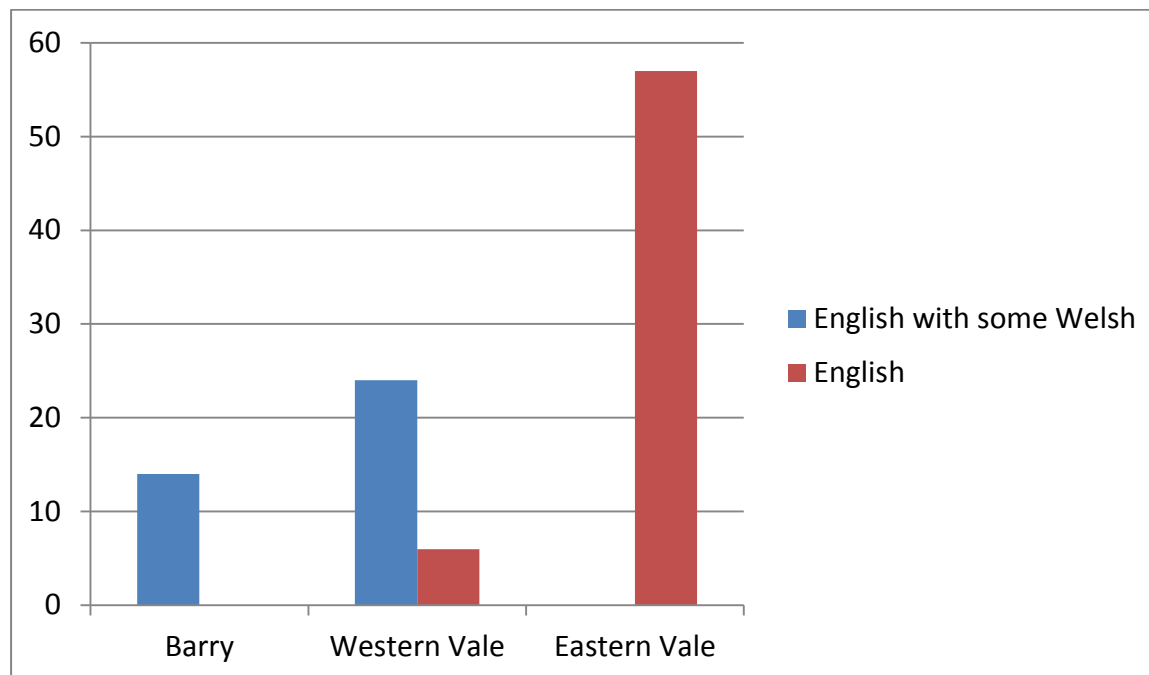
- ar y cyfan, ceir 1,057 o leoedd gwag mewn lleoliadau gofal dydd llawn.
- O'r rhain, mae 557 (53%) mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg, 294 (28%) mewn lleoliadau dwyieithog a 206 (19%) mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg.
- Mae'r nifer fwyaf o leoedd gwag mewn Meithrinfeydd Dydd Llawn (305, 29%), ac wedyn mewn lleoliadau ar ôl yr ysgol (218, 21%).

- Yng Ngorllewin y Fro y mae'r nifer fwyaf o leoedd gwag (471, 44%), ac wedyn yn Nwyrain y Fro (377, 36%), ac yna yn y Barri (212, 20%)

- Nid oedd unrhyw restrau aros ar gyfer lleoliadau dwyieithog.
- Yn ystod y tymor, yr oedd 38 o leoedd ar y rhestr aros mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, a 63 o leoedd ar y rhestr aros mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg.
- Yn Nwyrain y Fro yr oedd y nifer fwyaf ar y rhestr aros (57 o leoedd, 56%), ac wedyn Gorllewin y Fro (30 o leoedd, 30%) a'r Barri (14 o leoedd, 14%)
- Nid oedd unrhyw restrau aros yn ystod gwyliau'r ysgol

Nifer y Plant ar y Rhestr Aros yn ôl Ardal ac Iaith y Lleoliad

6.2.1.6 Oriau agor, gan gynnwys y nifer sy'n cynnig hyblygrwydd o ran oriau gofal plant a hyd sesiynau

Yn Ystod y Tymor

- Mae gofal dydd llawn ar agor ar amrywiaeth o oriau ledled y Fro. Yr oriau agor hwyaf yw 7am - 6pm (3 lleoliad) a 7:30am - 6:30am (2 lleoliad).
- Mae'n anodd iawn dadansoddi'r data gan fod 25 o amrywiadau gwahanol i'r oriau agor ar draws yr holl lleoliadau. Ceir 17 o wahanol oriau agor mewn lleoliadau Saesneg gydag ychydig o Gymraeg, a 10 o wahanol oriau agor mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg. Yn y lleoliad dwyieithog, yr oriau agor yw 7am-1pm ac 1pm-6pm.
- O'r 20 o lleoliadau, mae 14 ar agor drwy'r diwrnod llawn.

- Nid yw 3 lleoliad ar agor yn ystod y tymor. Mae 1 lleoliad ar agor yn ystod y gwyliau ysgol, ac nid yw'r 2 arall wedi darparu unrhyw oriau agor.
- Nid yw 1 lleoliad ond ar agor yn y bore, o 9am i 1pm.
- Mae 1 lleoliad ar agor rhwng 9am a 3.15pm
- Mae 1 lleoliad ar agor rhwng 9am a 4pm
- Wrth edrych ar hyn o safbwynt daearyddol, mae'r holl ardaloedd yn cynnwys gofal dydd llawn sydd ar agor drwy'r dydd, ac mae gan bob un ohonynt leoliad sydd naill ai ar agor rhwng 7am a 6pm neu 7:30am a 6:30pm.

Y Gwyliau Ysgol

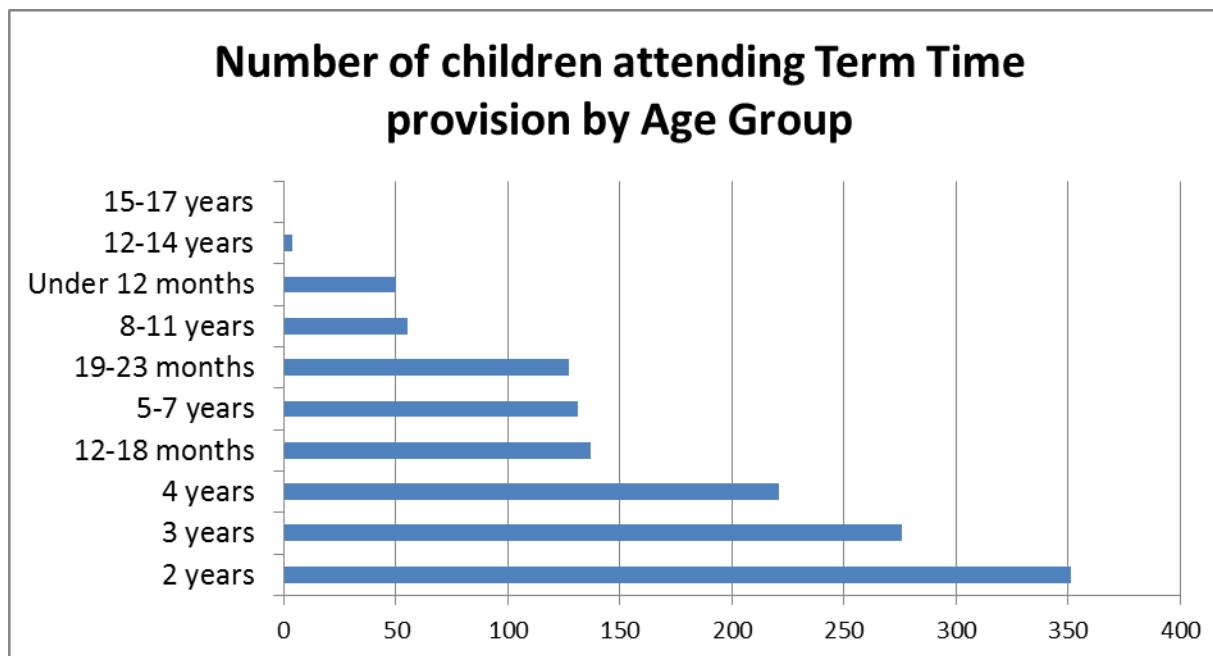
- Dim ond 8 lleoliad gofal dydd llawn a ddarparodd ar amseroedd agor ar gyfer gwyliau'r ysgol. Roeddent oll yn darparu gofal dydd llawn o 08:30am neu cyn hynny, ac yn cau am 5:15 neu'n hwyrach.
- Mae'r oriau agor a nifer y sesiynau yn parhau i fod yr un peth ar gyfer pob gwyliau ysgol ar wahân i'r Nadolig, pan na roddodd ond 4 lleoliad amseroedd agor. Mae 3 o'r rhain yn Nwyrain y Fro ac 1 yng Ngorllewin y Fro.
- Ceir gofal dydd llawn ym mhob ardal sydd ar agor yn ystod y gwyliau ysgol, ar wahân i'r Nadolig, lle nad oes unrhyw beth ar gael yn y Barri.
- Dim ond 4 lleoliad sydd wedi darparu gwybodaeth am nifer yr wythnosau y maent ar agor, felly mae'n anodd dadansoddi'r wybodaeth hon.
- Mae 5 lleoliad sy'n darparu gofal dydd yn ystod y gwyliau mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg, a 3 mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg
- Darparodd 4 o leoliadau eraill wybodaeth am y diwrnodiau pan fyddant ar agor yn ystod gwyliau'r ysgol, sy'n creu cyfanswm o 12 o leoliadau sydd ar agor yn ystod gwyliau'r ysgol.
- Mae pob un o'r 12 o leoliadau ar agor bob dydd ym mhob gwyliau ysgol, ar wahân i'r Nadolig, pan na fydd ond 8 o leoliadau ar agor. Ceir mân amrywiadau hefyd yn ystod gwyliau'r Pasg, pan na fydd 1 lleoliad ar agor ar ddydd Gwener, nac yn ystod hanner tymor mis Mai, ac nid yw 3 lleoliad ar agor ar ddydd Llun.

Gofal plant a weithredir y tu allan i oriau arferol

- Mae 10 o leoliadau gofal plant yn agor cyn 8am yn ystod y tymor, ac mae hyn yn gostwng i 9 yn ystod y gwyliau haf.
- Dim ond 1 lleoliad sydd ar agor ar ôl 6pm yn ystod y tymor, ac yn ystod gwyliau'r ysgol.
- Nid yw yr un lleoliad yn darparu gofal dros nos neu ofal ar y penwythnos.
- Mae'r rhan fwyaf o leoliadau yn gweithredu y tu allan i oriau gwaith arferol, ac yn lleoliadau cyfrwng Saesneg (67%)
- O edrych ar yr ardaloedd, mae 3 lleoliad yn gweithredu y tu allan i oriau gwaith arferol yn y Barri, 4 yn Nwyrain y Fro a 3 yng Ngorllewin y Fro.

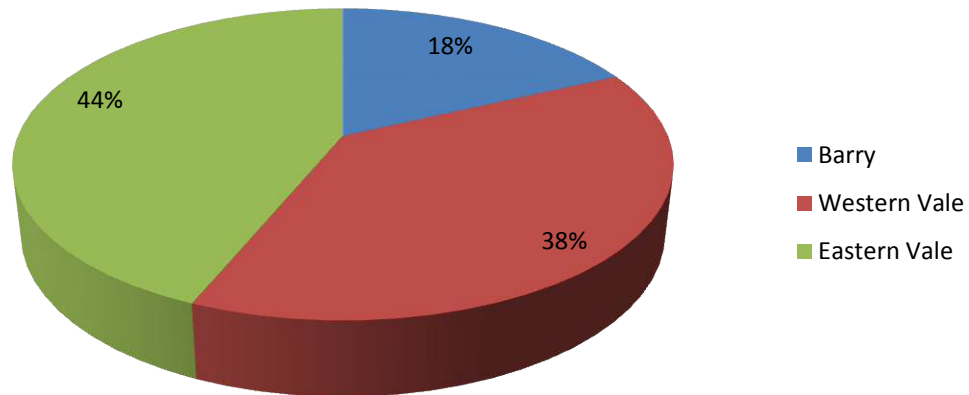
6.2.1.7 Ystod oedran y plant

- Mae lleoliadau gofal dydd llawn yn darparu ar gyfer pob grŵp oedran hyd at 14 oed. Fodd bynnag, roedd y mwyafrif ohonynt yn darparu ar gyfer plant 0 - 4 oed (88%).
- Yn ystod y tymor, mae 1352 o blant yn mynychu lleoliadau gofal dydd llawn. Mae'r nifer fwyaf o blant sy'n mynychu'r lleoliadau hyn yn 2 oed (26%), wedyn yn 3 oed (20%).

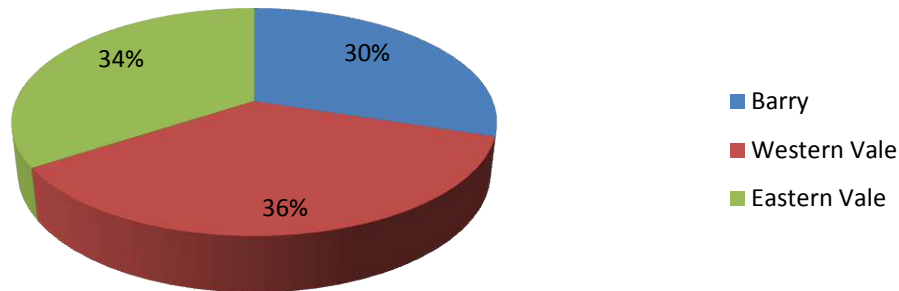
- Yn ystod y tymor, mae'r nifer fwyaf o blant sy'n mynychu gofal dydd llawn yn Nwyrain y Fro (591 o blant), ac wedyn yng Ngorllewin y Fro (517 o blant) ac yn y Barri (244 o blant).

Canran y plant sy'n mynychu yn ystod y tymor

- Yn ystod y gwyliau ysgol, bydd 719 o blant yn mynychu gofal dydd llawn.
- Mae'r grwpiau oedran y darperir ar eu cyfer yn parhau i fod yr un peth.
- Y gwahaniaeth mwyaf nodedig yw bod cyfran y lleoedd a fynychir gan blant 5-7 oed yn cynyddu o 10% i 16%.
- Yn ystod gwyliau'r haf, mae nifer y plant sy'n mynychu gofal dydd llawn wedi'i wasgaru'n fwy cyfartal ar draws ardaloedd, gyda 258 o blant yn mynychu'r gofal hwnnw yng Ngorllewin y Fro, 246 yn Nwyrain y Fro a 215 yn y Barri.

Canran y plant sy'n mynychu yn ystod gwyliau'r haf

6.2.1.8 Ystod y Taliadau

- Mae'n anodd iawn dadansoddi'r taliadau gan fod rhai lleoliadau wedi darparu'r gost fesul awr a rhai wedi darparu'r gost fesul diwrnod.
- Y gost gyfartalog fesul awr am ofal dydd llawn yw £4.34, am hanner diwrnod yn y bore yw £4.51, ac am hanner diwrnod yn y prynhawn yw £4.66.
- Ni cheir rhyw lawer o amrywiaeth wrth edrych ar y costau fesul ardal. Mae pris gofal dydd llawn yn amrywio 5 ceiniog yr awr, mae'r pris am hanner diwrnod yn y bore yn amrywio 28 ceiniog, ac mae'r pris am hanner diwrnod yn y prynhawn yn amrywio 30 ceiniog yr awr.
- Mae'r unig leoliad cyfrwng Cymraeg yng Ngorllewin y Fro, ac mae'n codi mwy fesul awr na'r cyfartaledd: £4.57 am ofal dydd llawn, sydd fymryn yn uwch na'r cyfartaledd, o 24 ceiniog. £4.90 am hanner diwrnod yn y bore, sydd 49 ceiniog yn uwch na'r cyfartaledd a £5.20 am hanner diwrnod yn y prynhawn, sydd 54 ceiniog yn uwch na'r cyfartaledd.
- Mae'r gofal dydd llawn rhataf yn £4.32 yn y Barri, mewn lleoliad Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg.
- I rai sydd wedi darparu cost fesul diwrnod, mae'r ddarpariaeth rataf yng Ngorllewin y Fro mewn lleoliad Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg, sef £23 am ofal dydd llawn. Mae'r ddarpariaeth ddrytaf yn £50 yn Nwyrain y Fro mewn lleoliad Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg.
- Am hanner diwrnod yn y bore neu'r prynhawn, mae'r costau'n amrywio rhwng £22.50 a £27.50.
- Mae 11 yn darparu gostyngiad i frodyr a chwiorydd sy'n amrywio rhwng 10-20%.
- Mae 1 lleoliad wedi dweud ei fod yn codi tâl ychwanegol am gostau fel clytiau, cludiant, prydau, byrbrydau a theithiau.

6.2.2. Crynodeb o gryfderau a gwendidau allweddol

Cryfderau

Mae'r 20 o leoliadau gofal dydd llawn wedi'u gwasgaru'n weddol gyfartal ar draws y Fro. Mae 3,344 o leoedd ar gael, mewn amrywiaeth o sesiynau. Mae hyn yn golygu bod 3,344 o leoedd ar gael lle gall rhieni ddefnyddio gofal plant a gefnogir gan y cyflogwr, gofal plant di-dreth, neu elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith. Ceir lleoedd dros ben gan mai 52% o leoedd sydd wedi'u llenwi.

Mae gan yr holl leoliadau gofal dydd llawn leoedd gwag, ac maent ar gael ym mhob ardal ac ym mhob iaith. Dim ond 38 o blant sydd ar y rhestr aros, ac nid oes unrhyw blant ar y rhestr aros ar gyfer gwyliau'r ysgol.

Yn rhan o'r gofal dydd llawn, cynigir amrywiaeth o amseroedd agor, ac wrth edrych ar y ddarpariaeth o safbwynt daearyddol, mae'r holl ardaloedd yn cynnwys gofal dydd llawn sydd ar agor drwy'r dydd, ac mae ganddynt oll leoliad sydd ar agor naill ai o 7am tan 6pm neu o 7:30am tan 6:30pm.

Gwendidau

Ni cheir ond 1 lleoliad gofal dydd llawn dwyieithog, ac mae'r lleoliad hwnnw yng Ngorllewin y Fro.

Dim ond 17 o blant ag anghenion addysgol arbennig neu sydd angen gofal arbenigol, sydd yn derbyn gofal mewn gofal dydd llawn.

Mae'n anodd dadansoddi'r data ar gyfer uchafswm y lleoedd a gynigir a'r lleoedd gwag, gan fod rhai lleoliadau wedi cofnodi'r un nifer o leoedd gwag ar gyfer pob math o sesiwn, a hefyd wedi gwneud hynny ar gyfer capasiti mwyaf y lleoedd, sydd yn golygu bod lleoedd wedi'u cyfrif ddwywaith. Er enghraifft, dywedodd 1 meithrinfa ddydd fod ganddi 966 o leoedd ar gael, ac mai ond 270 o leoedd oedd wedi'u llenwi. Y lleoliad dwyieithog oedd hwn.

Dim ond 1 lleoliad sydd ar agor ar ôl 6pm, ac nid yw yr un lleoliad yn darparu gofal dros nos neu ofal ar y penwythnos.

Roedd hi hefyd yn anodd dadansoddi'r taliadau, ond y gost gyfartalog fesul awr ydi £4.34.

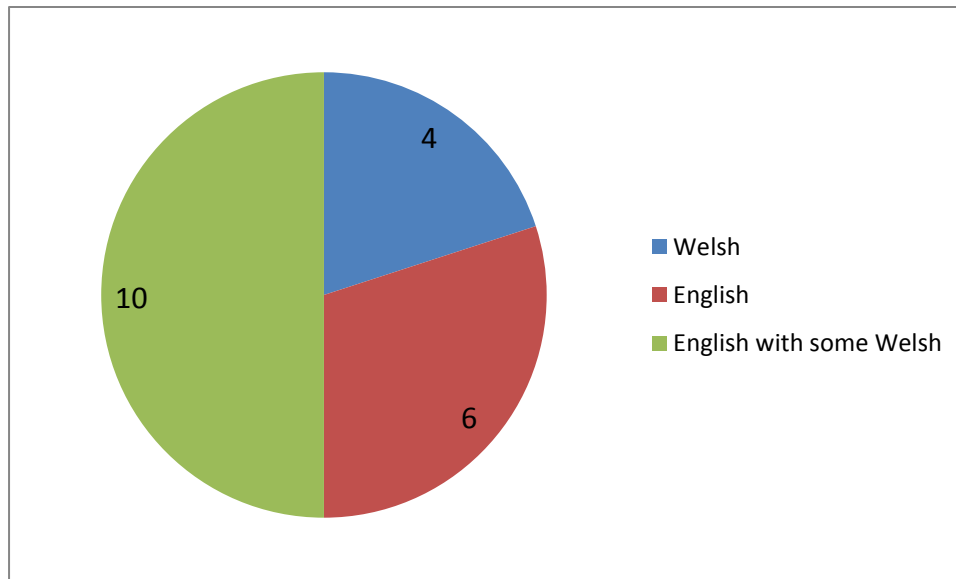
6.3 Gofal Dydd Sesiynol

6.3.1. Dadansoddiad o'r Cyflenwad o Ddarpariaeth Gofal Plant

6.3.1.1 Ystod y Gwasanaethau a Ddarperir

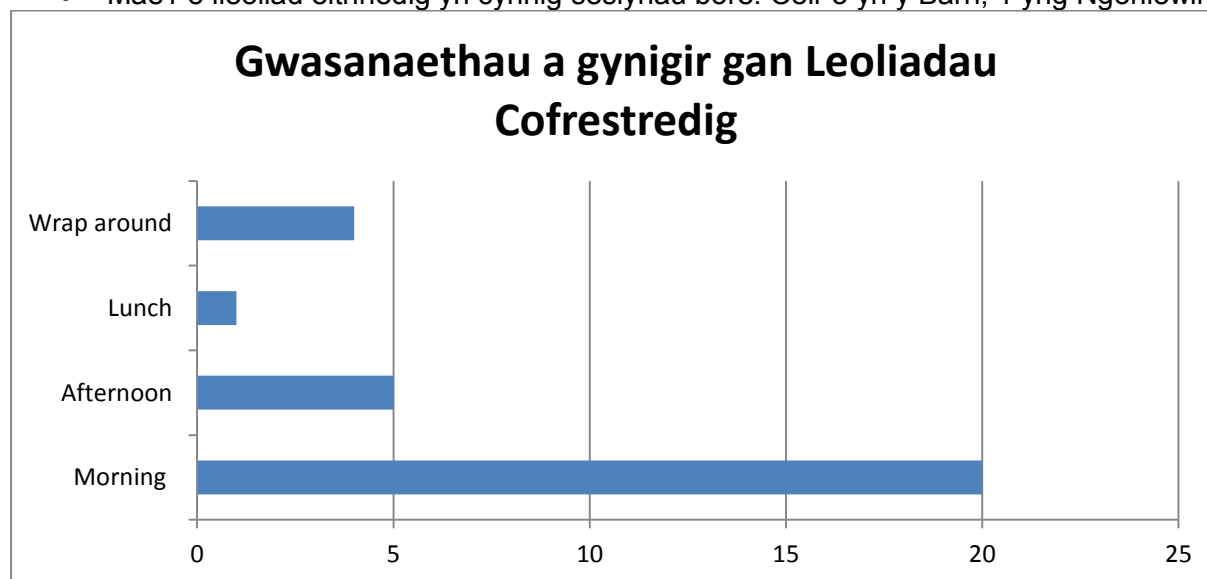
- Ceir 20 o leoliadau gofal dydd sesiynol, gyda 10 ohonynt yn Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, 6 yn lleoliadau cyfrwng Saesneg a 4 yn lleoliadau cyfrwng Cymraeg.
- Ceir hefyd 5 lleoliad gofal dydd sesiynol eithriedig. Mae 1 yn Gylch Meithrin felly'n gyfrwng Cymraeg a 4 yn gylchoedd chwarae ac yn gyfrwng Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg.

laith a Ddefnyddir mewn Lleoliadau Gofal Dydd Sesiynol Cofrestredig

Gwasanaethau a gynigir mewn lleoliadau gofal dydd sesiynol

- Mae pob un o'r 20 o leoliadau cofrestredig yn cynnig sesiynau bore, mae 5 yn cynnig sesiynau prynhawn, 1 yn cynnig gofal dros ginio, a 4 yn cynnig gofal cofleidiol.
- Mae 9 yn y Barri, 7 yng Ngorllewin y Fro a 4 yn Nwyrain y Fro.
- Mae pob ardal yn cynnwys Saesneg neu Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, gan gynnwys 8 yn y Barri, 5 yng Ngorllewin y Fro a 3 yn Nwyrain y Fro.
- Ceir darpariaeth Gymraeg ym mhob ardal, gan gynnwys 2 leoliad yng Ngorllewin y Fro, 1 yn Nwyrain y Fro ac 1 yn y Barri.
- Mae'r 5 lleoliad eithriadig yn cynnig sesiynau bore. Ceir 3 yn y Barri, 1 yng Ngorllewin y Fro ac 1 yn Nwyrain y Fro.

6.3.1.2 Y nifer a'r mathau o leoedd gofal plant sydd wedi'u llenwi (llawn amser, rhan amser, ad-hoc)

Yn Ystod y Tymor

- Ceir uchafswm o 681 o leoedd gofal plant mewn gofal dydd sesiynol. Felly, mae 681 o leoedd ar gael lle gall rhieni ddefnyddio gofal plant a gefnogir gan y cyflogwr, gofal plant di-dreth, neu elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith.
- Mae'r nifer fwyaf o leoedd mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg (46%) ac wedyn mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg (30%), ac yna lleoliadau cyfrwng Cymraeg (24%)

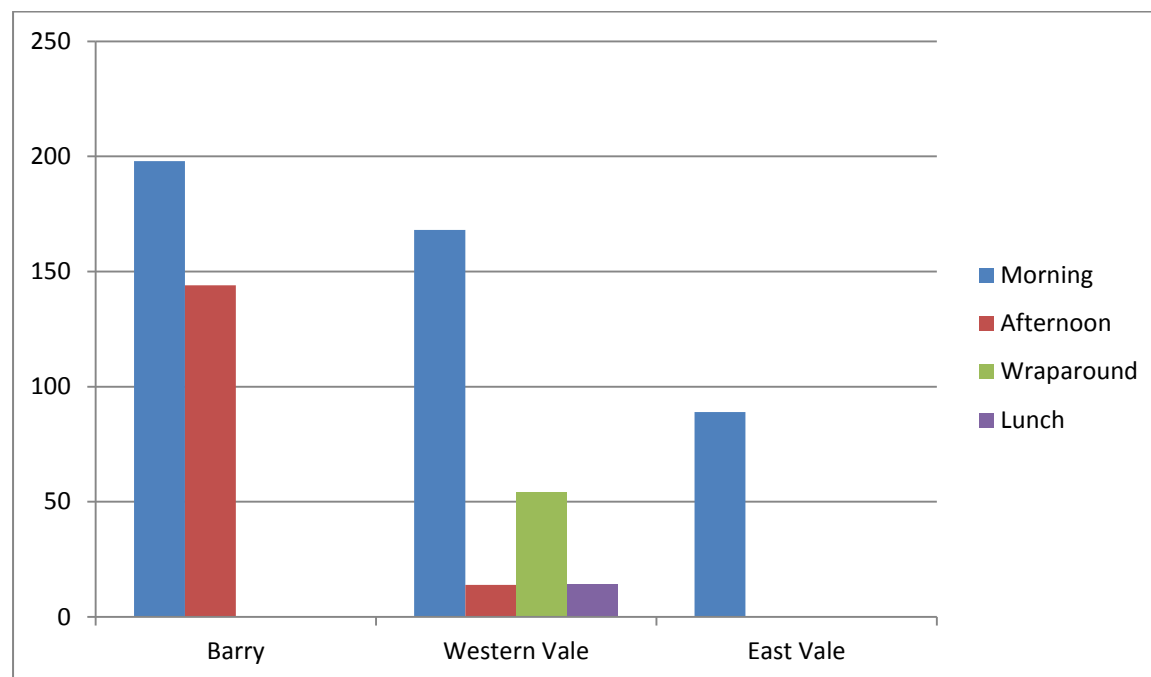
- Gellir dadansoddi gwasanaethau fel a ganlyn:

Lleoedd wedi'u Cynnig a'u Llenwi mewn Lleoliadau Gofal Dydd Sesiynol

Gwasanaeth a gynigir	Lleoedd a gynigir		Presenoldeb Wythnosol		Presenoldeb Llawn Amser	Presenoldeb Rhan-amser	Ad Hoc
Cylch Chwarae / Cylch Meithrin Bore	455	67%	569		226	343	0
Cylch Chwarae / Cylch Meithrin Prynawn	158	23%	121		71	50	
Gofal Cofleidiol	54	8%	47		5	42	
Cinio	14	2%	6		0	6	
Arall							
Cyfanswm	681	100%	743		302	441	0

- Caiff cyfanswm o 743 o leoedd eu llenwi yn wythnosol, sef 110% o'r lleoedd a gynigir. Mae hyn yn cynnwys lleoedd rhan-amser ac amser llawn ac mae'n anodd cymharu'r lleoedd hynny â chyfanswm y lleoedd a gynigir.
- Mae mwy o leoedd wedi'u llenwi drwy drefniant rhan-amser (59%) na thrwy drefniant amser llawn (41%).
- Mae'r rhan fwyaf o'r lleoedd a gynigir (67%) a'r lleoedd a fynychir yn rhai rhan-amser.
- Dim ond 7% o'r holl leoedd a gynigir sydd yn lleoedd gofal cofleidiol, a dim ond 2% o'r lleoedd a gynigir sydd yn lleoedd cinio.
- Wrth edrych fesul ardal, mae 50% o'r 681 o leoedd sydd ar gael yn y Barri, a 29% o'r lleoedd hynny yn sesiynau bore. Mae 37% o'r holl leoedd i'w cael yng Ngorllewin y Fro, a dim ond 2% sydd yn sesiynau prynawn. Mae 13% ohonynt yn Nwyrain y Fro, ac nid oes unrhyw leoedd prynawn ar gael. Gweler y tabl isod:

Nifer y Lleoedd a Gynigir fesul Ardal a Math o Sesiwn

Y Gwyliau Ysgol

- Ceir uchafswm o 108 o leoedd gofal plant mewn gofal dydd sesiynol yn ystod gwyliau'r ysgol.
- Mae 64 o leoedd mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg a 44 o leoedd mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg. Nid oes unrhyw ddarpariaeth gwyliau drwy gyfrwng y Gymraeg.
- Mae 84 o leoedd yn y Barri a 24 o leoedd yng Ngorllewin y Fro. Nid oes unrhyw ddarpariaeth gwyliau yn Nwyrain y Fro.
- Nid yw'r data DHG yn dadansoddi'r capasiti mwyaf o leoedd yn ôl y gwasanaeth a gynigir.

Presenoldeb yn Ystod yr Holl Wyliau Ysgol

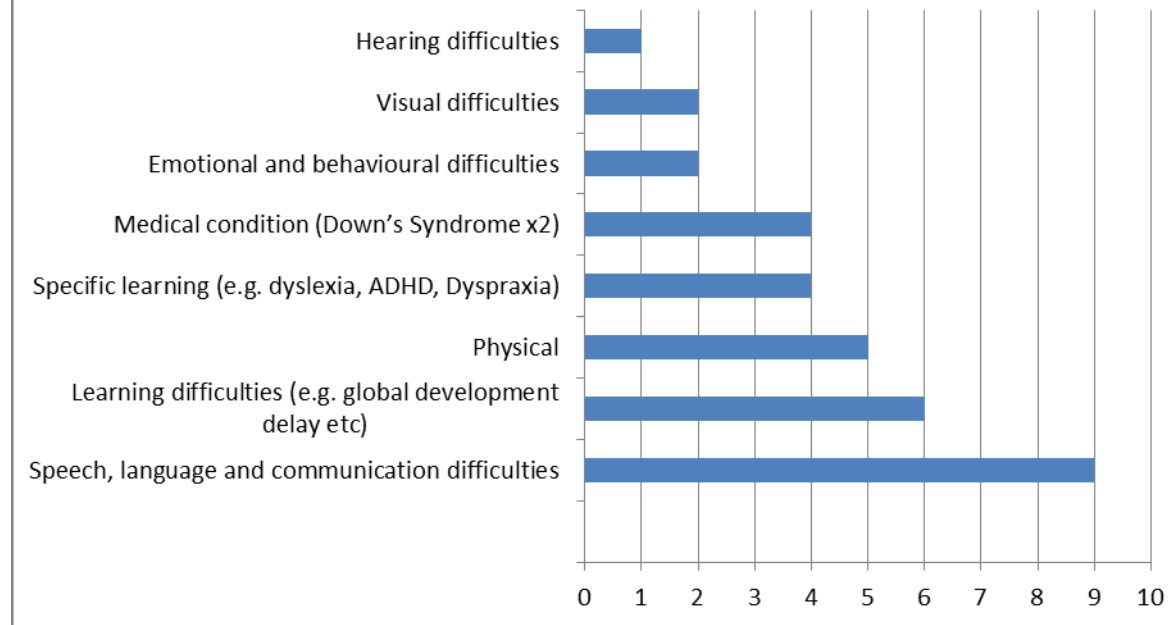
Gwasanaeth a gynigir	Presenoldeb Wythnosol		Presenoldeb Llawn Amser	Presenoldeb Rhan-amser	Ad Hoc
Gwyliau'r Haf	100		37	63	
Hanner Tymor Mis Hydref	47			47	
Gwyliau Nadolig	47			47	
Hanner Tymor mis Chwefror	47			47	
Gwyliau'r Pasg	47			47	
Hanner Tymor Mis Mai	47			47	
Cyfanswm y cleifion a wynebodd oedi	335		37	298	

- 335 yw'r presenoldeb wythnosol ar gyfer gwyliau ysgol dros y flwyddyn gyfan. Mae'r rhan fwyaf o'r rhai sy'n mynychu'r lleoedd yn eu mynychu drwy drefniant rhan-amser (89%).

6.3.1.3 Nifer y lleoedd wedi'u llenwi gan blant ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd.

- Mae gan 27 o blant mewn gofal dydd sesiynol anghenion addysgol arbennig, neu angen gofal arbennig oherwydd anabledd.
- Mae 20 ohonynt yn y Barri, 2 yn Nwyrain y Fro a 5 yng Ngorllewin y Fro.
- Mae 18 o blant mewn lleoliad Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, 8 o blant mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg ac mae 1 plentyn mewn lleoliad cyfrwng Cymraeg.
- Yr anableddau mwyaf cyffredin yw anawsterau iaith, llafaredd a chyfathrebu (9 o blant), anawsterau dysgu (6 o blant), ac anableddau corfforol (5 o blant).

Number of children who have a special educational need

- Dim ond 1 plentyn sydd yn derbyn addysg ran-amser a ariennir, ac ni nodir beth yw'r rheswm dros ariannu'r lle hwnnw.

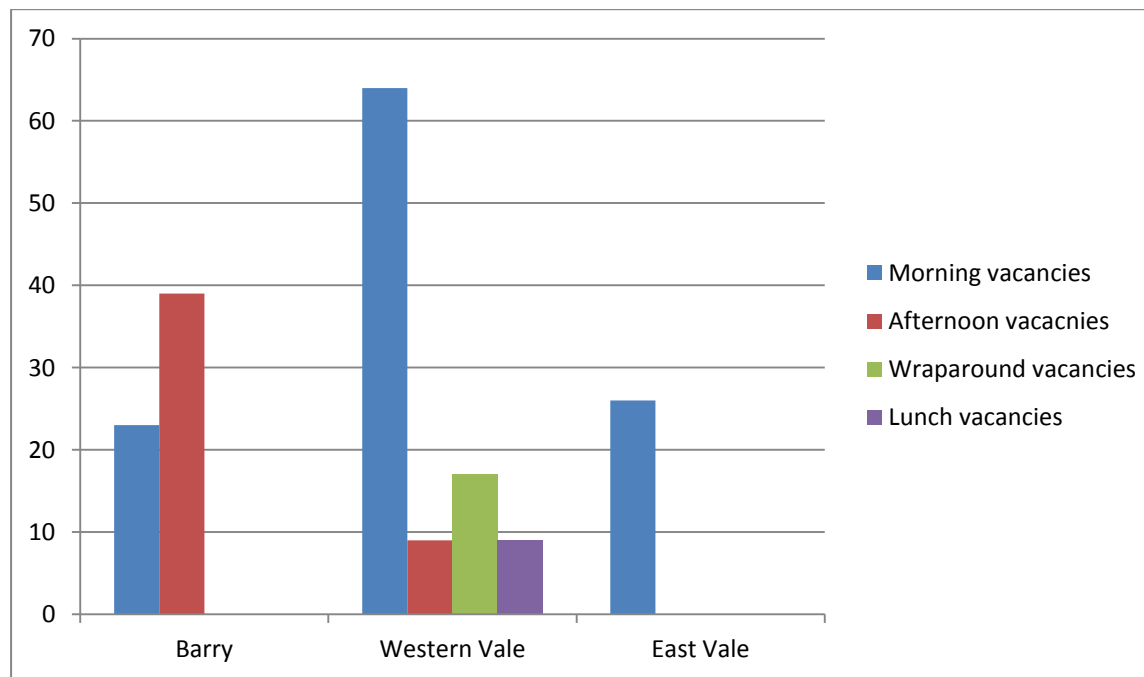
6.3.1.4 Nifer y lleoedd Cymraeg wedi'u llenwi

- Ceir 4 o leoliadau gofal dydd sesiynol cyfrwng Cymraeg cofrestredig. Mae 2 yng Ngorllewin y Fro, 1 yn Nwyrain y Fro ac 1 yn y Barri. Mae ganddynt uchafswm o 161 o leoedd, wedi'u gwasgaru dros ddarpariaeth bore, prynhawn, cofleidiol a chinio. Mae 130 o leoedd wedi'u llenwi, ac mae'r rhan fwyaf o leoedd wedi'u llenwi ar sail ran-amser (73%).

6.3.1.5 Lleoedd Gwag a Rhestrau Aros

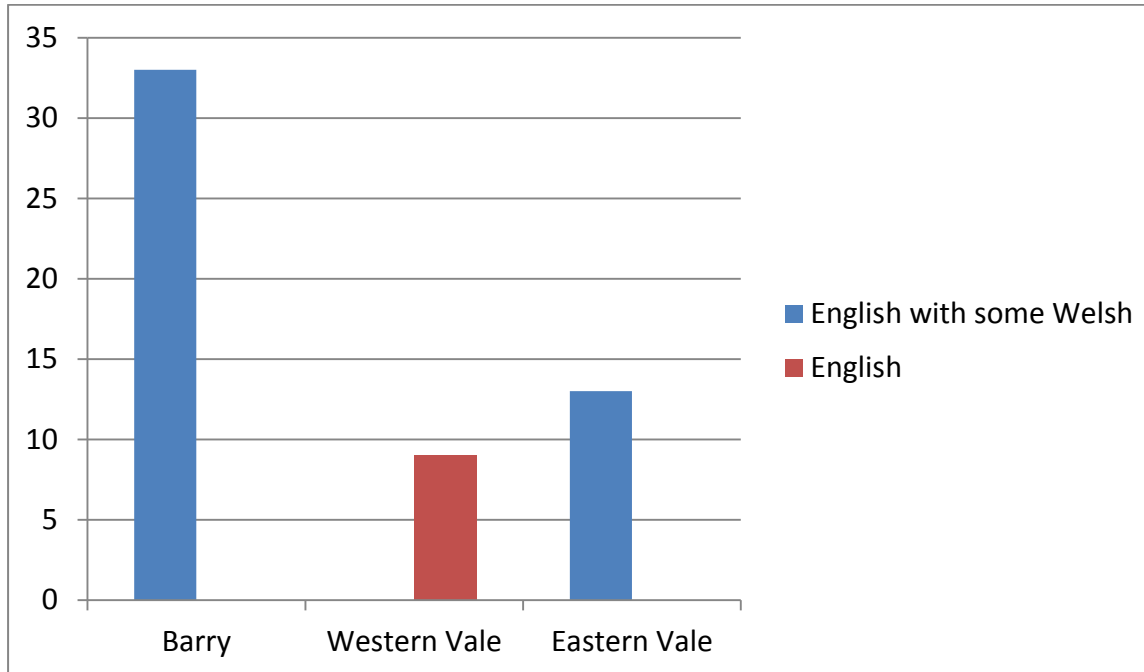
- Ceir cyfanswm o 187 o leoedd gwag mewn lleoliadau gofal dydd sesiynol cofrestredig. Mae 60% o'r rhain (113) mewn sesiynau bore, ac mae rhai lleoedd gwag yn yr holl sesiynau prynhawn. Nid oes unrhyw leoedd gwag mewn darpariaeth gwyliau.
- O'r rhain, mae 65 (35%) mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg, 61 (33%) mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg a 55 (29%) mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg.
- Yng Ngorllewin y Fro y mae'r nifer fwyaf o leoedd gwag (99), ac wedyn yn y Barri (62) ac yn Nwyrain y Fro (26)
- Ceir 40 o leoedd gwag mewn darpariaeth eithriedig

Lleoedd Gwag mewn Gofal Dydd Sesiynol Cofrestredig Fesul Ardal

- Dim ond mewn 3 lleoliad y ceir rhestrau aros; 1 yn y Barri, 1 yng Ngorllewin y Fro ac 1 yn Nwyrain y Fro.
- Ni cheir ond rhestrau aros ar gyfer sesiynau bore yn ystod y tymor.
- Mae 55 o blant ar restrau aros, ac o blith y rhain mae 12 o blant ar y rhestr aros ar gyfer Tymor yr Haf, 25 ar gyfer Tymor yr Hydref ac 18 ar gyfer Tymor y Gwanwyn.
- Mae 46 o blant ar y rhestr aros mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, a 9 o blant ar y rhestr aros mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg. Nid oes unrhyw restrau aros yn y lleoliadau cyfrwng Cymraeg.

Nifer y Plant ar Restrau Aros fesul Ardal ac Iaith y Lleoliad

6.3.1.6 Oriau agor, gan gynnwys y nifer sy'n cynnig hyblygrwydd o ran oriau gofal plant a hyd sesiynau

Yn ystod y tymor

- Dim ond 13 o leoliadau gofal dydd sesiynol a ddarparodd oriau agor, felly mae'n anodd ffurfio casgliadau ar sail hyn. Fodd bynnag, mae'r holl leoliadau ar agor yn y bore o ddydd Llun i ddydd Gwener, ac mae'r sesiynau fel arfer yn para 2.5 awr o 9:30 tan hanner dydd.
- Darparodd 5 o leoliadau oriau agor ar gyfer y prynhawn, a'r oriau agor arferol yw 1pm-3:30pm.
- Mae'r 5 lleoliad eithriadig oll ar agor am 1awr 55munud yn y bore.

Y Gwyliau Ysgol

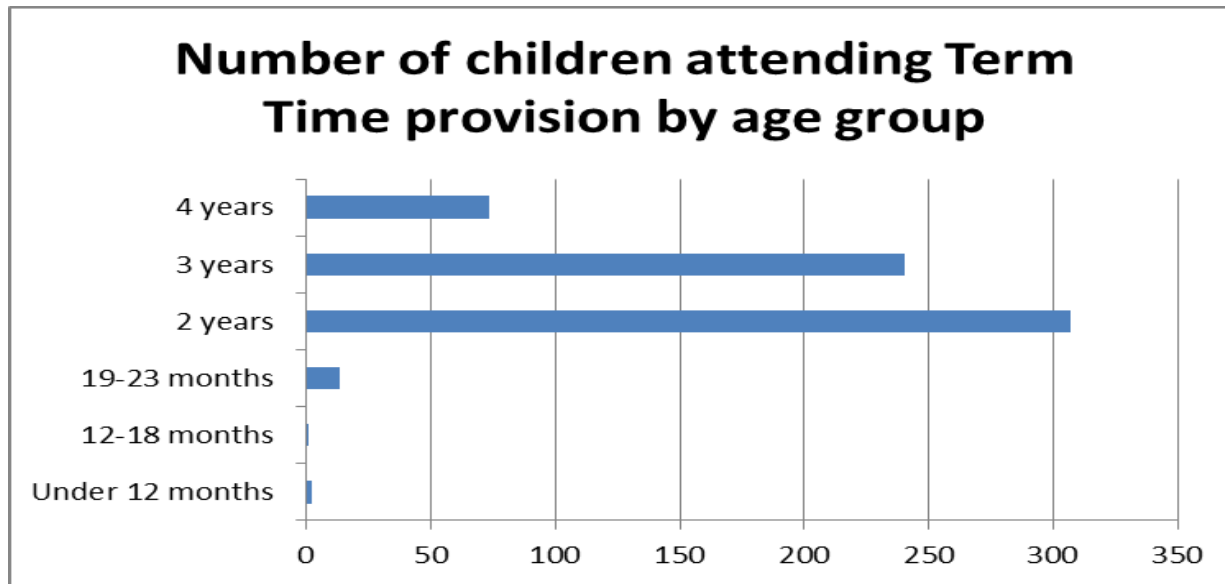
- Dim ond 2 o leoliadau a ddywedodd eu bod ar agor yn ystod y gwyliau ysgol. Mae'r naill ar agor o 8am-6pm o ddydd Llun i ddydd Gwener. Nid yw'r llall wedi darparu oriau agor, ond mae'r lleoliad hwnnw ar agor o ddydd Llun i ddydd Gwener. Mae'r ddau yn y Barri, a'r ddau hefyd yn lleoliadau cyfrwng Saesneg.

6.3.1.7 Gofal plant a weithredir y tu allan i oriau arferol

- Nid yw yr un o'r lleoliadau yn gweithredu y tu allan i oriau gwaith.

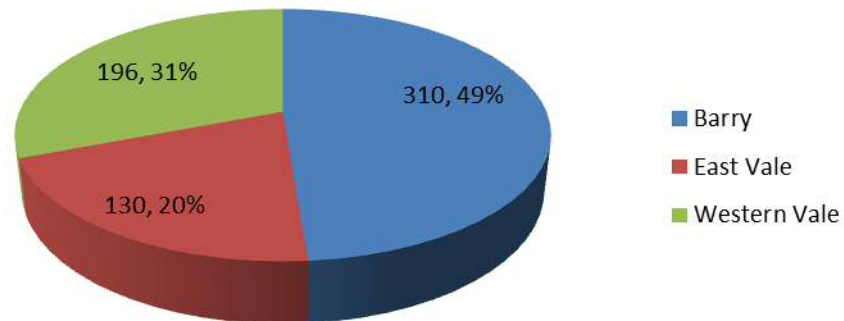
6.3.1.8 Ystod oedran y plant

- Mae pob un o'r lleoliadau gofal dydd sesiynol yn darparu ar gyfer plant 2-3 oed.
- Mae 15 hefyd yn darparu ar gyfer plant 4 oed, ac mae 8 yn darparu ar gyfer plant 5 oed.
- Mae 2 yn darparu ar gyfer plant 1 oed.
- Yn ystod y tymor, mae 636 o blant yn mynychu lleoliadau gofal dydd sesiynol. Mae'r nifer fwyaf o blant sy'n mynychu yn 2 oed (307 o blant, 48%).

- Yn ystod y tymor, yn y Barri y mae'r nifer fwyaf o blant yn mynychu gofal dydd sesiynol (310 o blant), ac wedyn yng Ngorllewin y Fro (196), ac yna yn Nwyrain y Fro (130).

Number and percentage of children attending during term time by area.

- Yn ystod y gwyliau ysgol, bydd 67 o blant yn mynychu darpariaeth gofal dydd sesiynol. Mae'r rhain oll yn y Barri.
- Roedd y grwpiau oedran yn darparu ar gyfer ystod rhwng 19 mis a 7 oed. Fodd bynnag, mae'r mwyafrif (76%) yn 2-3 oed.

6.3.1.9 Ystod y Taliadau

- Dim ond 12 o leoliadau a ddarparodd gostau, ac mae'n anodd dadansoddi hyn gan fod rhai wedi darparu costau fesul awr, a rhai wedi darparu costau fesul sesiwn. Fodd bynnag, mae'n anodd dehongli hyn.
- Cost gyfartalog sesiwn bore yw £11 a chost cyfartalog sesiwn y prynhawn yw £10.50.
- Gan nad oes digon o leoliadau wedi darparu costau fesul sesiwn, nid oes digon o ddata i fanylu ar iaith ac ardal y lleoliad.
- Mae 3 lleoliad yn cynnig gostyngiad i frodyr a chwiorydd. Mae 1 yn codi tâl ychwanegol am glytiau, cludiant, prydau, byrbrydau a theithiau.

6.3.2. Crynodeb o gryfderau a gwendidau allweddol

Cryfderau

Mae gofal dydd sesiynol wedi'i wasgaru'n dda ar draws y Fro. Lleoliadau Saesneg a Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg yr ydynt yn bennaf, ond ceir 4 o Gylchoedd Meithrin cofrestredig sy'n cynnig gofal plant cyfrwng Cymraeg, ac 1 Cylch Meithrin eithriedig. Mae'r rhain i'w cael ym mhob ardal ddaearyddol.

Mae 681 o leoedd ar gael mewn gofal dydd sesiynol, ac felly'n lleoedd lle gall rhieni ddefnyddio gofal plant a gefnogir gan y cyflogwr, gofal plant di-dreth, neu elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith. Mae 743 o leoedd wedi'u llenwi.

Ceir lleoedd gwag ym mhob ardal, ac yng Ngorllewin y Fro y ceir y nifer fwyaf o leoedd gwag. Ceir hefyd leoedd gwag mewn lleoliadau sy'n cynnig darpariaeth cyfrwng Saesneg, Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg a chyfrwng Cymraeg.

Gwendidau

Dim ond 5 lleoliad sy'n cynnig gofal yn y prynhawn, ac nid yw yr un o'r rhain yn Nwyrain y Fro, a allai awgrymu prinder o ofal yn y prynhawn. Fodd bynnag, nid yw'r holl leoedd sydd ar gael wedi'u llenwi yn y lleoliadau, ac mae rhai lleoedd gwag ar gael. Nid oes unrhyw restrau aros ar gyfer gofal yn y prynhawn.

Dim ond 4 o leoliadau sy'n cynnig gofal cofleidiol, ac mae 1 yn cynnig gofal dros ginio.

Dim ond 24% o leoedd a gynigir drwy gyfrwng y Gymraeg.

I raddau helaeth, dim ond yn ystod y tymor y cynigir gofal sesiynol, a dim ond 16% o leoedd (108) a gynigir yn ystod gwyliau'r ysgol. Mae'r rhain oll yn y Barri. Nid oes darpariaeth Gymraeg yn ystod gwyliau'r ysgol.

O'r 636 o blant sy'n mynychu gofal dydd sesiynol, dim ond 27 sydd ag anghenion addysgol arbennig neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd. Mae 20 o'r plant hyn yn y Barri (74%).

6.4 Lleoliadau Crèche

6.4.1. Dadansoddiad o'r Cyflenwad o Ddarpariaeth Gofal Plant

6.4.2. Crynodeb o gryfderau a gwendidau allweddol

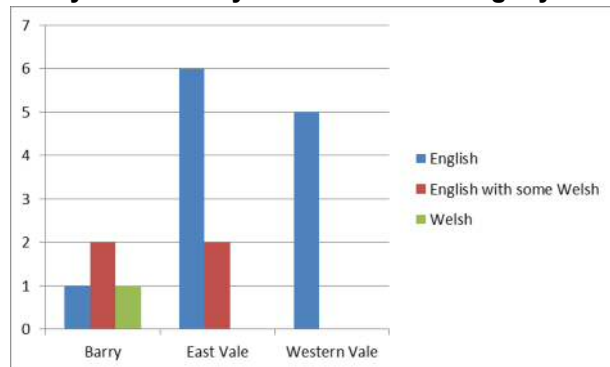
Dim ond 2 crèche cofrestredig sydd ym Mro Morgannwg, ac 1 ddarpariaeth eithriedig, ac mae pob un o'r lleoliadau hynny yn y Barri.

6.5 Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol

6.5.1.1 Ystod y Gwasanaethau a Ddarperir

- Mae 23 o leoliadau gofal y tu allan oriau ysgol wedi'u cofrestru gydag AGGCC. Fodd bynnag, 19 a gwblhaodd y DHG, felly darperir data ar y lleoliadau hyn.
- Mae 14 yn lleoliadau Saesneg, 4 yn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg ac 1 yn lleoliad cyfrwng Cymraeg.
- Nid oes darpariaeth cyfrwng Cymraeg yng Ngorllewin y Fro. Mae'r lleoliad cyfrwng Cymraeg yn y Barri ac o'r 4 lleoliad sy'n darparu Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg, mae 2 yn y Barri a 2 yn Nwyrain y Fro.
- Mae 5 lleoliad gofal y tu allan i oriau ysgol yn y Barri, mae 9 yn Nwyrain y Fro a 5 yng Ngorllewin y Fro.
- Ceir hefyd 18 o leoliadau gofal eithriedig y tu allan i oriau ysgol, sy'n cynnig 17 o glybiau ar ôl yr ysgol, 2 o glybiau brecwast a 2 gynlluniau gofal ar gyfer y gwyliau.

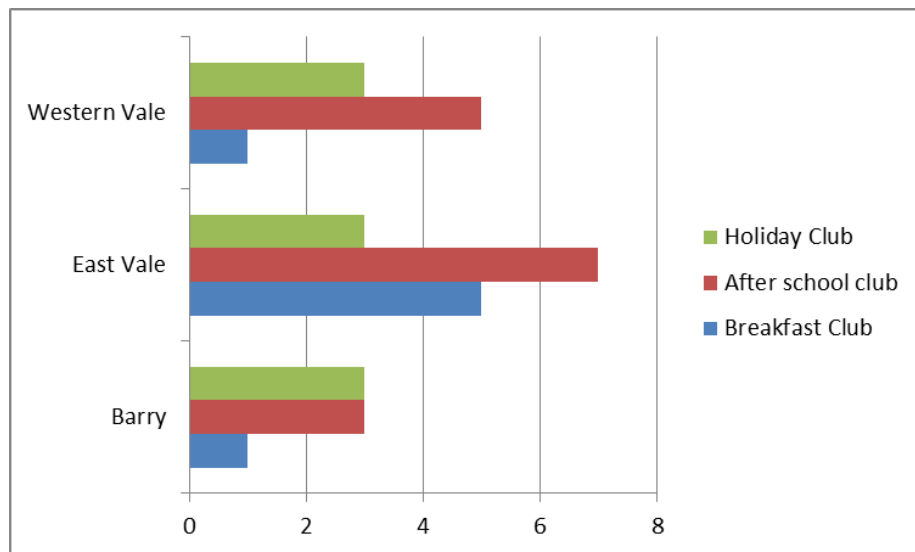
Nifer y Lleoliadau y Tu Allan i Oriau Ysgol yn ôl Ardal ac Iaith

Gwasanaethau a gynigir mewn lleoliadau gofal y tu allan i oriau ysgol

- Mae'r lleoliadau gofal y tu allan i oriau ysgol yn cynnig 15 o glybiau ar ôl yr ysgol, 7 o glybiau brecwast a 9 o gynlluniau gofal ar gyfer y gwyliau.
- Yr unig wasanaeth cyfrwng Cymraeg yw cynllun gofal ar gyfer y gwyliau yn y Barri.
- Mae pob un o'r clybiau brecwast yn glybiau cyfrwng Saesneg.
- Mae 12 o'r clybiau ar ôl yr ysgol yn glybiau cyfrwng Saesneg ac mae 3 ohonynt yn Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg.
- Yn Nwyrain y Fro y ceir y nifer fwyaf o wasanaethau, lle cynigir 15 o wasanaethau (5 clwb brecwast, 7 clwb ar ôl yr ysgol a 3 chlwb gwyliau). Gorllewin y Fro yw'r ardal nesaf, lle ceir 9 o wasanaethau ac yna'r Barri lle ceir 7 o wasanaethau.

Gwasanaethau a Gynigir mewn Lleoliadau Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol Fesul Ardal

Darpariaeth eithriedig

- O'r 18 o leoliadau eithriedig ar gyfer gofal y tu allan i oriau ysgol, cynigir 101 o leodd yn y Barri, 197 yn Nwyrain y Fro a 137 yng Ngorllewin y Fro. Fodd bynnag, ni ddarparodd 5 lleoliad yr wybodaeth hon.
- Mae 5 clwb ar ôl yr ysgol yn glybiau cyfrwng Cymraeg, gyda 3 ohonynt yng Ngorllewin y Fro, 1 yn y Barri ac 1 yn Nwyrain y Fro.
- Cynhelir 2 o gynlluniau chwarae'r gwyliau yn benodol ar gyfer plant ag anableddau, ac maent wedi'u lleoli ym Mhenarth.

6.5.1.2 Y nifer a'r mathau o leoedd gofal plant sydd wedi'u llenwi (llawn amser, rhan amser, ad-hoc)

Yn ystod y tymor

- 788 o leoedd yw uchafswm y lleoedd gofal plant mewn gofal cofrestredig y tu allan i oriau ysgol. Gan hynny, gall rhieni ddefnyddio gofal plant a gefnogir gan y cyflogwr, gofal plant di-dreth, neu elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith ar gyfer 788 o leoedd.
- Mae'r mwyafrif ohonynt mewn lleoliadau Saesneg (81%), ac 19% mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg.
- Nid oes darpariaeth Gymraeg ar gael yn ystod y tymor.
- Mae'r rhan fwyaf o leoedd mewn gofal ar ôl yr ysgol (61%), ac wedyn mewn gofal cyn yr ysgol (22%), gofal arall (9%) a chynlluniau chwarae (8%).
- Nid yw gofal cyn yr ysgol ond ar gael yn Nwyrain y Fro ac yng Ngorllewin y Fro. I'r gwrthwyneb, mae gofal ar ôl yr ysgol wedi'i wasgaru'n weddol gyfartal ar draws y 3 ardal. Nid yw cynlluniau chwarae ond ar gael yn y Barri ac yn Nwyrain y Fro.

Lleoedd a Gynigir ac a Lenwir mewn Lleoliadau Cofrestredig sy'n Darparu Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol

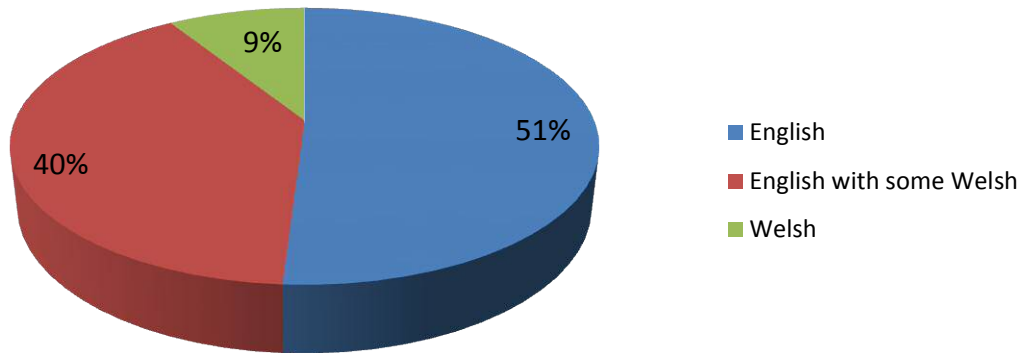
Gwasanaeth a gynigir	Lleoedd a gynigir	Presenoldeb Wythnosol	Presenoldeb Llawn Amser	Presenoldeb Rhan-amser	Ad Hoc
Cyn yr ysgol	170	177	28	145	4
Ar ôl yr ysgol	484	512	29	399	84
Sesiynau Cynllun Chwarae	64	61	4	57	
Arall	70				
Cyfanswm	788	750	61	601	88

- 750 yw cyfanswm y lleoedd a gaiff eu llenwi bob wythnos, sef 95% o'r lleoedd a gynigir.
- Mynychir y rhan fwyaf o leoedd drwy drefniant rhan-amser (80%).
- Gofal ar ôl yr ysgol yw mwyafrif y lleoedd sydd wedi'u llenwi (68%)

Y Gwylliau Ysgol

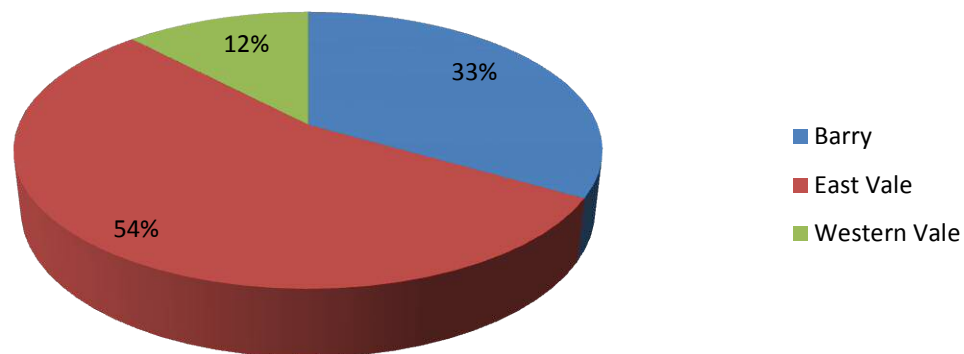
- Ceir capasiti uchafswm o 496 o leoedd gofal plant mewn gofal cofrestredig y tu allan i'r ysgol yn ystod y gwyliau haf, ac mae'r lleoedd hyn ar gael i rieni ddefnyddio cynlluniau gofal plant a gefnogir gan y cyflogwr a gofal plant di-dreth.
- Mae ychydig dros hanner yr holl leoedd ar gael mewn lleoliadau Saesneg (51%), mae 40% ar gael mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg, ac mae 9% ar gael mewn lleoliadau Cymraeg.

Lleoedd Gofal Plant y Tu Allan i Oriau Ysgol sydd ar gael yn ystod y Gwyliau Ysgol yn ôl iaith

- Nid yw data DHG yn dadansoddi'r capasiti mwyaf o leoedd yn ôl y gwasanaeth a gynigir.
- Mae'r rhan fwyaf o leoedd ar gael yn Nwyrain y Fro (54%), ac wedyn yn y Barri (33%), ac yna yng Ngorllewin y Fro (12%)

Lleoedd ar Gael mewn Lleoliadau y Tu Allan i Oriau Ysgol yn Ystod y Gwyliau Ysgol yn ôl Ardal

Presenoldeb Drwy Gydol y Flwyddyn, yn yr Holl Wyliau Ysgol

Gwasanaeth a gynigir	Presenoldeb Wythnosol		Presenoldeb Llawn Amser	Presenoldeb Rhan-amser	Ad Hoc
Gwyliau'r Haf	446		40	135	271
Hanner Tymor Mis Hydref	265		33	152	80
Gwyliau Nadolig	127		37	67	23
Hanner Tymor mis Chwefror	261		35	156	70
Gwyliau'r Pasg	320		38	187	95
Hanner Tymor Mis Mai	256		37	170	49
CYFANSWM Y LLEOEDD WEDI'U LLENWI	1675		220	867	588

- 1675 yw'r presenoldeb ar gyfer y flwyddyn gyfan. Mynychir y rhan fwyaf o'r lleoedd drwy drefniant rhan-amser (52%).
- Gwyliau'r haf yw'r gwyliau prysuraf, gyda 446 o leoedd wedi'u llenwi, sef 90% o'r lleoedd sydd ar gael.
- Gwyliau'r Nadolig yw'r gwyliau tawelaf, gyda 127 o leoedd wedi'u llenwi, sef 27% o'r lleoedd sydd ar gael.

Gofal eithriedig y tu allan i oriau ysgol

- O'r 18 o leoliadau eithriedig ar gyfer gofal y tu allan i oriau ysgol, cynigir 101 o leoedd yn y Barri, 197 yn Nwyrain y Fro a 137 yng Ngorllewin y Fro. Fodd bynnag, ni ddarparodd 5 lleoliad yr wybodaeth hon.
- Ni cheir gwybodaeth am bresenoldeb, ar wahân i'r cynllun chwarae a'r cynllun i bobl ifanc yn eu harddegau sy'n darparu ar gyfer plant ag anableddau. Mae'r naill gynllun a'r llall wedi'u lleoli yn Ysgol y Deri ym Mhenarth. Dyma'r ffigurau presenoldeb ar eu cyfer: Cynlluniau Chwarae:
- Gwyliau'r Haf 82 o blant
Hanner Tymor Mis Hydref 43 o blant
Hanner Tymor y Pasg 39
Hanner Tymor Mis Mai 39

Cynllun yr Arddgau:

Gwyliau'r Haf 55 o blant
Hanner Tymor Mis Hydref 20 o blant
Hanner Tymor y Pasg 23 o blant
Hanner Tymor Mis Mai 23 o blant

6.5.1.3 Nifer y lleoedd wedi'u llenwi gan blant ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd.

- Dim ond 43 o blant mewn lleoliadau gofal y tu allan i oriau ysgol sydd ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd.
- Mae 26 yn y Barri, 16 yn Nwyrain y Fro ac 1 yng Ngorllewin y Fro.
- Mae 30 o blant mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg, 5 mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg a 5 mewn lleoliadau Cymraeg
- Mae lleoliadau'n gofalu am blant a chanddynt bob math o anabledd, ac eithrio anawsterau gweledol. Yr anableddau mwyaf cyffredin yw anawsterau emosiynol ac ymddygiadol ac, yn dilyn hynny, cyflyrau meddygol ac anawsterau llafaredd iaith a chyfathrebu.

Gofal eithriedig y tu allan i oriau ysgol

- Fel y soniwyd uchod, mynychodd 137 o blant y cynllun chwarae a chynllun yr ardegau yn ystod y gwyliau haf, gan fynychu 1,195 o sesiynau. Cynlluniau penodol ar gyfer plant ag anableddau yw'r rhain, ac fe'u hariennir drwy gyllid Maes Anabledd Teuluoedd yn Gyntaf. Fe'u cynhelir yn Ysgol y Deri ym Mhenarth, ac maent ar ganol y broses o gofrestru ag AGGCC ar hyn o bryd.

6.5.1.4 Nifer y lleoedd Cymraeg wedi'u llenwi

- Ni cheir ond 1 lleoliad sy'n cynnig gofal y tu allan i oriau ysgol yn Gymraeg, ac mae hwnnw yn y Barri. Mae'n cynnig capasiti o 45 o leoedd. Yn y gwyliau haf caiff 36 o leoedd eu llenwi'n rhan-amser ac 15 o leoedd eu llenwi'n achlysurol. Mae presenoldeb yn parhau i fod yn weddol debyg i'r presenoldeb a geir yn ystod y cyfnodau eraill o wyliau ysgol.
- Mae cynllun arall ar agor yn ystod pythefnos cyntaf y gwyliau haf sy'n cynnig gofal drwy gyfrwng y Gymraeg yn ystod y gwyliau, sydd wedi'i leoli yn y Barri. Fodd bynnag, nid yw'r cynllun hwnnw wedi llenwi'r ffurflen DHG.

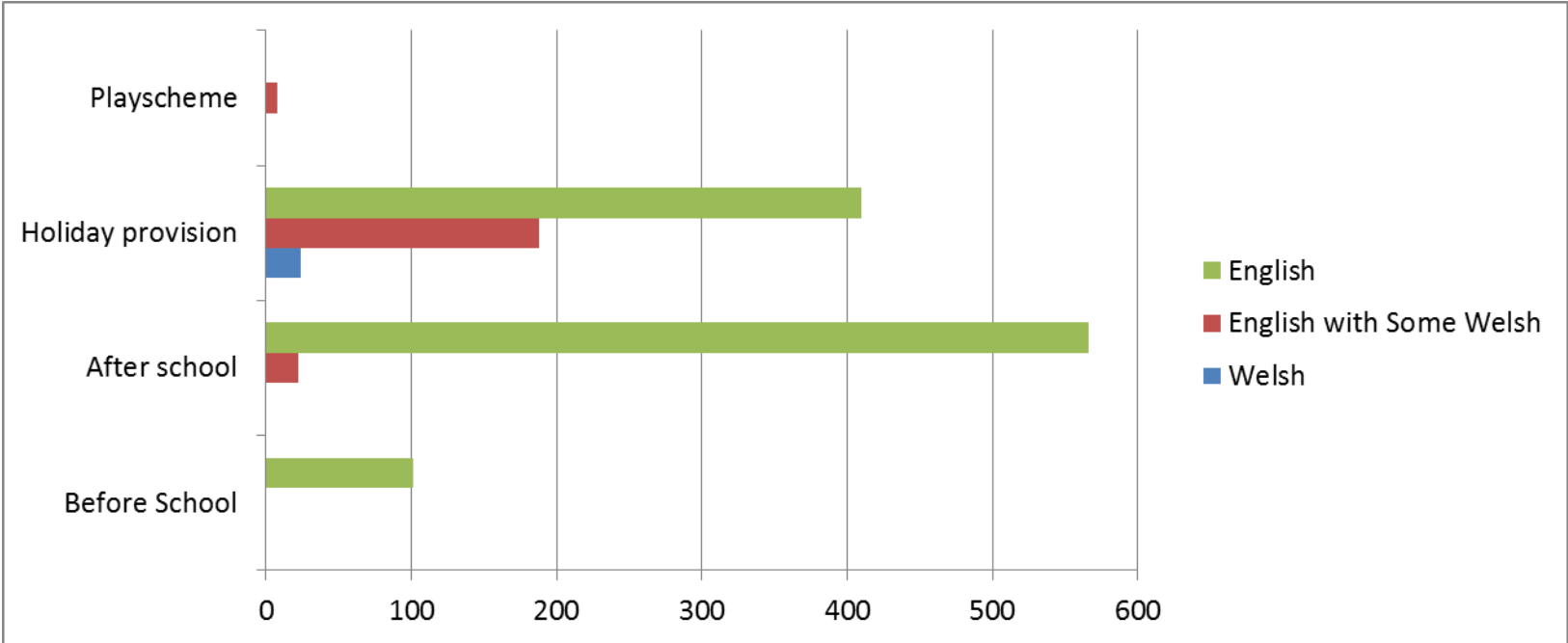
Darpariaeth eithriedig

- Ceir 5 o glybiau ar ôl yr ysgol cyfrwng Cymraeg. Mae 1 yn y Barri, 1 yn Nwyrain y Fro a 3 yng Ngorllewin y Fro.
- Mae ganddynt 88 o leoedd. Fodd bynnag, nid yw 2 leoliad wedi darparu'r wybodaeth hon. Maent ar hyn o bryd yn darparu ar gyfer 212 o blant.

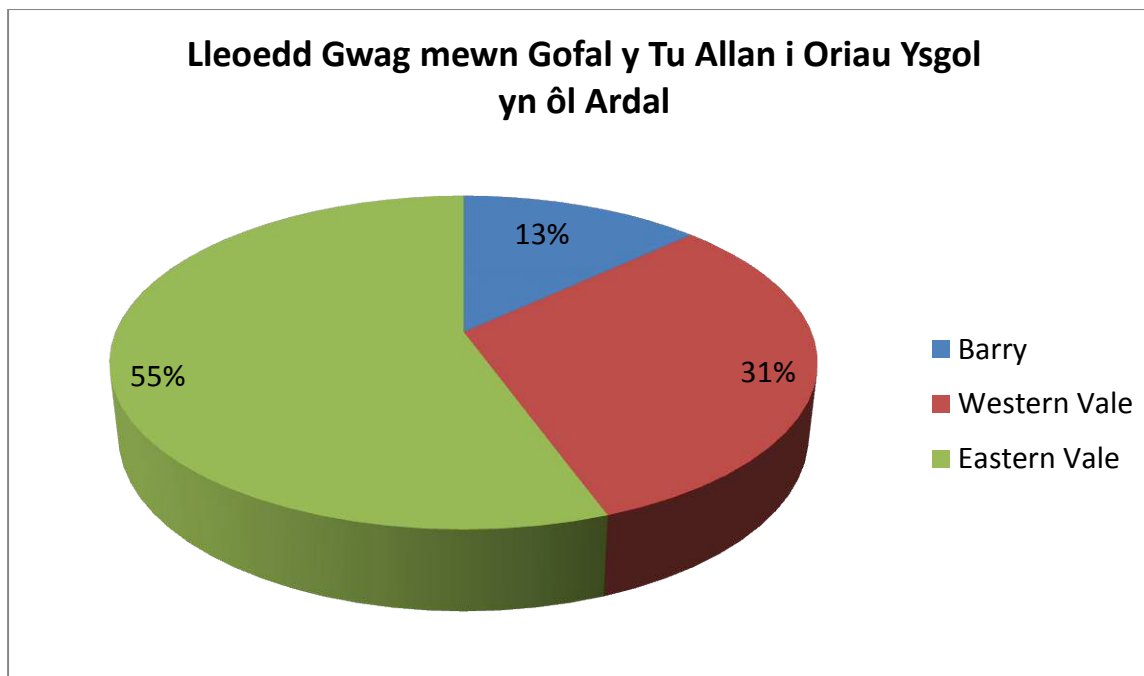
6.5.1.5 Lleoedd Gwag a Rhestrau Aros

- Ceir cyfanswm o 1,319 o leoedd gwag mewn lleoliadau gofal y tu allan i oriau ysgol.
- O'r rhain, mae 1077 (82%) mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg, 218 (16%) mewn lleoliadau Saesneg gyda rhywfaint o ddefnydd o'r Gymraeg a 24 (2%) mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg.
- Mae'r nifer fwyaf o leoedd gwag mewn darpariaeth gwyliau (622, 47%), ac wedyn mewn darpariaeth ar ôl yr ysgol (588, 44%), wedyn cyn yr ysgol (101, 8%), ac yn olaf mewn sesiynau cynlluniau chwarae (8, 0.6%).

Lleoedd Gwag mewn Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol yn ôl Gwasanaeth ac Iaith y Lleoliad

- Yn Nwyrain y Fro y ceir y nifer fwyaf o leoedd gwag (723, 55%), ac wedyn yng Ngorllewin y Fro (414, 31%), ac yna yn y Barri (174, 13%)

- Dim ond 2 leoliad oedd yn cynnwys rhestrau aros, a dim ond 6 o blant oedd ar y rhestrau hynny. Roedd yr holl enwau yn disgwyl am ddarpariaeth ar ôl yr ysgol mewn lleoliadau cyfrwng Saesneg, ac yn cynnwys 2 blentyn yn y Barri a 4 o blant yn Nwyrain y Fro.

Darpariaeth eithriedig

Ni ddarparwyd gwybodaeth am leoedd gwag mewn darpariaeth eithriedig.

6.5.1.6 Oriau agor, gan gynnwys y nifer sy'n cynnig hyblygrwydd o ran oriau gofal plant a hyd sesiynau

Yn Ystod y Tymor

- Yn ystod y tymor, bydd lleoliadau y tu allan i oriau ysgol yn agor cyn yr ysgol ac/neu ar ôl yr ysgol. Mae 7 o leoliadau wedi darparu amseroedd agor cyn yr ysgol, ac maent oll ar agor o 7:30am ar wahân i 1 lleoliad sydd yn agor am 8:15am.
- Maent i gyd yn cau rhwng 8:10am a 9am.
- Nid yw'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg yn y Barri ond yn cynnig darpariaeth ar ôl yr ysgol.

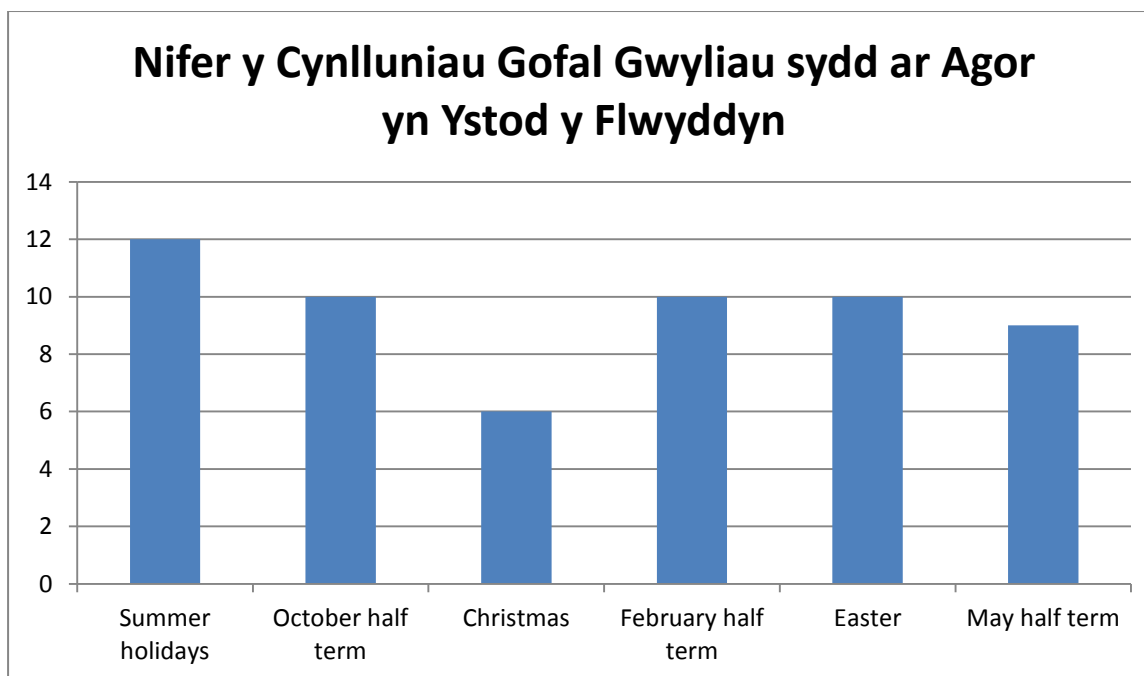
- Mae 15 o leoliadau wedi darparu amseroedd agor ar gyfer gofal ar ôl yr ysgol. Maent i gyd yn agor rhwng 3pm a 4pm, ar wahân i 1 sydd yn agor am 4:30pm. Maent i gyd yn cau rhwng 4:30pm a 6pm.
- Y sesiwn hwyaf yw 3.5 awr.
- Maent i gyd ar agor o ddydd Llun i ddydd Gwener, ac eithrio 1 lleoliad gofal ar ôl yr ysgol sydd ar gau ar ddydd Gwener.

Darpariaeth eithriedig

Ceir hefyd 5 o glybiau eithriedig sy'n darparu gofal ar ôl yr ysgol, ac sydd ar agor yn ystod y tymor. Maent i gyd yn cael eu cynnal am ychydig llai na 2 awr. Maent i gyd yn glybiau cyfrwng Cymraeg ac wedi'u lleoli yn y Barri (1), yn Nwyrain y Fro (1) ac yng Ngorllewin y Fro (3)

Gwyliau'r Ysgol

- Darparodd 12 o leoliadau oriau agor ar gyfer y gwyliau haf. Gostyngodd hyn i 6 ar gyfer gwyliau'r Nadolig, 10 ar gyfer y Pasg, mis Chwefror a mis Hydref a 9 ar gyfer hanner tymor mis Mai.

- Yr oriau agor hwyaf oedd rhwng 7:30am a 6:30pm. Mae'r rhan fwyaf o'r gweddill ar agor rhwng 8am a 6pm. Fodd bynnag, roedd 1 ar agor tan 7:30pm.
- Wrth edrych ar ddarpariaeth yn y gwyliau haf fesul ardal, gwelir bod 4 o leoliadau ar agor yn y Barri, 5 yn Nwyrain y Fro a 3 yng Ngorllewin y Fro.
- Yn y Barri y mae'r unig ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg, sydd ar agor o 8:30am tan 5:30pm. Mae'r lleoliad hwn ar gau dros y Nadolig.
- Mae'r rhan fwyaf o gynlluniau gofal y gwyliau ar agor o ddydd Llun i ddydd Gwener. Fodd bynnag, nid yw 1 lleoliad ar agor ar ddydd Gwener.

Darpariaeth eithriedig

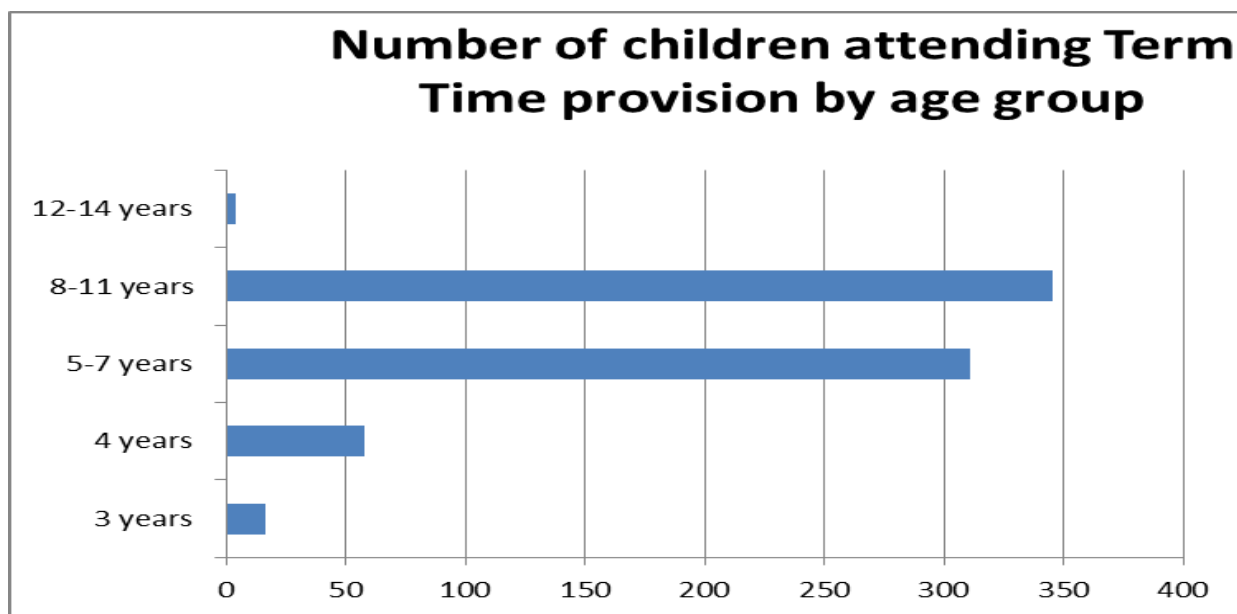
- Cynhelir 2 gynllun gwyliau penodol ar gyfer plant ag anableddau yn ystod holl wyliau'r ysgol, ar wahân i'r Nadolig. Maent yn gweithredu o 10am tan 11:55am ac wedyn o 1pm tan 2:55pm.

6.5.1.7 Gofal plant a weithredir y tu allan i oriau arferol

- Mae 4 o gynlluniau gofal y tu allan i oriau ysgol yn agor cyn 8am yn ystod y tymor, a phob un ohonynt yn gynlluniau cyfrwng Saesneg. Mae 3 wedi'u lleoli yn Nwyrain y Fro ac mae 1 yng Ngorllewin y Fro.
- Mae 2 ar agor cyn 8am yn ystod y gwyliau ysgol, gyda'r naill yn lleoliad cyfrwng Saesneg yn y Barri a'r llall yn lleoliad Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg yn Nwyrain y Fro.
- Mae 1 lleoliad ar agor ar ôl 6pm yn ystod y tymor ac mae 2 lleoliad ar agor yn ystod gwyliau'r ysgol. Maent i gyd wedi'u lleoli yn Nwyrain y Fro.
- Nid yw yr un lleoliad yn darparu gofal dros nos neu ofal ar y penwythnos.

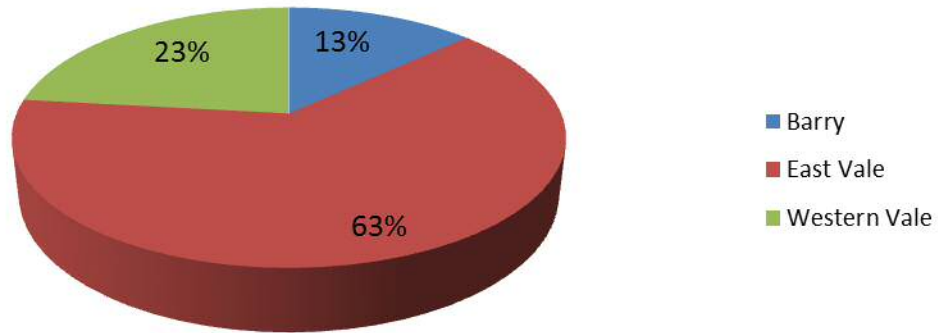
6.5.1.8 Ystod oedran y plant

- Mewn gofal y tu allan i oriau ysgol, gofelir yn bennaf am blant oed ysgol gynradd rhwng 4 ac 11 oed. Fodd bynnag, gofelir hefyd am 16 o blant 3 oed a 6 o blant 12-14 oed hefyd.
- Mae'r nifer fwyaf o'r plant sy'n mynychu yn y grŵp oedran 8-11 oed (345 o blant), ac wedyn yn y grŵp 5-7 oed (311 o blant). Mae 58 o blant 4 oed yn mynychu'r ddarpariaeth.

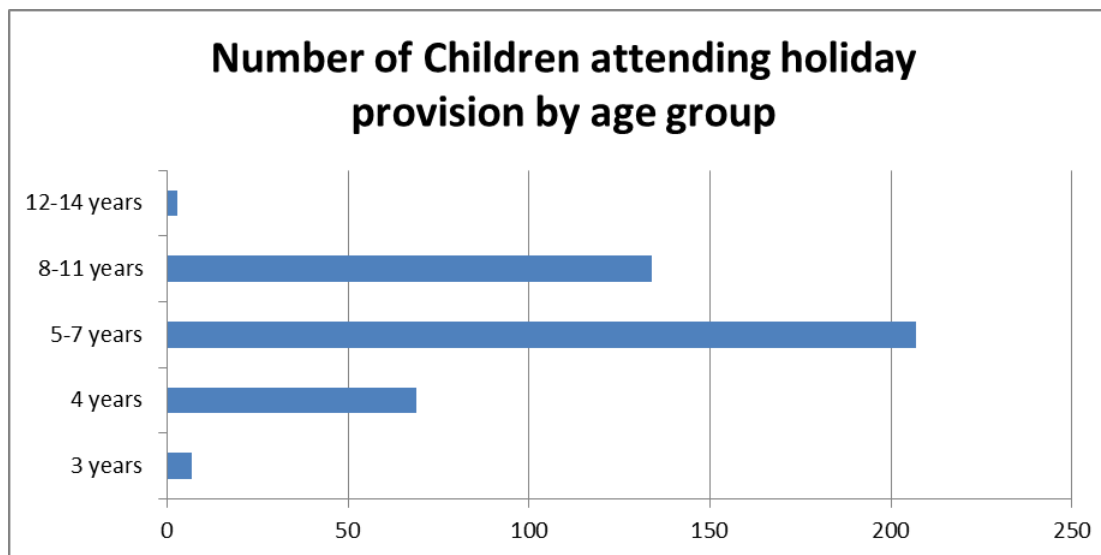

- Yn ystod y tymor, mae cyfanswm o 735 o blant yn mynychu'r ddarpariaeth. Wrth edrych ar y sefyllfa fesul ardal, mae 99 o blant yn mynychu darpariaeth yn y Barri, 465 o blant yn mynychu darpariaeth yn Nwyrain y Fro a 171 o blant yn mynychu darpariaeth yng Ngorllewin y Fro.

Percentage of children attending during term time by area

- Mae 637 o blant yn mynychu gofal cyfrwng Saesneg, a dim ond 68 o blant sy'n mynychu gofal Saesneg gyda rhywfaint o Gymraeg.
- Yn ystod gwyliau'r ysgol, mae 420 o blant yn mynychu darpariaeth gwyliau. Ar y cyfan, mae'r plant ychydig yn iau na'r rhai sy'n mynychu yn ystod y tymor, gan mai yn y grŵp oedran 5-7 oed y mae'r nifer fwyaf o blant sy'n mynychu, sef 207 o blant (49%).

- Yn ystod gwyliau'r ysgol mae nifer y plant sy'n mynychu darpariaeth gwyliau wedi'i wasgaru'n fwy cyfartal ar draws ardaloedd, gyda 137 o blant yn mynychu darpariaeth yng Ngorllewin y Fro, 140 o blant yn mynychu darpariaeth yn Nwyrain y Fro a 148 o blant yn mynychu darpariaeth yn y Barri.

Darpariaeth eithriedig

- Ceir 2 gynllun chwarae gwyliau sy'n cynnig darpariaeth benodol i blant ag anableddau. Mae'r cynllun chwarae yn darparu ar gyfer plant 4-11 oed ac mae cynllun yr arddegau yn darparu ar gyfer plant 12-18 oed.

6.5.1.9 Ystod y Prisiau

- Mae'n anodd iawn dadansoddi'r prisiau gan fod rhai lleoliadau wedi darparu'r gost fesul awr ac eraill wedi darparu'r got fesul diwrnod.
- Mae'r gost gyfartalog fesul awr ar gyfer gofal cyn yr ysgol yn amrywio rhwng £4 a £5.50. Mae'r gofal ar ôl yr ysgol yn amrywio rhwng £3 a £5, ac mae'r ddarpariaeth gwyliau yn amrywio rhwng £2.66 a £3.25 yr awr.
- Mae'r unig leoliad cyfrwng Cymraeg yn codi £2.22 yr awr yn ystod y gwyliau.
- Mae 11 yn cynnig gostyngiad i frodyr a chwiorydd, sy'n amrywio rhwng 5% a 20% o ostyngiad.
- Mae 3 lleoliad wedi dweud eu bod yn codi tâl ychwanegol am gostau fel clytiau, cludiant, prydau, byrbrydau a theithiau, ac mae 2 yn codi ffi cofrestru.

Darpariaeth eithriedig

- Mae prisiau'r 4 clwb ar ôl yr ysgol yn amrywio rhwng £2 a £3.25 yr awr.

6.5.2. Crynodeb o gryfderau a gwendidau allweddol

Cryfderau

Ceir ystod dda o ddarpariaeth y tu allan i oriau ysgol, sy'n cynnig 15 o glybiau ar ôl yr ysgol, 7 clwb brecwast a 9 cynllun gofal yn ystod y gwyliau.

Cynigir cyfanswm o 788 o leoedd yn ystod y tymor mewn gofal ar ôl yr ysgol, gofal brecwast a chynlluniau chwarae. Gall rhieni felly ddefnyddio elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith neu gynlluniau gofal plant di-dreth. Ar sail wythnosol, caiff 750 o leoedd eu llenwi, sef 95% o'r lleoedd a gynigir. Cynigir y rhan fwyaf o leoedd drwy drefniant rhan-amser (80%).

Ceir lleoedd gwag mewn darpariaeth yn ystod y tymor, gyda'r nifer fwyaf o leoedd gwag yn Nwyrain y Fro (723). Dim ond mewn clybiau ar ôl yr ysgol y ceir rhestr aros, a dim ond 6 o blant sydd ar y rhestr aros.

Mae darpariaeth gwyliau yn cynnwys uchafswm o 496 o leoedd wedi'u gwasgaru ar draws y Fro, a'r gwyliau haf yw'r gwyliau prysuraf, lle bydd 90% o leoedd wedi'u llenwi. Ceir lleoedd gwag ym mhob rhan o'r Fro.

Mae gofal yn ystod y gwyliau yn cynnig ffurf ratach ar ofal plant, gan mai'r gost gyfartalog fesul awr yw £2.66 i £3.25.

Gwendidau

Dim ond 1 ddarpariaeth gofrestredig cyfrwng Cymraeg a geir ar gyfer gofal y tu allan i oriau ysgol. Mae'r ddarpariaeth hon yn cynnig gofal plant yn ystod y gwyliau ac wedi'i leoli yn y Barri. Mae ganddo 24 o leoedd gwag. Fodd bynnag, ceir 5 clwb eithriedig ar ôl yr ysgol sydd yn glybiau cyfrwng Cymraeg.

Ni cheir unrhyw glybiau brecwast yn y Barri. Fodd bynnag, mae mwyafrif yr ysgolion yn y Barri yn cynnig y fenter brecwast am ddim yn yr ysgol.

Mae mwyafrif y ddarpariaeth gwyliau yn Nwyrain y Fro (54%).

Dim ond 43 o blant ag anghenion addysgol arbennig neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd sy'n derbyn gofal mewn darpariaeth gofrestredig, ac mae'r mwyafrif ohonynt yn y Barri (60%). Fodd bynnag, ceir 2 gynllun chwarae penodol i blant ag anableddau, sy'n darparu ar gyfer plant 4-18 oed. Fe'u cynhelir yn ystod yr holl wyliau ysgol ar wahân i'r Nadolig

Dim ond 4 clwb brecwast sydd yn agor cyn 8am, ac nid yw yr un o'r rhain yn y Barri, a dim ond 2 o leoliadau gofal yn ystod y gwyliau sydd ar agor cyn 8am.

Dim ond 1 lleoliad sydd ar agor ar ôl 6pm yn ystod y tymor, a 2 yn ystod gwyliau'r ysgol, ac maent oll yn Nwyrain y Fro.

Nid oedd yr un darparu gofal dros nos neu ar y penwythnos.

Nid yw presenoldeb yn ystod y tymor wedi'i wasgaru'n gyfartal ar draws y Fro, gan mai ond 99 sy'n mynychu yn y Barri (13%), o gymharu â 465 yn Nwyrain y Fro a 171 yng Ngorllewin y Fro.

Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored

6.6.1. Dadansoddiad o'r Cyflenwad o Ddarpariaeth Gofal Plant

Crynhoi prif ganfyddiadau'r ymgynghoriad a gynhaliwyd â darparwyr, gan ddefnyddio'r dystiolaeth yn Atodiad 6. Dylid ystyried y canlynol, gan gynnwys dosbarthiad daearyddol a chategori iaith:

- **Ystod y gwasanaethau a ddarperir**

Mae Tîm Datblygu Chwarae y Fro yn darparu Cynlluniau Chwarae mynediad agored rheolaidd, a sesiynau arweinwyr chwarae yn ystod gwyliau'r haf. Yn ystod gwyliau'r haf yn 2016, cynhaliwyd 8 o gynlluniau, yr oedd 3 ohonynt yn gynlluniau chwarae a 5 yn gynlluniau gydag arweinwyr chwarae.

Cynlluniau Chwarae

Cynhelir y rhain mewn adeiladau cymunedol fel ysgolion, eglwysi a chanolfannau cymuned. Maent yn targedu plant 5-11 oed, ac fe'u cynhelir fel arfer am 1 awr 55 munud y sesiwn. Yn ystod y sesiwn, caiff plant ddewis cymryd rhan mewn gweithgareddau fel celf a chrefft, gemau bwrdd, chwarae gyda dŵr a chwaraeon.

O'r 3 Cynllun Chwarae a gynhaliwyd yn ystod y gwyliau haf, yr oedd 1 yn Nwyrain y Fro ar 4 bore, a 2 yng Ngorllewin y Fro ar 5 bore a 3 phrynhawn.

Arweinwyr Chwarae

Mae'r sesiynau hyn i blant 5-11 oed. Caiff oedolion fynychu'r sesiynau gyda'u plant. Cynhelir sesiynau Arweinwyr Chwarae yn yr awyr agored mewn parciau a mannau agored. Mae'r gweithgareddau yn cynnwys adeiladau cuddfan, modelu â chlai, llochesi chwilod a dringo coed. Yn ystod gwyliau'r haf, cynhaliwyd 5 o gynlluniau arweinwyr chwarae. Cynhaliwyd 2 ohonynt yn Nwyrain y Fro, 1 yn y Barri a 2 yng Ngorllewin y Fro. Cynhaliwyd cyfanswm o 23 o sesiynau

Diwrnodiau Hwyl

Mae'r Tîm Datblygu Chwarae hefyd yn cynnal diwrnodau hwyl rheolaidd i'r teulu drwy gydol y Fro. Mae'n anodd cyfrif faint o blant sy'n mynychu'r digwyddiadau hyn, ond dros dymor yr haf 2016, daeth dros 1,400 o blant i'r sesiynau.

Am resymau'n ymwneud â chyllid, ni chynhelir sesiynau cynllun chwarae nac arweinwyr chwarae yn ystod gwyliau hanner tymor eraill.

- **Y nifer a'r mathau o leoedd gofal plant sydd wedi'u llenwi (llawn amser, rhan amser, ad-hoc)**

Mynychodd 292 o blant y Cynlluniau Chwarae a'r sesiynau Arweinwyr Chwarae. Mynychodd 55 ohonynt yn y Barri, 132 ohonynt yng Ngorllewin y Fro a 105 yn Nwyrain y Fro.

Cynlluniau Chwarae

Mynychodd 128 o blant gynlluniau chwarae'r haf. 52 yn Nwyrain y Fro a 76 yng Ngorllewin y Fro. Roedd y rhain i gyd yn rhan amser.

Arweinwyr Chwarae

Mynychodd 164 o blant sesiynau'r arweinwyr chwaraeo dros yr haf. 55 yn y Barri, 53 yn Nwyrain y Fro a 56 yng Ngorllewin y Fro. Roedd y rhain i gyd yn rhan amser.

- **Nifer y lleoedd wedi'u llenwi gan blant ag anghenion addysgol arbennig, neu sydd angen gofal arbenigol oherwydd anabledd.**
Byddai'r holl blant a fyddai angen cymorth ychwanegol yn mynychu cynllun chwarae Ysgol y Deri.
- **Nifer y lleoedd Cymraeg wedi'u llenwi**
Mae'r cynlluniau'n rhai cyfrwng Saesneg. Nid oedd unrhyw aelod o staff yn siarad Cymraeg yn ystod yr haf.
- **Lleoedd Gwag a Rhestrau Aros**
Nid oes rhestrau aros ar gyfer y cynlluniau gan nad oes modd eu harchebu ymlaen llaw. Mae'r plant yn cyrraedd ac yn cofrestru ar y diwrnod. Mae'r capasiti o ran y nifer o blant yn dibynnu ar nifer y staff sydd ar gael.
- **Oriau agor, gan gynnwys y nifer sy'n cynnig oriau gofal plant hyblyg**
Cynhelir y cynlluniau chwarae rhwng 10am a 11:55am, ac yna rhwng 1pm a 2:55pm. Fe'u cynhelir o ddydd Llun i ddydd Gwener yn ystod y gwyliau haf.
Cynhelir y sesiynau Arweinwyr Chwarae ar yr un amseroedd.
- **Amrywio yn hyd y sesiynau**
Yn ystod yr haf, cynhaliwyd 9 o sesiynau bore a 3 sesiwn prynhawn drwy'r Cynlluniau Chwarae Cynhaliwyd 23 o sesiynau prynhawn drwy drefniant yr Arweinwyr Chwarae.
- **Ystod oedran y plant**
Mae'r holl sesiynau ar gyfer plant 5-11 oed. Fodd bynnag, mae'r plant sy'n eu mynychu fel arfer yn 5-8 oed.
- **Ystod y Taliadau**
Cynigir y sesiynau Arweinwyr Chwarae a Chynlluniau Chwarae yn rhad ac am ddim.

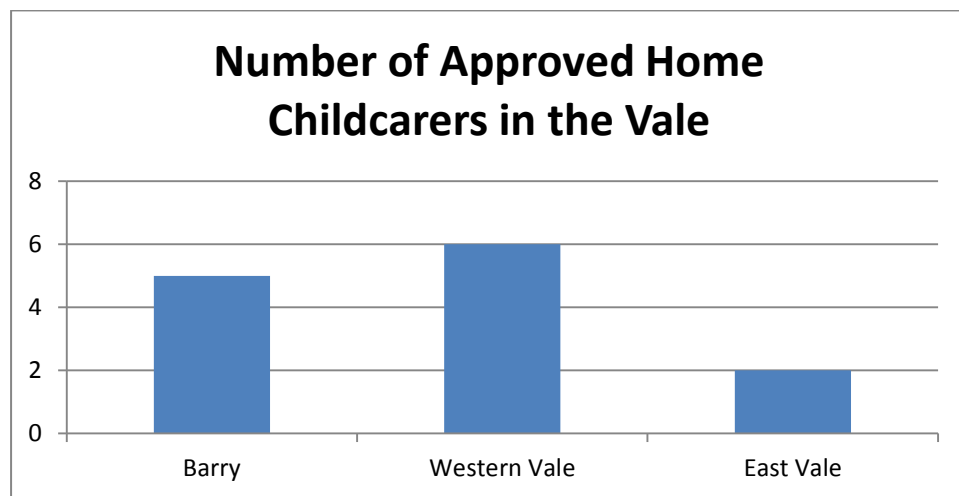
6.6.2. Crynodeb o gryfderau a gwendidau allweddol

Y prif gryfderau yw gwaith a gyflawnir mewn partneriaeth â sefydliadau eraill i gefnogi chwarae plant, ee, Banc Bwyd y Fro, Cymunedau yn Gyntaf, Cynghorau Tref a Chymuned, Tai Unedig Cymru, y Tîm Datblygu Chwaraeon.
Fodd bynnag, ceir gwendidau hefyd yn y ffaith nad oes cyllid hirdymor ar gael, gan fod staff yn brin, gan nad oes unrhyw gynlluniau strategol ar gyfer chwarae, ac oherwydd natur fyrdymor y disgwyliadau sy'n golygu na cheir cefnogaeth gan y cyhoedd.

6.7 Nani

6.7.1. Dadansoddiad o'r Cyflenwad o Ddarpariaeth Gofal Plant

- Yr oedd 13 o ddarparwyr gofal plant cymeradwy yn y Fro ar 28 Tachwedd 2016. Yn anffodus, nid yw yr un ohonynt am rannu eu gwybodaeth â'r cyhoedd, gan nad oes ganddynt unrhyw leoedd. Ni chwblhaodd yr un ohonynt ffurflen DHG, felly prin iawn yw'r wybodaeth.
- Mae 5 yn y Barri, 6 yn Nwyrain y Fro a 2 yng Ngorllewin y Fro.

6.7.2. Crynodeb o gryfderau a gwendidau allweddol

Yn anffodus, nid oes unrhyw Ofalwyr Plant Gartref sydd ar gael i ni eu hyrwyddo fel Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd. Mae'r 13 sydd wedi'u cymeradwyo ar hyn o bryd oll yn gofalu am blant, ac nid oes ganddynt unrhyw leoedd gwag.

Prin iawn yw'r wybodaeth a ddarparwyd gan AGGCC, ac nid yw ond yn cynnwys manylion cyswllt a chyfeiriadau'r gofalwyr. Os nad oes gan y Gofalwr Plant Gartref unrhyw leoedd gwag, mae'n anodd iawn cael unrhyw wybodaeth ganddynt ynghylch nifer y plant y maent yn gofalu amdanynt ar hyn o bryd, yr oriau gweithredu, y costau ac ati.

Byddwn yn cynnwys hyn yn ein Cynllun Gweithredu, er mwyn ceisio eu hannog i ddarparu gwybodaeth i ni.

7. Deall anghenion rhieni/gofalwyr

Cynnwys

Cefndir

Methodogeg

Dadansoddiad

Rhesymau dros beidio a defnyddio gofal plant

Adran darpar riant/ar gyfnod mamolaeth/tadolaeth neu'n mabwysiadu/ar gyfnod mabwysiadu ac un bwriadu defnyddio gofal plant yn y dyfodol

Rhesymau dros ddefnyddio gofal plant

Hawl ar Addsg Blynyddoedd Cynnar

Hawl ar wasanaeth Dechrau'n Deg

Cymorth Ariannol

Gofal plant a ddefnyddir

Y Gymraeg

Proffil yr Ymatebwyr

Cefndir

Cynhaliwyd yr arolwg barn hwn fel rhan o ddyletswyddau'r Cyngor dan Ddeddf Gofal Plant 2006. Holiwyd cwestiynau i breswylwyr am nifer o agweddau ar ofal plant yn y Fro, megis pa ofal plant y maent yn eu defnyddio, pa bethau y maent yn chwilio amdanynt wrth ddewis gofal plant a pha bethau y maent yn teimlo y mae angen eu gwella. Nod yr arolwg oedd canfod a oedd gofal plant digonol yn y Fro a pha agweddau yr oedd angen eu gwella.

Methodoleg

Roedd yr ymgynghoriad ar agor o ddydd Iau 1 Medi tan ddydd Gwener 14 Hydref 2016. Roedd yr ymgynghoriad yn targedu rhieni neu ofalwyr gyda phlentyn hyd at 18 oed, neu'r rhai a oedd yn disgwyl plentyn. Cafwyd cyfanswm o 207 ymateb.

Er mwyn codi ymwybyddiaeth a hyrwyddo'r arolwg, roedd yn erthygl â llun ar dudalen flaen y Cyngor aml i dro trwy'r cyfnod 6 wythnos. Yn ogystal, cafodd ei hyrwyddo ar y cyfryngau cymdeithasol.

Dadansoddiad

Statws presennol yr ymatebwyr:

Rhiant/Gofalwr yn gweithio (nad yw'n disgwyl babi)	155 (75%)
Rhiant/Gofalwr nad yw'n gweithio	29 (14%)
Rhiant/Gofalwr yn disgwyl babi neu ar gyfnod mamolaeth/tadolaeth gyda phlant ychwanegol.	12 (6%)
Beichiog neu ar gyfnod mamolaeth/tadolaeth gyda'r plentyn cyntaf	4 (2%)
Rhiant/Gofalwr yn chwilio am waith (nad yw'n disgwyl babi)	4 (2%)
Rhiant/Gofalwr mewn addysg neu hyfforddiant (nad yw'n disgwyl babi)	2 (1%)

Nifer y plant ac ystod oedran. Mae'r ganran yn dangos nifer yr ymatebwyr a ddewisodd pob oedran/nifer y plant.

Oedran plentyn/plant	1	2	3	4
Dan 12 mis	14 (6.7%)	-	1 (0.5%)	-
12 – 18 mis	9 (4.3%)	-	-	-
19 – 23 mis	20 (9.6%)	-	-	-
2 flwydd	37 (17.9%)	-	-	-

3 blwydd	25 (12.1%)	3 (1.4%)	-	-
4 blwydd	24 (11.6%)	1 (0.5%)	-	-
5 – 7 blwydd	64 (31%)	13 (6.3%)	1 (0.5%)	-
8 – 11 blwydd	58 (28%)	13 (6.3%)	1 (0.5%)	-
12 – 14 blwydd	24 (11.6%)	4 (1.9%)	1 (0.5%)	-
15 – 17 blwydd	16 (7.7%)	-	-	-
Dd/B	-	-	-	1 (0.5%)

Mae cyfanswm o 375 plentyn. Edrychwch dan y tab Excel 'Nifer ac oedran y plant' am ragor o wybodaeth.

Anabledd

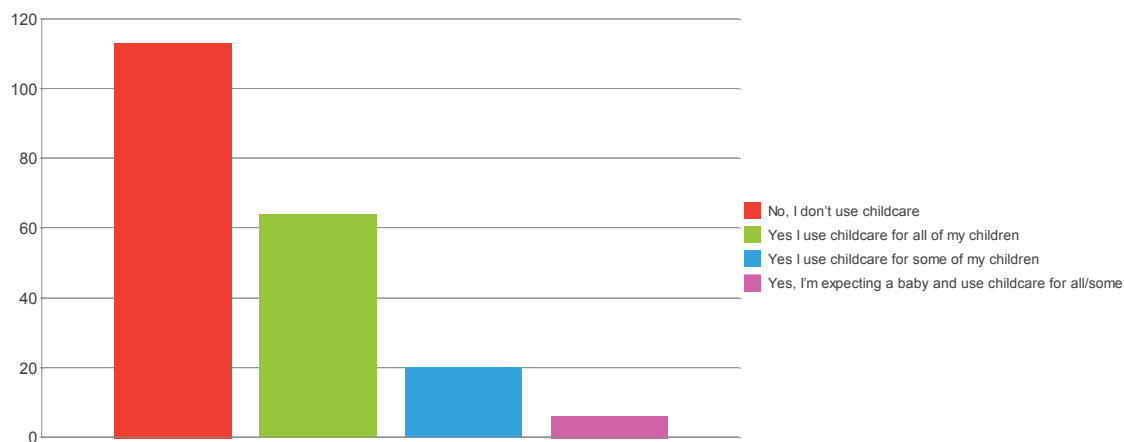
Mae gan 29 (14%) o ymatebwyr blentyn ag anabledd neu Anghenion Dysgu Ychwanegol. Mae'r tabl isod yn dangos yr anableddau neu ADY a nodwyd. Cyfrifir y ganran yn ôl nifer yr ymatebwyr y mae gan eu plentyn/plant anabledd neu ADY.

Anawsterau emosiynol neu ymddygiadol	17 (59%)
Anawsterau lleferydd ac iaith	16 (55%)
Cyflwr meddygol arall	14 (48%)
- 1 â Chyflwr Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig Asperger, 1 â Dyspracsia	
- Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig, dyspracsia ac asma puca	
Anawsterau dysgu	11 (38%)
Anawsterau dysgu penodol (dyslecsia)	6 (21%)
Anawsterau clywed	5 (17%)
Anawsterau gweld	4 (14%)
Corfforol	4 (14%)
Arall	4 (14%)
Dd/B	1 (3%)

Rhestrwyd yr anabledau neu anawsterau dysgu ychwanegol canlynol eraill:

- Cyflwr genetig
- Diffyg ar y blaten
- Cyflwr Down, CAVSD Fallots tetralogy, stenosis ar yr ysgyfaint, gorsymudedd
- Cyflwr ar y galon
- Clefyd siwgr math 1
- Anhwylder Diffyg Canolbwyntio a Gorfywiogrwydd
- Anhwylder Diffyg Canolbwyntio a Gorfywiogrwydd
- Anhwylder Diffyg Canolbwyntio a Gorfywiogrwydd
- Anhwylder Diffyg Canolbwyntio a Gorfywiogrwydd ac amheuaeth o Anhwylderau'r Sbectwm Awtistig
- Ecsema
- Annormaledd Cromosom Awtistiaeth
- Awtistiaeth
- Parlys yr Ymennydd
- Anghenion Dwys (anabledd dysgu, lleferydd ac iaith, corfforol)

Gofal Plant

Rhesymau dros beidio â defnyddio gofal plant

Cyrhaeddodd 133 ymatebodd yr adran hon oherwydd eu hateb i'r cwestiwn blaenorol a byddai 4 wedi cyrraedd yma'n syth oherwydd na fu iddynt ymateb i'r cwestiwn hwn, sy'n gyfanswm o 137 (66.2%).

Nifer ac oedran plant nad ydynt mewn gofal plant:

Oedran	1	2	3
Dan 12 mis	10 (4.8%)	-	1 (0.5%)
12 – 18 mis	6 (2.9%)	-	-
19 – 23 mis	5 (2.4%)	-	-
2 flwydd	9 (4.3%)	-	-
3 blwydd	12 (5.8%)	2 (1%)	-
4 blwydd	12 (5.8%)	-	-
5 – 7 blwydd	43 (20.8%)	8 (5%)	1 (0.5%)
8 – 11 blwydd	41 (19.8%)	10 (4.8%)	-
12 – 14 blwydd	17 (8.2%)	4 (1.9%)	1 (0.5%)
15 – 17 blwydd	15 (7.2%)	-	-
Dd/B	4 (1.9%)	-	1 (0.5%)

Cyfanswm nifer y plant nad ydynt yn derbyn gofal plant yw 230. Am ragor o wybodaeth, ewch i'r tab Excel 'Plant nad ydynt mewn gofal plant'.

Rhesymau dros beidio â defnyddio gofal plant:

Mae gofal plant yn rhy ddrud	49 (37.1%)
Mae fy mhartner/teulu/cyfeillion yn gofalu am fy mhlant	40 (30.3%)
Rwyf i/Mae fy mhartner yn rhiant sy'n aros gartref ac does dim angen gofal plant	30 (22.7%)
Mae fy mhlant yn ddigon hen i ofalu amdanynt eu hunain	16 (12.1%)
Arall	12 (9.1%)
Does dim clwb cyn ac ar ôl ysgol yn ysgol fy mhientyn/plant	10 (7.6%)

Dd/B	8 (6.1%)
Does dim gofal plant ar yr adegau y mae arnaf ei angen	7 (5.3%)
Does dim gofal plant a all fodloni anghenion ychwanegol fy mhlentyn/plant	5 (3.8%)
Does dim gofal plant yn y lle cywir	2 (1.5%)
Rwy'n wynebu trafferthion â thrafnidiaeth	2 (1.5%)
Does dim gwasanaeth cyfrwng Cymraeg	2 (1.5%)
Does dim gofal plant a all ateb anghenion diwylliannol fy mhlentyn/plant	1 (0.8%)

Y prif reswm a nodwyd dan *Arall* oedd bod gan ymatebwyr oriau gwaith, roeddent yn gweithio yn ystod y tymor yn unig neu'n gweithio rhan amser.

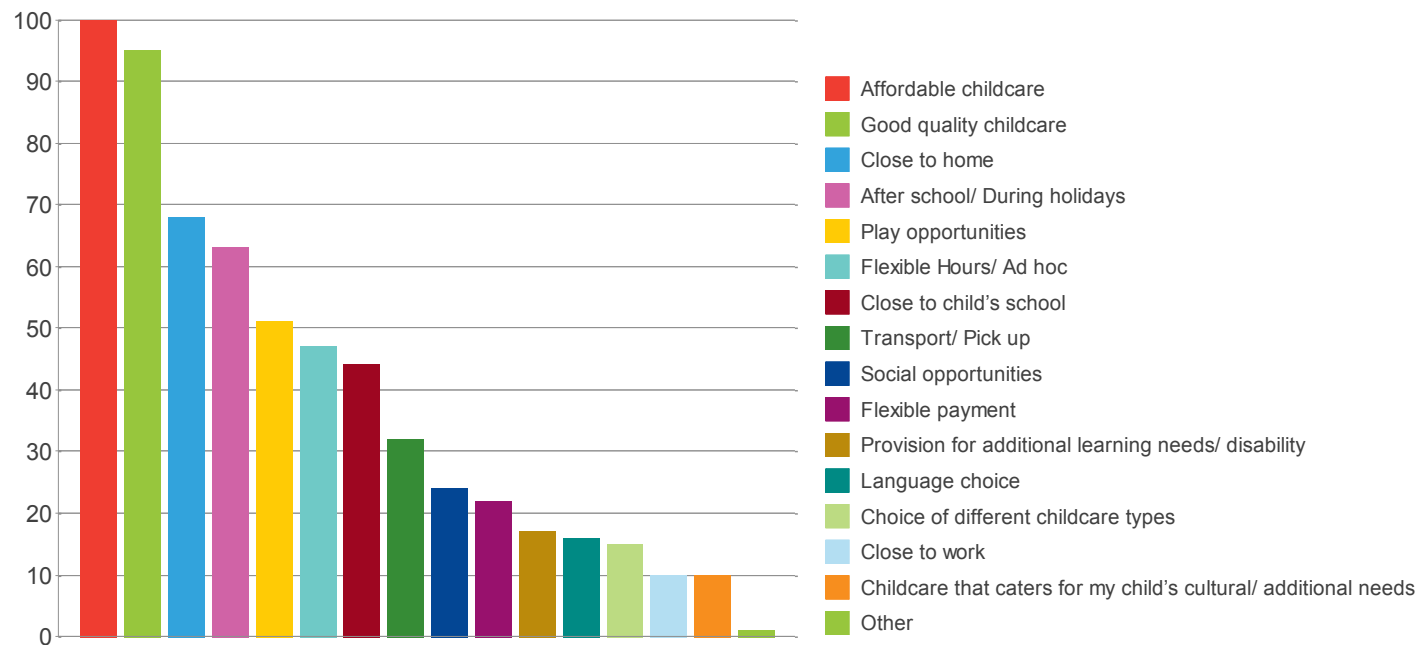
Gwaith:

- Rwy'n ofalwr plant
- Rwy'n gorffen gwaith mewn pryd i gasglu fy mhlant o'r ysgol
- Rwy'n gweithio o amgylch amser fy mhlentyn yn yr ysgol
- Rwy'n gweithio oriau hyblyg
- Cytundeb yn ystod y tymor sydd gen i yn unig yn y gwaith. Rwy'n gweithio wythnos 30 awr
- Rydw i'n gweithio rhan amser a mae gan fy ngwr waith hyblyg felly rydym yn gallu ymdopi heb ofal plant
- Rwy'n gweithio o'r cartref felly gallaf fod yn hyblyg pan mae fy mhlant yma
- Does dim angen oherwydd rwy'n gweithio yn ysgol fy mhlant

Dyma atebion eraill:

- Ar hyn o bryd rwyf ar gyfnod mamolaeth
- Dydyn ni ddim yn teimlo bod gofal plant yn dda i'r plant

Dyma'r prif agweddau yr oedd yr atebwyr yn chwilio amdanynt:

Arall:

- Adroddiad AGGCC

Ymhlith y rhai a ddewisodd *Dewis iaith* fel agwedd ar ofal plant y byddent yn chwilio amdani, sef 12.7% (16), dyma eu dewis iaith:

Cyfrwng Saesneg	13 (81.3%)
Cyfrwng Cymraeg a Saesneg	9 (56.3%)
Cyfrwng Cymraeg	2 (12.5%)

Pan ofynnwyd a oedd amser nad oedd gofal plant ar gael pan oedd ei angen ar rieni, roedd y prif ymatebion fel a ganlyn:

Dd/B	72 (52.6%)
Ddim yn gwybod	20 (14.6%)
Y penwythnos	18 (13.1%)
Cyn 8am	15 (10.9%)
Ar ôl 6pm	9 (6.6%)
Arall	8 (5.8%)
Gofal dros nos	4 (2.9%)

Arall:

- Yn ystod y dydd
- Ar ôl ysgol (Soniwyd am Waun y Nant a disgyblion Blwyddyn 7 yn benodol)
- Wedi'r 'Clwb Ar Ôl Ysgol'
- Gwyliau'r ysgol

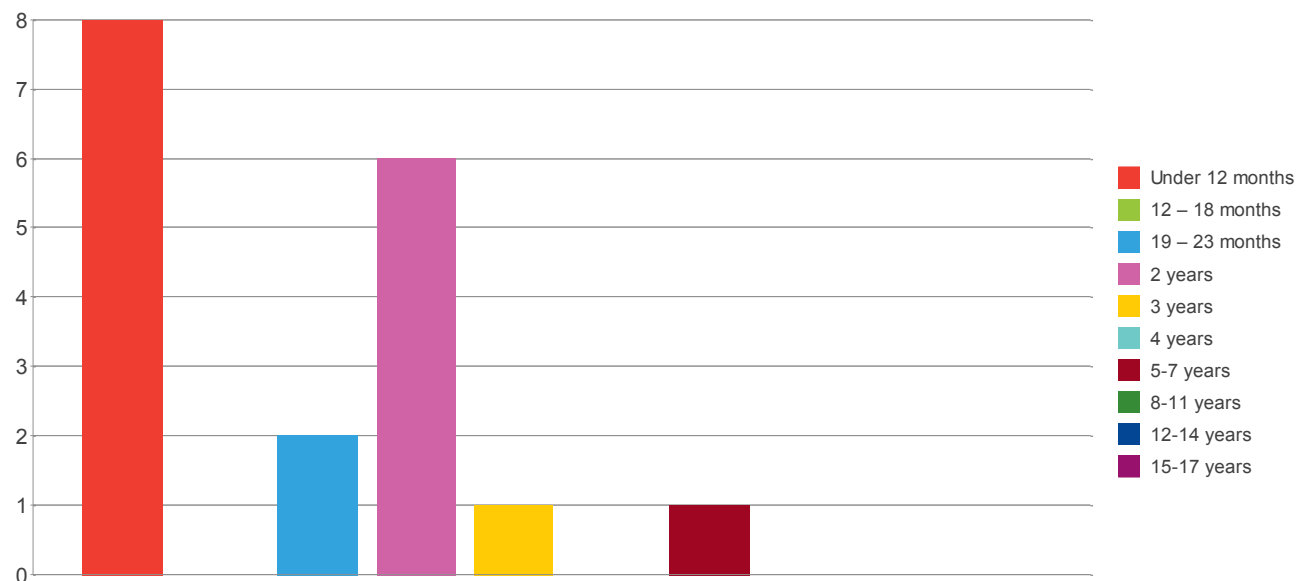
Er mwyn symud ymlaen i'r adran nesaf addas, gofynnwyd i blant ddewis opsiwn:

Dydw i ddim yn defnyddio gofal plant ar gyfer fy mhiant	100 (73%)
Ar hyn o bryd, rwy'n defnyddio gofal plant ar gyfer rhai o'm plant (gan cynnwys teulu/cyfeillion)	23 (16.8%)
Rwy'n defnyddio gofal plant ar gyfer rhai/pob un o'm plant ac yn bwriadu defnyddio gofal plant ar gyfer plentyn/plant arall/eraill	7 (5.1%)
Dydw i ddim yn defnyddio gofal plant ar gyfer unrhyw un o'm plant ond rwy'n bwriadu defnyddio gofal plant ar gyfer plant/plentyn newydd	3 (2.2%)

Adran ar gyfer rhiant a fydd ar gyfnod mamolaeth/tadolaeth neu gyfnod mabwysiadu a/neu rydych yn bwriadu defnyddio gofal plant ar gyfer eich plentyn/plant yn y dyfodol

Cyrhaeddodd 16 ymatebwr yma o ganlyniad i atebion a roesant i gwestiynau blaenorol Cyfeiriwyd 4 yn uniongyrchol gan nad oeddent wedi ateb cwestiynau. Felly, roedd cyfanswm o 20 (9.7%) ymatebwr ar gyfer yr adran hon ac mae'r canrannau isod ar sail y ffigur hwnnw.

Mae'r graff isod yn dangos canran y plant ac ym mha oedran y bydd angen gofal plant arnynt:

Math y Gofal Plant

Teulu a/neu gyfeillion	7 (39%)
Gofalwr plant	6 (33%)
Gofal dydd	6 (33%)
Crèche	3 (17%)
Gofal y tu allan i oriau ysgol	1 (6%)
Nani	1 (6%)

Gofalwr plant (ar sail y 6 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Gofal cyn ac ar ôl Addysg Gynnar rhan amser (grŵp chwarae/ysgol/meithrinfa)	3 (50%)
Gofal diwrnod llawn	2 (33%)
Gofal hanner diwrnod - bore	1 (17%)
Arall	1 (17%)

Arall:

- Dibynnu ar amserlen y brifysgol

Gofal dydd (ar sail y 6 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Meithrinfa diwrnod cyfan	5 (100%)
Crèche	1 (20%)
Gwasanaeth yn ystod y gwyliau	1 (20%)
Grŵp chwarae / Cylch Meithrin am	1 (20%)

Crèche (ar sail y 3 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Gofal diwrnod cyfan	2 (67%)
Boreau yn unig	1 (33%)

Gofal y Tu Allan i'r Ysgol (ar sail yr 1 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Cyn ysgol (clwb brecwast)	1 (100%)
Ar ôl ysgol	1 (100%)
Gofal gwyliau trwy'r dydd	1 (100%)
Ad hoc	1 (100%)

Mamaeth – Cynllun Cymeradwyo Gwirfoddol (ar sail yr 1 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Gofal Diwrnod cyfan	1 (100%)
Gofal y naill ochr i leoliad rhan amser mewn Addysg Gynnar (grŵp chwarae/meithrinfa/ysgol)	1 (100%)

Dyma oedd y prif resymau dros ddefnyddio gofal plant:

- Byddaf/Rwyf yn gweithio: 16 (89%)
- Rwyf yn/byddaf yn chwilio am gyfleoedd hyfforddi neu addysg: 1 (6%)
- Manteision cymdeithasol neu addysg i'm plentyn: 1 (6%)

Canran y darpar rieni a'r amseroedd y dewison nhw fel yr amseroedd y byddai arnynt angen gofal plant yn y dyfodol:

	Llun	Mawrth	Mercher	Iau	Gwener	Sadwrn
Trwy'r dydd 8.00 - 18.00	13 (65%)	12 (60%)	13 (65%)	11 (55%)	11 (55%)	2 (10%)
Cynnar yn y bore 7.00 - 9.00	1 (5%)	2 (10%)	3 (15%)	1 (5%)	2 (10%)	-
Bore 9.00 - 12.00	1 (5%)	1 (5%)	3 (15%)	2 (10%)	2 (10%)	-
Amser cinio 12.00 - 13.00	1 (5%)	1 (5%)	3 (15%)	2 (10%)	2 (10%)	-
Prynhawn 13.00 - 15.30	2 (10%)	3 (15%)	5 (25%)	3 (15%)	3 (15%)	-
Gyda'r nos 15.30 - 18.00	1 (5%)	2 (10%)	2 (10%)	1 (5%)	3 (15%)	-
Gyda'r nos wedi 18.00	1 (5%)	1 (5%)	1 (5%)	1 (5%)	2 (10%)	-
Dros nos 18.00 - 7.00	-	-	-	-	-	-

Dywedodd rhan fwyaf yr ymatebwyr y dewisent ofal plant cyfrwng Saesneg, 13 (72%). Byddai 3 (17%) yn dewis gofal plant cyfrwng Cymraeg a Saesneg a byddai 2 (11%) yn dewis gofal plant Cymraeg yn unig. Ni ofynnodd unrhyw un am ofal plant mewn ieithoedd eraill oni bai am Gymraeg a Saesneg.

Dim ond 18 ymateb a gafwyd pan ofynnwyd a oedd Anghenion Dysgu Ychwanegol ar unrhyw un o'r plant yr oedd angen gwasanaeth gofal plant ar eu cyfer ac atebwyd *Na* pan ofynnwyd a oedd angen gofal arbennig oherwydd anabled.

18 yn unig a atebodd y cwestiwn am leoliad y gofal plant. Dywedodd mwyafrif yr ymatebwyr, 11 (61%), bod arnynt angen gofal plant yn agos at eu cartref; dywedodd 4 (22%) y byddai angen gofal plant yn agos at ysgol eu plant arnynt; dywedodd 3 (17%) y byddai angen gofal plant ger eu gweithle neu fan astudio arnynt.

Dyma'r codau post a roddwyd fel lleoedd y mae angen gofal plant *ger ysgol y plentyn*:

- CF6 12UP
- Ysgol Gynradd St Illtyd
- CF64
- CF24 3LY

Dyma'r codau post a roddwyd fel lle roedd angen gofal plant ger y *Gwaith/Man Astudio*:

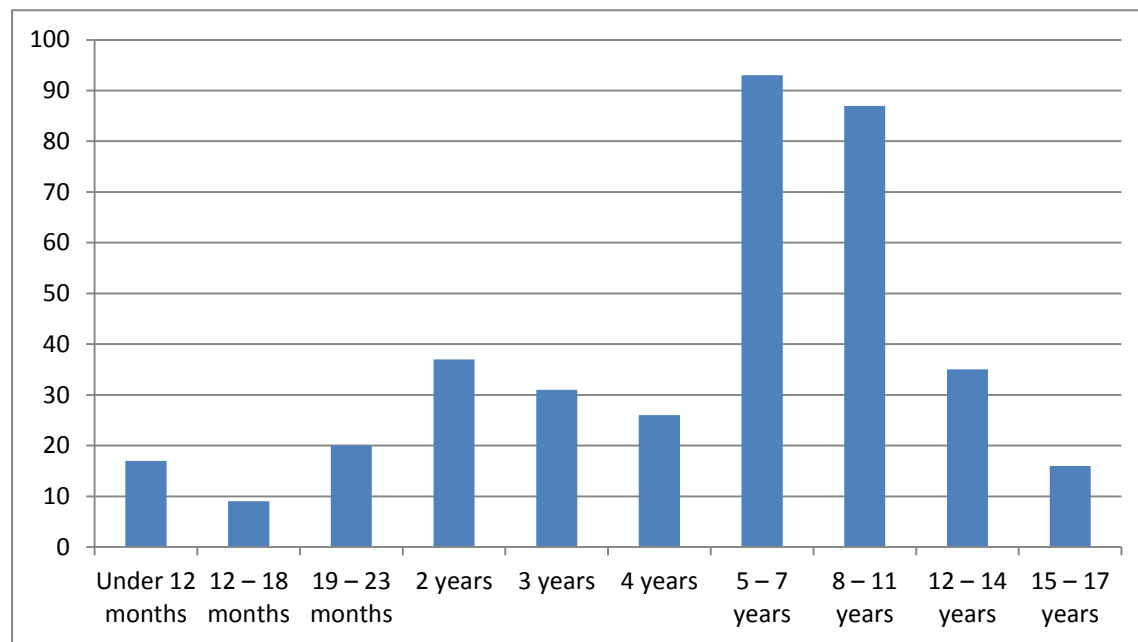
- CF62 8YJ
- CF63 4RT
- CF62 8YJ

Pan ofynnwyd iddynt ddewis opsiwn er mwyn bwrw ymlaen, dywedodd 11 (57.9%) eu bod yn defnyddio gofal plant ar gyfer rhai o'u plant, doedd 5 (26.3%) ddim yn defnyddio gofal plant a doedd 3 (15.8%) ddim yn defnyddio gofal plant ar hyn o bryd oherwydd eu bod yn disgwyl/ar gyfnod mamolaeth neu dadolaeth neu'n mabwysiadu/ar gyfnod mabwysiadu gyda'u plentyn cyntaf.

Rhesymau dros ddefnyddio gofal plant

Cyrhaeddodd 98 ymatebwr y cwestiwn hwn o ganlyniad i atebion a roesant i'r cwestiynau dethol blaenorol a daeth 1 ymatebwr yma oherwydd nad atebodd y cwestiwn olaf. Atebodd cyfanswm o 99 (47.8%) ymatebwr yr adran hon.

Canran y plant mewn gofal plant.

Math y Gofal Plant

Teulu a chyfeillion	56 (56.6%)
Gofal y tu allan i'r ysgol	37 (37.4%)
Gofal dydd	36 (36.4%)
Gofalwr plant	24 (24.2%)
Gofal dydd sesiynol	6 (6.1%)
Crèche	5 (5.1%)
Nani	5 (5.1%)
Gwasanaeth chwarae mynediad agored	-

Gofal allan o'r ysgol (ar sail y 37 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Cyn yr ysgol	25 (67.6%)
Gofal trwy'r dydd dros y gwyliau	23 (62.2%)
Ar ôl yr ysgol	22 (59.5%)
Cynllun Chwarae	2 (5.4%)
Ad hoc.	2 (5.4%)

Gofal dydd (ar sail y 36 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Meithrinfa diwrnod cyfan	24 (66.7%)
Meithrinfa hanner diwrnod - bore	7 (19.4%)
Meithrinfa hanner diwrnod - prynhawn	5 (14.3%)
Ar ôl yr ysgol	4 (11.1%)
Cyn yr ysgol	3 (8.3%)
Gwasanaeth yn ystod y gwyliau	2 (5.6%)
Grŵp chwarae/ Cylch Meithrin am	2 (5.6%)
Grŵp chwarae/ Cylch Meithrin pm	1 (2.8%)
Crèche	1 (2.8%)
Gofal cyn ac ar ôl ysgol/lleoliad	1 (2.8%)

Gwarchodwr plant (ar sail y 24 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Gofal diwrnod cyfan	11 (45.8)
Ar ôl yr ysgol	8 (33.3)
Gwasanaeth yn ystod y gwyliau	7 (29.2)
Cyn yr ysgol	5 (20.8)
Gofal cyn ac ar ôl ysgol/lleoliad	4 (16.7)
Ad hoc	3 (12.5)
Gofal hanner diwrnod - bore	2 (8.3)
Gofal hanner diwrnod - prynhawn	1 (4.2)

Gofal dydd sesiynol (ar sail y 6 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Grŵp chwarae/ Cylch Meithrin am	2 (33.3%)
Gofal cyn ac ar ôl lleoliad Addysg Gynnar (grŵp chwarae/ysgol/meithrinfa)	2 (33.3%)

Crèche (ar sail y 5 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Gofal diwrnod cyfan	4 (80%)
Boreau yn unig	1 (20%)

Nani (ar sail y 5 a ddewisodd y math hwn o ofal plant):

Gofal cyn ac ar ôl lleoliad Addysg Gynnar (grŵp chwarae/ysgol/meithrinfa)	2 (40%)
Arall	2 (40%)
Gofal diwrnod cyfan	1 (20%)

Arall:

- rhan amser, rhai diwrnodau cyfan, rhai penwythnosau, cyn ac ar ôl yr ysgol (mae'r ddau sylw yr un peth)

Rhesymau dros ddefnyddio gofal plant

Y prif reswm dros ddefnyddio gofal plant oedd oherwydd bod y rhieni yn gweithio. Dewisodd 90 (87%) ymatebwr y rhesymau hyn, dywedodd 8 (8%) eu bod yn defnyddio gofal plant er buddion cymdeithasol neu addysgol ar gyfer eu plentyn/plant a dewisodd 1 (1%) y rhesymau isod:

- Rwy'n astudio

- Rwy'n chwilio am waith
- Er mwyn defnyddio'r Hawl ar Addysg Blynyddoedd Cynnar
- Er mwyn defnyddio'r Hawl ar Ddechrau'n Deg
- Arall: Cadw trefniadau fel yr oeddent ers dileu fy swydd.

Cytuno neu anghytuno â'r datganiadau canlynol:

Datganiad	Cytuno	Anghytuno	Ddim yn gwybod	Dd/B
Rwy'n fodlon ar safon y gofal plant yn ystod tymor yr ysgol	87 (88.8%)	4 (4.1%)	1(1%)	6(6.1%)
Rwy'n fodlon ar safon y gofal plant yn ystod gwyliau'r ysgol	67 (69.1%)	16 (16.5%)	4(4.1%)	10 (10.3%)
Mae dewis da o ofal plant yn y sir	41 (41.8%)	32 (32.7%)	17 (17.3%)	8 (8.2%)
Nid yw gofal plant ar gael yn ystod yr amser y mae arnaf i ei angen	24 (25.3%)	48 (50.5%)	9 (9.5%)	14 (14.7%)
Prin yw'r dewis o ran y gofal plant sydd ar gael a'r gwasanaethau a gynigir	34 (35.4%)	38 (39.6%)	15 (15.6%)	9 (9.4%)
Mae'r gofal plant mewn lleoliad da	62 (63.3%)	20 (20.4%)	10 (10.2%)	6 (6.1%)
Nid oes gofal plant ar gael ar gyfer oedran fy mhlentyn	5 (5.2%)	69 (71.9%)	7 (7.3%)	15 (15.6%)
Mae'r gofal plant yn ateb anghenion fy mhlentyn/plant	77 (79.4%)	11 (11.3%)	2 (2.1%)	7 (7.2%)
Hoffwn i'm plentyn/plant gael rhagor o ofal plant cofrestredig (cynyddu'r oriau)	31 (32%)	53 (54.6%)	5 (5.2%)	8 (8.2%)
Mae gofal plant yn rhy ddrud	76 (77.6%)	13 (13.3%)	7 (7.1%)	2 (2%)
Byddai'n well gen i ddefnyddio teulu/cyfeillion ar gyfer gofal plant	35 (36.1%)	49 (50.5%)	4 (4.1%)	9 (9.3%)
Mae gen i broblem gyda threfniadau gofal plant	17	62	4 (4.1%)	14

nad ydynt yn gyson nac yn ddibynadwy	(17.5%)	(63.9%)		(14.4%)
Mae diffyg gofal plant yn fy rhwystro rhag cael gwaith neu hyfforddiant	19 (19.6%)	60 (61.9%)	1 (1%)	17 (17.5%)
Rwy'n gwybod ym mhle y caf i wybodaeth am ofal plant	68 (70.1%)	19 (19.6%)	6 (6.2%)	4 (4.1%)
Rwy'n gwybod ym mhle y caf i wybodaeth am gymorth ariannol ar gyfer gofal plant	37 (38.1%)	48 (49.5%)	6 (6.2%)	6 (6.2%)
Mae digon o ofal plant Cyfrwng Cymraeg	11 (11.2%)	25 (25.5%)	35 (35.7%)	27 (27.6%)
Mae digon o ofal plant yn fy iaith ddewis	42 (44.2%)	23 (24.2%)	12 (12.6%)	18 (18.9%)

Cafodd ymatebwyr sy'n defnyddio mathau gwahanol o ofal plant gyfle i wneud sylwadau am y gofal plant maent yn ei ddefnyddio:

Sylwadau ysgol

- Does dim clwb carco ar ôl ysgol yn ysgol Gwaun y Nant sydd yn gwneud bywyd yn anodd iawn pan rydym yn gweithio'n llawn amser
- Mae'n ymddangos mai plant dechrau'n deg sy'n cael blaenoriaeth yn hytrach na rhieni sy'n gweithio. Dim ond yn y bore mae gofal cofleidiol yn cael ei gynnig yn gwaun y nant, heb unrhyw ddarpariaeth prynhawn i helpu o ran gwaith.
- Mae ysgol fy mhlentyn yn cynnig clwb brechwast o 8am. Pe byddai clybiau / gofal ar ôl ysgol ni fyddai'n rhaid i fy mam oedrannus helpu a byddai'n gwneud fy nyddiau'n symlach. Yn aml rwy'n gorfod gadael gwaith i gwrdd â'm plentyn a mynd ag ef yn ôl i'r gwaith. Nid yw hyn yn ddelfrydol i'r un ohonom.
- Roedd gofal dydd ysgol feithrin Illtud Sant yn ardderchog i'm plant cyntaf. Gan nad oes ysgol feithrin yno mwyach, 'dw i ddim yn gwybod beth fyddai'n gallu ei wneud ar ôl mynd yn ôl i'r gwaith ar ôl bod ar famolaeth. Plîs plîs plîs sefydlwch feithrinfa dydd gyda gofal cofleidiol ysgol, neu rhowch wybod pam ddim!

Teulu

- Defnyddio teulu gan fod gofal plant yn rhy ddrud, a dim ond ychydig o oriau rwy'n gallu gweithio er y buaswn yn dymuno gweithio mwy.
- Defnyddio gofal teulu i fy mhlant (di-dâl) ar hyn o bryd, wedi defnyddio gofalwyr plant o'r blaen.

Llawer o fathau o ofal plant

- Rwy'n defnyddio gofal dydd ddwywaith yr wythnos, teulu un diwrnod yr wythnos ac mae fy ngŵr a minnau'n gweithio oriau cyfyngedig ar y ddau ddiwrnod arall.
- Rwy'n defnyddio teulu a gofal plant, ac ysgol feithrin. Wedi gorfod lleihau fy oriau gwaith gan nad yw fy nghyflog yn ddigon ar gyfer costau gofal plant. Dim ond ychydig o opsiynau addas sydd ar gael, ac mae'r costau'n rhy uchel. Rwyf wedi cael gwybod yn ddiweddar y bydd y prisiau'n codi eto ym mis Ionawr, sy'n ei gwneud hi'n anodd iawn i mi aros yn fy ngwaith.

Costau

- Rwy'n byw ar Ynys y Barri a nid yw llawer o'r mamau'n gweithio gan fod gofal plant mor ddrud. Rwy'n cael trafferth i dalu am ofal plant fy hun ond yn dal i weithio, oherwydd rwy'n credu ei bod hi'n bwysig i greu esiamp o ran moeseg gwaith i fy mhlant, ond rwyf i a llawer o famau eraill o'r farn bod Ynys y Barri angen cyfleuster dechrau'n deg.
- Mae gennym au pair gartref, sy'n ein helpu gyda'r ddwy ferch. Mae gofal plant rhy ddrud i dalu am y ddwy ferch ar yr un pryd am 8 awr y diwrnod. Ni allwn fforddio hyn, felly gwnaethom benderfynu cael au pair gartref.

Anghenion arbenigol

- Anodd iawn i ddod o hyd i wybodaeth am ofalu am blant gydag anghenion arbennig. Rydym yn lwcus iawn i gael gofalwr ffantastig am bris rhesymol, fi benododd hi. Dyma'r opsiwn gorau yn fy marn i, 'dw i'm yn meddwl y byddai lleoliadau grŵp yn gweithio i ni.
- Nid oes gennyf deulu ac mae ei hanghenion yn rhy benodol i ddibynnu ar ffrindiau. Felly mae'n rhaid i mi ddefnyddio gofal plant a thalu amdano, mae'n ddrud iawn ac weithiau mae'n golygu nad ydwyf yn gallu mynd ar yr hyfforddiant neu weithio'r oriau yr ydwyf yn dymuno eu gweithio.

Darpariaeth iaith Gymraeg

- Wedi gorfod anfon fy mhlentyn cyntaf i Feithrinfa Cyfrwng Cymraeg yn agos at fy ngwaith gan nad oes meithrinfa cyfrwng Cymraeg yn ein hardal ni. Mae hefyd diffyg gofal plant Cyfrwng Cymraeg yn y fro o fewn oriau gweithio i rieni sy'n gweithio'n

llawn amser. Gorfod anfon fy mabi 6 mis a fy merch 2 oed at warchodwr plant Saesneg lleol ym mis Hydref pan af yn ôl i'r gwaith gan fod dim darpariaeth gofal plant Cymraeg i'w gael

- Mae fy mhlentyn yn mynychu Creche sydd yn Saesneg, ac mae'n mynychu'r cylch Cymraeg ddwywaith yr wythnos. Cymraeg yw iaith y cartref, ond mae'n grêt ei bod hi'n medru siarad a deall y ddwy iaith. Mae'n bwysig ac yn braf ei gweld yn datblygu wrth fynychu'r mudiadau gwahanol sydd ar gael a chymysgu gyda phlant eraill

Argaeledd

- Rwy'n defnyddio beth sy'n rhaid i mi gan nad oes unrhyw beth arall ar gael
- Nid oes cyfleusterau gofal plant dros y penwythnos na gyda'r nosau o ran grwpiau chwarae/gofal plant yn fy ardal sy'n broblem weithiau oherwydd patrymau gwaith fy ngŵr.

Dechrau'n Deg

- Rwy'n defnyddio dechrau'n deg ac mae'n wych

Gwella gofal plant

Sut gallai hygyrchedd/argaeledd a fforddiadwyedd darpariaeth gofal plant gael eu gwella?

Yn ystod y tymor ysgol

Does dim angen unrhyw welliannau:

- Mae cost gofal plant yn rhy ddrud mewn perthynas â chyflogau
- Yn bersonol, rwy'n hapus iawn gyda'r hyn yr ydym yn ei gael gan ganolfan deulu Gibbonsdown
- Clwb ar ôl ysgol OOS yn ymestyn ei oriau tan 6pm
- Rwy'n cytuno gyda'r datganiad
- oriau ysgol hirach / clybiau cyn ac ar ôl ysgol am ddim
- Mwy o ofal plant
- Mae'r trefniadau'n iawn ar hyn o bryd

- Ddim yn siŵr beth sydd ar gael i mi oni bai am ofal plant preifat sy'n rhy ddrud, felly mae fy nheulu yn fy helpu fel bod modd i mi weithio.
- Rwy'n hapus gyda'm darparwr gofal plant
- Dwi'n hapus iawn gyda fy newis o ofal ar hyn o bryd
- Gwella argaeledd gofal plant cyn yr ysgol, 8am ymlaen

Ar gael cyn 8am:

- Byddai hyn yn ddefnyddiol
- Ie
- Nid oes llawer o opsiynau cyn yr ysgol er bod ysgol fy merch yn cynnig clwb brecwast; weithiau mae angen iddi gael ei gollwng yno cyn 8am.
- Clybiau brecwast am ddim.
- Ie
- Nid yw'r clwb brecwast yn agor am 8:10am - petai'n agor am 8am byddai'n llai o frys i mi gyrraedd y gwaith erbyn 8:30am.
- Ie
- Byddai hwn yn helpu pobl sy'n gweithio
- Mae'r lleoliad gofal plant meithrin rhataf yn agor am 8am, gallai fod yn gynt
- Cytuno
- Clybiau brecwast yn yr ysgol o 7.30am i alluogi rhieni i gyrraedd yr ysgol ar amser
- Ie. Mae'r ffaith nad yw'n agor tan 8am yn golygu ei bod hi'n anodd cyrraedd y gwaith ar amser.
- Ie
- 8 yn ddigon cynnar
- Clwb brecwast am ddim yn yr ysgol o 7am ac nid 8:15am, nid yw hyn yn ddigonol ar gyfer rhieni sydd ar gyflogau isel sydd angen bod yn y gwaith erbyn 8:30am ac sy'n talu am ofal plant ar ôl ysgol ac ar gyfer brodyr a chwiorydd sydd mewn gofal dydd nad ydynt yn ddigon hen i fynd i'r ysgol.

Ar gael cyn ysgol 7.30am – 9am:

- Clwb brecwast; ddim yn ymwybodol o un yn fy ardal.
- Ie

- Byddai gofal plant/clwb brechwast o 7.00AM yn fy ngalluogi i gyrraedd y gwaith ar amser sy'n fwy priodol i fy swydd bresennol – yn ddelfrydol hoffwn fod yn y gwaith erbyn 7.30am ac rwy'n byw 20mun o fy ngweithle.
- Ar hyn o bryd rydym yn defnyddio clwb brechwast ond rydym yn clywed yn aml nad yw'n addas at ddibenion gofal plant. Nid yw fy mab yn bwyta yno ac efallai y bydd yn gorfod gadael. Nid oes unrhyw beth arall ar gael, a ni fyddaf yn cyrraedd y gwaith ar amser pe na fyddai'n gallu mynd.
- Ie
- Gofal plant cyn ac ar ôl ysgol yn ddrud iawn - bron iawn fel cosb i rieni sy'n gweithio!
- Ie
- Ie
- Mae'r ysgol newydd gyflwyno clwb brechwast am ddim sy'n arbed £33.75 yr wythnos.
- Byddai cyn ac ar ôl oriau meithrin yn ddefnyddiol gan fod 2.5 awr yn anodd i ddod o hyd iddo, hyd yn oed sesiwn yn y bore neu brynhawn ar gyfer yr oriau.
- Cytuno
- Cytuno â hyn
- Cynnig i blant meithrin ynghyd â phlant hŷn
- Ie, byddai hyn yn grêt.
- Mae fy ngofal dydd ar gael o 7.30 ac yn ystyried agor o 7am
- Cynnig clwb brechwast
- Oes, mae angen gwella

Bore 9.00am - 12.00pm:

- Cylch Meithrin - amser da

Amser cinio 12.00pm - 1.00pm:

- Cynnig i aros yn y meithrin i fwyta bocs bwyd

Prynhawn 12.00pm - 3.30pm:

- Gofal cofleidiol

Ar ôl ysgol 3.30pm - 6pm:

- Gofal cofleidiol
- Byddai'n well pe byddai'r opsiwn hwn ar gael yn ysgol Gladstone
- Ie
- Ie plîs.
- Mae fy mab yn mynd i glwb ar ôl ysgol ond oherwydd ei anawsterau ADHD ac ASA o bosib, maent wedi gofyn wrthym i beidio'i roi o yno am 4 wythnos. Os yw hyn yn digwydd eto, 'dw i ddim yn gwybod sut fyddwn i'n gallu gofalu amdano.
- Dim clwb ar ôl ysgol i anghenion arbennig
- Ie
- Gofal plant cyn ac ar ôl ysgol yn ddrud iawn - bron iawn fel cosb i rieni sy'n gweithio!
- Ie
- Clwb yn ysgol gwaun y nant
- Byddai clwb ar ôl ysgol yn ardderchog i ni. Byddai hyd yn oed un awr yn well na dim.
- Mae angen mwy o glybiau ar ôl ysgol Cymraeg
- Ar hyn o bryd mae'r ysgol yn cynnig clwb ar ôl ysgol am 4 diwrnod yr wythnos – credaf y gallai hyn gael ei ymestyn i 5 diwrnod yr wythnos.
- Cytuno
- Mae'r ysgol yn cau am 5.30pm. Byddai 6pm yn well.
- Mwy yma plîs.
- Clybiau ar ôl ysgol am ddim
- Clwb ar ôl ysgol
- Oes, mae angen gwella

Ar gael ar ôl 6pm:

- Pe byddai darpariaeth gofal plant ar gael tan 6.30pm, buaswn yn gallu dewis dychwelyd i fy swydd flaenorol a lefel yr oriau. Rwyf wedi gorfod cymryd gwaith rhan-amser i reoli gwaith ac ymrwymadau adref. Yn ffodus, rwyf mewn sefyllfa ble gallaf weithio oriau rhan amser, mae hyn yn opsiwn yn ariannol.
- Ie
- Byddai hyn yn grêt pe bawn yn byw yn y sir
- Ie, byddai hyn yn anhygoel.
- Mae fy ngofal dydd ar gael tan 6.30pm
- Ie

Gofal dydd llawn 8am – 6pm:

- Yn sicr yn ddefnyddiol
- Ail-agor meithrinfa Illtud Sant! Mae'n wag heb unrhyw ddefnydd iddo!
- Nid wyf angen hyn mwyach ond roeddem yn defnyddio meithrinfa pan roedd yn fach. Mae hyn wedi cau ac mae rhieni lleol yn cael trafferth. Mae angen ail-agor cyfleuster gofal dydd i blant dan 2.
- Mae fy mhlentyn ieuengaf yn mynd at ofalwr plant ac i ysgol feithrin nawr, fodd bynnag mae'n rhaid i mi dalu costau llawn yn ystod y cyfnod er mwyn 'cadw ei lle' - cael fy nghosbi am fynd i'r gwaith!!
- Ie
- Angen trwy gyfrwng y gymraeg
- Mae angen gofal plant ar ddyddiau hyfforddiant mewn swydd.
- Dylai fod yn fwy fforddiadwy
- Bod yn rhatach
- Amser da i rywun sy'n gweithio'n llawn amser

Gofal dros nos:

Ie

Fel teulu, byddem yn elwa'n sylweddol pe byddai rhyw gymorth i ni gyda dau fechgyn gydag anawsterau. Byddai gofal plant/gwarchod plant arbenigol yn helpu ni fel rhieni i gael egwyl.

Byddai cyfleuster gofal dros nos ble gallent aros drosodd (gosodiad cyffelyb i wardiau ysbyty) yn dda iawn i weithwyr gyda'r nos.

Gofal ar y penwythnos:

Ddim yn siwr ble i gael gwybodaeth Byddwn yn defnyddio gofal ar y penwythnos er enghraifft os byddai'r neuadd gymunedol yn gwneud rhyw fath o gyfleuster gollwng yno.

Angen mwy o gyfleusterau gofal dydd / grŵp chwarae

Cytuno. Anodd. Dibynnu llawer ar deulu oherwydd gwaith shiftt.

Byddai clybiau ar y penwythnos yn y Fro neu mwy o wybodaeth am chwaraeon yn fuddiol

le

Lleoliad yn agosach at adref:

- le

Lleoliad yn agosach at ysgol brodyr/chwiorydd:

- le
- Opsiwn gofal plant sy'n gysylltiedig â meithrinfeydd ysgol hefyd yn cynnig gofal plant i frodyr a chwiorydd iau

Gofal plant sy'n bodloni anghenion unigol fy mhientyn/fy mhlant yn well:

- Nid oes gofal lleol i blant gydag anghenion arbennig. Mae angen gwella hyn
- Digon ond dim yn fy newis iaith
- Nid ydym wedi dod o hyd i weithgareddau y tu allan i'r ysgol sy'n ddigonol na gofal plant addas i'n mab sydd ag awtistiaeth, mae'n 12 oed bellach
- Mae gofal plant yn well nawr gan fod fy mab yn yr ysgol yn llawn amser. Roedd yn amhosib pan roedd yn yr ysgol rhan-amser i ddod o hyd i system ofal plant a fyddai'n siwtio ei anabledd.
- Hyn. Darpariaeth i blant gydag anghenion arbennig am bris rhesymol, ac i ddarparu gofal seibiant o safon gan gynnwys gofal dros nos. Gofalwr plant llawn-amser (nanny) yw'r dewis gorau gan fod y plentyn yn ei adnabod ac yn ei ddeall.

Argaeledd gofal plant cyfrwng Cymraeg:

- Ie
- Dim ond clwb ar ôl ysgol sydd ar gael yn lleol ond nid oes unrhyw beth ar gael drwy'r gwyliau.
- Ie
- Mae angen mwy ar gael yn y Fro
- Angen llawer mwy o ddewis. Bron dim addas i rieni sy'n gweithio'n llawn amser Nid yw'n addas i rieni sy'n gweithio'n llawn-amser.
- Yn wir mae angen
- Byddai'n well gen i gael darpariaeth cyfrwng Cymraeg.
- Dim digon o opsiynau cyfrwng Cymraeg/dwyieithog ar gael.
- Dylai ysgol Bro Morgannwg gynnig clwb ar ôl ysgol.
- Cytuno. Cyfyngedig ar hyn o bryd ac mae'n ymddangos tan y bydd yn yr ysgol i gael darpariaeth Cymraeg.
- Byddai'n braf cael mwy o ddewis i ddanfôn fy mhientyn i creche Cymraeg

Argaeledd gofal plant cyfrwng Saesneg:

- Gormod o ddewis

Argaeledd gofal plant dwyieithog:

- Ie
- Mae angen mwy ar gael yn y Fro
- Braidd dim
- Fel yr uchod.

Mwy fforddiadwy:

- Mwy fforddiadwy ar ôl ysgol
- Mae gofal plant preifat mor ddrud, pe na fyddwn yn derbyn help gan gredydau treth, ni fuaswn yn gallu gweithio.
- Ie

- le
- Ddim ar sail prawf modd
- Mae'r rhan fwyaf o ofal plant yn rhy ddrud. Roedd yn rhaid i mi ddibynnu ar fy rheini pan roedd fy mab yn fach oherwydd nid oeddwn yn gallu fforddio meithrinfa llawn amser ond maen nhw'n gweithio hefyd, roedd hi'n anodd i bawb.
- Gofal plant rhy ddrud
- le
- Mae gofal plant yn ofnadwy o ddrud ac mae'n gwneud i bobl amau mynd i gwaith!! Pe byddai'n fwy fforddiadwy, byddwn yn gallu rhoi fy mab hŷn yno am ychydig oriau ar ôl ysgol er mwyn fy ngalluogi i weithio mwy o oriau!!
- Ddim yn gwybod sut mae ei wella, ond mae'n ddrud iawn. Rwyf wedi talu dros £800 am fis o'r blaen - mwy na fy nghyflog!!!!
- le
- le
- Rhagweld meithrinfa ysgol am ddim hyd at 2 oed a'i ymestyn i ddiwrnod llawn.
- Mae'n ddrud ac mae cyflog fy mhartner yn ddigon ar gyfer y gost ond dim ond bron iawn, felly nid oes llawer o fudd ariannol o ran ei waith / rhoi'r plentyn yn y Feithrinfa Ddydd
- Tan bydd fy mhientyn yn dechrau yn yr ysgol bydd angen i mi dalu £260 yr wythnos i'w roi mewn gofal plant llawn-amser fel bod modd i mi weithio. Mae'n ei gwneud hi'n amhosibl i weithio.
- le
- Mae'n ddrud iawn.
- Mae'n angenrheidiol er mwyn cadw pobl dda yn y gwaith. Os yw pris fy ngofal plant yn mynd i fyny'n llawer uwch, bydd angen i mi stopio gweithio. Dim ond pris y gofal plant y mae fy nghyflog yn ei dalu ar hyn o bryd.
- Ar hyn o bryd, mae'r clwb ar ôl ysgol yn £11 y sesiwn – mae hyn wedi cynyddu'n sylweddol ers y tymor diwethaf. Efallai y gallai'r busnes godi ffi fesul awr yn hytrach ni ffi sefydlog, yn enwedig pan mae'r rhan fwyaf o rieni wedi dod i nôl eu plentyn erbyn hanner awr wedi 5
- Mae angen i ofal plant fod yn fwy fforddiadwy Mae costau gofal plant yn hanner fy nghyflog!
- Mae'n eithaf drud ar hyn o bryd. O ganlyniad, rydym yn dibynnu'n sylweddol ar deulu. Mae hyn yn fy mhoeni gan nad ydynt wastad yn ddibynadwy
- Mae'n ddrud iawn, mae £48 y diwrnod yn anodd
- le
- Yn ddelfrydol, mae angen mwy o help ariannol i rieni sy'n gweithio.
- Mae £49 fesul diwrnod llawn yn ddrud iawn gan ei fod yn llawer iawn ar ôl mis, ond dyna yw'r ffi sefydlog.
- le
- le

- Ie
- Rwy'n talu £725 y mis a dim ond bron yn gallu ei fforddio ydw i
- Oes mae angen iddo fod yn fwy fforddiadwy, oherwydd fel arall nid yw'n hyfyw yn ariannol i mi fynd yn ôl i'r gwaith
- Angen iddo fod yn fwy fforddiadwy. Mae costau gofal plant yn mynd â'm holl gyflog misol bron.

Arall:

- Gwasanaeth gofal cofleidiol sy'n nôl fy mhlentyn o'r ysgol feithrin am ddim ac yn ei roi yn y ddarpariaeth gofal plant yr ydym yn talu amdani
- Mae dod o hyd i ofal clwb gwyliau i blant 12 hŷn a dros 13 yn anodd iawn, a byddai'n rhaid teithio i mewn i Gaerdydd. Y ffordd anghywir i fy ngwaith. Nid wyf yn credu bod fy mab 13 oed yn barod i fod adref ar ei ben ei hun am gyfnodau hir. Felly, mae'r gwyliau yn broblemus o ran cael gofal plant. Nid oes llawer o ofal dros gwyliau'r Nadolig; adeg pan dim ond ychydig o wyliau y mae modd i mi ei gymryd.
- Opsiynau gwell yn ystod gwyliau'r ysgol a dyddiau hirach, sy'n siwtio rhieni sy'n gweithio. E.e. 8.30/9.00am i 5.30/6.00pm.
- Nid oes gofal plant ar gael yn ystod gwyliau'r ysgol i blant ag anghenion arbennig.

Yn ystod gwyliau'r ysgol

Does dim angen unrhyw welliannau:

- Rhy ddrud mewn perthynas â chyflog
- Eto, rwy'n hapus iawn gyda threfniadau canolfan deulu Gibbonsdown
- Cytuno
- Rwy'n cytuno gyda'r datganiad
- Ie
- Cytuno
- Ar hyn o bryd rydym yn fodlon ar y darpariaeth gofal plant gwahanol a'u bod yn bodloni'n gofynion yn llwyr
- Clybiau i oedrannau penodol - peidio cymysgu plant 4 oed gyda phlant 12 oed -
- Rwy'n hapus gyda'r gofal plant sydd gen i.
- Cytuno

- Rwy'n hapus gyda'r gwasanaeth ond mae'n ddrud iawn.
- Nid yw hyn yn broblem i mi ar hyn o bryd
- Codi gan fysiau mini
- Gweithio'n iawn
- Diolch
- Mae gennyf ofal plant a llawer o opsiynau lleol ar gael mewn ysgolion
- Na
- Rydym yn cael trafferth yn sicrhau gofal plant dros wyliau'r pasg.
- Cytuno

Ar gael cyn 8am:

- Na
- Nid yw bob clwb gwyliau ar agor cyn 8am felly byddai hynny'n dda
- Dd/B
- Ddim angen
- Mae gofal plant ar agor yn rhy hwyr
- Ar agor cyn 8am
- Ie plis.

Ar gael cyn ysgol 7.30am – 9am:

- Na
- Drud i roi 2 blentyn yno. Yn ogystal, dim ond o 8.30 yn y bore sydd angen gofal plant arna i, felly byddai talu o 7.30 yn ddrud
- Ddim angen
- Ie
- Byddai hyn yn ddefnyddiol
- Na
- Ie
- Ie plis.

Bore 9.00am - 12.00pm:

- Cynnig gwasanaeth cofleidiol
- Plentyn yn yr ysgol
- Na
- Ie

Amser cinio 12.00pm - 1.00pm:

- Cynnig gwasanaeth cofleidiol
- Plentyn yn yr ysgol
- Na
- Na

Prynhawn 12.00pm - 3.30pm:

- Ie
- Plentyn yn yr ysgol
- Na
- Urs

Ar ôl ysgol 3:30pm - 6pm:

- Byddai'n dda pe byddai'r opsiwn hwn ar gael yn ysgol Gladstone
- Ie
- Angen cynlluniau chwarae sy'n rhedeg ar ôl 3.30pm! e.e. superstars
- Mae angen i'r Clwb Ar ôl ysgol fod ar agor tan 6pm a chynnig swper.
- Rhiant neu aelod o'r teulu
- Nid oes unrhyw weithgareddau ar ôl ysgol yn ysgol fy merch. Byddai hyn yn fantais sylweddol oherwydd ni fyddai'n rhaid talu am drefniadau gofal plant ychwanegol.
- Na
- Na

Ar gael ar ôl 6pm:

- Os oes angen
- Rhiant adref o'r gwaith
- Ie
- Ie
- Na
- Na

Gofal dydd llawn 8am – 6pm:

- Mwy fforddiadwy
- Os oes angen
- Ail-agor meithrinfa Illtud Sant
- Ddim yn berthnasol heblaw am yn ystod gwyliau'r ysgol neu os ydynt yn sâl
- Ie
- Mae gofalwr plant yn tueddu i beidio â gweithio drwy gydol gwyliau'r ysgol, sy'n golygu bod rhaid i mi a'm mhartner hunangyflogedig ddioddef yn ariannol ac o ran gwyliau blynyddol!
- Ie
- Byddai hyn o help i rieni sy'n gweithio'n llawn amser
- Gofal plant fforddiadwy am ddiwrnod llawn i blant oed ysgol a chyn ysgol
- Ie, mwy o ddyddiau llawn yn ystod y gwyliau
- Â diddordeb
- Rydym wirioneddol angen hyn
- Bod yn rhatach
- Na
- Ie
- Ie plîs.
- Clybiau drwy'r dydd am ddim
- Mae gen i blentyn 2 oed mewn Gofal Plant 2.5 diwrnod yr wythnos ac yna'n gorfod gwneud yr un peth gyda fy mhientyn 6 oed yn ystod y gwyliau, sy'n golygu bod rhaid i mi dalu mwy tuag at gostau gofal plant na fy nghyflog yn ystod y gwyliau - dim cymhelliant i weithio o ganlyniad!

Gofal dros nos:

- Os oes angen mewn amgylchiadau eithriadol
- Ddim angen
- Byddai cyfleuster gofal dros nos ble gallent aros drosodd (gosodiad cyffelyb i wardiau ysbyty) yn dda iawn i weithwyr gyda'r nos.
- Na
- Na

Gofal ar y penwythnos:

- Os oes angen mewn amgylchiadau eithriadol
- Ddim angen
- Angen mwy o gyfleusterau gofal dydd / grŵp chwarae
- Na
- Ie

Lleoliad yn agosach at adref:

- Gyrru i ofal plant
- Lot o help llai o amser yn y car i rai bach
- Na
- Ie

Lleoliad yn agosach at adref:

- Ychydig filltiroedd i ffwrdd

- Haws os oes argyfwng salwch
- Na
- Na
- Ie

Lleoliad yn agosach at eich lleoliad astudio:

- Dd/B
- Na
- Na

Lleoliad yn agosach at ysgol brodyr/chwiorydd:

- Dd/B
- Na
- Na

Gofal plant sy'n bodloni anghenion unigol fy mhlentyn/fy mhlant yn well:

- Eisoes yn fodlon
- Rwy'n poeni am yrru fy mhlentyn i gynllun chwarae ble nad yw'n cael goruchwyliaeth lawn oherwydd ei anghenion ychwanegol. Does dim ar gael yn lleol.
- Na
- Ie
- Hyn. Darpariaeth i blant gydag anghenion arbennig am bris rhesymol, ac i ddarparu gofal seibiant o safon gan gynnwys gofal dros nos. Gofalwr plant llawn-amser (nanny) yw'r dewis gorau gan fod y plentyn yn ei adnabod ac yn ei ddeall.

Argaeledd gofal plant cyfrwng Cymraeg:

- Dd/B
- Ie

- Ddim angen
- Ie
- Dim digon o ddarpariaeth
- Mae gennym yr opsiwn hwn yn aml, mae gofal dydd yn helpu mewn ysgolion lleol yn y Gymraeg
- Ie

Argaeledd gofal plant cyfrwng Saesneg:

- Da
- Digonol
- Na
- Ie

Argaeledd gofal plant dwyieithog

- Da
- Ddim angen
- Braidd dim
- Na
- Ie

Mwy fforddiadwy

- Mwy fforddiadwy
- Mae gofal plant mor ddrud, pe na byddwn yn derbyn help gan greydau treth, ni fuaswn yn gallu gweithio.
- Rhy ddrud mewn perthynas â chyflog
- Ie
- Mwy fforddiadwy
- Ie
- Pe byddai clybiau gwyliau ysgol ac ati'n fwy fforddiadwy, ni fyddai'n rhaid i mi a'm partner ddioddef yn ariannol ac o ran gwyliau blynyddol - gan alluogi ni i gael mwy o amser fel teulu!!

- Byddai'n help
- Ie
- Cyflwyno gweithgareddau yn yr ysgol yn ystod y gwyliau (am bris rhesymol)
- Ie
- Mae'n ymddangos yn ddrud iawn dros y gwyliau.
- Digonedd o grwpiau dros wyliau'r haf, maent mor ddrud!
- Ie
- Ie
- Mae'n ddrud iawn dros wyliau'r ysgol
- Dylai rhieni sy'n gweithio gael mwy o gefnogaeth ac anogaeth i weithio drwy leihau prisiau gofal plant
- Ie
- Ie
- Dim ond talu gofal plant tra 'dw i'n gweithio, nid pan 'dw i ar fy ngwyliau neu o leiaf gostyngiad ffioedd
- Dylid cynnal profion modd ar gyfleusterau Dechrau'n Deg ac nid eu cynnal yn ôl ardal cod post. Mae pobl sy'n defnyddio dechrau'n deg mewn sefyllfa well na fi'n ariannol ac maen nhw'n cael y ddarpariaeth gofal plant am ddim. Rhwystredig iawn ac yn annheg.
- Ie

Hawl i Addysg Blynnyddoedd Cynnar

Dywedodd 56 (28%) ymatebwr bod ganddynt blentyn 3 neu 4 blwydd oed. O blith y rhain, dywedodd 28 (50%) eu bod yn defnyddio'r hawl i Addysg y Blynnyddoedd Cynnar bob wythnos. Nid yw 14 (25%) yn ei ddefnyddio, doedd 10 (18%) ddim yn gwybod a doedd hyn ddim yn berthnasol i 4 (7%).

Nifer y plant oedran 3 neu 4:

- Dywedodd 2 ymatebwr bod ganddynt 2 blentyn 3 neu 4 blwydd oed
- Dywedodd 25 ymatebwr fod ganddynt 1 plentyn 3 neu 4 blwydd oed

Rhestr o awdurdodau lleol lle mae plant yr ymatebwyr yn byw:

- Caerdydd: 1
- Bro Morgannwg: 26

Y prif resymau nad oedd ymatebwyr yn hawlio gwasanaeth am ddim:

- Ddim yn gwybod am yr hawl: 9 (64%)
- Mae fy mhentyn/plant eisoes mewn addysg llawn amser: 3 (21%)
- Nid yw amseroedd y sesiynau'n ateb fy anghenion: 1 (7%)
- Arall: 1 (7%) (un ymatebwr yn unig roddodd reswm: *Nid yw ar gael yn fy ardal, yn anffodus*)

Mae'r anghenion gofal plant ychwanegol ar gyfer yr ymatebwyr na wnaethant ddefnyddio'r Hawl i Addysg y Blynyddoedd Cynnar yn cynnwys y canlynol:

- Sesiynau grŵp chwarae/Cylch Meithrin/meithrinfa ychwanegol (9am - 12pm): 2 (33%)
- Gwasanaeth ar ôl y feithrinfa/ysgol: 2 (33%)
- Sesiynau grŵp chwarae/Cylch Meithrin/meithrinfa ychwanegol (12pm - 3.30pm): 1 (17%)
- Clwb brechwast: 1 (17%)

Hawl ar wasanaeth Dechrau'n Deg

Mae gan 40 (20%) o'r ymatebwyr blentyn 2 flwydd oed.

- Dywedodd 15 ymatebwr fod ganddynt 1 plentyn 2 flwydd oed

O'r 40 hyn:

- Nid yw 24 (60%) yn byw mewn ardal Dechrau'n Deg
- Mae 8 (20%) yn byw mewn ardal Dechrau'n Deg
- Nid yw 8 (20%) yn gwybod

O'r 8 sy'n byw mewn ardal Dechrau'n Deg:

- Mae gan 4 (57%) blentyn/plant sy'n defnyddio gofal plant am ddim trwy Dechrau'n Deg

- Nid yw 2 (29%)
- Nid yw 1 (14%) yn gwybod

Dyma'r rhesymau dros beidio â defnyddio gofal plant am ddim trwy'r gwasanaeth Dechrau'n Deg:

- Doedd arnaf i ddim eisiau lle yn y lleoliad lleol: 1 (50%)
- Arall: 1 (50%) *Angen gofal trwy'r dydd oherwydd y gwaith*

Cymorth Ariannol

Bu i 86 (42%) o'r ymatebwyr gwblhau'r adran hon; ar gyfer y rhai sy'n defnyddio gofal plant ar hyn o bryd yn unig y mae'n berthnasol.

O'r 86 hyn:

- Mae 22 (25%) yn hawlio elfen gofal plant treth gwaith / Credyd Cynhwysol
- Nid yw 56 (67%) yn ei hawlio
- Dywedodd 10 (11%) nad oedd yn berthnasol

Mae'r tabl isod yn dangos math y gofal plant y mae'r 22 ymatebwr sy'n defnyddio elfen gofal plant treth gwaith / Credyd Cynhwysol yn ei ddefnyddio. Mae'r canrannau o gyfanswm o 22.

Math y gofal plant	1 plentyn	2 blentyn	3 phlentyn
Gwarchodwr plant	5 (23%)	4 (18%)	-
Meithrinfa	8 (36%)	1 (5%)	-
Cylch Meithrin/grŵp chwarae	2 (9%)	-	-
Crèche	1 (5%)	-	-
Clwb ar ôl ysgol	3 (14%)	2 (9%)	-
Clwb brechwast	3 (14%)	1 (5%)	-
Cynllun Chwarae	-	1 (5%)	-
Mynediad agored	-	-	-
Nani	-	-	1 (5%)

Pan ofynnwyd a oedd yr ymatebwyr yn bwriadu hawlio elfen gofal plant treth gwaith/ credyd cynhwysol yn y dyfodol:

- Dywedodd 24 (27%) *Ydw*
- Dywedodd 43 (49%) *Nac ydw*
- Doedd 21 (24%) *ddim yn siŵr*

Mae'r tabl isod yn dangos math y gofal plant y mae'r 24 ymatebwr sy'n bwriadu defnyddio elfen gofal plant treth gwaith / Credyd Cynhwysol am ei ddefnyddio. Mae'r canrannau o gyfanswm o 24.

Math y gofal plant	1 plentyn	2 blentyn
Gwarchodwr plant	9 (38%)	2 (8%)
Meithrinfa	8 (33%)	-
Cylch Meithrin/grŵp chwarae	3 (12.5%)	-
Crèche	1 (4%)	-
Clwb ar ôl ysgol	3 (12.5%)	4 (17%)
Clwb brecwast	2 (8%)	2 (8%)
Cynllun Chwarae	1 (4%)	1 (4%)
Mynediad agored	-	-
Nani	-	-

Os nad oedd yr ymatebwr yn bwriadu hawlio elfen gofal plant y credyd treth gwaith / credyd cynhwysol, sef 43 ymatebwr, dyma'r prif resymau:

Rwy'n gwybod nad ydw i'n gymwys	33 (79%)
Dydw i ddim yn gwybod am elfen gofal plant y credyd treth gwaith / credyd cynhwysol	6 (14%)
Rwy'n ansicr a ydw i'n gymwys	2 (5%)
Dydw i ddim yn talu am y gofal plant rwy'n ei ddefnyddio	2 (5%)
Rwy'n cael y broses yn rhy gymhleth	1 (2%)
Does gennyf ddim amser i'w hawlio	1 (2%)
Arall	1 (2%)

Arall:

- Ystyriom hynny ac ar sail fy nghyflog, doedd hi ddim yn werth ei hawlio

Mae 32 (36%) o'r ymatebwyr yn hawlio gofal plant heb dreth neu'n derbyn cymorth trwy gynllun cyflogwr. Nid yw 56 (67%) yn ei hawlio.

Mae'r 32 sydd, yn defnyddio'r canlynol:

Math y gofal plant	1 plentyn	2 blentyn
Gwarchodwr plant	6 (19%)	1 (3%)
Meithrinfa	12 (38%)	3 (9%)
Cylch Meithrin/grŵp chwarae	2 (6%)	-
Crèche	4 (13%)	-
Clwb ar ôl ysgol	5 (16%)	2(6%)
Clwb brechwast	1 (3%)	2(6%)
Cynllun Chwarae	-	-
Mynediad agored	-	-
Nani	-	-

Pan ofynnwyd a oedd yr ymatebwyr yn bwriadu hawlio gofal plant di dreth neu gymorth trwy gynllun cyflogwr yn y dyfodol:

- Dywedodd 35 (40%) *Ydw*
- Dywedodd 26 (30%) *Nac ydw*
- Doedd 26 (30%) *ddim yn siŵr*

Mae'r tabl isod yn dangos math y gofal plant y mae'r 35 (40%) ymatebwr sy'n bwriadu hawlio gofal plant di dreth neu gymorth trwy gynllun cyflogwr yn y dyfodol am ei ddefnyddio. Mae'r canrannau o gyfanswm o 35.

Math y gofal plant	1 plentyn	2 blentyn
Gwarchodwr plant	9 (26%)	2 (6%)
Meithrinfa	12 (34%)	3 (9%)
Cylch Meithrin/grŵp chwarae	3 (9%)	-
Crèche	3 (9%)	1 (3%)
Clwb ar ôl ysgol	8 (23%)	4 (11%)
Clwb brechwast	2 (6%)	4 (11%)
Cynllun Chwarae	1 (3%)	1 (3%)
Mynediad agored	-	-
Nani	-	-

Os nad oedd yr ymatebwr yn bwriadu hawlio gofal plant neu gymorth trwy gynllun cyflogwr, sef 26 ymatebwr, dyma'r prif resymau:

Rwy'n gwybod nad ydw i'n gymwys	9 (36%)
Arall	6 (24%)
Dydw i ddim yn gwybod am ofal plant di dreth / cynllun cyflogwr	4 (16%)
Rwy'n cael y broses yn rhy gymhleth	4 (16%)
Dydw i ddim yn talu am y gofal plant rwy'n ei ddefnyddio	3 (12%)
Does gennyf ddim amser i'w hawlio	3 (12%)
Rwy'n dewis peidio â'i hawlio	3 (12%)
Rwy'n ansicr a ydw i'n gymwys	2 (8%)
Allaf i ddim cael yr wybodaeth na'r cyngor y mae arnaf eu hangen er mwyn cwblhau fy nghais.	1 (4%)

Arall:

- Bydd yn effeithio ar bensiynau yn hwyrach
- Gan fod cyflogau'n amrywio o fis i fis, mae'r broses yn rhy gymhleth ac yn cymryd gormod o amser bob mis.
- Hunangyflogedig
- Gostwng y tâl sydd ar gael
- Nid yw ar gael trwy'r gwaith

Gofynnwyd i'r rhai nad oeddent yn bwriadu hawlio gofal plant di dreth neu gymorth trwy gynllun cyflogwr a oeddent yn derbyn cymorth arall tuag at gost gofal plant:

Nid oeddent yn derbyn cymorth ariannol	74 (88%)
Dd/B	7 (8%)
Arall	2 (2%)
Cynllun Cymorth Lleoedd	1 (1%)

Arall:

- Eifen gofal plant credydau treth
- Clwb brechwast am ddim 8:00am – 9:00am

Gofal plant rydych yn ei ddefnyddio ar gyfer eich plentyn/plant

Mae'r canrannau yn y graff hwn ar sail nifer ymatebwyr yr holl arolwg Yn ystod y tymor:

	Cymraeg	Cymraeg a Saesneg	Saesneg a rhai agweddau dwyieithog	Saesneg	Arall	Na
Gwarchodwr plant	-	1 (0.5%)	2 (1%)	20 (10%)	-	13 (6%)
Meithrinfa	4 (2%)	3 (1.5%)	11 (5%)	19 (9%)	-	12 (6%)
Cylch Meithrin/grŵp chwarae - bore	2 (1%)	-	2 (1%)	4 (2%)	-	14 (7%)
Cylch Meithrin/grŵp chwarae - prynhawn	-	-	1 (0.5%)	1 (0.5%)	-	14 (7%)
Addysg Gynnar ran amser yn yr ysgol	2 (1%)	-	4 (2%)	4 (2%)	-	14 (7%)
Lle mewn gwasanaeth Dechrau'n Deg	-	-	2 (1%)	-	-	14 (7%)
Crèche	1 (0.5%)	-	2 (1%)	3 (1.5%)	-	14 (7%)
Clwb ar ôl ysgol	-	1 (0.5%)	2 (1%)	17 (8%)	-	12 (6%)
Clwb brechwast	2 (1%)	-	-	8 (4%)	-	12 (6%)
Clwb brechwast am ddim	7 (3.4%)	-	1 (0.5%)	17 (8%)	-	7 (3.4%)
Cynllun Chwarae	1 (0.5%)	-	1 (0.5%)	-	-	14 (7%)
Mynediad agored	-	-	-	-	-	14 (7%)
Nani	-	-	-	2 (1%)	-	14 (7%)
Arall	2 (1%)	-	-	8 (4%)	1 (0.5%)	10 (5%)

Nifer y plant:

34 yn unig a atebodd y cwestiwn hwn. Mae'r canrannau isod o gyfanswm nifer yr ymatebwyr.

- Roedd gan 11 ymatebwr 2 blentyn yn defnyddio un o'r mathau uchod o ofal plant
 - 1 mewn grŵp chwarae ac 1 mewn dosbarth derbyn
 - 1 plentyn mewn gofal dydd a 2 mewn clwb brecwast a gofal ar ôl yr ysgol
 - mae un yn mynd i glwb brecwast
 - 1 plentyn ac un arall ar y ffordd
- Mae gan 12 ymatebwr 1 plentyn
- Mae gan 3 ymatebwr 3 phlentyn

Mathau eraill o ofal plant a ddefnyddir:

- Mam-gu a thad-cu
- Teulu
- Teulu a ffrindiau - Cymraeg a Saesneg
- Au pair sy'n siarad y famiaith gartref â'r plant er mwyn sicrhau eu bod yn cadw eu hiaith yn ogystal â blwyddyn derbyn yn yr ysgol ar gyfer ein plentyn 4 blwydd oed a grwpiau chwarae ar gyfer ein babi 19 mis oed.
- Doedd gennym ddim dewis pan oedd y plant yn iau ond cyflogi nani er mwyn i'r ddau riant barhau i weithio, doedd dim clwb brecwast bryd hynny. Rwyf bellach wedi newid fy swydd i ran amser ac rwy'n ymdopi yn ystod tymor yr ysgol wrth ddefnyddio'r clwb brecwast ar gyfer fy mhentyn 10 oed. Mae'r gwyliau'n parhau i fod yn drafferthus er mwyn gwarchod fy mhiant 10 a 13 oed.

Mae'r canrannau yn y graff hwn ar sail nifer ymatebwyr yr holl arolwg. Yn ystod gwyliau'r ysgol:

	Cymraeg	Cymraeg a Saesneg	Saesneg a rhai elfennau dwyieithog	Saesneg	Unrhyw ieithoedd eraill	Arall	Na
Gwarchodwr plant	-	1 (0.5%)	3 (1.4%)	16 (8%)	-	-	17 (8%)
Meithrinfa	3 (1.4%)	3 (1.4%)	7 (3%)	16 (8%)	-	-	17 (8%)
Cylch Meithrin/grŵp chwarae - bore	-	-	1 (0.5%)	2 (1%)	-	-	18 (8.5%)

Cylch Meithrin/grŵp chwarae prynhawn	-	-	-	1 (0.5%)	-	-	18 (8.5%)
Addysg Gynnar ran amser yn yr ysgol	-	-	-	-	-	-	18 (8.5%)
Lleoliad Dechrau'n Deg	-	-	1 (0.5%)	-	-	-	18 (8.5%)
Crèche	-	-	1 (0.5%)	2 (1%)	-	-	18 (8.5%)
Clwb ar ôl ysgol	-	1 (0.5%)	1 (0.5%)	7 (3%)	-	-	16 (7.5%)
Clwb brecwast	-	-	-	3 (1.4%)	-	-	18 (8.5%)
Clwb brecwast am ddim	-	-	-	-	-	-	18 (8.5%)
Cynllun Chwarae	(1.4%)	1 (0.5%)	-	9 (4.5%)	-	-	15 (7%)
Mynediad agored	-	1 (0.5%)	-	-	-	-	17 (8%)
Nani	-	-	-	2 (1%)	-	-	18 (8.5%)
Arall	-	-	-	5 (2.5%)	-	4 (2%)	13 (6%)

Nifer y plant:

Dim ond 32 ymatebwr atebodd y cwestiwn hwn. Mae'r canrannau isod wedi eu cyfrifo o gyfanswm yr ymatebwyr.

- Mae gan 13 (6.3%) 1 plentyn sy'n defnyddio'r gofal plant uchod
- Mae gan 10 (4.8%) 2 blentyn yn defnyddio'r gofal plant uchod
- Mae gan 2 (1%) 3 phlentyn sy'n defnyddio'r gofal plant uchod

Mathau eraill o ofal plant a ddefnyddir:

- teulu'n gwarchod

- Teulu
- Aelodau'r teulu
- gofal teulu
- Aelodau'r teulu
- Mam-gu a thad-cu
- Superstars
- Clwb Chwaraeon dros y Gwyliau
- Au pair oherwydd nad yw rhan fwyaf y gwasanaethau hyn ar gael yn ystod gwyliau'r ysgol
- O bryd i'w gilydd rydym yn defnyddio gofal dydd y Fenter yn YGBM a gweithgareddau'r Urdd yng Nghanolfan y Mileniwm

2 blentyn ond maent yn 13 oed felly mae'r opsiwn clwb gwyliau neu haf wedi mynd yn fwy trafferthus.

Lleoliad y gofal plant

Lleoliad y gofal plant yn ystod y tymor:

- 73 (83%) yn yr ALI
- 8 (9%) y tu allan i'r ALI
- 6 (7%) Dd/B
- 1 (1%) cymysgedd o'r ddau

Codau post lleoliadau'r tu allan i'r All:

- CF5 4TU
- CF37
- Caerdydd
- NP18 1GD
- CF11
- CF10 5FZ
- CF5 4TU

Lleoliad yn ystod gwyliau'r ysgol:

- 72% yn yr ALI
- 12% Dd/B
- 9% y tu allan i'r ALI
- 7% Cymysgedd o'r ddau

Codau post lleoliadau y tu allan i'r ALI:

- CF5 4TU
- Pen-y-Bont ar Ogwr
- CF37
- Caerdydd
- NP18 1GD
- CF3 3PD
- CF10 5FZ
- CF64 4RP
- CF72 8SH

Y Gymraeg

Roedd 107 (52%) o ymatebwyr am i'w plentyn/plant fod yn ddwyieithog, yn siarad Cymraeg a Saesneg

Doedd 99 (48%) ddim am i'w plentyn/plant fod yn ddwyieithog, yn siarad Cymraeg a Saesneg

Roedd 51 (25%) o'r ymatebwyr yn bwriadu anfon eu plentyn/plant i leoliad addysg cyfrwng Cymraeg

Doedd 136 (67%) ddim yn bwriadu anfon eu plentyn/plant i leoliad addysg cyfrwng Cymraeg.

Doedd 17 (8%) ddim yn gwybod

Roedd gan 42 (20%) o ymatebwyr eisoes blentyn/plant yn mynd i leoliad addysg cyfrwng Cymraeg

Doedd gan 163 (80%) ddim plentyn/plant yn mynd i leoliad addysg cyfrwng Cymraeg

Dyma rwystrau sy'n effeithio ar allu i fanteisio o wasanaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg:

Dim rhwystrau	111 (55%)
Dd/B	57 (28%)
Cost	9 (4.4%)
Ddim ar gael yn lleol	9 (4.4%)
Arall	8 (3.9%)
Ddim ar gael yn yr amser y mae ei angen	6 (3%)
Ystod oedran anaddas	2 (1%)
Dim lle	1 (0.5%)

Arall:

- Does neb yn y cartref yn siarad Cymraeg
- Dydw i heb wneud unrhyw ymchwil i hyn ond rwy'n bwriadu anfon fy mab i ysgolion Saesneg
- Dydyn ni ddim yn siarad Cymraeg
- Nid ydym yn deulu o siaradwyr Cymraeg
- Dydyn ni ddim yn siarad Cymraeg gartref – methu â dilyn y gwaith gartref – rhy ddryslyd i'r plant
- Aeth fy merch i ysgol Gymraeg a chafodd drafferth ymdopi â dwy iaith felly argymhellwyd ei symud.
- Dim meithrinfa Gymraeg
- Mae fy mhientyn yn dal i gael trafferth siarad, felly byddwn ni'n cadw at y Saesneg

Prif iaith yn cartref:

- 172 (83%) Saesneg yn unig
- 23 (11%) Dwyieithog
- 9 (4.5%) iaith arall
- 3 (1.5%) Cymraeg yn unig

leithoedd eraill:

- Pwyleg
- Saesneg yn bennaf ond rhywfaint o Isalmaeneg
- Rwsieg a Saesneg
- Saesneg a Ffrangeg
- Saesneg, Ffinneg ac Eidaleg
- Eidaleg
- Sbaeneg
- Saesneg a Sbaeneg
- Saesneg a Ffilipino

Proffil yr Ymatebwyr

Roedd rhan fwyaf yr ymatebwyr, 135 (66.5%) rhwng 26 a 29 oed. Y grŵp oedran mwyaf wedyn oedd 40 – 55 gyda 58 (28.6%) o ymatebwyr yn y categori hwn. Roedd 7 (3.4%) rhwng 16 a 25, 12 (1%) dan 16 ac 1 (0.5%) rhwng 56 – 65.

Roedd 182 (89.7%) yn dweud nad oedd arnynt unrhyw gyflwr corfforol na meddwl iechyd parhaus neu y mae disgwyl iddo barhau am 12 mis neu'n hirach. Roedd 12 (5.9%) yn dweud bod ganddynt gyflwr ac roedd yn well gan 9 (4.4%) beidio â dweud.

O'r 12 ymatebwr a ddywedodd fod arnynt gyflwr, dywedodd 2 (16.7%) fod hyn yn amharu llawer ar eu gallu i wneud gweithgareddau dydd i ddydd, dywedodd 7 (58.3%) ei fod yn effeithio rhywfaint ar y gweithgareddau hyn, dywedodd 2 (16.7%) nad oedd yn effeithio o gwbl ac roedd yn well gan 1 (8.3%) beidio â dweud.

Dywedodd rhan fwyaf yr ymatebwyr mai Cymreig oedd eu cenedligrwydd, 132 (64.1%). Dywedodd 69 (33.5%) mai Prydeinig oeddent; roedd 12 (5.8%) yn Saeson; roedd 9 (4.4%) o genedligrwydd Arall ac roedd yn well gan 3 (1.5%) beidio â dweud.

O'r 9 a ddywedodd eu bod o genedligrwydd *Arall*, dyma'r cenedligrwydd a roddwyd:

- Pwylaidd
- Iseldiraidd
- Casac
- Gwyddelig/De Affricanaidd
- Almaenaidd
- Eidalaid

- Sbaenaidd
- Sbaenaidd

O ran hunaniaeth ethnig, dywedodd 191 (92.7%) eu bod yn *Wyn – Cymreig, Saesnig, Albanaidd, Gogledd Iwerddon/Prydeinig*. Dywedodd 5 (2.4%) eu bod o gefndir gwyn arall a dywedodd yr un faint ei bod yn well ganddynt beidio â dweud. Dewisodd 2 (1%) y categori *Unrhyw gefndir Asiaidd arall*; dywedodd 0.5% eu bod yn *Asiaidd/Asiaidd Prydeinig – Pacistani*; roedd 1 (0.5%) yn *Wyn – Gwyddelig* ac roedd 1 (0.5%) o *Unrhyw grŵp ethnig arall*.

Roedd 102 (51.8%) yn adnabod eu hunain fel Cristnogion (pob enwad); doedd 89 (45.2%) ddim yn gweld eu hunain yn perthyn i unrhyw grefydd; roedd 3 (1.5%) o grefydd arall nas restrid a'r unig grefydd a nodwyd gan yr ymatebwyr hyn oedd Paganïaeth; roedd yn well gan 2 (1%) beidio â dweud ac roedd 1 (0.5%) yn Fwslim.

Roedd 158 (77.8%) yn cyd-fyw mewn cartref; roedd 38 (18.7%) yn sengl/unig rieni ac roedd yn well gan 7 (3.4%) beidio â dweud.

Roedd 156 (78%) yn briod neu'n cyd-fyw; doedd 22 (11%) erioed wedi bod yn briod na chwaith wedi cofrestru mewn perthynas sifil un rhyw. Roedd 9 (4.5%) wedi ysgaru; roedd 6 (3%) wedi gwahanu ond yn dal i fod yn briod yn ôl y gyfraith neu yr oedd yn well ganddynt beidio â dweud ac roedd 1 (0.5%) yn weddw.

Cyfartaledd incwm y cartref (£ y flwyddyn)

0 - 10,000	12 (6%)
10,001 – 20,000	32 (15.9%)
20,001 – 30,000	32 (15.9%)
30,001 – 40,000	24 (11.9%)
40,001 – 50,000	29 (14.4%)
50,001 – 60,000	25 (12.4%)
60,001 – 70,000	9 (4.5%)
70,000+	8 (4%)
Ddim am ddweud	30 (14.9%)

Rhoddodd 192 ymatebwr eu manylion er mwyn cael cyfle i ennill raffl.

8. Addysg Ran Amser y Blynyddoedd Cynnar (Cyfnod Sylfaen) a Darpariaeth Dechrau'n Deg

8.1. Dadansoddiad o Addysg Ran Amser y Blynyddoedd Cynnar (Cyfnod Sylfaen)

Nifer y darparwyr gofal plant (a ddadansoddir dan Ofal / Meithrinfa Dydd Llawn, Gofal Dydd Sesiynol, Gwarchodwr Plant) a ariannwyd i ddarparu Addysg Ran Amser y Blynyddoedd Cynnar)

Mae **6** darparwr a ariennir i ddarparu addysg ran amser y Blynyddoedd Cynnar a'r cwbl wedi'u lleoli yng Ngorllewin y Fro. Mae **3** ohonynt wedi'u lleoli mewn lleoliadau gofal dydd llawn a **3** mewn gofal dydd sesiynol (**1** ohonynt mewn lleoliad cyfrwng Cymraeg).

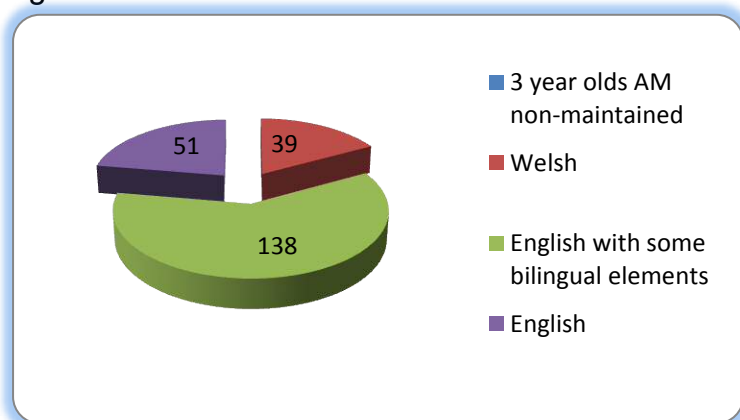
Nifer yr ysgolion a ariennir i ddarparu Addysg Ran Amser y Blynyddoedd Cynnar

Mae **40** ysgol ar hyn o bryd yn darparu addysg ran amser y Blynyddoedd Cynnar ym Mro Morgannwg. **16** yn ardal y Barri, lle mae **4** ohonynt yn ysgolion Cymraeg **10**, yn Nwyrain y Fro, lle mae **1** yn ysgol Gymraeg a **14** yng ngorllewin y Fro lle mae **2** yn ysgolion Cymraeg.

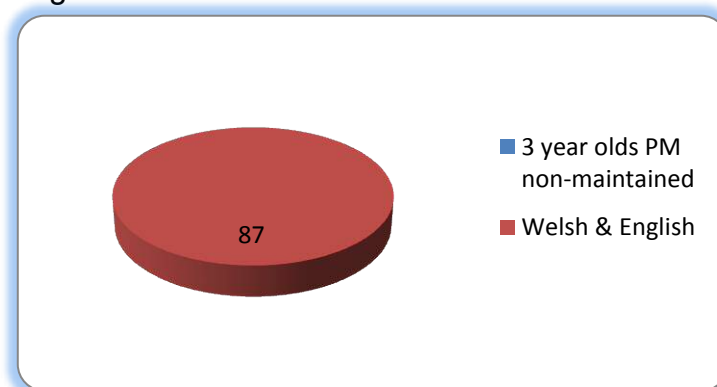
Proffil presenoldeb plant sy'n mynychu darpariaeth darparwyr gofal plant (nas cynhelir) - Gorllewin y Fro

Mae nifer y plant 3 oed sy'n mynychu darpariaeth **bore**, yn ôl math y darparwr gofal plant, i'w weld yn ffigur 3 isod gyda nifer y plant 3 oed sy'n mynychu darpariaeth **prynhawn**, yn ôl math y darparwr gofal plant, wedi'i nodi yn ffigur 4

Ffigur 3

Ffigur 4

Proffil presenoldeb plant 3 a 4 oed sy'n mynychu sesiwn bore a phrynhawn mewn ysgol

Mae **tabl 5** yn dangos nifer y **plant 3 oed** su'n mynychu sesiynau am a pm mewn ysgol

	Darpariaeth yn ôl Ysgolion					
	Nifer y plant 3 oed (am)			Nifer y plant 3 oed (pm)		
laith	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro
Cymraeg	36	10	14	37	11	14
Cymraeg a Saesneg						
Saesneg a rhai elfennau dwyieithog						
Saesneg	99	80	59	99	79	60
Arall						

Mae **tabl 6** yn dangos nifer y **plant 4 oed** sy'n mynychu sesiynau am a pm mewn ysgol

	Darpariaeth yn ôl Ysgolion					
	Nifer y plant 4 oed (am)			Nifer y plant 4 oed (pm)		
laith	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro
Cymraeg	85	21	24	85	21	23
Cymraeg a Saesneg						
Saesneg a rhai elfennau dwyieithog						
Saesneg	206	170	132	207	170	131
Arall						

Proffil presenoldeb wythnosol plant sy'n mynychu darpariaeth a ariennir gan ddarparwyr gofal plant

Mae nifer y plant 3 oed sy'n mynychu sesiynau **bore a phrynhawn dydd Llun – ddydd Gwener** o fewn darpariaeth Gofal Plant wedi'i nodi yn nhabl 7 isod.

Tabl 7

Iaith	Nifer y plant 3 oed (am)			Nifer y plant 3 oed (pm)		
	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro
Cymraeg						
Dydd Llun	-	-	8	-	-	-
Dydd Mawrth	-	-	9	-	-	-
Dydd Mercher	-	-	8	-	-	-
Dydd Iau	-	-	8	-	-	-
Dydd Gwener	-	-	6	-	-	-
Cymraeg a Saesneg						
Dydd Llun	-	-	-	-	-	-
Dydd Mawrth	-	-	-	-	-	-
Dydd Mercher	-	-	-	-	-	-
Dydd Iau	-	-	-	-	-	-
Dydd Gwener	-	-	-	-	-	-
Saesneg a rhai elfennau dwyieithog						
Dydd Llun	-	-	34	-	-	26
Dydd Mawrth	-	-	27	-	-	21
Dydd Mercher	-	-	31	-	-	17
Dydd Iau	-	-	25	-	-	16
Dydd Gwener	-	-	21	-	-	7
Saesneg						
Dydd Llun	-	-	11	-	-	-
Dydd Mawrth	-	-	14	-	-	-
Dydd Mercher	-	-	12	-	-	-
Dydd Iau	-	-	14	-	-	-
Dydd Gwener	-	-	-	-	-	-
Arall						
Dydd Llun	-	-	-	-	-	-
Dydd Mawrth	-	-	-	-	-	-
Dydd Mercher	-	-	-	-	-	-

Dydd Iau	-	-	-	-	-	-
Dydd Gwener	-	-	-	-	-	-

Mae nifer y plant 4 oed sy'n mynychu sesiynau **bore a phrynhawn dydd Llun – ddydd Gwener** o fewn darpariaeth Gofal Plant wedi'i nodi yn nhabl 8 isod.

Tabl 8

Iaith	Nifer y plant 4 oed (am)			Nifer y plant 4 oed (pm)		
	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro	Y Barri	Dwyrain y Fro	Gorllewin y Fro
Cymraeg						
Dydd Llun	-	-	5	-	-	-
Dydd Mawrth	-	-	9	-	-	-
Dydd Mercher	-	-	8	-	-	-
Dydd Iau	-	-	10	-	-	-
Dydd Gwener	-	-	0	-	-	-
Cymraeg a Saesneg						
Dydd Llun	-	-	-	-	-	-
Dydd Mawrth	-	-	-	-	-	-
Dydd Mercher	-	-	-	-	-	-
Dydd Iau	-	-	-	-	-	-
Dydd Gwener	-	-	-	-	-	-
Saesneg a rhai elfennau dwyieithog						
Dydd Llun	-	-	26	-	-	19
Dydd Mawrth	-	-	25	-	-	18
Dydd Mercher	-	-	29	-	-	18
Dydd Iau	-	-	27	-	-	26
Dydd Gwener	-	-	12	-	-	2
Saesneg						
Dydd Llun	-	-	11	-	-	-
Dydd Mawrth	-	-	10	-	-	-
Dydd Mercher	-	-	11	-	-	-
Dydd Iau	-	-	13	-	-	-
Dydd Gwener	-	-	0	-	-	-
Arall						

Dydd Llun	-	-	-	-	-	-
Dydd Mawrth	-	-	-	-	-	-
Dydd Mercher	-	-	-	-	-	-
Dydd Iau	-	-	-	-	-	-
Dydd Gwener	-	-	-	-	-	-

Nifer y lleoedd gofal plant a lenwir, sydd eu hangen ac sydd ar gael

Mae data wedi'i gynnwys uchod mewn cysylltiad â'r lleoedd a lenwir. Fodd bynnag, nid oedd data ar gael ar gyfer lleoedd sydd eu hangen neu sydd ar gael.

Nifer y rhieni nad ydynt yn hawlio eu hawliad am ddim a'r rheswm dros hynny

Dim ond **9** rhiant sydd wedi'u cofnodi fel rhieni nad ydynt yn hawlio'r hawliad Addysg y Blynyddoedd Cynnar am ddim i'w plentyn. Roedd **4** o ardal y Barri a **5** o Ddwyrain y Fro.

Roedd **3** o'r rhieni o'r Barri ddim yn gwybod am yr hawliad ac roedd **1** plentyn eisoes mewn addysg llawn amser. Tra yn Nwyrain y Fro, nododd **3** rhiant nad oeddent yn gwybod am yr hawliad, roedd **1** plentyn eisoes mewn addysg llawn amser a nododd **1** nad oedd yr hawliad ar gael yn yr ardal.

Gofal plant sy'n ofynnol gan rieni i'w galluogi i hawlio eu hawliad llawn

Cafwyd **4** ymateb gan rieni oedd angen gofal plant i'w plentyn i'w galluogi i fanteisio ar eu hawliad.

Roedd **2** riant o Ddwyrain y Fro angen grŵp chwarae / Cylch Meithrin ychwanegol yn ystod y bore ac roedd **1** angen darpariaeth ar ôl ysgol/meithrin (cofleidiol). Roedd **1** rhiant o'r Barri angen darpariaeth ar ôl ysgol/meithrin (cofleidiol).

8.2 Crynodeb o gryfderau a gwendidau allweddol

Mae'r Fro'n cynnig ystod dda o ddarpariaeth blynyddoedd cynnar a chwarae. Caiff gwasanaethau'r Blynyddoedd Cynnar eu cydlynu'n effeithiol drwy Bartneriaeth Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant (EYDCP) sy'n rhan o'r Bartneriaeth Plant a Phobl Ifanc.

Mae gan yr Awdurdod Lleol ddarpariaeth feithrin gynhwysfawr i fodloni anghenion plant y tymor ar ôl eu pen-blwydd yn dair oed o fewn pellter rhesymol o'u cyfeiriad cartref.

Mae canran fawr o ddarpariaeth plant oedran meithrin gymwys yn manteisio ar eu lle rhan amser yn y sector a gynhelir, neu mewn lleoliad darparwr cofrestredig nas cynhelir.

Mae rhesymeg glir, sefydledig ar gyfer cofrestru lleoliadau, a ddatblygir ac a weinyddir mewn partneriaeth ag EYDCP. Caiff darparwyr y Blynyddoedd Cynnar eu monitro a'u cefnogi drwy Gytundeb Lefel Gwasanaeth i fodloni safonau ansawdd a safonau darpariaeth. Bydd Swyddog Monitro Ansawdd y Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant newydd yn goruchwylio datblygiad busnes y lleoliadau.

Caiff pob darparwr cofrestredig ym Mhartneriaeth y Blynyddoedd Cynnar 10% o amser athro ymgynghorol yn unol â gofynion statudol Llywodraeth Cymru. Mae'r gwaith monitro'n dynodi effaith gadarnhaol o ran darpariaeth a chanlyniadau.

Mae athrawon ymgynghorol ar gyfer lleoliadau nas cynhelir yn sicrhau bod systemau rhwydweithio effeithiol rhwng y sectorau a gynhelir ac nas cynhelir gan sicrhau bod arfer gorau'n cael ei rannu'n systemataidd ar draws yr awdurdod. Mae canlyniadau arolygu Estyn mewn lleoliadau nas cynhelir yn gryf iawn gyda 100% yn cyflawni safon dda yn y lleoliadau nas cynhelir.

Cynhelir adolygiadau rheolaidd o ddarpariaeth feithrin i sicrhau bod digon o lefydd meithrin, ar hyn o bryd ac yn y dyfodol, i ateb y galw ymhlith poblogaeth 3-4 oed Bro Morgannwg.

8.3 Dadansoddiad o Ddarpariaeth Dechrau'n Deg

Nifer y darparwyr gofal plant a ariennir i ddarparu Dechrau'n Deg, gan gynnwys darpariaeth Dechrau'n Deg yn unig

Mae gennym 8 lleoliad gofal plant a 17 o warchodwyr plant yn gweithio yn y 6 ardal LSOA. Rydym yn gallu cynnig darpariaeth Gymraeg mewn 3 o'r ardaloedd LSOA gyda chysylltiadau trafniadaeth da neu bellter cerdded 15 munud i sicrhau hygyrchedd.

Proffil presenoldeb wythnosol plant sy'n mynychu darpariaeth Dechrau'n Deg

Yr uchafswm o ran ffigurau presenoldeb ar gyfer 2015-16 yw 75%. Gall presenoldeb bob tymor ar draws gofal plant amrywio yn bennaf oherwydd salwch yn ystod plentyndod. Yn 2 oed mae'r mwyafrif o blant yn mynychu lleoliad grŵp am y tro cyntaf ac mae hyn yn arwain at salwch – gyda brech yr ieir yn gyffredin.

Nifer y lleoliadau sy'n cael eu llenwi ac sy'n ofynnol

Yn 2015-16, roedd 334 o blant yn gymwys i gael gofal plant gyda chyfradd derbyn o 87% (294 o blant). Cafodd yr holl blant a dderbyniodd y cynnig gofal plant lleoliad a ariennir gan Dechrau'n Deg.

Nifer y rhieni sy'n byw mewn ardal Dechrau'n Deg, sy'n cael gofal plant am ddim

Yn 2015-16 derbyniodd cyfanswm o 294 o blant y cynnig gofal plant. O'r 47,419 o sesiynau sydd ar gael mynychodd 35,099, sy'n cyfateb i gyfradd presenoldeb o 74%. 4.8% oedd y gyfradd absenoldeb anawdurdodedig. O'r 294 o blant derbyniodd 20 eu hawliad trwy drefniadau gwarchod plant. Mae hyn oherwydd bod teuluoedd unai'n gweithio neu mewn addysg. Mae ein lleoliadau mewnol wedi'u cofrestru ar gyfer nifer uwch o blant yr ydym yn amcangyfrif y bydd angen gofal plant arnynt. Mae hyn i'n galluogi i ddiwallu'r angen am ofal plant sy'n ofynnol a chefnogi unrhyw ofynion 1:1 o fewn y nifer cofrestredig. Er enghraifft, mae Red Robin wedi'i gofrestru ar gyfer 48 o blant, ond y gofyniad cyfredol yw 40 o blant.

Nifer y rhieni nad ydynt yn cael gofal plant am ddim a'r rhesymau dros hynny

Yn 2015-16 ni dderbyniodd 40 o blant ofal plant oherwydd bod eu rhieni wedi gwrthod y cynnig, sy'n cyfateb i tua 12%. Mae'r prif resymau dros hyn fel a ganlyn:

- Rheini'n cael gofal plant trwy aelodau teulu neu ofal plant preifat, a ddim eisiau symud eu plentyn gan nad yw'r hawliad presennol yn cyd-fynd â'u gwaith/addysg
- Rhieni'n teimlo bod eu plentyn yn rhy ifanc i fynd i ofal plant yn 2 oed.

Er y bydd rhieni'n gwrthod y cynnig, bydd eu hawliad yn aros 'ar agor' ac mae rhieni'n gallu manteisio ar eu hawliad unrhyw bryd o fewn y 3 tymor sydd ar gael iddynt.

8.4 Crynodeb o'r prif gryfderau a gwendidau

Cryfderau:

Mae Dechrau'n Deg yn cynnwys pob Ardal LSOA ar sail lleoliadau gofal plant a gwarchod plant. Bydd holl rieni plant cymwys yn derbyn ymweliad yn ystod y tymor cyn y byddant yn gymwys i ddechrau gofal plant i'n galluogi ni i gynnig dewis o leoliadau gofal plant. Trwy gynnig gofal plant ar sail economi gymysg, gofal plant a gomisiynir, Dechrau'n Deg a Gwarchod Plant, nid ydym yn ddibynnol ar un math o ddarpariaeth ac mae hyn yn creu cryfder o ran cynllunio'r gweithlu, cystadleuaeth iach a rhannu arfer da ar draws y gweithlu. Mae hefyd wedi arwain at gynnydd o ran safon ar gyfer plant nad ydynt yn rhan o Dechrau'n Deg sy'n mynychu darpariaethau a gomisiynir.

Gwendidau:

Nid yw Dechrau'n Deg yn gallu cynnig darpariaethau drwy gyfrwng y Gymraeg ym mhob Ardal LSOA felly gall hyn gyfyngu dewis, ond mae'n hygyrch trwy gysylltiadau trafnidiaeth gyhoeddus da a thaith gerdded o 15 munud.

9 Darpariaeth Clwb Brecwast Am Ddim

9.1. Dadansoddiad o Ddarpariaeth Clwb Brecwast Am Ddim

Ar hyn o bryd mae gan yr holl ysgolion sydd eisiau hynny, glwb brecwast. Mae rhai ysgolion yn rhedeg clwb brecwast preifat ac nid ydynt eisiau newid hynny.

Gan fod yr holl ysgolion â chlwb brecwast am ddim yn gweithredu'n wahanol, roedd rhaid i ni gysylltu ag ysgolion unigol i fanteisio ar eu lleoedd sydd ar gael. Os oes llinell doriad dan y lleoedd sydd ar gael, nid yw'r wybodaeth wedi'i darparu gan yr ysgol unigol honno.

Ymddengys o'r data isod,

Ardal	Enw'r Ysgolion	Lleoedd sydd ar gael – fesul diwrnod
Clwstwr y Barri	Ysgol Gynradd yr Holl Saint	-
	Ysgol Gynradd Ynys y Barri	-
	Ysgol Gynradd Tregatwg	Hyd at 90
	Ysgol Gynradd Colcot	-
	Ysgol Gynradd Gladstone	-
	Ysgol Gynradd Y Stryd Fawr	70
	Ysgol Gynradd Parc Jenner	-
	Ysgol Gynradd Oakfield	Hyd at 52
	Ysgol Gynradd Palmerston	Hyd at 50
	Ysgol Iau Romilly	110
	Ysgol Fabanod St Helens	-
	Ysgol Iau St Helens	45
	Ysgol Gynradd Heol Holltwn	-
	Ysgol Gynradd Gwenfo	45 (30 ar y rhestr aros)
	Clwstwr Penarth	Meithrinfa Cogan
Ysgol Gynradd Cogan		55
Ysgol Gynradd Victoria		-
Ysgol Gynradd Fairfield		-
Ysgol Fabanod Dinas Powys		-
Ysgol Gynradd Dinas Powys		77

	Ysgol Gynradd Evenlode Ysgol Gynradd St Joseff Ysgol Gynradd Sili Ysgol Iau Murch	Hyd at 30 100 - -
Clwstwr Gwledig	Ysgol y Ddraig Ysgol Gynradd Llancarfan Ysgol Gynradd Sant Illtud Ysgol Gynradd y Rhws Sain Tathan Ysgol Gynradd St Nicholas Ysgol Gynradd Y Bont Faen Llanbedr y Fro Ysgol Gynradd Llan-gan Ysgol Gynradd Dewi Sant Ysgol Gynradd Llansannwyr	- 40 + - 112 90 Hyd at 50 Hyd at 60 Hyd at 63 36 44 55
Clwstwr Cymraeg	Ysgol Sant Curig Ysgol Dewi Sant Ysgol Gwaun y Nant Ysgol Sant Baruc Ysgol Bro Morgannwg	- 87 60 Hyd at 100 -

10. Credyd Treth Gwaith / Credyd Cynhwysol a Gofal Plant â Chymorth Cyflogwr / Gofal Plant Di-Dreth

10.1. Dadansoddiad o Gredyd Treth Gwaith / Credyd Cynhwysol a Gofal Plant â Chymorth Cyflogwr / Gofal Plant Di-Dreth

Nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio fesul darpariaeth gofal plant a nifer y plant sy'n mynychu

Cafwyd ychydig iawn o ymatebion o'r holiadur rhieni mewn perthynas â'r Credyd Treth Gwaith / Credyd Cynhwysol felly nid yw'r wybodaeth a roddir isod yn ddigon ystadegol i lunio casgliadau. Fodd bynnag, mae'n nodi'r meysydd lle mae angen i'r Awdurdod Lleol ganolbwyntio ei ymdrechion o ran cyflenwi gwybodaeth bellach i rieni/gofalwyr ar gymorth ariannol ar gyfer gofal plant.

Mae Tabl 9, 10 a 11 isod yn dangos nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio **elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith / Cynhwysol** fesul darpariaeth gofal plant a nifer y plant sy'n mynychu o fewn y tair ardal.

Tabl 9

Ardal	Nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio	Math o Ofal Plant a ddefnyddiwyd	Nifer y Plant sy'n Mynychu
Ardal 1: Y Barri		Gwarchodwr plant	3
		Meithrinfa	5
		Cylch Meithrin/Grŵp Chwarae	1
		Crèche	1
		Clwb ar ôl Ysgol	2
		Clwb Brechwast	2
		Cynlluniau chwarae	0
		Mynediad Agored	0
		Nani	0

Tabl 10

Ardal	Nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio	Math o Ofal Plant a ddefnyddiwyd	Nifer y Plant sy'n Mynychu
Ardal 2: Gorllewin y Fro		Gwarchodwr plant	3
		Meithrinfa	1
		Cylch Meithrin/Grŵp Chwarae	0
		Crèche	0
		Clwb ar ôl ysgol	0
		Clwb Brecwast	0
		Cynlluniau chwarae	0
		Mynediad Agored	0
		Nani	0

Tabl 11

Ardal	Nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio	Math o Ofal Plant a ddefnyddiwyd	Nifer y Plant sy'n Mynychu
Ardal 3: Dwyrain y Fro		Gwarchodwr plant	0
		Meithrinfa	0
		Cylch Meithrin/Grŵp Chwarae	0
		Crèche	1
		Clwb ar ôl ysgol	1
		Clwb Brecwast	1
		Cynlluniau chwarae	0
		Mynediad Agored	0
		Nani	0

Mae Tabl 12, 13 a 14 isod yn dangos y nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio gofal plant di-dreth neu'n derbyn cymorth trwy Gynllun Cymorth gan Gyflogwr

Tabl 12

Ardal	Nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio	Math o Ofal Plant a ddefnyddiwyd	Nifer y Plant sy'n Mynychu
Ardal 1: Y Barri		Gwarchodwr plant	4
		Meithrinfa	5
		Cylch Meithrin/Grŵp Chwarae	1
		Crèche	2
		Clwb ar ôl Ysgol	2
		Clwb Brecwast	0
		Cynlluniau chwarae	0
		Mynediad Agored	0
		Nani	0

Tabl 13

Ardal	Nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio	Math o Ofal Plant a ddefnyddiwyd	Nifer y Plant sy'n Mynychu
Ardal 2: Gorllewin y Fro		Gwarchodwr plant	0
		Meithrinfa	0
		Cylch Meithrin/Grŵp Chwarae	0
		Crèche	0
		Clwb ar ôl ysgol	0
		Clwb Brecwast	0
		Cynlluniau chwarae	0
		Mynediad Agored	0
		Nani	0

Tabl 14

Ardal	Nifer yr ymatebwyr sy'n hawlio	Math o Ofal Plant a ddefnyddiwyd	Nifer y Plant sy'n Mynychu
Ardal 3: Dwyrain y Fro		Gwarchodwr plant	0
		Meithrinfa	0
		Cylch Meithrin/Grŵp Chwarae	1
		Crèche	0
		Clwb ar ôl ysgol	0
		Clwb Brecwast	0
		Cynlluniau chwarae	0
		Mynediad Agored	0
		Nani	0

Nifer yr ymatebwyr sy'n bwriadu hawlio yn y dyfodol a gofynion gofal plant

Mae nifer yr ymatebwyr sy'n bwriadu hawlio **elfen gofal plant o'r Credyd Treth Gwaith / Cynhwysol** yn y dyfodol a gofynion gofal plant wedi'i nodi yn nhabl 15 isod.

Tabl 15

	Nifer y plant		
	Ardal 1	Ardal 2	Ardal 3
Gwarchodwr plant	5	3	0
Meithrinfa	6	0	0
Cylch Meithrin/Grŵp Chwarae	2	0	1
Crèche	1	0	0
Clwb ar ôl ysgol	2	0	0
Clwb Brecwast	1	0	0
Cynlluniau chwarae	1	0	0
Mynediad Agored	0	0	0
Nani	0	0	0

Mae nifer yr ymatebwyr sy'n bwriadu hawlio **gofal plant di-dreth neu'n derbyn cymorth trwy Gynllun Cymorth gan Gyflogwr** yn y dyfodol a gofynion gofal plant wedi'i nodi yn nhabl 16 isod.

Tabl 16

	Nifer y plant		
	Ardal 1	Ardal 2	Ardal 3
Gwarchodwr plant	5	0	0
Meithrinfa	6	0	0
Cylch Meithrin/Grŵp Chwarae	2	0	1
Crèche	2	0	0
Clwb ar ôl ysgol	4	0	0
Clwb Brecwast	0	0	0
Cynlluniau chwarae	1	0	0
Mynediad Agored	0	0	0
Nani	0	0	0

Nifer yr ymatebwyr nad ydynt yn hawlio a'r rhesymau dros hynny

Mae'r tabl isod yn rhoi gwybodaeth o ran nifer y rhieni **nad ydynt yn bwriadu hawlio'r elfen gofal plant o'r credyd treth gwaith / credyd cynhwysol**. Fel y nodwyd uchod, mae'r wybodaeth a ddarperir yn dangos y meysydd lle mae angen i'r Awdurdod Lleol weithio gyda phartneriaid a sefydliadau o ran sut i roi gwybod i ddarpar-rieni a rhieni/gofalwyr sy'n defnyddio gofal plant ar hyn o bryd am y cymorth ariannol posibl sydd ar gael iddyn nhw.

Tabl 17

Rheswm	Nifer yr ymatebwyr		
	Ardal 1	Ardal 2	Ardal 3
Nid wyf yn gwybod am yr elfen gofal plant o'r credyd treth gwaith / credyd cynhwysol	2	1	2
Rwy'n gwybod nad wyf yn gymwys	7	7	10
Dwi ddim yn siŵr os dwi'n gymwys	1		1
Rwy'n dewis peidio ei hawlio	0	0	0
Rwy'n credu bod y broses yn rhy gymhleth	0	1	0
Nid oes gennyf yr amser i'w hawlio	0	1	0
Ni allaf gael y wybodaeth neu'r cyngor sydd ei angen arnaf i gwblhau fy hawliad (cysylltwch â'ch Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuloedd Lleol)	0	0	0
Mae fy amgylchiadau yn newid yn rhy aml i'm galluogi i hawlio'n rhwydd	0	0	0
Nid wyf yn talu am y gofal plant rwy'n ei ddefnyddio	0	1	0
Lleoliad heb ei gofrestru / Nanis heb eu cymeradwyo dan Gynllun Cymeradwyo Gwirfoddol Llywodraeth Cymru	0	0	0
Arall (esboniwch)	0	1 - fe edrychon ni arno ac ar sail fy nghyflog, nid oedd e werth e	0

Mae'r tabl isod yn rhoi gwybodaeth o ran nifer y rhieni **nad ydynt yn bwriadu hawlio'r gofal plant di-dreth neu dderbyn cymorth trwy'r Cynllun Cymorth gan Gyflogwr**. Fel y nodwyd uchod, mae'r wybodaeth a ddarperir yn dangos y meysydd lle mae angen i'r Awdurdod Lleol weithio gyda phartneriaid, sefydliadau a chyflogwyr o ran sut i roi gwybod i darpar-rieni a rhieni/gofalwyr sy'n defnyddio gofal plant ar hyn o bryd am y cymorth ariannol posibl sydd ar gael iddyn nhw. Mae'n hanfodol fod cyflogwyr yn cael y wybodaeth gywir o ran y Cynllun Cymorth gan Gyflogwr mewn perthynas â'r manteision posibl i gyflogeion yn ogystal â nhw eu hunain fel cyflogwyr.

Tabl 18

Rheswm	Nifer yr ymatebwyr		
	Ardal 1	Ardal 2	Ardal 3
Nid wyf yn gwybod am ofal plant di-dreth / y Cynllun Cymorth gan Gyflogwr	1	0	2
Rwy'n gwybod nad wyf yn gymwys	2	2	3
Dwi ddim yn siŵr os dwi'n gymwys	1	0	10
Rwy'n dewis peidio ei hawlio	2	0	0
Rwy'n credu bod y broses yn rhy gymhleth	1	2	0
Nid oes gennyf yr amser i'w hawlio	1	1	0
Ni allaf gael y wybodaeth neu'r cyngor sydd ei angen arnaf i gwblhau fy hawliad (cysylltwch â'ch Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd lleol)	0	0	0
Mae fy amgylchiadau yn newid yn rhy aml i'm galluogi i hawlio'n rhwydd	0	0	0
Nid wyf yn talu am y gofal plant rwy'n ei ddefnyddio	1	1	0
Lleoliad heb ei gofrestru/ei gymeradwyo	0	0	0
Arall (esboniwch)	0	4 Bydd yn effeithio ar fy mhensiwn yn ddiweddarach Gan fod fy ffioedd yn amrywio bob mis mae'n rhy gymhleth ac yn cymryd gormod o amser i'w brosesu bob mis Rwy'n hunangyflogedig Nid ar gael trwy fy ngwaith	2 mae'n lleihau'r taliad sydd ar gael

10.2. Crynodeb o'r prif gryfderau a gwendidau

Mae'n heriol iawn casglu unrhyw ffeithiau sylweddol o'r adran hon oherwydd nifer isel yr ymatebion o'r arolwg rhieni. Fodd bynnag, rydym yn gwybod mai gofal plant yw'r peth drutaf y mae rhai teuluoedd yn ei wynebu ac felly mae'n bwysig bod yr Awdurdod Lleol yn rhoi cymaint â phosibl o wybodaeth a chyngor i deuluoedd ar yr amrywiaeth o gynlluniau cymorth ariannol sydd ar gael. Mae Gwefan Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd y Fro yn rhoi gwybodaeth i deuluoedd ar amrywiaeth o bynciau. Mae gan y dudalen Cymorth i Rieni adran ar help ariannol. O fewn yr adran hon, mae gwybodaeth fanwl ar help ariannol yn ymwneud â:

- Disgwyl babi
- Rhieni newydd
- Os ydych yn gweithio
- Os ydych yn astudio
- Os oes gan eich plentyn anabledd
- A chysylltiadau defnyddiol

Bydd mynd i'r afael â'r angen i hysbysu rhieni/gofalwyr yn well yn cael ei gynnwys yn y Cynllun Gweithredu.

Ar nodyn cadarnhaol, mae'n galonogol gweld bod rhai rhieni wrthi'n hawlio elfen gofal plant y credyd treth gwaith/credyd cynhwysol neu'n hawlio gofal plant di-dreth neu gymorth trwy Gynllun Cymorth gan Gyflogwr a bod rhai'n meddwl am ei hawlio yn y dyfodol.

11. Cynaliadwyedd

Grantiau/cyllid uniongyrchol ar gyfer darparwyr gofal plant

Mae cynaliadwyedd y farchnad gofal plant wedi bod yn ansefydlog am beth amser. Mae darparwyr gofal plant sy'n cynnig gofal dydd, clybiau ar ôl ysgol, clybiau gwyliau ac ati yn dweud wrthym fod cynnydd mewn rhent, costau staffio (newidiadau i'r Cyflog Byw Cenedlaethol, Cynllun Pensiwn yn y Gweithle), diweddarau cymwysterau/hyfforddiant; gostyngiad yn niferoedd y plant sy'n mynychu gofal plant ffurfiol wedi cael effaith enfawr ar gynaliadwyedd. Mae staff yn dweud eu bod eisoes yn gweithio y tu hwnt i'w horiau contract heb dâl ychwanegol.

Mae'r Awdurdod Lleol yn parhau i gefnogi'r farchnad gofal plant gyda nifer o wahanol fentrau a esbonnir isod. Gobeithir y bydd y mentrau hyn yn eu tro yn cefnogi rhieni sy'n gweithio wrth wneud cais am gredyd treth gwaith, credyd cynhwysol a gofal plant di-dreth. Mae'r Awdurdod Lleol wedi gwneud cais i fod yn weithredwr cynnar ar gyfer menter Cynnig Gofal Plant Ychwanegol Llywodraeth Cymru, gyda'r peilot yn digwydd Medi 2017. Mae'r cynnig gofal plant hwn yn bwriadu cynnig 30 awr yr wythnos o addysg gynnar a gofal plant am ddim i rieni plant 3 a 4 oed yng Nghymru sy'n gweithio, am 48 wythnos y flwyddyn - sy'n cynnwys yr addysg gynnar am ddim cyfredol a gynigir. Mae Llywodraeth Cymru am i'r cynnig gofal plant fod mor glir a hawdd ei ddefnyddio â phosibl er mwyn i rieni allu dewis y darparwyr sydd fwyaf addas ar eu cyfer. Rhagwelir y bydd hyn nid yn unig yn cefnogi rhieni sy'n gweithio ond hefyd yn cefnogi cynaliadwyedd y farchnad gofal plant.

Grantiau Cynaliadwyedd i Ddarparwyr Gofal Plant cofrestredig

Grantiau blynyddol sydd ar gael i gefnogi cynaliadwyedd Darparwyr Gofal Plant cofrestredig. Caiff lleoliadau staffio uwch (meithrinfa dydd, grŵp chwarae/Cylch ac ati) eu gwahodd i ymgeisio am grantiau i gynorthwyo â chostau staffio, rhent, aelodaeth ac yswiriant ac offer cyfyngedig, a chaiff gwarchodwyr plant eu gwahodd i ymgeisio am gostau aelodaeth ac yswiriant.

Mae swm y cyllid grant sydd ar gael wedi gostwng dros y blynyddoedd sydd wedi golygu bod rhaid i ni gyfyngu'r meini prawf a'r hyn y gellir ymgeisio amdano. Mae rhan o'r cais yn gofyn pam bod angen grant, (fel y nodwyd uchod), mae lleoliadau hefyd yn dweud wrthym fod eu rhent wedi cynyddu'n sylweddol neu fod ganddynt lai o blant, a chynnydd o ran cost staffio dros y blynyddoedd diwethaf oherwydd y newidiadau i'r Cyflog Byw Cenedlaethol, Cynllun Pensiwn y Gweithle, ac ati. Mae'r rhain oll yn fanteision i staff ond yn amlwg yn gost ychwanegol i'r cyflogwr.

Rydym yn deall ar rai adegau penodol o'r flwyddyn y bydd llai o blant yn y lleoliad gofal plant, er enghraifft, mae Medi/Hydref wastad yn adeg tawel oherwydd y plant sydd wedi gorffen ym mis Gorffennaf i fynd i'r ysgol. Gall y cynnig gofal plant ychwanegol helpu yn y sefyllfaoedd hyn.

Mae ceisiadau grant a gwblheir yn rhoi gwybodaeth o ran nifer yr aelodau staff sydd ganddynt yn ddyddiol i'r nifer o blant sy'n mynychu, tâl yn ôl yr awr a thâl/hawliad gwyliau. Mewn rhai achosion lle na roddir grant, cynigir apwyntiad gyda'r lleoliad i edrych ar eu costau ac ystyried sut y gall y rhain gael eu lleihau. Felly'n gwneud y lleoliad y fwy cynaliadwy. Gallwn hefyd helpu lleoliadau drwy awgrymu oriau agor estynedig a/neu ehangu ystod oedran y plant (os yw'n berthnasol).

Mae cefnogi cynaliadwyedd gwarchodwyr plant yn dod o dan amgylchiadau ychydig yn wahanol. Mae gwarchodwyr plant yn gydran hanfodol o ddarparu gofal plant. Fodd bynnag, oherwydd bod gwarchodwyr plant gan mwyaf yn hunan gyflogedig ac yn rheoli faint o blant maen nhw'n dymuno eu gwarchod, penderfynwyd y byddai cyllid ar gael i gefnogi eu costau aelodaeth ac yswiriant yn unig.

Lleoedd Gofal Plant â Chymorth

Sefydlwyd y cynllun Lleoedd Gofal Plant â Chymorth tua thair blynedd yn ôl i gefnogi plant mewn angen a phlant ag anabledd a/neu anghenion ychwanegol rhwng 18 mis a 4 oed. Derbynnir atgyfeiriadau gan amrywiaeth o weithwyr proffesiynol gan gynnwys Ymwelwyr Iechyd Arbenigol, Ymwelwyr Iechyd Cyffredinol, Ysgolion, ac ati. Fel arfer cynigir i blant cymwys 2 sesiwn yr wythnos am 12 wythnos mewn lleoliad cofrestredig a ddewisir gan y rhiant/rhieni a'r cydlynnydd - gellir cynnig wythnosau ychwanegol mewn rhai amgylchiadau. Mae'r cynllun hefyd yn gallu talu am weithiwr 1:1 pan fo anghenion penodol gan blant neu ddiagnosis sy'n golygu bod angen cymorth ychwanegol arnynt. Mae'r cynllun wedi'i gyfyngu i nifer y plant y gall gefnogi oherwydd cyllid cyfyngedig a chaiff yr holl daliadau eu talu'n uniongyrchol i'r darparwr gofal plant.

CYPOP5

Yn hanesyddol pan oedd y cwrs ICP yn bodoli, roedd gwarchodwyr plant posibl yn cael cyllid i ddilyn y cwrs. Fodd bynnag, fel y nodwyd yn flaenorol, mae gostyngiad o ran y cyllid grant wedi golygu ein bod wedi gorfod ailystyried sut rydym yn rhoi cyllid mewn ffordd mwy effeithiol. Er ein bod ni'n parhau i gynnig y Sesiynau Briffio am ddim i warchodwyr plant newydd posibl, mae'r penderfyniad o ran a yw'r rheiny sy'n mynd ymlaen yn derbyn cyllid llawn neu rannol tuag at y cwrs CYPOP5 yn seiliedig ar ardaloedd daearyddol o angen, sef lle rydym yn defnyddio ein data Aseidiadau Digonolrwydd Gofal Plant a Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd. Rydym hefyd yn ystyried a yw gwarchodwr plant yn gallu cynnig sgiliau ychwanegol megis siaradwr Cymraeg rhugl, profiad o weithio gyda phlant ag anableddau/anghenion ychwanegol ac ati. Mae'r rheiny sy'n derbyn cyllid yn deall os nad ydynt yn cwblhau'r cwrs ac yn dod yn gofrestredig, caiff y cyllid ei adennill. Mae taliad ar gyfer y pecyn Quality Start a grant sefydlu o £100 hefyd ar gael.

Grant Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol

Ers i Lywodraeth Cymru gyflwyno'r Grant Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol, mae Awdurdodau Lleol wedi gallu defnyddio'r cyllid hwn i nodi a diwallu bylchau o fewn yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant a'r Asesiad Digonolrwydd Chwarae, i gefnogi darpariaeth gofal plant y tu allan i'r ysgol.

Ym Mro Morgannwg, dyrannwyd cyllid i:

- gefnogi'r broses o sefydlu darpariaeth y tu allan i'r ysgol trwy gyfrwng y Gymraeg a Saesneg,
- darparu cyllid i ddarparwyr presennol i gefnogi materion cynaliadwyedd
- Darparu cynllun Gofal Plant Lleuedd â Chymorth i blant 4 oed + o fewn darpariaeth y tu allan i'r ysgol/cofleidiol. Mae plant a gefnogir yn dod o deuluoedd incwm isel, angen cymdeithasu neu gydag anabledd a/neu anghenion ychwanegol.
- Mae clwb ar ôl ysgol a chlwb gwyliau wedi'u cefnogi gyda chyllid i ddarparu darpariaeth angenrheidiol i blant ag anableddau ac anghenion ychwanegol.
- Staff i ymgymryd â hyfforddiant Gwaith Chwarae Lefelau 2 a 3 a hyfforddiant Pontio i Waith Chwarae Lefel 3 CACHE.

Er bod y gwaith yn angenrheidiol ac yn cael ei werthfawrogi gan yr Awdurdod Lleol, byddai'n ffafriol iawn pe bai'r grant hwn yn hygyrch i gefnogi darparwyr gofal plant cyn-ysgol yn y rownd cyllid nesaf.

Cyllid a sianelwyd i rieni, fel defnyddwyr gofal plant (credyd treth gwaith, credyd cynhwysol, gofal plant gyda chymorth gan gyflogwr, gofal plant di-dreth)

Mae gan Wasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd y Fro dudalen 'Parth Rhieni' penodol ar eu gwefan. Nid yn unig y mae hyn yn rhoi gwybodaeth i rieni/gofalwyr neu ddarpar-rieni ar gyllid ar gyfer gofal plant ond mae hefyd yn rhoi llawer o wybodaeth am wasanaethau eraill hefyd. Mae'r adran Cymorth i Rieni yn werthfawr i deuluoedd sydd â phlant 0-20 oed a gweithwyr proffesiynol sy'n gweithio â theuluoedd ac mae'n ymwneud â phynciau megis: Pryderon ynghylch alcohol a chyffuriau, ymddygiad gwrthgymdeithasol a throseddol, teuluoedd lleiafrifoedd ethnig a du ac ati

Yn y Parth Rhieni mae adran yn ymwneud â Help Ariannol i'r rheiny sy'n disgwyl babi, rhieni newydd, os ydych yn gweithio, os ydych yn astudio neu os oes gan eich plentyn anabledd/angen ychwanegol. Mae gwybodaeth ar gael ar y Gwasanaeth Cyngor Arian, Talebau Dechrau Iach, Tâl Mamolaeth Statudol, Budd-dâl Treth Plant ac ati. Mae cyfrifiannell defnyddiol y gall pobl ei

ddefnyddio i weld a ydynt yn gymwys. Fel arall, gallant siarad ag aelod o'r tîm Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd. Mae rhifau cyswllt ar gyfer Canolfan Cyngor ar Bopeth a manylion Canolfan Waith a Mwy hefyd wedi'u cynnwys ar y dudalen.

Dadgofrestriadau CSSIW

Nododd y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd, o'r gwarchodwyr plant a oedd wedi dadgofrestru â CSSIW, nid oeddent yn gallu cysylltu ag ychydig ohonynt oherwydd nad oedd y manylion cyswllt yn cael eu hadnabod.

Roedd y rhesymau y tu ôl i'r dadgofrestriadau fel a ganlyn:

- Dadgofrestrodd rhai gwarchodwyr plant oherwydd eu bod wedi symud i ran arall o'r wlad.
- Roedd eraill yn chwilio am waith mewn maes arall, eisiau newid i wneud rhywbeth gwahanol neu gyda swydd lawn amser felly ddim yn gallu gwneud y ddau beth.
- Dadgofrestrodd un gwarchodwr plant oherwydd mai dim ond 1 plentyn oedd ganddi am awr yr wythnos.
- Fe wnaeth un gwarchodwr plant gau ei busnes i lawr.

12. Trawsffiniol

Dylai'r Asesiad Digonolrwydd Plant ystyried y rheiny sy'n defnyddio gofal plant y tu allan i'r ardal Awdurdod Lleol yn ogystal â'r rheiny sy'n teithio i'r ardal Awdurdod Lleol i ddefnyddio gofal plant. Dylai awdurdodau lleol ymgynghori â'u Hawdurdodau Lleol cyfagos i asesu'r niferoedd sy'n gysylltiedig a sicrhau eu bod yn cael eu hadlewyrchu yn yr asesiad. Dylai'r Asesiad gynnwys gwybodaeth ar:

- Y galw cyfredol ac yn y dyfodol am ofal plant y tu allan i'r Awdurdod Lleol, wedi'i rannu yn ôl y math o ofal plant a nifer y lleoedd sy'n cael eu defnyddio ac sy'n ofynnol
- Y galw cyfredol ac yn y dyfodol am ofal plant o fewn yr ardal Awdurdod Lleol yn ôl rhieni sy'n byw y tu allan i'r ardal Awdurdod Lleol, wedi'i rannu yn ôl y math o ofal plant a nifer y lleoedd sy'n cael eu defnyddio neu sy'n ofynnol

Anfonwyd e-bost i'r Awdurdodau Lleol sy'n ffinio â Bro Morgannwg o ran gofal plant traws ffiniol. Dim ond gan un Awdurdod Lleol y cafwyd gwybodaeth ac felly ychydig iawn o fanylion a gafwyd. Roedd rhai o'r pwyntiau a godwyd ganddynt fel a ganlyn:

Dywedodd rhiant ym Mro Morgannwg ei bod yn chwilio am ddarpariaeth/addysg Gymraeg gan nad yw ar gael i'w phlentyn hi yn ei hardal leol.

Mae ymholiadau blaenorol wedi bod ar gyfer addysg nas cynhelir lle na ddyrennir i rieni yr amseroedd sy'n gyfleus iddyn nhw. Er enghraifft cynigiwyd darpariaeth ran amser yn y prynhawn i un rhiant ond gan nad oedd yn gyfleus fe edrychon nhw ar opsiynau eraill yn Rhondda Cynon Taf.

Mae'r mwyafrif o ymholiadau REP sydd wedi dod i law yn y gorffennol wedi bod gan rieni yn RCT sydd eisiau anfon eu plant i ysgolion ffiniol agos megis Ysgol Gynradd yr Eglwys yng Nghymru Penddeulwyn neu Ysgol Gynradd Llansanwyr.

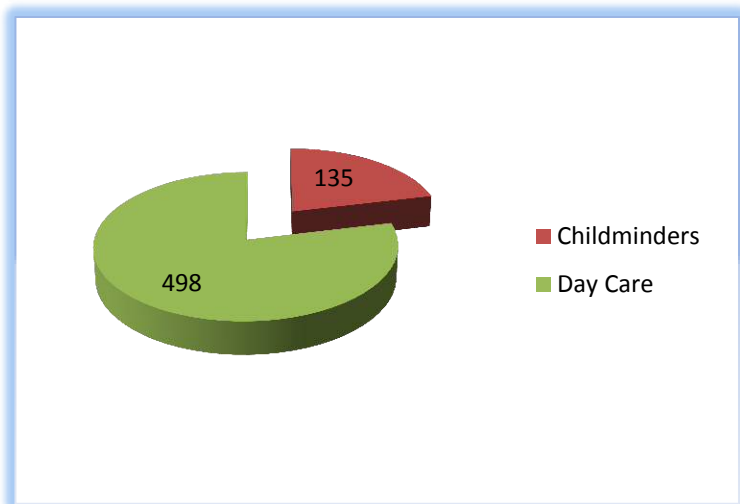
13. Datblygu'r Gweithlu

Wrth edrych ar y data SASS a ddarparwyd ar gyfer datblygu'r gweithlu, cwblhaodd cyfanswm o **633** o staff gofal plant ddata ar ddatblygu'r gweithlu. O'r rhain, cafodd **135** eu categorio fel gwarchodwyr plant a **498** fel Gofal Dydd Plant.

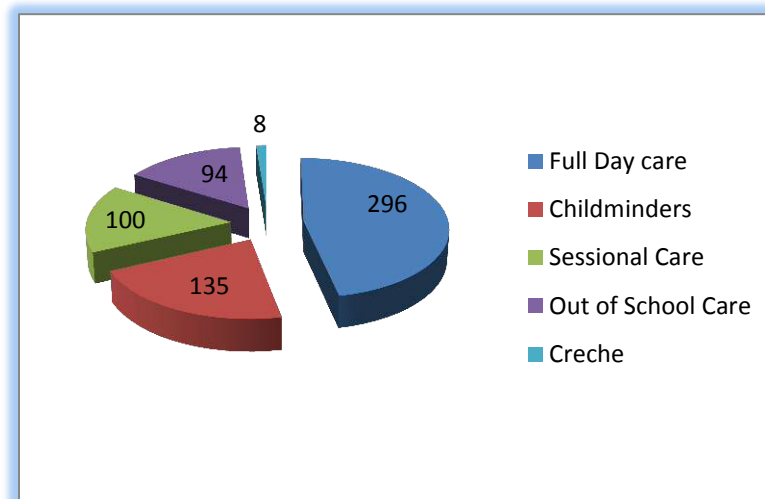
O'r **498** a gafodd eu categorio fel Gofal Dydd Plant, roedd **8** yn ddarparwyr creche, **296** yn ddarparwyr gofal dydd llawn, **94** yn ddarparwyr y tu allan i'r ysgol a **100** yn ddarparwyr gofal sesiynol.

Ni fydd y wybodaeth a gasglwyd ar gyfer yr adran hon yn rhoi holl fanylion datblygu'r gweithlu o ran darparwyr gofal plant oherwydd taw 76% yw'r gyfradd dychwelyd o ran data SASS

Mae Tabl 19 yn dangos nifer y staff mewn lleoliadau Gofal Plant a gwblhaodd data'r gweithlu

Mae Table 20 yn dangos y dadansoddiad o ran y math o Ofal Plant

Gwarchodwyr plant

Mae Tabl 21 yn dangos lefel y cymwysterau uchaf (**AR Restr Cyngor Gofal Cymru**) fesul math o warchodwyr plant lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 21

Lefel y cymhwyster uchaf perthnasol (CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Lefel 2	Ymarferydd gofal plant	6	Lefel 3	2
	RI/RP/Cyfarwyddwr/Perchennog	1	Lefel 3	1
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	40	Lefel 2 Lefel 3 Lefel 4 Lefel 5	1 3 5 12
	RI/RP/Cyfarwyddwr/Perchennog	1	Lefel 3	1
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwylydd	2	Dim.	Dd/B
Lefel 4	Ymarferydd gofal plant	3	Dim.	Dd/B
Lefel 5	Ymarferydd gofal plant	5	Lefel 3	1

Mae'r tabl 22 yn dangos lefel cymhwyster uchaf (**DDIM AR Restr Cyngor Gofal Cymru**) fesul math o warchodwyr plant a lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 22

Lefel y cymhwyster uchaf (DDIM AR CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Dim.	Ymarferydd gofal plant	5	Lefel 3	1
Heb ei nodi	Ymarferydd gofal plant	35	Lefel 3	8
	Heb ei nodi	4	Lefel 5	1
Lefel 2	Ymarferydd gofal plant	2	Lefel 3	2
	RI/RP/Cyfarwyddwr/Perche nnog	1	Lefel 3	1
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	19	Lefel 2 Lefel 3 Lefel 5	1 2 1
	RI/RP/Cyfarwyddwr/Perche nnog	0	Dim.	Dd/B
	Arweinydd/Rheolwr/Goruch wyllydd	1	Dim.	Dd/B
	Heb ei nodi	1	Dim	Dd/B
Lefel 4	Ymarferydd gofal plant	1	Dim.	Dd/B
Lefel 5	Ymarferydd gofal plant	1	Lefel 3	1
Lefel 6	Ymarferydd gofal plant	2	Dim.	Dd/B
Lefel 7	Ymarferydd gofal plant	1	Dim.	Dd/B

Gofal Dydd

Mae Tabl 23 isod yn dangos lefel y cymwysterau uchaf (**AR Restr Cyngor Gofal Cymru**) fesul math o Ofal Dydd a lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 23

Lefel y cymhwyster uchaf perthnasol (CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Lefel 1	Ymarferydd gofal plant	1	Lefel 2	1
Lefel 2	Prentis	1	Lefel 3	2
	Ymarferydd gofal plant	19	Lefel 3	19
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	10	Lefel 3	3
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	32	Lefel 4	1
Lefel 4	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	6	Lefel 5	10
			Lefel 3	2
Lefel 5	Ymarferydd gofal plant	2	Lefel 5	12
			Lefel 2	2
Lefel 6	Ymarferydd gofal plant	3	Dim.	0
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	1		
	RI/RP/Cyfarwyddwr/Perchennog	1		

Mae'r tabl 24 yn dangos lefel y cymhwyster uchaf (**DDIM AR Restr Cyngor Gofal Cymru**) fesul math o warchodwyr plant a lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 24

Lefel y cymhwyster uchaf (DDIM AR CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel nesaf o gymhwyster maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Dim.	Ymarferydd gofal plant	2	Lefel 2	1
Heb ei nodi	Ymarferydd gofal plant	14	Lefel 2 Lefel 3	1 3
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwylydd	1	Dim.	Dd/B
Lefel 2	Ymarferydd gofal plant	2	Dim.	Dd/B
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	8	Lefel 2	1
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwylydd	4	Dim.	Dd/B
Lefel 5	Ymarferydd gofal plant	1	Lefel 3 Dim.	1
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwylydd	1		Dd/B
Lefel 6	Ymarferydd gofal plant	10	Lefel 5	1

Gofal Dydd Sesiynol

Mae Tabl 25 isod yn dangos lefel y cymwysterau uchaf (**AR Restr Cyngor Gofal Cymru**) fesul math o Ofal Dydd Sesiynol a lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 25

Lefel y cymhwyster perthnasol (CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Lefel 1	Ymarferydd gofal plant	1	Lefel 2	1
Lefel 2	Prentis	1	Lefel 3	1
	Ymarferydd gofal plant	3	Lefel 3	2
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	54	Lefel 3	2
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwylydd	18	Lefel 4	2
Lefel 4	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwylydd	2	Lefel 5	7
			Lefel 4	3
Lefel 6	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwylydd	1	Lefel 5	3
			Lefel 5	2
			Lefel 5	1

Mae Tabl 26 isod yn dangos y lefel y cymhwysterau uchaf (**DDIM AR Restr Cyngor Gofal Cymru**) fesul math o Ofal Dydd Sesiynol lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 26

Lefel y cymhwyster uchaf perthnasol (CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Dim.	Ymarferydd gofal plant	3	Lefel 2	1
Heb ei nodi	Ymarferydd gofal plant	6	Lefel 3	2
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwylydd	1		
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	5	Dim.	Dd/B
Lefel 6	Ymarferwyr gofal plant	2	Lefel 2	1

Darparwyr y Tu Allan i'r Ysgol

Mae Tabl 27 isod yn dangos y lefel cymwysterau uchaf (AR y Rhestr Sgiliau Actif) fesul darparwyr y tu allan i'r ysgol lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 27

Lefel y cymhwyster uchaf perthnasol (CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Lefel 2	Ymarferydd gofal plant	10	Lefel 3	6
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	19	Lefel 3 Lefel 5	3 2
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	16	Lefel 3 Lefel 4 Lefel 5	1 1 4
	RI/RP/Cyfarwyddwr/Perchennog	1	Lefel 5	1
Lefel 4	Ymarferydd gofal plant	1	Dim.	2
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	2		
Lefel 5	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	1	Dim.	0
Lefel 6	Ymarferydd gofal plant	2	Dim.	0
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	1	Lefel 7	1
Lefel 7	Ymarferydd gofal plant	1	Dim.	0
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	1		

Darparwyr y Tu Allan i'r Ysgol

Mae Tabl 28 isod yn dangos y lefel cymwysterau uchaf (**DDIM AR y Rhestr Sgiliau Actif**) fesul darparwyr y tu allan i'r ysgol lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 28

Lefel y cymhwyster uchaf perthnasol (CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Dim.	Ymarferydd gofal plant	3	Dim.	0
Heb ei nodi	Ymarferydd gofal plant	8	Lefel 3 Lefel 6	1 1
Lefel 1	Darparwr Gofal Plant	1	Lefel 2	1
Lefel 2	Ymarferydd gofal plant	1	Lefel 2	1
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	7	Lefel 2 Lefel 3 Lefel 5	1 2 1
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	3	Dim.	0
	Heb ei nodi	1	Dim.	0
Lefel 4	Ymarferydd gofal plant	1	Dim.	2
Lefel 6	Ymarferydd gofal plant	6	Lefel 6	1

Darparwyr Crèche

Mae Tabl 29 isod yn dangos y lefel cymwysterau uchaf (**AR safle Cyngor Gofal Cymru**) fesul darparwyr lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato.

Tabl 29

Lefel y cymhwyster uchaf perthnasol (CGC)	Teitl Swydd	Nifer	Lefel y cymhwyster nesaf y maen nhw'n gweithio tuag ato	Nifer
Heb ei nodi	Ymarferydd gofal plant	1	Dim.	0
Lefel 3	Ymarferydd gofal plant	6	Lefel 5	1
	Arweinydd/Rheolwr/Goruchwyl ydd	1	Lefel 5	1

Ni ddarparodd data SASS unrhyw gofnodion o ran y canlynol:

- Staff crèche â chymwysterau **heb** eu rhestru ar safle Cyngor Gofal Cymru
- Cymwysterau staff Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored wedi'u rhestru neu heb eu rhestru ar y safle Sgiliau Actif
- Cymwysterau nanis wedi'u rhestru neu heb eu rhestru ar safle Cyngor Gofal Cymru

Trosolwg o hyfforddiant ychwanegol a gwblhawyd, fesul nifer o fathau o ofal plant

Hyfforddiant a Gwblhawyd	Math o Ofal Plant			
	Gwarchodwr plant	Gofal Dydd Llawn	Gofal Dydd Sesiynol	Crèches
Cymorth Cyntaf Pediatrig	123	233	89	8
Amddiffyn/Diogelu Plant	116	204	89	7
Diogelwch Bwyd	113	213	79	8

Hyfforddiant ychwanegol a gwblheir gan Warchodwyr Plant

Ymddengys bod nifer o gyrsiau hyfforddiant ychwanegol y mae Gwarchodwyr Plant wedi'u cwblhau gan gynnwys Ymwybyddiaeth o Awtistiaeth, Ymwybyddiaeth o ADHD, Makaton, Ymwybyddiaeth o Lid yr Ymennydd, hyfforddiant y Cyfnod Sylfaen a mwy. Yr hyn sy'n frawychus yw nifer y gwarchodwyr plant sydd heb ddilyn, cwblhau neu nodi unrhyw hyfforddiant anabledd ychwanegol. – 84 o 135 (62%).

Hyfforddiant ychwanegol a gwblhawyd gan Gofal Dydd Llawn, Gofal Dydd Sesiynol a Crèches

Fel gyda gwarchodwyr plant ymddengys bod nifer o gyrsiau hyfforddiant ychwanegol y mae staff Gofal Dydd Llawn, Gofal Dydd Sesiynol a Crèches wedi'u cwblhau gan gynnwys Ymwybyddiaeth o Awtistiaeth, Ymwybyddiaeth o ADHD, Makaton, Ymwybyddiaeth o Lid yr Ymennydd, y Cyfnod Sylfaen, Iaith a Chwarae a mwy. Fodd bynnag, yr hyn sy'n frawychus yw nifer y staff a restrwyd sydd heb ddilyn, cwblhau neu nodi unrhyw hyfforddiant anabledd ychwanegol – 296 o 498 (59%).

Trosolwg o hyfforddiant ychwanegol a gwblhawyd, fesul nifer o fathau o ofal plant

Hyfforddiant a Gwblhawyd	Math o Ofal Plant		
	Gofal y Tu Allan i'r Ysgol	Darpariaethau Mynediad Agored	Nani
Cymorth Cyntaf Peditrig	74	Dim gwybodaeth	Dim gwybodaeth
Amddiffyn/Diogelu Plant	74	Dim gwybodaeth	Dim gwybodaeth
Diogelwch Bwyd	72	Dim gwybodaeth	Dim gwybodaeth

Hyfforddiant ychwanegol a gwblhawyd gan staff Gofal y Tu Allan i'r Ysgol

Mae ychydig o gyrsiau ychwanegol wedi'u rhestru y mae staff gofal y tu allan i'r ysgol wedi'u cwblhau gan gynnwys, diabetes, lechyd a Diogelwch, PREVENT, codi a chario, diogelwch tân, ymwybyddiaeth o ADHD ac Awtistiaeth. Fel gyda'r grwpiau staff uchod, eto ymddengys bod nifer wedi'u rhestru nad ydynt wedi cwblhau neu nodi eu bod wedi ymgymryd ag unrhyw hyfforddiant anabledd ychwanegol, 46 o 94 (49%).

Trosolwg o hyfforddiant sy'n dod i ben, fesul nifer o fathau o ofal plant

Math o Ofal Plant	Tystysgrifau sy'n dod i ben yn y 12 mis nesaf			Tystysgrifau sy'n dod i ben yn y 2 flynedd nesaf		
	Tystysgrif Cymorth Cyntaf Paediatric	Hyfforddiant Amddiffyn Plant	Hyfforddiant Hylendid Bwyd	Tystysgrif Cymorth Cyntaf Peditrig	Hyfforddiant Amddiffyn Plant	Hyfforddiant Hylendid Bwyd
Gwarchodwr plant	57	57 (amcangyfrif)	44 (amcangyfrif)	50	41 (amcangyfrif)	41 (amcangyfrif)
Gofal Dydd Llawn	106	40 (amcangyfrif)	73 (amcangyfrif)	96	159 (amcangyfrif)	156 (amcangyfrif)
Gofal Dydd Sesiynol	40	41 (amcangyfrif)	37 (amcangyfrif)	72	31 (amcangyfrif)	41 (amcangyfrif)
Crèches	4	7 (amcangyfrif)	6 (amcangyfrif)	4	0 (amcangyfrif)	2 (amcangyfrif)
Gofal y Tu Allan i'r Ysgol	34	16 (amcangyfrif)	21 (amcangyfrif)	32	35 (amcangyfrif)	35 (amcangyfrif)
Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored	Dim gwybodaeth wedi'i ddarparu ar SASS					
Nani	Dim gwybodaeth wedi'i ddarparu ar SASS					

Ymddengys o'r data SASS a ddarparwyd ar gyfer yr uchod bod peth dryswch o ran dyddiadau dod i ben ar gyfer tystysgrifau, sy'n wahanol i ddyddiad yr hyfforddiant a gyflawnwyd. Er enghraifft, mae'r dystysgrif Cymorth Cyntaf Paediatric yn gofyn am ddyddiadau dod i ben tra bo amddiffyn plant a hylendid bwyd yn gofyn am ddyddiad yr hyfforddiant. Felly, ni ellir cael darlun cywir o ran anghenion hyfforddiant am y 12 mis nesaf neu mewn 2 flynedd. Wedi dweud hynny, gellir honni mai dyddiadau dod i ben yw'r dyddiadau wedi 2016. Bydd mwy o ddata ar gael o arolwg gweithlu CWLWM 2016 a fydd yn cael ei gynnwys yn yr adroddiad.

Anghenion hyfforddi'r gweithlu, fesul math o ofal plant - o fewn y 12 mis nesaf

Gan nad yw'r data SASS yn gallu rhoi cyfrif llawn o anghenion hyfforddiant staff, mae'r tabl isod yn ystyried anghenion hyfforddi a nodwyd trwy'r data SASS yn ogystal â gwybodaeth a gasglwyd trwy'r Bartneriaeth Gofal Plant a Datblygu'r Blynyddoedd Cynnar ynghyd â data o Arolwg Gweithlu Gofal Plant a'r Blynyddoedd Cynnar 2016 a gasglwyd gan bartneriaeth CWLWM.

	Cymorth Cyntaf Pediatrig	Amddiffyn Plant	Hylendid Bwyd
Gwarchodwr plant	57	57	44
Gofal Dydd Llawn	106	40	73
Gofal Dydd Sesiynol	40	41	37
Crèches	4	7	6
Gofal y Tu Allan i'r Ysgol	34	16	21
Cyfanswm y lleoedd	241	161	181
Chwarae Mynediad Agored	Dim gwybodaeth wedi'i ddarparu ar SASS		
Nani	Dim gwybodaeth wedi'i ddarparu ar SASS		

O'r **60** o ymatebwyr sydd wedi cwblhau holiadur gweithlu CWLWM, mae tabl 30 isod yn dangos y ganran o staff sydd angen hyfforddiant ychwanegol. Mae peth o'r wybodaeth hon eisoes wedi'i chasglu o fewn y data SASS felly bydd yn anodd dadansoddi/casglu canlyniad pendant o anghenion hyfforddi.

Mae Tabl 30 yn dangos canlyniadau holiadur datblygu'r gweithlu CWLWM

Gofynion hyfforddiant:		2016/17
Cymorth Cyntaf		15%
Amddiffyn/Diogelu Plant		22%
Arferion y Blynyddoedd Cynnar		10%
Iechyd a Diogelwch		14%
Arwain a Rheoli		7%
Gwaith chwarae		8%
Hylendid Bwyd		18%
Cymorth Busnes		5%
Sgiliau TG/Cyfrifiadur		8%

14. Canlyniadau Ymgynghori â Rhanddeiliaid (fel yr amlinellir yn adran 2)

Crynowch y prif ganfyddiadau o'r ymgynghoriad a gyflawnwyd â rhanddeiliaid allweddol.

Er mwyn cael safbwyntiau darparwyr gofal plant o ran cyflwr cyfredol a dyfodol y farchnad gofal plant ym Mro Morgannwg, cyflawnwyd amryw ymgynghoriadau gyda rhanddeiliaid, rhieni a phlant.

Bwrdd Diogelu Plant

Anfonwyd holiadur at Gadeirydd y Bwrdd Diogelu Plant am sylwadau. Pan ofynnwyd am sylwadau ar yr ystod o ofal plant sydd ar gael yn y Fro am leoedd â chymorth, gofal plant fforddiadwy, lleoliadau gofal plant brys ac ati roedd yr ymateb yn un o ansicrwydd. Fodd bynnag, pan ofynnwyd am eu barn o ran p'un a oedd ganddynt unrhyw awgrymiadau penodol o ran sut y gall gofal plant ddiwallu anghenion y grwpiau hyn yn well, roedd yr ymatebion fel a ganlyn.

- Gwelliant ar gyfer teuluoedd incwm isel - Tra bydd cynnig 30 awr Dechrau'n Deg a Talk Childcare yn helpu rhai rhieni ar incwm isel gyda phlant iau, mae heriau o ran sicrhau mynediad i rieni ar incwm isel mewn wardiau cymharol gefnog/Dechrau'n Ardal LSOA, a'r rheiny ym mhob ardal â phlant hŷn.
- Gwelliannau ar gyfer teuluoedd â phlant ag anableddau – yn ôl y diweddariad CSA diwethaf (Mawrth 2016) nododd 68% o leoliadau y gallant ddiwallu anghenion plant ag AAA. Yn ddelfrydol dylai'r holl leoliadau allu cynnig gofal plant i blant ag AAA/anableddau (lle bynnag y bo'n bosibl – efallai na fydd anghenion *plenty unigol* yn gallu cael ei ddiwallu, ond mewn egwyddor dylai'r holl leoliadau fod yn gynhwysol).
- Gwelliannau ar gyfer teuluoedd sy'n gweithio – mae'r ddau brif broblem yn parhau sef oriau gwaith anarferol ac ymrwymadau gwaith byr rybudd – sy'n ei wneud yn heriol i ddarparwyr gynllunio a/neu ddarparu ar ei gyfer.
- Gwelliannau ar gyfer teuluoedd sy'n chwilio am waith – mae natur gofal plant o ran rheoliadau yn gysylltiedig â chymarebau staff: plant yn erbyn ymarferoldeb yn parhau yn broblem fawr i deuluoedd cefnogol sy'n chwilio am waith. Ni all darparwyr fforddio gweithredu'n llawer is na chapasiti llawn, ond mae hyn yn amlwg yn cyfyngu hyblygrwydd ar gyfer teuluoedd newydd sy'n dod i'r farchnad lafur ac angen gofal plant. Mae profiad blaenorol yn y maes gofal plant hefyd yn ein galluogi i nodi nad yw rhieni sy'n newydd i ddefnyddio gofal plant ffurfiol yn teimlo'n ddigon hyderus o ran ansawdd, 'dibynadwyedd' ac 'addasrwydd' y ddarpariaeth, ac efallai byddant yn dymuno rhoi cynnig ar nifer o sesiynau blasu ar gyfer eu plenty'n/plant cyn teimlo'n hyderus. Eto, er bod hyn yn hanfodol i deuluoedd sy'n bwriadu bod yn rhan o'r farchnad lafur, nid yw'n cyd-fynd â model busnes y darparwr gofal plant.

Rhoddwyd sylwadau pellach ynghylch y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant yn cynyddu'r disgwyliadau a roddir ar ystod eang o wasanaethau (gan gynnwys darparwyr gofal plant) i ddarparu mewnbwn 'ymyrraeth ac ataliaeth gynnar' i deuluoedd sydd ag anghenion cymorth, ond nad ydynt yn diwallu'r meini prawf ar gyfer ymyrraeth statudol. Er bod nifer o ddarparwyr gofal plant wedi bod yn gwneud hyn am amser hir, gallai rhai lleoliadau fod angen cymorth pellach, ac ar hyn o bryd nid yw'n glir pa ganlyniadau fydd angen cael eu hadrodd.

Fforwm Addysg Gymraeg – anfonwyd holiadur i aelodau o'r fforwm Addysg Gymraeg, fodd bynnag ni dderbyniwyd unrhyw ymatebion.

Grŵp Monitro Chwarae

Gan nad yw'r Fforwm Chwarae wedi cwrdd am beth amser, mae'r ymateb a gafwyd wedi bod trwy'r Tîm Datblygu Chwarae. Darperir crynodeb o'r adborth isod ond mae'r adroddiad llawn ar gael yn atodiad ?.

Mae pwyslais ar un dull i bawb o ran gofal plant a dim llawer o bwyslais ar chwarae (gofal). Mae'r Fro yn gweld mwy o deuluoedd mewn argyfwng yn ystod y gwyliau ysgol oherwydd diffyg gofal fforddiadwy yn ystod y gwyliau. Mae angen i gynlluniau Chwarae Mynediad Agored weithio ochr yn ochr â gofal plant i gefnogi teuluoedd.

Oherwydd diffyg cyllid chwarae ledled Cymru, cafwyd gostyngiad sylweddol o ran Cynlluniau Chwarae i blant yn ystod gwyliau ysgol. Nid yn unig y mae hyn yn rhoi pwysau ar deuluoedd ond hefyd gwasanaethau eraill megis Gwasanaethau Plant, Cynlluniau Lleoedd â Chymorth ac ati.

Wrth edrych ar sut y gallai gofal plant ddiwallu anghenion teuluoedd incwm isel yn well, awgrymir y dylai mwy o gymorth yn ystod gwyliau ysgol ac ar ôl ysgol fod ar gael, gallai ysgolion ganiatáu i'w tiroedd gael eu defnyddio yn ystod gwyliau ysgol ac efallai ystyried cwtogi'r gwyliau haf 6 wythnos, mae'r rhain yn hir a gellir rhannu'r gost o ofal plant fwy pe bai gwyliau ysgol eraill yn cael eu hystyngyn.

Wrth edrych ar wneud gwelliannau ar gyfer teuluoedd â phlant ag anableddau, nodwyd eto bod 6 wythnos yn y gwyliau haf yn amser hir i blant ac yn enwedig y rheiny y mae eu trefn arferol yn cael ei amharu arno.

Mae trafndiaeth yn achosi problem yn ystod y gwyliau ysgol oherwydd yn amlach na pheidio, mae angen trafndiaeth arbenigol ar blant sy'n gostus.

Mae tîm Chwarae y Fro yn cael ei ariannu'n rhannol trwy'r grant Teuluoedd yn Gyntaf. Maent yn gweithio mewn partneriaeth ag Ysgol Y Deri (Ysgol Arbenigol) i gynnig cyfleoedd chwarae i blant ag anableddau. Mae hyn wedi bod yn llwyddiannus iawn.

Nodwyd y gallai mwy o hyblygrwydd mewn ysgolion i gynnig gofal cyn ac ar ôl ysgol wella gofal plant i deuluoedd sy'n gweithio a gallai gofal plant yn ystod y penwythnos neu glybiau chwarae fod ar gael.

I grynhoi, teimlir y rhoddir llawer o bwysau ar ysgolion y diwrnodau hyn felly efallai y byddai tîm chwarae ymroddedig yn opsiwn i gynnig gweithgareddau/cyfleoedd chwarae i blant ysgol cyn, yn ystod ac ar ôl ysgol y gellid ei ymestyn i gynnwys gwyliau ysgol a diwrnodau HMS.

Cyflogwyr

Dewisodd Partneriaeth Gofal Plant a Datblygu y Blynnyddoedd Cynnar Bro Morgannwg ddefnyddio'r oriau Craidd y mae PACEY Cymru yn eu cynnig i Fro Morgannwg i lunio holiadur i edrych yn benodol ar ofal plant y tu allan i oriau. Y briff oedd i PACEY gysylltu â chyflogwyr mawr yn y Fro lle mae gofyn i staff weithio shifftiau h.y. archfarchnadoedd, ysbytai, yr heddlu a siarad â'r adrannau AD.

Trosolwg

Cynhaliodd PACEY Cymru holiadur ffôn ac e-bost fel y gofynnwyd gan Awdurdod Lleol Bro Morgannwg gan fod Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd y Fro yn derbyn nifer cynyddol o ymholiadau gan rieni oedd yn cael anawsterau o ran dod o hyd i ofal plant y tu allan i oriau addas a hyblyg sy'n addas i batrymau shifft gan gynnwys nosweithiau a phenwythnosau.

Roedd y nodau a'r camau gweithredu a nodwyd gan yr ALI fel a ganlyn:

Nod:

1. Sefydlu p'un a oes galw am ofal plant sy'n gweithredu y tu allan i oriau swyddfa arferol (h.y. cyn 8am, ar ôl 6pm a/neu ar benwythnosau).

2. Sefydli p'un a oes diddordeb gan weithwyr proffesiynol gofal plant a gofalwyr plant cymwys newydd (sydd â lefel 2 mewn gofal plant), i ddod yn Ofalwyr Plant Cartref Cymeradwy.

Cam Gweithredu:

PACEY Cymru i gysylltu â chyflogwyr ym Mro Morgannwg a'r cyffiniau, lle mae gofyn i weithwyr weithio y tu allan i oriau swyddfa arferol (h.y. cyn 8am, ar ôl 6pm a/neu ar benwythnosau). Cael adborth gan gyflogwyr o ran p'un a yw eu gweithwyr yn ei chael hi'n anodd dod o hyd i ofal plant addas.

Cysylltodd PACEY Cymru â'r cwmnïau canlynol ac mae wedi darparu taenlen fel Atodiad i'r adroddiad hwn, sy'n rhoi atebion ac ymateb pob busnes.

Cafwyd ymatebion gan:

- Heddlu De Cymru
- Gwasanaeth Iechyd Cymru – Ysbyty'r Barri, Ysbyty Llandochau, Ysbyty'r Waun
- Awdurdod Lleol Bro Morgannwg
- Cartref Preswyl Parkside House, Penarth
- Cartref Preswyl Tŷ Dyfan, Y Barri
- Cartref Preswyl Manor House, Y Bont-faen
- Cartref Preswyl Hayes, Sili,
- Asiantaeth Gofal Cartref Yr Holl Seintiau, Dinas Powys
- Asiantaeth Gofal Cartref Willowmere, Y Barri
- Gofal Iechyd Allied, Y Barri
- Maes Awyr Caerdydd

Ni dderbyniwyd ymatebion gan:

- Siopau Asda
- Siopau Morrisons
- Siopau Tesco
- Y Llu Awyr Brenhinol
- Pwll Cenedlaethol Caerdydd

Cwestiynau a ofynnwyd y rhoddwyd at ei gilydd ac y cytunwyd arnynt gan gynnwys:

1. Ydych chi'n gwybod faint o'ch gweithlu sy'n rhieni i blant dan 13 oed?
2. Oes angen i weithwyr weithio patrymau shifft y tu allan i oriau swyddfa arferol (h.y. cyn 8am, ar ôl 6pm a/neu ar benwythnosau)?
3. Ydych chi'n cynnig hyblygrwydd ac yn ystyried anghenion gweithwyr sy'n rhieni?
4. Os ydych – sut?
5. Ydych chi wedi cael problemau gyda gweithwyr yn derbyn swyddi neu'n parhau i weithio oherwydd gofal plant?
6. Os ydych, pa fath o broblemau a godwyd?
7. Ydych chi wedi mynd i'r afael â'r problemau hyn?
8. Ydych chi'n cynnig unrhyw un o'r canlynol?
 - a. Talebau Gofal Plant
 - b. Cymorth ariannol tuag at ofal plant
 - c. Gofal plant ar y safle
 - d. Gwybodaeth am y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd
9. Sut allwn ni eich cefnogi i wella gofal plant i'ch gweithwyr?
10. Oes gennych chi unrhyw sylwadau eraill am ofal plant neu faterion yn ymwneud â gofal plant yn y Fro?
11. Sut ydych chi'n rhoi gwybodaeth i'ch gweithwyr? E.e. e-bost, mewnrwyd staff, post, cyfarfodydd ...
12. Mae gennym arolwg i weithwyr rhieni i gael rhywfaint o adborth. Allwch chi ein helpu i'w ddsbarthu?

Pwyntiau allweddol a godwyd

Mae canfyddiadau'n dangos bod y mwyafrif o fusnesau ddim yn gallu neu ddim yn fodlon ymateb, o'r 16 o gwmnïau y cysylltwyd â

nhw roedd 45% yn hapus i roi adborth.

O'r ymatebion hynny cadarnhaodd 63% fod eu cwmni heb gynnal unrhyw arolygon gyda'u gweithwyr ar y mater hwn fodd bynnag roeddent yn croesawu'r alwad.

Cafwyd cymysgedd o ymatebion yn gysylltiedig â'r patrymau shifft, gyda 63% yn nodi bod rhai neu lawer o weithwyr yn gweithio patrymau shifft sy'n golygu gweithio y tu allan i oriau swyddfa arferol, fodd bynnag dywedodd 88% o'r rheiny eu bod yn cynnig rhywfaint o gymorth gyda phatrymau gwaith. Roedd rhai o'r dulliau cymorth ar waith i staff yn cynnwys ystyriaeth ar sail unigol, oriau gwaith hyblyg, newid oriau'r contract, dewis oriau gwaith yn ogystal ag opsiwn i gronni amser fel rhan o bolisi hyblygrwydd.

Roedd rhai cwmnïau wedi dod ar draws rhai sefyllfaoedd lle roedd gweithiwr yn cael anawsterau gyda gofal plant ond dim byd sylweddol. Byddai gweithwyr yn cael dewis newid dyletswyddau, oriau, a hyd yn oed seibiant gyrfaol os oedd angen.

Mae'r datganiad canlynol gan Fwrdd Iechyd Prifysgol Aneurin Bevan ar Arferion Gweithio Hyblyg yn cefnogi'r ymateb a ddarparwyd:

'Mae Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan wedi ymrwymo i weithredu ffurfiau hyblyg o weithio neu staff. Mae cyfleoedd gweithio hyblyg yn cynnwys gweithio'n rhan amser, gweithio yn ystod y tymor, oriau llai o wirfodd a rhannu swydd. Mae gan y Bwrdd Iechyd ddull hyblyg i faterion megis gwyliau mabwysiadu, seibiant gyrfaol, a gwyliau am resymau domestig neu bersonol. Mae gan y Bwrdd Iechyd asiantaeth staffio amlddisgyblaethol a reolir yn fewnol. Mae'r asiantaeth yn cynnig lleoliadau dros dro byr dymor a hir dymor ym mhob arbenigaeth ar draws y Bwrdd Iechyd'.

Gellir dod o hyd i ragor o fanylion yma:

<http://www.wales.nhs.uk/sitesplus/866/page/40417>

O'r rheiny a oedd yn ymateb roedd 38% o'r cwmnïau yn cynnig talebau gofal plant sy'n helpu gyda chostau gofal plant, hefyd darparodd y Gwasanaeth Iechyd Cenedlaethol feithrinfa yn y ddau Ysbyty Prifysgol a oedd yn cynnig cyfraddau gofal plant cystadleuol.

'Mae gan y BIP gynllun aberthu cyflog am dalebau gofal plant sy'n ceisio helpu i leihau'r gost o ofal plant i'n gweithwyr. Mae gan yr holl rieni cymwys sy'n gweithio, sydd â phlant hyd at 15 oed, neu 16 os oes gan y plentyn anabledd, yr hawl i wneud cais am Dalebau Gofal Plant. Gall y talebau ond gael eu defnyddio i dalu am ofal plant sydd wedi'i gofrestru neu ei gymeradwyo'.

Gellir dod o hyd i ragor o fanylion yma:

<http://www.cardiffandvaleuhb.wales.nhs.uk/staff-benefits-childcare>

Hefyd mae'r Llywodraeth yn cynnig gwybodaeth i rieni ar gymorth posibl â chostau gofal plant ar draws y wlad, gellir dod o hyd i ragor o fanylion yma:

<https://www.gov.uk/help-with-childcare-costs>

Y rhyngwyd a chyfarfodydd wyneb yn wyneb gan gynnwys goruchwyliaeth oedd y ddau ymateb mwyaf poblogaidd i'r cwestiwn beth oedd y dull a ffafriwyd ganddynt o ran rhannu gwybodaeth â gweithwyr. Cafodd hysbysfyrddau a'r cyfryngau cymdeithasol hefyd eu nodi fel dulliau cyfathrebu effeithiol.

Roedd ymatebion i'r cwestiwn beth allai'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd ei ddarparu a all fod yn ddefnyddiol yn cynnwys rhoi'r newyddion diweddaraf am faterion gofal plant, cyngor ar gyfraniadau mewn perthynas â chostau gofal plant yn ogystal â gwybodaeth gyffredinol a allai helpu rhieni sy'n gweithio trwy eu cyflogwyr.

Cyfleoedd datblygu posibl a nodwyd gan PACEY Cymru yn dilyn casglu adborth

Yn unol â'r canfyddiadau a restrir uchod mae rhai awgrymiadau datblygiadol yn cynnwys:

- Llythyrau e-newyddion GGD misol i fusnesau
- Llythyr e-newyddion GGD misol i fusnesau
- Llythyr e-newyddiol GGD misol i rieni i'w ddsbarthu i rieni trwy fusnesau
- Cyfryngau cymdeithasol - dolenni i fusnesau lleol, cofrestru i gael y newyddion diweddaraf - proses 2 ffordd
- App i Fusnesau gwybodaeth uniongyrchol trwy Wefan GGD - tab/ardal benodol i fusnesau Ystyried rhestr wirio ar gyfer busnesau Prif bwyntiau i'w hystyried
- Ardal cyngor ar gostau gofal plant ar wefan – dolen wedi'i hanfon i fusnesau
- Dolenni i fusnesau ar y gwefannau
- Fideos / astudiaethau achos / cwestiynau cyffredin i gyflogwyr
- Gwe-seminarau busnes chwarterol – yn rhoi'r newyddion diweddaraf yn fyw neu wedi'i recordio

O'r rhieny a ymatebodd dim ond 63% a ymatebodd i'n cais i rannu holiadur rhieni gyda'u cydweithwyr, o'r rheiny cytunodd 50% i

rannu'r wybodaeth gan gofio bod holiaduron wedi cael cyfradd ymateb isel yn y gorffennol. Bydd angen gwneud penderfyniad ar p'un a ddylid anfon yr holiaduron o ystyried y gyfradd ymateb isel y gorffennol a ph'un a fyddai hyn yn rhoi darlun digonol o'r gwasanaethau cyfredol.

Awdurdodau Lleol Cymdogol – Cyfeiriwch at adran 12 o'r adroddiad hwn

Sefydliadau Ymbarel / Partner

Anfonwyd holiaduron unigol i'r pump sefydliad ymbarél - Cymdeithas Darparwyr Cyn-Ysgol Cymru (CDC Cymru), Cymdeithas Broffesiynol ar gyfer Gofal Plant a'r Blynnydoedd Cynnar (PACEY Cymru), Clybiau Plant Cymru Kids' Clubs (CPCKC), Cymdeithas Meithrinfeydd Dydd Cenedlaethol (CMDG), a Mudiad Meithrin (MM) i gael eu safbwyntiau a barn ar ystod o faterion yn ymwneud â rhieni a gofalwyr, gofal plant ac ati ym Mro Morgannwg. Mae copi o'r holiadur i'w gael yn atodiad ?

Roedd rhai o'r prif bwyntiau a godwyd gan **PACEY Cymru** yn cynnwys eu bod yn credu bod Awdurdod Lleol Bro Morgannwg (ALI) yn cydnabod pa mor bwysig yw gwarchodwyr plant o ran cefnogi'r ddarpariaeth o wasanaethau gofal plant o ansawdd i deuluoedd ar draws y Sir, gan gynnwys darparu oriau anghymdeithasol i rieni sy'n gweithio a theuluoedd mewn angen.

Cefnogir gwarchodwyr plant posibl gyda hyfforddiant cyn cofrestru, sy'n cynnwys sesiynau briffio AM DDIM yn fewnol a gefnogir gan y staff cyngor priodol.

Mae PACEY Cymru yn gweithio gyda'r Fro i ddarparu hyfforddiant cyn cofrestru sy'n ofynnol i gofrestru fel gwarchodwr plant ar lefel leol – darperir y lleoliad hyfforddi a lluniaeth gan yr ALI. Caiff rhai ymgeiswyr eu hariannu'n rhannol, fodd bynnag, nid yw'r ALI yn ariannu hyfforddiant CYPOP5 ar-lein PACEY i'r rheiny nad ydynt yn gallu dilyn hyfforddiant yn yr ystafell ddsbarth y mae PACEY Cymru yn teimlo a fyddai'n rhoi dewis a hyblgyrwydd i'r rheiny o ran dulliau dysgu a hyfforddi amgen.

Cynigir mentora a hyfforddiant cyn cofrestru yn fewnol i gefnogi ceisiadau gwarchodwyr plant.

Mae'r Fro yn defnyddio cynnig craidd neu gymorth strategol PACEY Cymru sy'n cynnwys arolwg ffôn ac e-bost gofal plant y tu allan i oriau i gyflogwyr lleol. Oherwydd cyfraddau ymateb isel roedd yr adroddiad ond yn rhoi cipolwg bach ar ofynion yn lleol.

Mae PACEY Cymru yn gweithio mewn partneriaeth â'r Fro mewn digwyddiadau hyfforddi a chyfarfodydd Rhwydwaith.

Adroddodd PACEY bod y Fro yn cynnig cyrsiau hyfforddiant Datblygiad Proffesiynol Parhaus (DPP) ac uwch-sgilio trwy gymwysterau ffurfiol. Caiff rhai eu hariannu'n rhannol trwy gymhorthdal ac fe'u cynigir ar ddyddiau Sadwrn a nosweithiau.

Roedd PACEY Cymru hefyd yn cydnabod rhaglen grantiau a chyllid y Fro i gefnogi gwarchodwyr plant posibl, sy'n cynnwys cost tuag at eu CYPOP5), pecynnau Quality Start a grant dechrau o £100. Fodd bynnag, mae hyn yn unol â bod angen lleol yn cael ei nodi trwy'r CSA a'r cyllid sydd ar gael.

O ran lleoliadau nas cynhelir sy'n cynnig addysg y blynyddoedd cynnar, nododd PACEY Cymru nad oes unrhyw warchodwyr plant a ariennir yn y Fro ond bod 18 o warchodwyr plant yn cael eu cefnogi ar hyn o bryd i ddarparu darpariaeth Dechrau'n Deg.

Cydnabu PACEY Cymru y berthynas waith rhwng gwarchodwyr plant a'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd a'u gallu i hysbysebu eu gwasanaeth ar wefan GGD.

Mae copi o adroddiad llawn PACEY Cymru ar gael yn atodiad ?

Anfonodd **Cymdeithas Darparwyr Cyn-ysgol Cymru** adroddiad manwl sydd ar gael yn atodiad ? Ymysg y prif bwyntiau a wneir ganddynt maent yn nodi bod 2 ddarparwr wedi cyflawni Gwobr Ansawdd i Bawb y CDC - y ddau wedi cael canmoliaeth uchel a bod 6 arall yn gweithio tuag at yr achrediad cyntaf.

Nododd CDC Cymru nad yw'r Fro yn rhoi cyllid iddynt bellach ar gyfer gwaith datblygu. Fodd bynnag, mae CDC Cymru yn cyflogi Cydlynnydd Iaith Gymraeg a Chydlynnydd y Cyfnod Sylfaen, a ariennir gan Lywodraeth Cymru, i weithio ledled Cymru.

Wrth roi sylwadau ar welliannau i deuluoedd ar incwm isel, nododd CDC Cymru y bydd Cynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru yn helpu i fynd i'r afael â thlodi yn enwedig i'r rheiny mewn tlodi gwaith. Gallai cymorth ariannol o ran PaCE gefnogi teuluoedd yn yr un modd â chyllid ar gyfer lleoedd â chymorth. Gellid cynnig rhagor o gymorth i ddarparwyr i'w helpu i ddeall a chefnogi anghenion penodol teuluoedd incwm isel.

Rhoddodd CDC Cymru sylwadau ar arsylwad Cymru gyfan yn hytrach nag un lleol. Nodwyd nad yw plant sydd angen cymorth un i un bob amser yn gallu cael cymorth ac efallai na chânt help pan gaiff y cynnig 30 awr ei gyflwyno. Bydd angen cymorth a hyfforddiant ar ymarferwyr bob amser.

Pan ofynwyd iddynt roi sylwadau ar welliannau i deuluoedd sy'n gweithio, nododd CDC Cymru y dylai teuluoedd sy'n gweithio (dros 16 awr) elwa o'r cynnig gofal plant 30 awr arfaethedig a ddylai roi mwy oriau agor hyblyg a modelau gofal plant hyblyg. Aethant ymlaen i ddweud ei bod hi'n bwysig i rieni wybod pa opsiynau o ran gofal plant sydd ar gael iddynt.

Darparodd **Clybiau Plant Cymru Kids (CPCKC)** adroddiad manwl - mae rhai pwyntiau allweddol wedi'u nodi isod. Fe wnaethon nhw gwblhau holiadur y tu allan i unrhyw gyllid gan y Grant Darparu Plant a Theuluoedd (CFDG). Fel sefydliad ymbarél i glybiau gofal plant y tu allan i'r ysgol yng Nghymru roedden nhw'n teimlo ei fod yn amhriodol i roi sylwadau ar leoliadau gofal plant unigol mewn Awdurdodau Lleol (dan C1). Oherwydd bod y Fro wedi terfynu cyllid uniongyrchol i CPCKC, roedden nhw'n teimlo'n nad oes ganddynt wybodaeth drylwyr am ofal plant yn yr ardal. Fodd bynnag, nododd CPCKC y byddai parhad y Grant Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol ar ôl Ebrill 2017 yn sicrhau cymorth parhaus i helpu clybiau gofal plant i ddod yn gofrestredig i gefnogi ansawdd, fforddiadwyedd a chynaliadwyedd. Mae'r grant wedi gweld y sector yn datblygu ac yn tyfu dros y saith mlynedd diwethaf sydd wedi galluogi rhieni a gofalwyr i ddychwelyd i'r gwaith, ymestyn oriau gwaith ac ati.

Nodwyd nad yw clybiau anghofrestredig yn gallu manteisio ar Brentisiaethau Gwaith Chwarae ac ni fydd rhieni sy'n eu defnyddio yn gallu manteisio ar Ofal Plant Di-dreth neu Gredydau Treth Gwaith/Cynhwysol felly effeithir ar fforddiadwyedd, felly mae'n hanfodol bod cyllid yn parhau i gefnogi'r clybiau hyn.

Mae CPCKC hefyd yn nodi'r newidiadau diweddar i gofrestriad CSSIW, SASS ar-lein a fframwaith dyfarnu newydd a sut mae clybiau angen cefnogaeth gan eu sefydliad. Aethant ymlaen i ddweud yn yr ychydig flynyddoedd diwethaf, bod nifer yr awdurdodau lleol sy'n darparu cyllid wedi lleihau. Byddai rhai pwyntiau perthnasol y mae CPCKC yn eu nodi o ran parhau i ariannu Swyddogion Datblygu eu sefydliad yn caniatáu i'r sector Y Tu Allan i'r Ysgol gael cynrychiolaeth well, darparu gwasanaeth cymorth busnes sefydledig o ansawdd ac arbenigaeth a gwybodaeth staff.

Mae fforddiadwyedd gofal gwyliau yn benodol yn parhau i fod yn her sylweddol i deuluoedd – mae data yn awgrymu bod 35% o rieni a arolygwyd yn dymuno manteisio ar fwy o ofal gwyliau, dywedodd 17% o rieni fod y gost yn rhwystr iddynt o ran manteisio ar ofal plant a dywedodd 30% o rieni nad oedd gofal gwyliau addas ar gael iddynt.

Pan ofynnwyd y cwestiwn ynghylch awgrymiadau o ran sut all gofal plant ddiwallu anghenion grŵp penodol, ymatebodd CPCKC mewn perthynas â gwelliannau ar gyfer teuluoedd incwm isel gan nodi y dylai clybiau fforddiadwy a hygyrch o ansawdd fod ar gael i bob cymuned sydd eisiau un. Gall cefnogi clybiau trwy grantiau Y Tu Allan i'r Ysgol arwain at fynediad gwell i deuluoedd incwm

isel – gellir cyflawni hyn drwy ddarparu cyfleoedd hyfforddi digonol i staff, cymorth â chofrestriad CSSIW, cyllid ar gyfer cynllun Lleoedd â Chymorth.

Gall sicrhau bod adnoddau cyhoeddus megis adeiladau cymunedol ar gael ar gyfradd resymol wneud Clybiau y Tu Allan i'r Ysgol yn fwy cynaliadwy a fforddiadwy i deuluoedd incwm isel.

Mewn perthynas â gwelliannau i deuluoedd â phlant ag anableddau, roedd CPCKC yn teimlo, i blant ag anghenion ychwanegol sydd angen cymorth 1:1, bod y costau hyn fel arfer yn cael eu talu gan y darparwr gofal plant. Fodd bynnag, mae rhai lleoliadau yn cael trafferth talu'r costau hyn ac felly nid yw'r plentyn yn gallu mynychu. Mae integreiddio yn allweddol yn y sefyllfa hon.

Byddai hyfforddiant arbenigol hefyd o fudd i staff sy'n llai hyderus wrth gefnogi plant ag anghenion ychwanegol. Mae hefyd angen i gyllid fod ar gael i wneud addasiadau bach i adeiladau i gefnogi plant ag anghenion ychwanegol.

Mae grantiau Dwylo Ychwanegol ar gael mewn rhai awdurdodau lleol i gefnogi costau staffio 1:1.

Pan ofynnwyd ynghylch gwelliannau i deuluoedd sy'n gweithio, dywedodd CPCKC fod lleoliadau gofal plant yn allweddol i rieni/gofalwyr i weithio, dychwelyd i'r gwaith neu hyfforddi. Mae ymchwil a wnaethpwyd gan CPCKC, wedi amlygu'r effaith sylweddol y mae clybiau gofal plant wedi'i chael ar deuluoedd sy'n eu galluogi i fynd i gyflogaeth, ymestyn oriau gwaith ac ati. Mae ystadegau ar gael yn y prif adroddiad.

Cafodd cofrestru hefyd ei amlygu fel ffactor pwysig i rieni sy'n gweithio mewn perthynas â chredydau treth a chynlluniau gofal plant di-dreth. Mae rhieni hefyd eisiau dewis o ddarpariaeth o ansawdd i'w plentyn.

Er mwyn edrych ar welliannau i deuluoedd sy'n chwilio am waith, mae CPCKC hefyd yn nodi'r angen i gefnogi clybiau â chofrestriad CSSIW i ganiatáu i rieni sy'n gweithio i gael cymorth gyda chostau gofal plant.

Byddai cymhorthdal ar gyfer lleoedd gofal plant i'r rheiny sy'n dechrau yn y gweithlu hefyd yn helpu i bontio i fyd cyflogaeth gan fod costau gofal plant yn parhau'n rhwystr, yn enwedig i deuluoedd incwm isel/rhieni sengl.

Mae arsylwadau ychwanegol yn cynnwys bod Aseidiadau Digonolrwydd Gofal Plant yn aml yn nodi'r angen am ofal plant ond nid yw'r cwestiwn o ran parodrwydd neu allu i dalu yn cael ei ofyn.

Dylai Grant Gofal Plant y Tu Allan i'r Ysgol gael ei gyfyngu i gefnogi gofal plant y tu allan i'r ysgol gyda golwg ar sicrhau cynaliadwyedd y ddarpariaeth – gellir cael rhagor o wybodaeth yn yr adroddiad llawn.

Mae datblygiad a chynaliadwyedd lleoliadau hefyd yn creu ac yn diogelu swyddi lleol ac yn gwella sgiliau gweithwyr chwarae.

Efallai y gallai llwybrau posibl i gefnogi darpariaeth newydd neu gynyddol mewn rhai ardaloedd fod trwy ddefnydd mwy deallus o'r system gynllunio.

Cynrychiolaeth Coleg Caerdydd a'r Fro

Er mwyn cael safbwynt cyson, cafodd y coleg lleol yr un holiadur. Wrth edrych ar yr amrywiaeth o ofal plant sydd ar gael i rieni a gofalwyr yn yr awdurdod lleol, mae ymatebion y coleg wedi'u nodi yn y tabl isod.

	Gwael	Boddhaol	Da	Rhagorol	Ddim yn gwybod
Ansawdd y ddarpariaeth	-	-	-	X	-
Amrywiaeth o ddarparwyr	-	-	X	-	-
Nifer y lleoliadau	-	-	-	X	-
Fforddiadwyedd	-	-	X	-	-
Hyblygrwydd darpariaethau a sesiynau	-	-	X	-	-
Addasrwydd amseroedd agor	-	-	X	-	-
Lleoliad a hygyrchedd gofal plant	-	-	-	X	-
Darpariaeth Ddwylieithog / Cymraeg	-	X	-	-	-

Pan ofynnwyd am safbwyntiau'r coleg ar y farchnad gofal plant o ran digonolrwydd, ansawdd, fforddiadwyedd, dywedon nhw fod digon o ddarpariaeth meithrin AALI a dewis da a bod gofal plant preifat ar gael. Fodd bynnag, roedd y coleg o'r farn mai dim ond

y chydig o ddarpariaeth gofal plant fforddiadwy oedd ar gael i deuluoedd sy'n gweithio ond bod darpariaeth Dechrau'n Deg da i blant 2-3 oed.

Roedd y coleg yn teimlo y gallai gwelliannau i deuluoedd incwm isel ddod gyda mwy o help tuag at ffioedd gofal plant waeth beth fo'r oriau a weithir – gall y rheol 16 awr rwystro rhieni rhag gweithio mwy o oriau.

Pan ofynnwyd am welliannau i deuluoedd â phlant ag anableddau, roedd y coleg yn teimlo bod angen mwy o glybiau chwaraeon ar ôl ysgol i blant anabl - byddai grwpiau cymorth lleol yn dda.

Nid oedd y coleg yn rhannu safbwynt ar welliannau i deuluoedd sy'n gweithio, teuluoedd sy'n chwilio am waith neu unrhyw sylwadau cyffredinol.

Roedd **Mudiad Meithrin** yn rhannu eu safbwyntiau drwy gwblhau'r holiadur. Roedden nhw'n cytuno bod amrywiaeth dda o ofal plant ar gael i rieni a gofaluwr yn yr ardal Awdurdod Lleol. Roedd Mudiad yn teimlo bod 'aros a chwarae' a 'iaith a chwarae' yn ardaloedd Dechrau'n Deg yn sesiynau pwysig, ar gael am ddim a thrwy gyfrwng y Gymraeg.

Pan ofynnwyd am awgrymiadau o ran gwelliannau penodol ar sut y gallai gofal plant ddiwallu anghenion ar gyfer teuluoedd incwm isel, roedd Mudiad yn teimlo bod angen ymwybyddiaeth well o leoedd â chymorth ar gael trwy gyfrwng y Gymraeg a'r Saesneg ar gael yn lleol i helpu teuluoedd nad ydynt yn gallu gyrru a bod yr un cyfleoedd ar gael i'r holl blant ar lefel leol.

Wrth edrych am welliannau i deuluoedd a phlant ag anableddau, eto roedd Mudiad yn dymuno ymwybyddiaeth well o Leoedd â Chymorth gan sicrhau bod opsiwn Cymraeg a Saesneg ar gael i deuluoedd.

I gefnogi teuluoedd sy'n gweithio, awgrymodd Mudiad y dylid gweithio gyda lleoliadau gofal plant presennol i gynnig y math o ofal sydd ei angen ar rieni. Fodd bynnag, pan ofynnwyd ynghylch gwneud gwelliannau i'r rheiny sy'n edrych am waith, awgrymodd Mudiad y dylid hysbysebu'r opsiynau gofal plant sydd ar gael i rieni ac asiantaethau hyfforddi o bosibl ar gyfer cyrsiau.

Roedd Mudiad yn teimlo ei fod yn hanfodol bod rhieni yn cael gwybod am yr opsiwn addysg Cyfrwng Cymraeg cyn genedigaeth, ymwybyddiaeth well o sesiynau siarad Cymraeg i blant cyn oed ysgol, bod ymwelwyr iechyd a staff rheng flaen yn cael eu hyfforddi gyda'r wybodaeth gywir i drafod manteision addysg iaith Gymraeg, defnyddio dulliau marchnata cymdeithasol megis Twitter a Facebook i hysbysebu'r hyn sydd ar gael.

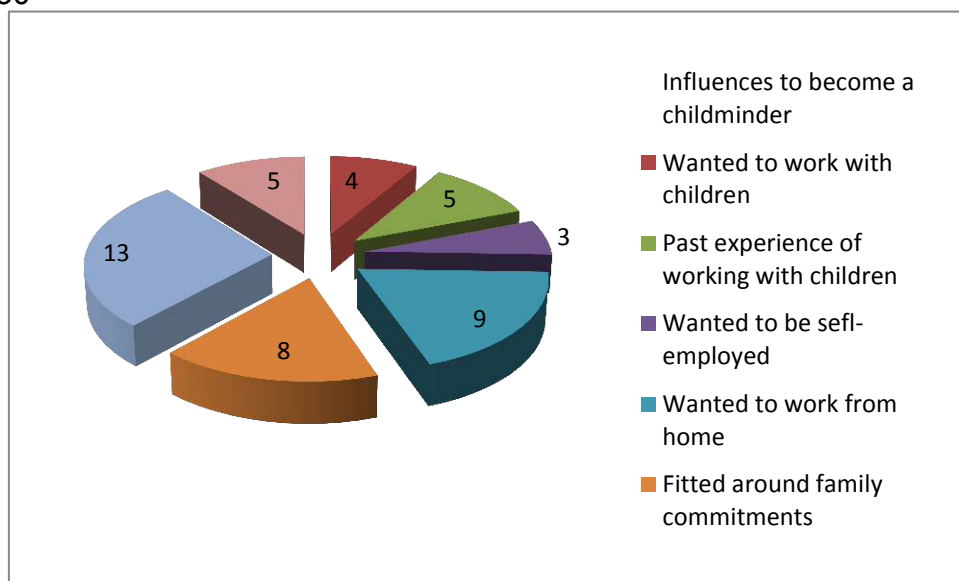
Ymgynghori â Gwarchodwyr Plant

Cynhaliwyd grŵp ffocws i warchodwyr plant ym mis Tachwedd 2016 i gael eu safbwyntiau a barn o ran sut maen nhw'n teimlo y mae gwarchod plant wedi newid, os o gwbl, ers iddynt gofrestru.

Yn anffodus, roedd y tywydd ar ddiwrnod y grŵp ffocws yn ofnadwy. Fodd bynnag, daeth 13 o warchodwyr plant er gwaetha'r tywydd garw. Sefydlwyd, o'r 13 o warchodwyr plant, bod 3 wedi cofrestru o fewn y pum mlynedd diwethaf, 6 rhwng pump a deg mlynedd a 3 wedi cofrestru ers dros ddeunaw mlynedd.

Mae ffigur 30 isod yn dangos yr hyn a wnaeth eu dylanwadu i ddod yn warchodwr plant. Gofynnwyd i warchodwyr plant dicio bob un sy'n berthnasol.

Ffigur 30

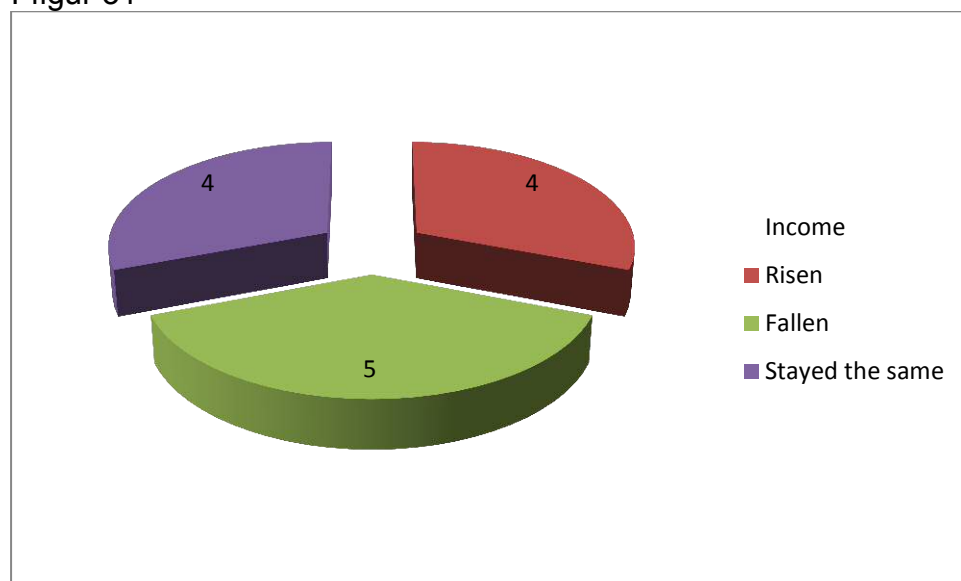

Hefyd, rhoddodd warchodwyr plant sylwadau ar resymau eraill o ran pam eu bod wedi penderfynu cofrestru fel gwarchodwr plant. Manylion fel eu bod gyda phlentyn ag anghenion ychwanegol a dim gofal plant addas, bod gofal plant yn rhy ddrud, eu bod eisiau lleihau eu horiau ac felly bod gofal plant yn rhoi'r cyfle iddynt weithio'r oriau yr oeddent yn dymuno eu gweithio.

Pan ofynnwyd sut oedd gwarchod plant yn cyd-fynd â'u hamgylchiadau presennol roedd yr adborth yn eithaf amrywiol. Nododd un ei fod yn cyd-fynd â bod yn fam-gu, a nododd un arall ei bod wedi gallu sefydlu grŵp chwarae i gefnogi plant ag anghenion dysgu ychwanegol. Nododd un y gallai gau am bythefnos dros y Nadolig a chael ei thŷ yn ôl a dywedodd un bod ei gŵr wedi ymddeol yn ddiweddar a nawr yn gwerthfawrogi'r hyn yr oedd hi'n ei gyflawni mewn diwrnod.

Wrth edrych ar incwm dros y 12 mis diwethaf, roedd rhaniad eithaf teg o ran incwm a oedd wedi codi, gostwng neu aros yr un fath - gweler ffigur 31 isod.

Ffigur 31

Pan ofynnwyd am swyddi gwag, nododd bob un o'r **13 (100%)** o'r gwarchodwyr plant eu bod wedi aros yr un fath dros y 12 mis diwethaf.

Roedd rhai o'r newidiadau cadarnhaol a nodwyd gan warchodwyr plant, ers dechrau gwarchod plant, yn cynnwys eu bod yn cael eu hystyried fel gweithiwr proffesiynol, mae rhieni yn ystyried y gofal plant a'r dewis a wnant. Roedd cael y cyfle i ennill cymwysterau uwch/pellach a phrofiad cadarnhaol hefyd wedi'u nodi ynghyd â chael mwy o gyfleoedd i gwrdd â gwarchodwyr plant eraill.

Nodwyd rhai sylwadau negyddol. Roedd rhai o'r gwarchodwyr plant yn teimlo nad oedd yr SASS yn benodol o ran y ffordd yr oedd gwarchodwyr plant yn gweithio a bod y gwaith papur yn cynyddu a oedd yn gwneud eu diwrnod gwaith yn llawer hirach.

Dim ond 5 o warchodwyr plant a newidodd eu rhifau cofrestredig â CSSIW yn Ebrill 2016, ac roedd angen iddynt roi gwybod i adran gynllunio Cyngor Bro Morgannwg.

Roedd pob un o'r **13** o warchodwyr plant yn aelod o rwydwaith gwarchod plant neu grŵp gwarchod plant.

Nododd **4 (31%)** o'r gwarchodwyr plant eu bod wrthi'n astudio ar gyfer Lefel 3 neu 5 Dysgu a Datblygu Gofal Plant.

Dim ond **1** gwarchodwr plant wnaeth gydnabod ei fod wedi diweddarau ei newidiadau o ran argaeledd gyda'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd.

Roedd y gwarchodwyr plant yn teimlo bod eu cryfderau yn cynnwys eu bod yn hyblyg, cyfeillgar, yn meddu ar arbenigedd yn y maes anghenion ychwanegol, cymwysterau hyfforddi ac enw da.

Wrth drafod cynlluniau'r dyfodol, dywedodd un gwarchodwr plant ei fod yn ystyried ymestyn ei oriau agor i gynnwys nosweithiau a/neu benwythnosau, roedd un eisiau cynyddu ei ffioedd ac roedd un eisiau cau ei fusnes (ymddeol).

Ar ddiwedd y sesiwn roedd y gwarchodwyr plant wedi croesawu'r cyfle i fynychu'r grŵp ffocws ac wedi gofyn bod y rhain yn digwydd yn fwy rheolaidd. Roedd yn anffodus bod y tywydd yn ofnadwy oherwydd roedd tua 30+ gyda diddordeb mewn mynychu. Caiff cyfarfodydd yn y dyfodol eu hystyried ymhellach.

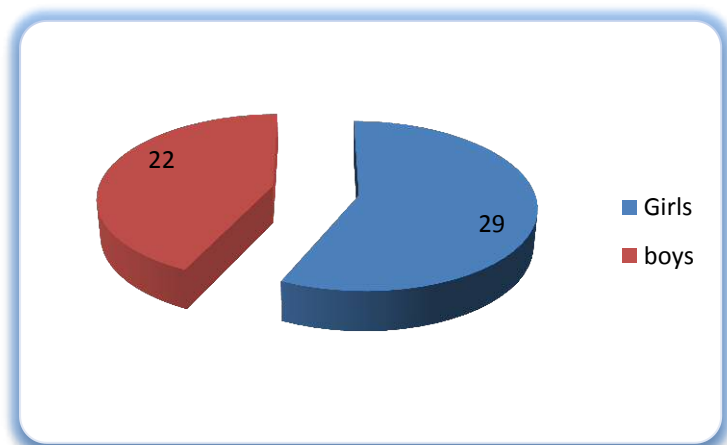
Ymgynghoriad â phlant

"Mae'n bwysig bod Awdurdodau Lleol yn cynnwys o fewn eu hymgynghoriad ar yr asesiad y cyfle i blant lleol fynegi eu safbwyntiau ar yr hyn y maen nhw'n ei ystyried fel cryfderau, gwendidau a bylchau o ran gofal plant. Nhw yw prif ddefnyddwyr a buddiolwyr gwasanaethau gofal plant, felly mae'n hanfodol bod eu hanghenion a'u pryderon yn cael eu deall" (Llywodraeth Cynulliad Cymru, 2008).

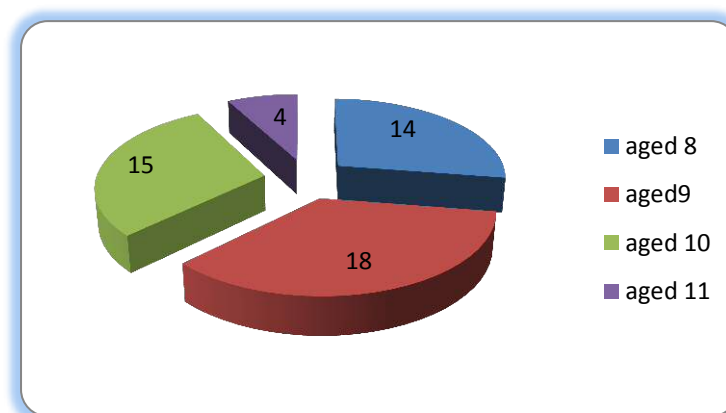
Rhoddwyd yr arolwg i leoliadau gofal plant Y Tu Allan i'r Ysgol ac yna cafodd ei gasglu. Cafodd plant a phobl ifanc 8 oed + y cyfle i fynegi eu safbwyntiau ar y gofal plant y maen nhw'n ei fynychu ar hyn o bryd a'u safbwyntiau ar p'un a oedd rhaid iddynt fynychu clwb ar ôl ysgol yn yr ysgol gyfun ai peidio.

Casglwyd cyfanswm o **51** o ymatebion gan **5** o glybiau y tu allan i'r ysgol. Mae'r Ffigurau isod yn dangos: nifer y merched a'r bechgyn sydd wedi cwblhau'r arolwg, eu hoedran, faint o sesiynau y maent yn eu mynychu yr wythnos, pam eu bod yn mynd i glwb ar ôl ysgol, eu barn arno, eu barn ar fynd i glwb ar ôl ysgol yn yr ysgol gyfun, fyddai eu rhieni eisiau iddynt fynd i glwb ar ôl ysgol yn yr ysgol gyfun ac os oedd rhaid iddynt fynd i glwb ar ôl ysgol yn yr ysgol gyfun, beth hoffon nhw ei wneud yno.

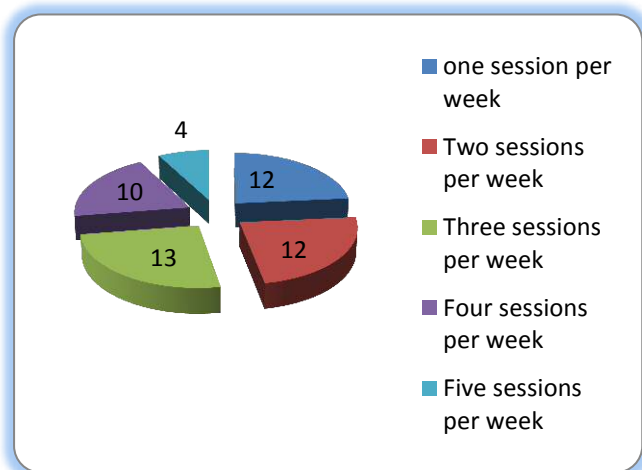
Mae ffigur 32 yn dangos nifer y merched a bechgyn

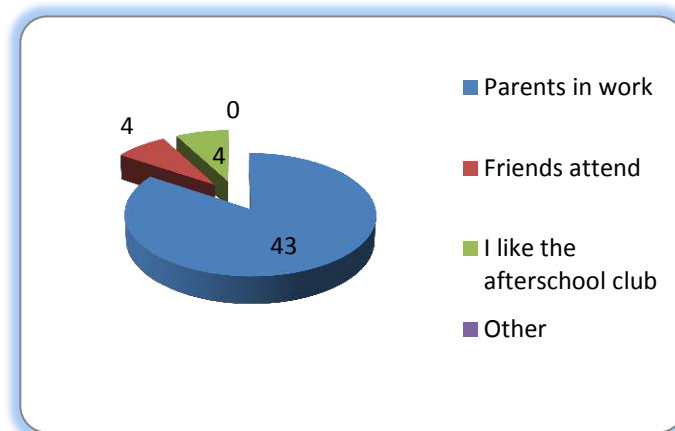
Mae ffigur 33 yn dangos oedran y plant

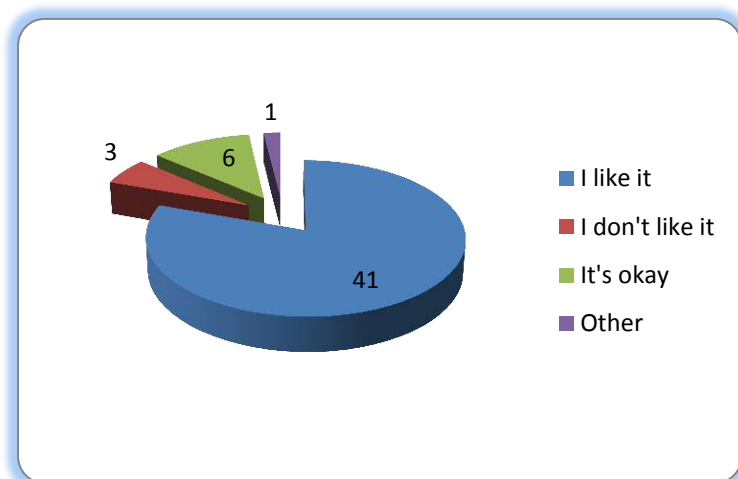
Mae ffigur 34 yn dangos nifer y sesiynau yn mynychu bob wythnos

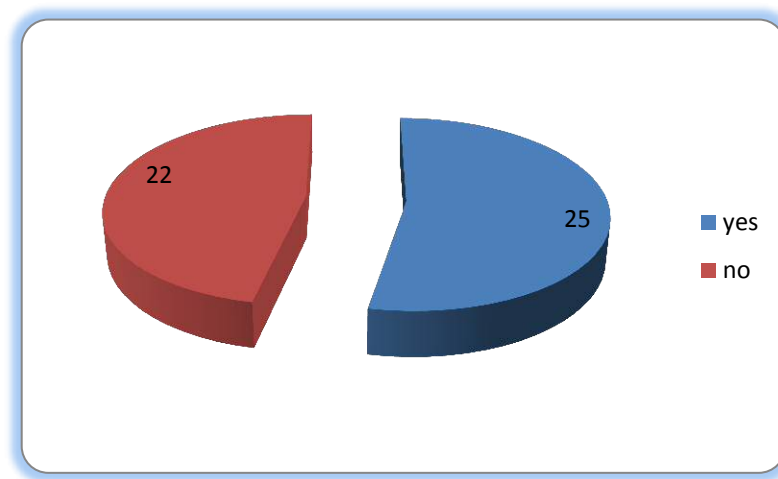
Mae ffigur 35 yn dangos y rhesymau pam bod plant yn yn mynychu Clybiau Ar Ôl Ysgol

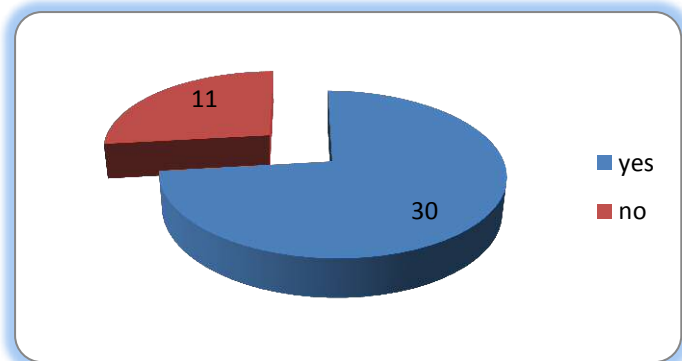
Mae ffigur 36 yn dangos beth maen nhw'n feddwl o'r clwb ar ôl ysgol

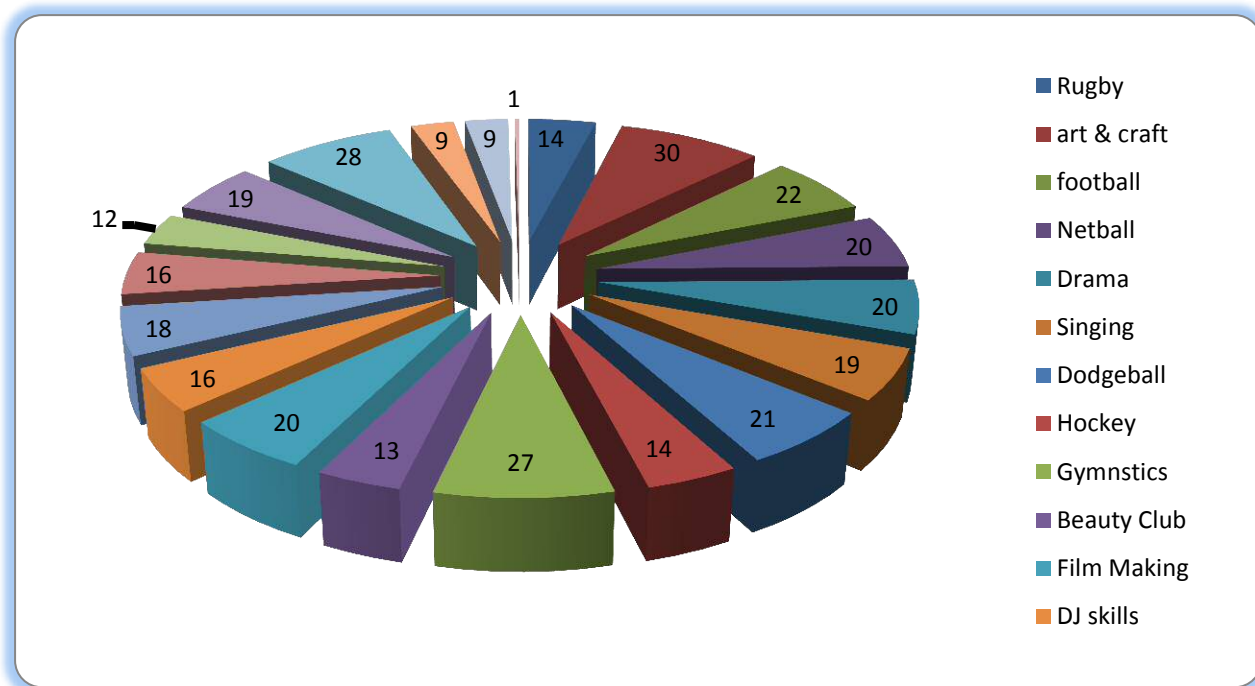
Mae ffigur 37 yn dangos nifer y plant a fyddai'n ac na fyddai'n hapus i fynychu clwb ar ôl ysgol yn yr ysgol gyfun blant)

Mae ffigur 38 yn dangos p'un a oedd plant yn teimlo bod eu rhieni eisiau / ddim eisiau iddynt fynychu clwb ar ôl ysgol yn yr ysgol gyfun (ni chafwyd ateb gan yr holl blant)

Mae ffigur 39 yn dangos y gweithgareddau yr hoffent gymryd rhan ynddynt pe baent yn mynd i glwb ar ôl ysgol yn yr ysgol gyfun

Casgliadau

Mae'r canlyniadau yn rhoi trawstoriad o adborth gan **51** o blant. Ymddengys bod 84% o blant yn mynychu clwb ar ôl ysgol oherwydd bod eu rhieni yn y gwaith. Dywedodd **80%** o'r plant hyn eu bod yn hapus i fynychu eu clwb ar ôl ysgol, byddai **60%** o blant yn hapus i fynychu clwb ar ôl ysgol yn yr ysgol gyfun yn erbyn **58%** o blant sy'n meddwl bod eu rhieni eisiau iddynt fynychu clwb ar ôl ysgol mewn ysgol gyfun.

Mae cyswllt ag ysgolion cyfun yn holl bwysig wrth edrych ar ddarpariaeth ar ôl ysgol i blant 11+ oed. Mae **8** ysgol gyfun ym Mro Morgannwg, ar hyn o bryd dim ond **1** sy'n cynnig clwb ar ôl ysgol (ardal ymlacio/ardal ddysgu). Gallai hyn fod oherwydd nad oedd angen darpariaeth ar ôl ysgol yn y gorffennol i blant 11+ oed neu gallai fod oherwydd bod nifer yr ysgolion sy'n cynnig 'gweithgareddau ar ôl ysgol' a allai ddarparu'r amser ar ôl ysgol ychwanegol y mae rhieni'n hapus gyda hwy.

Caiff y wybodaeth ei rhannu ag ysgolion cyfun a allai ysgogi trafodaeth bellach ar y pwnc hwn.

Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd

Mae'r Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yn siop un stop i deuluoedd sy'n byw yn y Fro a phobl sy'n gweithio â theuluoedd. Maent yn rhoi gwybodaeth ynghylch:

- gofal plant
- grwpiau rhieni a phlant bach
- cynlluniau chwarae gwyliau
- asiantaethau nanis, gwarchod plant ac au pair
- help gyda chostau gofal plant a budd-daliadau eraill i rieni
- sut i ddod yn ddarparwr gofal plant
- gweithgareddau yn ystod y gwyliau ysgol
- gweithgareddau hamdden
- gwasanaethau cymorth i deuluoedd
- gwasanaethau i blant ag anghenion ychwanegol
- gwasanaethau a gweithgareddau eraill i blant a phobl ifanc 0-19 oed

Eu nod yw helpu rhieni a gofaluwyr, darpar rienni, cyflogwyr, darparwyr gofal plant a phobl eraill sy'n gweithio gyda phlant a phobl ifanc yn y Fro.

Mae Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd y Fro yn bartner allweddol wrth edrych ar gasglu a chwblhau adrannau penodol o'r Aseiad Digonolrwydd Gofal Plant. Ar gyfer yr aseiad hwn, mae Arolygiaeth Gwasanaeth Gofal a Chymdeithasol Cymru (CSSIW) wedi casglu a rhoi data SASS i Wasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd yr Awdurdod Lleol a gesglir gan ddarparwyr gofal plant. Er bod rhai rhannau o'r data wedi bod yn ddefnyddiol, mae hefyd wedi bod yn heriol cwblhau adrannau mewn perthynas â throswlg o ofal plant a'r cyflenwad gofal plant, a hynny oherwydd y nifer o broblemau gwahanol a gafwyd:

- Dim ond **76%** o ddarparwyr gofal plant ledled Cymru a ddychwelodd eu ffurflen SASS; o gymharu ag ychydig dros **77%** o ddarparwyr gofal plant y Fro. Er yn ystadegol bod hyn yn gyfradd canrannol cadarnhaol, er mwyn rhoi darlun cywir i'r Fro, mae angen i 100% o ddarparwyr gofal plant gwblhau'r wybodaeth.

- Mae'r data a ddarperir yn agored i'w ddehongli ac ni ellir ei gwestiynu oherwydd bod yr ymatebion yn ddiennw. Mae hefyd yn awgrymu nad yw rhai darparwyr wedi cwblhau rhai agweddau'n gywir ac nid yn y ffordd safonol ac mae'r fformat a ddefnyddir i drefnu'r data yn ei gwneud yn anodd ei ffiltro a'i ddadansoddi ac felly mae'n cymryd llawer o amser i'w ddehongli.

Wedi dweud hynny, dyma'r flwyddyn gyntaf y mae'r CSSIW wedi casglu'r wybodaeth hon ar ran awdurdodau lleol felly mae'n rhaid i ni ddysgu o hyn ac edrych ar sut allwn wella'r system ar gyfer yr aseiad llawn nesaf.

Tîm Iechyd ac Anableddau Plant

O fewn y tîm Iechyd ac Anableddau Plant, mae Gweithwyr Cymdeithasol wedi nodi ei bod hi'n anodd cael gofal plant i blentyn ag anabledd gyda'u brawd/chwaer. Wrth edrych ar welliannau i deuluoedd gyda phlant ag anableddau, dywedodd un gweithiwr cymdeithasol ei fod wedi chwilio am ofal plant yn y gorffennol, ond nad oedd unrhyw warchodwyr plant yn derbyn plant ag anableddau, dywedodd rhai y byddent yn cymryd rhai ag anghenion arbennig ond cyflyrau fel asthma oedd y rhain. Byddai'n

ddefnyddiol pe bai gwasanaeth gwarchod plant yn fwy hygyrch i blant sydd ag anabledd dysgu neu gorfforol difrifol a fyddai o fudd mawr.

Awgrymwyd y dylid digolledu gwarchodwr plant pe bai nifer y plant y maen eu gwarchod yn cael ei leihau i'w alluogi i ddiwallu anghenion plentyn ag anabledd / ymddygiad heriol.

Pan ofynnwyd am eu safbwyntiau ar wneud gwelliannau i deuluoedd sy'n gweithio, ymatebodd y tîm CHAD drwy ddweud bod rhieni wedi dweud ei bod hi'n anodd cael cymorth i'w plentyn i fynychu clybiau Brecwast / clybiau ar ôl ysgol gan nad oedd unrhyw gymorth 1:1 ar gael.'

Fel uchod, dywedodd CHAD mai dim ond hyn a hyn o warchodwyr plant sydd ar gael ac sy'n gallu / yn fodlon cynnig lle i blentyn ag anabledd difrifol a neu ymddygiad heriol.

Ysgolion ym Mro Morgannwg

Mae cyfanswm o 58 o ysgolion ym Mro Morgannwg. O'r rheiny, mae 8 yn rhai uwchradd, 44 yn rhai cynradd, 1 yn ysgol arbennig, 2 yn unedau meithrin, 1 ysgol fabanod, 1 ysgol iau ac 1 Uned Atgyfeirio Disgyblion.

Anfonwyd holiadur i ysgolion yn gofyn am eu safbwyntiau ar ofal plant, p'un a ydynt yn gweithredu gofal plant o'u hysgol, digonolrwydd gofal plant ac ati. Dychwelwyd cyfanswm o **13** o ymatebion (**23%**). Gweler y tabl isod am y dadansoddiad.

Mae'r ymatebion i'r cwestiynau wedi'u nodi yn y tablau isod.

Oes gofal plant ar gael yn eich safle ysgol ar hyn o bryd?

	Ysgolion Cynradd	Ysgolion Meithrin	Ysgolion Cyfrwng Cymraeg	Ysgolion Arbennig	Ysgolion Uwchradd
Gofal plant ar ôl ysgol	3	-	1	1	-
Gofal plant cofleidiol	2	-	-	1	-
Grŵp chwarae		-	-	-	-

Gofal plant gwyliau	2	-	-	1	-
Clwb brecwast Am ddim: Gyda thâl:	7	1	1	-	-
Dechrau'n Deg	-	-	-	-	-

Pan ofynnwyd i ysgolion os oeddent yn gwybod am ddarparwyr gofal plant lleol sy'n casglu plant o'u hysgol,

	Ysgolion Cynradd	Ysgolion Meithrin	Ysgolion Cyfrwng Cymraeg	Ysgolion Arbennig	Ysgolion Uwchradd
Gwarchodwyr plant	6	2	2	1	-
Meithrinfa dydd	5	2	1	-	-
Arall	1	-	-	1	-

Sylwadau Ychwanegol Dywedodd un ysgol gynradd bod gwasanaeth gwarchod plant preifat cyn ac ar ôl ysgol sy'n gweithredu o 1 ysgol ond oddi ar y safle. Mae nifer o warchodwyr plant a meithrinfeydd lleol yn danfon a chasglu plant bob dydd a dywedodd un bod clwb ar ôl ysgol yn cael ei redeg yn annibynnol o'r ysgol. Dywedodd un ysgol bod Barnardos yn casglu plant o'u hysgol.

Yn eich barn chi, oes digon o ofal plant ar gael yn lleol i ddiwallu anghenion gofal plant teuluoedd sy'n mynychu eich ysgol?

	Ysgolion Cynradd	Ysgolion Meithrin	Ysgolion Cyfrwng Cymraeg	Ysgolion Arbennig	Ysgolion Uwchradd
Oes	6	-	2	-	-
Nac oes	1	1	-	1	-
Ddim yn gwybod	-	-	-	-	1

Sylwadau Ychwanegol

Roedd 1 ysgol eisiau nodi bod darpariaeth Dechrau'n Deg yn yr ardal ond dim darpariaeth rhan amser (gofal cofleidiol) i deuluoedd sy'n siarad Saesneg i blant sy'n mynychu'r ysgol ac mai'r unig ofal cofleidiol a gynigir yw'r un trwy gyfrwng y Gymraeg mewn ysgol gynradd Gymraeg. Roedd yr ysgol yn teimlo bod hyn yn annerbyniol ac yn rhoi teuluoedd sy'n siarad Saesneg dan anfantais. Roedd rhieni'n dweud eu bod yn anhapus gyda'r diffyg darpariaeth.

Dyweddodd 1 ysgol bod adborth gan rieni wedi dangos diffyg gofal plant i ddisgyblion ag anghenion ychwanegol.

Dyweddodd 1 ysgol feithrin ei bod hi'n anodd iawn i deuluoedd â phlant o oedran gwahanol yn enwedig y rheiny ag AAY gan mai dim ond ychydig iawn o rwydweithiau sydd ar gael.

Dyweddodd 1 ysgol feithrin bod dau warchodwr plant a 2 feithrinfa dydd sy'n gollwng a chasglu plant.

Dyweddodd 1 ysgol feithrin yr hoffent allu cynnig gofal ar ôl ysgol a lleoedd llawn amser i helpu gyda hyn

Yw rhieni wedi cysylltu gyda chi yn gysylltiedig â gofal plant?

	Ysgolion Cynradd	Ysgolion Meithrin	Ysgolion Cyfrwng Cymraeg	Ysgolion Arbennig	Ysgolion Uwchradd
Oes	4	1	2	1	-
Nac oes	4	-	-	-	1

Sylwadau Ychwanegol

Dyweddodd yr un ysgol a fynegodd bryderon o ran diffyg darpariaeth cofleidiol bod rhieni sy'n ystyried y feithrinfa ysgol wedi mynegi pryder dros y diffyg gofal yn enwedig gan eu bod yn gweithio a ddim eisiau anfon eu plentyn i ysgol Saesneg a gofal cofleidiol Cymraeg.

Dyweddodd 1 ysgol nad oeddent yn gallu diwallu anghenion pob rhiant sydd eisiau manteisio ar y fenter Clwb Brecwast Llywodraeth Cymru gan mai dim ond hyn a hyn o leoedd sydd ganddynt yn yr ysgol.

Dyweddod 1 ysgol bod rhieni a gwarchodwyr plant wedi codi pryderon pan oedd y darparwr gofal plant cofleidiol presennol yn meddwl newid diwrnodau.

Dyweddod 1 ysgol feithrin bod rhieni yn awyddus i gael y cyfle i gael clwb brecwast a chlwb cinio yn y feithrinfa.

Dyweddod 1 ysgol Gymraeg fod eu clwb ar ôl ysgol wedi'i sefydlu ers 2 flynedd mewn ymateb i'r galw am ofal ar ôl ysgol a'i fod yn mynd o nerth i nerth.

Oes gennych unrhyw fannau ar gael yn eich ysgol lle gellid datblygu darpariaeth gofal plant newydd?

	Ysgolion Cynradd	Ysgolion Meithrin	Ysgolion Cyfrwng Cymraeg	Ysgolion Arbennig	Ysgolion Uwchradd
Oes	-	1	-	1	-
Nac oes	6	-	2	-	-
Ddim yn gwybod	1	-	-	-	1

Sylwadau Ychwanegol

Dyweddod 1 ysgol arbennig eu bod yn gweithio gyda thîm datblygu gwaith a chwarae ar hyn o bryd yn yr awdurdod lleol i gynnig darpariaeth, mae darpariaethau blaenorol wedi bod yn llwyddiannus.

Dyweddod 1 ysgol gynradd bod holiadur wrthi'n cael ei greu ar gyfer clwb ar ôl ysgol yn yr ysgol y telir amdano – i weld a fyddai gan rieni ddiddordeb.

Dyweddod 1 ysgol feithrin y byddai'r ysgol yn gallu trefnu ei hadnoddau corfforol i hwyluso clwb brecwast a chlwb cinio os oes angen.

Dyweddod 1 feithrinfa fod ganddynt le 'o bosibl' i ddatblygu darpariaeth gofal plant.

Ymddengys bod ceisio cael lle o fewn ysgolion presennol yn anymarferol ond gallai lleoedd dros dro o fewn rhai safleoedd fod yn opsiwn.

O ran fforddiadwyedd gofal plant, beth yw'r tebygolrwydd o deuluoedd yn defnyddio darpariaeth gofal plant pe bai'n cael ei chynnig?

Sylwadau: Dywedodd 1 ysgol gynradd bod clwb ar ôl ysgol annibynnol yn cael ei gefnogi'n dda yn yr un modd â'r clwb brechwast. Mae hyn oherwydd patrwm gwaith y rhieni.

Dywedodd 1 ysgol gynradd bod eu hysgol mewn ardal o amddifadedd uchel, gyda 68% yn derbyn Prydau Ysgol Am Ddim ac nid yw llawer o rieni yn gallu talu am ofal plant. Fodd bynnag gallai'r newid o ran y cap budd-daliadau a mwy o rieni yn gorfod gweithio greu mwy o alw. Mae'r ysgol wedi ymrwymo i weithio gyda'r Awdurdod Lleol a sefydliadau eraill yn yr ardal i edrych ar hyn.

Dywedodd 1 ysgol gynradd y byddai angen i'r gofal plant fod yn fforddiadwy, ond roeddent yn credu y byddai teuluoedd yn derbyn unrhyw gynigion ychwanegol am leoedd gofal plant sydd ar gael yn yr ysgol.

Dywedodd 1 ysgol gynradd bod yr opsiwn ar gael yn eu hysgol ond bod nifer o rieni yn defnyddio neiniau a theidiau i gasglu plant. Nid ydym yn siŵr i ba raddau y mae cost yn dylanwadu ar ofal plant.

Dywedodd 1 ysgol feithrin ei fod yn debygol iawn ar gyfer darpariaeth o ansawdd da.

Dywedodd 1 ysgol feithrin y byddai rhieni yn hapus i dalu am yr hanner awr neu'r awr ychwanegol y byddai clwb brechwast/cinio yn ei ddarparu.

Roedd 1 ysgol Gymraeg yn teimlo bod angen clwb ar ôl ysgol trwy gyfrwng y Gymraeg.

Dywedodd 1 ysgol Gymraeg eu bod yn credu y byddai teuluoedd yn y dalgylch yn barod i dderbyn gofal ar gyfer eu plentyn, yn enwedig ar ôl ysgol lle mae bwloch ar hyn o bryd.

Dywedodd 1 ysgol gynradd y byddai gofal plant cost isel neu am ddim yn boblogaidd iawn

Dywedodd 1 ysgol gynradd y byddai'n annhebygol y byddai teuluoedd yn defnyddio gofal plant pe bai'n cael ei gynnig gan nad yw nifer o'r rhieni'n gweithio ac felly nid oes angen gofal plant arnynt neu mae ganddynt drefniant gyda pherthynas neu ffrind

Dywedodd 1 ysgol uwchradd nad oeddent yn gwybod am unrhyw un yn yr ysgol oedd angen gofal plant i'w plentyn oherwydd ystod oedran y plant.

Dywedodd 1 ysgol arbennig bod rhieni yn fodlon talu costau ond bod ganddynt broblemau o ran trafndiaeth gan fod y mwyafrif o'u disgyblion yn defnyddio trafndiaeth i fynd i'r ysgol. Mae hyn felly'n achosi problemau o ran defnyddio clybiau ar ôl ysgol a chlybiau gwyliau.

Ymgynghori â'r Ganolfan Waith

Gan nad yw Swyddog Partneriaeth Lleol yr adran Gwaith a Phensiynau wedi bod yn y swydd am gyfnod hir, nid oedd yn teimlo y gallai roi unrhyw adborth helaeth at ddiben yr Aseiad Digonolrwydd Gofal Plant. Fodd bynnag, dywedodd hyfforddwyr gwaith yn y Fro eu bod yn anhapus gyda gofal plant yn yr ardal. Gan na roddwyd unrhyw esboniad pellach, caiff sgwrs gyda hyfforddwyr gwaith ei drefnu. Fodd bynnag, nododd Hyfforddwyr Gwaith y byddent yn cyfeirio cwsmeriaid at y Gwasanaeth Gwybodaeth i Deuluoedd pe bai angen gofal plant arnynt.

15. Dadansoddi Bylchau a Meysydd i'w Gwella

O ystyried eich dadansoddiad o'r cyflenwad o ofal plant a'r galw amdano, rhowch grynodedb o'r bylchau yn y ddarpariaeth. Dylid canolbwyntio'n benodol ar y meysydd a ganlyn:

- Darpariaeth gofal plant i blant rhieni sy'n gweithio oriau annodweddiadol
- Darpariaeth gofal plant cyfrwng Cymraeg
- Darpariaeth gofal plant ar gyfer gwahanol gategoriâu iaith

Bydd angen i'r Aseiad Digonolrwydd Gofal Plant hefyd amlinellu anghenion gofal plant nad ydynt yn cael eu bodloni yn yr ardal Awdurdod Lleol, gan gynnwys y rhai sy'n gysylltiedig â'r canlynol:

- Y mathau o ofal plant sydd ar gael
- Oed y plant y darperir gofal plant ar eu cyfer
- Fforddiadwyedd gofal plant
- Ar ba amseroedd y darperir gofal plant
- Lleoliad gofal plant

Wrth ddadansoddi, dylech roi crynodeb o feysydd i'w gwella, gan ystyried y prif gryfderau a gwendidau a nodwyd yn flaenorol yn y ddogfen.

Yn yr adran ystyrir dadansoddiad o'r cyflenwad o ofal plant a'r galw amdano ym Mro Morgannwg, gan roi cyfle i ni ganfod unrhyw fylchau yn y ddarpariaeth. Gan mai ond **207** o ymatebion a gafwyd gan rieni, dylid bod yn ofalus wrth drin yr wybodaeth hon.

Echdynnwyd y data a ddefnyddiwyd i ddadansoddi bylchau a meysydd i'w gwella o'r ffynonellau a ganlyn:

- drwy ymgynghori â rhieni/gofalwyr,
- data DHG ac AGGCC
- drwy ymgynghori â phlant

Dadansoddi Bylchau

Yn ôl y data ar gyflenwad (a ddarparwyd o'r data DHG ac AGGCC), ceir y canlynol ym Mro Morgannwg:

122 o warchodwyr plant gweithredol (cwblhaodd 122 o warchodwyr plant y DHG ond mewn gwirionedd, mae 166 o warchodwyr plant wedi'u cofrestru ac yn weithredol yn ôl AGGCC).

26 o ddarparwyr gofal dydd llawn - yr oedd 20 ohonynt wedi cwblhau data'r DHG.

27 o ddarparwyr gofal dydd sesiynol - yr oedd 20 ohonynt wedi cwblhau data DHG

23 o Ddarparwyr y Tu Allan i Oriau Ysgol - yr oedd 19 ohonynt wedi cwblhau data DHG

2 Crèche - yr oedd 1 ohonynt wedi cwblhau'r data DHG

Darpariaeth anghofrestredig

13 o nanis cymeradwy

5 darparydd gofal dydd sesiynol

1 crèche

18 Gofal y Tu Allan i Oriau Ysgol

Darpariaeth Chwarae Mynediad Agored

Darpariaeth gofal plant i blant rhieni sy'n gweithio oriau annodweddiadol

Mae'n anodd canfod un esboniad o'r hyn a olygir wrth sôn am weithio 'oriau annodweddiadol'. Byddai rhai'n dadlau mai cyn 8am ac ar ôl 6pm yw oriau annodweddiadol, neu eraill yn dadlau gwaith dros nos ac ar benwythnosau yw oriau annodweddiadol. Fodd bynnag, yn ôl dyfyniad ynghylch gwaith sifft, mae'n golygu'r holl sefyllfaoedd lle bydd yn rhaid i bobl weithio dros gyfnodau sydd fel

arfer wedi'u neilltuo i'r teulu, neu i orffwys: gweithio'n gynnar iawn yn y bore (cyn 8am), yn hwyr gyda'r nos (ar ôl 6pm), yn ystod y nos, ar ddydd Sadwrn ac/neu ar ddydd Sul" (Le Bihan & Martin, 2004, pp. 566-567).

I ddibenion yr asesiad digonolrwydd gofal plant, bydd oriau cyn 8am, ar ôl 6pm, ar y penwythnos a thros nos oll yn cael eu hystyried.

Ni chynigir unrhyw ofal dros nos gan y darparwyr gofal plant a nodir uchod, a dim ond 3 o'r gwarchodwyr plant sy'n cynnig gofal ar y penwythnos. Mae llu o ddarparwyr gofal plant ar agor cyn 8am ond dim ond 29 o ddarparwyr sydd ar agor ar ôl 6pm. Mae'r data ynghylch nanis yn brin iawn, felly mae angen ymchwilio ymhellach i hyn fel ffynhonnell ar gyfer darparu gofal plant y tu allan i oriau arferol.

Wrth archwilio canlyniadau holiaduron rhieni a gafwyd gan y rhieni/gofalwyr hynny sydd yn gweithio:

Dywedodd 7 (5.3%) nad oedd unrhyw ofal plant ar gael ar yr amser yr oeddent ei angen.

Dywedodd 10 (7.6%) nad oedd gofal cofleidiol neu glwb ar ôl yr ysgol yn ysgol eu plentyn/plant.

Pan ofynnwyd ar ba adeg yr oedd ar rieni/gofalwyr angen gofal plant, ac nad oedd y gofal hwnnw ar gael, dyma'r atebion mwyaf cyffredin a gafwyd:

18 (13.1%) dros y penwythnos

15 (10.9%) cyn 8am

9 (6.6%) ar ôl 6pm

4 (2.9%) Gofal dros nos

Yn yr adran 'arall': Soniwyd am gyfleusterau ar ôl yr ysgol i ddisgyblion blwyddyn 7, yn ogystal â 'chlybiau ar ôl yr ysgol'.

Ar gyfer y rhieni/gofalwyr hynny ar absenoldeb mamolaeth/tadolaeth neu sy'n mabwysiadu/sydd ar absenoldeb mabwysiadu ac/neu'n bwriadu defnyddio gofal plant i'w plentyn/plant yn y dyfodol, mae'r tabl isod yn dangos canran y darpar rieni a'r amseroedd a ddewiswyd ganddynt fel amseroedd lle byddai angen gofal plant arnynt y tu allan i oriau yn y dyfodol:

	Dydd Llun	Dydd Mawrth	Dydd Mercher	Dydd Iau	Dydd Gwener	Dydd Sadwrn
Yn gynnar yn y bore 7.00 - 9.00	1 (5%)	2 (10%)	3 (15%)	1 (5%)	2 (10%)	-
Amser cinio 12.00 - 13.00	1 (5%)	1 (5%)	3 (15%)	2 (10%)	2 (10%)	-
Gyda'r nos ar ôl 18.00	1 (5%)	1 (5%)	1 (5%)	1 (5%)	2 (10%)	-
Dros nos 18.00 - 7.00	-	-	-	-	-	-

Dywedodd 24 (25.3%) o rieni mai eu rheswm dros beidio â defnyddio gofal plant oedd diffyg argaeledd gofal plant ar yr amser yr oedd ei angen, ond anghytunai 48 (50.5%) o rieni/gofalwyr â'r datganiad hwn.

Roedd a wnelo sylwadau pellach gan rieni ag argaeledd a gwelliannau i ofal plant yn ystod:

Yn ystod y tymor

Ar gael cyn 8am

Ar gael cyn yr ysgol 7.30am - 9am:

Ar gael ar ôl 6pm:

Gofal dros nos

Gofal dros y penwythnos

Yn ystod gwyliau'r ysgol

Ar gael cyn 8am

Ar gael ar ôl 6pm

Gofal dros nos

Gofal dros y penwythnos

Gan nad yw'r holiadur yn manylu ar ardaloedd daearyddol, mae'n anodd archwilio datganiadau ynghylch argaeledd/gwelliannau i ofal plant gan rieni/gofalwyr pan nad ydym yn gwybod ymhle y mae angen y ddarpariaeth honno. Fodd bynnag, bydd hyn yn elfen hollbwysig i'w hystyried wrth edrych ar feysydd i'w gwella.

Darpariaeth Cyfrwng Cymraeg

Wrth ganolbwyntio ar ofal plant cyfrwng Cymraeg, gwelir bod 1,193 o leoedd ar gael yn ystod y tymor mewn lleoliadau cyfrwng Cymraeg neu ddwyieithog. Mae hyn yn cynrychioli 19% o'r holl leoedd gofal plant sydd ar gael ym mhob iaith. Yn ystod y gwyliau ysgol, bydd hyn yn gostwng i 1,036 o leoedd. Mae'n werth nodi bod mwyafrif y lleoedd hyn mewn 1 feithrinfa ddydd ddwyieithog (966), felly mae angen trin y data yn ofalus.

Mae'n anodd mesur hyn yn erbyn y galw am ofal plant cyfrwng Cymraeg, gan mai ond **207** o rieni a gwblhaodd yr arolwg rhieni.

Dywedodd nifer fach iawn o'r rhieni/gofalwyr a ymatebodd eu bod yn defnyddio gofal plant cyfrwng Cymraeg. Pan ofynnwyd am resymau dros beidio defnyddio gofal plant, dim ond **2 (1.5%)** o rieni/gofalwyr mewn gwaith a ddywedodd mai diffyg darpariaeth cyfrwng Cymraeg addas oedd wrth wraidd hyn. Fodd bynnag, dywedodd **24** o ymatebwyr a ddewisodd *Dewis iaith* fel agwedd y byddent yn chwilio amdano mewn gofal plant, eu bod yn ffafrio:

Cyfrwng Saesneg	13 (81.3%)
Saesneg a Chyfrwng Cymraeg	9 (56.3%)
Cyfrwng Cymraeg	2 (12.5%)

Wrth ofyn i ymatebwyr a oeddent yn cytuno neu'n anghytuno â'r datganiad a ganlyn: mae digon o ofal plant cyfrwng Cymraeg, cafwyd y canlyniadau isod.

11 (11.2%) yn cytuno

25 (25.5%) yn anghytuno

35 (35.7%) ddim yn gwybod

27 (27.6%) yn amherthnasol

Wrth edrych ar leoedd gwag gyda gwarchodwyr plant, dim ond 4 gwarchodwr plant sy'n cynnig gwasanaeth Cymraeg neu ddwyieithog (3%), ac maent yn cynnig 66 o leoedd yn ystod y tymor, a 25 o leoedd yn ystod gwyliau'r ysgol. Fodd bynnag, ceir lleoedd dros ben gan mai ond 36% sydd wedi'u llenwi yn ystod y tymor.

Wrth edrych ar ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg o fewn gofal dydd llawn, ni cheir ond 1 lleoliad gofal dydd llawn dwyieithog, ac mae hwnnw yng Ngorllewin y Fro. Wrth asesu lleoedd gwag, cofnodwyd 294 ohonynt. Nid oes unrhyw leoliadau gofal dydd cyfrwng Cymraeg yn y Fro.

Ceir darpariaeth sesiynol Gymraeg ym mhob ardal - 2 leoliad yng Ngorllewin y Fro, 1 yn Nwyrain y Fro ac 1 yn y Barri. Mae uchafswm o 161 o leoedd ar gael, wedi'u gwasgaru dros ddarpariaeth bore, prynhawn, cofleidiol a chinio. Mae 130 o leoedd wedi'u llenwi, ac mae'r rhan fwyaf o leoedd wedi'u llenwi ar sail ran-amser (73%). Er bod y data hwn yn awgrymu bod lleoedd gwag ar gael, bydd angen ymchwilio ymhellach er mwyn canfod ym mha wardiau y mae lleoedd ar gael, ac a yw hynny'n bodloni anghenion rhieni/gofalwyr.

Mae 2 glwb gwyliau yn cynnig darpariaeth cyfrwng Cymraeg, ac mae'r ddau wedi'u lleoli yn y Barri. Mae gan 1 o'r clybiau hyn gapasiti o 45 o leoedd yn ystod y gwyliau haf. Mae 36 o leoedd wedi'u llenwi drwy drefniant rhan-amser ac 15 ar drefniant achlysurol. Mae presenoldeb yn parhau i fod yn weddol debyg yn ystod gwyliau eraill yr ysgol. Mae'r clwb cyfrwng Cymraeg arall yn cynnig pythefnos cyntaf y gwyliau haf er mwyn i blant gael cyfle i barhau i ddefnyddio'r Gymraeg â'u cyfoedion.

Ceir 5 clwb ar ôl yr ysgol cyfrwng Cymraeg (anghofrestredig): Mae 1 yn y Barri, 1 yn Nwyrain y Fro a 3 yng Ngorllewin y Fro. Maent ar hyn o bryd yn gofalu am 212 o blant, ac mae 88 o leoedd ar gael. O'r holiadur rhieni, nodir bod diffyg darpariaeth ar ôl yr ysgol yn ardal y Barri, a bod angen archwilio hyn ymhellach.

Er mai ond 10 o leoliadau gofal plant cofrestredig sydd yn cynnig y Gymraeg, ceir lleoedd gwag ym mhob un. Mae 6 o leoliadau anghofrestredig hefyd yn cynnig y Gymraeg. Dim ond yn y Barri y ceir darpariaeth yng nghynlluniau gofal y gwyliau, ac mae'r holl gynlluniau gofal ar ôl yr ysgol heb eu cofrestru. Mae'n anodd mesur y galw, ond anghytunai 25 (25.5%) o rieni â'r datganiad bod digon o ofal plant cyfrwng Cymraeg ar gael. Felly mae angen gwneud mwy o waith yn gysylltiedig â hyn.

Darpariaeth gofal plant ar gyfer gwahanol categorïau iaith

Dywedodd 4 lleoliad eu bod yn cynnig ieithoedd eraill: 2 Sbaeneg, 1 Ffrangeg, 1 iaith Affricanaidd. Nid oes cwestiwn penodol yn yr holiadur i rieni ynghylch darpariaeth gofal plant ar gyfer ieithoedd gwahanol. Yr unig wybodaeth a oedd ar gael oedd yr ieithoedd a siaredir gartref, felly ni fyddai modd llunio unrhyw gasgliadau ynghylch gofal plant.

Pan ofynnwyd beth oedd prif iaith yr aelwyd:

- 172 (83%) Saesneg yn unig
- 23 (11%) dwyieithog
- 9 (4.5%) Unrhyw iaith arall
- 3 (1.5%) Cymraeg yn unig

Unrhyw iaith arall:

- Pwyleg
- Saesneg yn bennaf a pheth Iseldireg
- Rwsieg a Saesneg
- Saesneg a Ffrangeg
- Saesneg, Ffinneg, Eidaleg
- Eidaleg
- Sbaeneg

- Saesneg a Sbaeneg
- Saesneg a iaith Ynysoedd y Philipinos

Mathau o ofal plant sydd ar gael

Mae'r data yn awgrymu bod digonedd o ofal plant ar gael ledled y Fro, gyda chyfanswm o 6,367 o leoedd wedi'u cynnig yn ystod y tymor a 2,603 o leoedd gwag (41%). Yn ystod y gwyliau ysgol bydd nifer y lleoedd yn gostwng i 2,056 ac ni cheir unrhyw leoedd gwag ond gyda gwarchodwyr plant a gofal y tu allan i oriau ysgol. Fodd bynnag, rydym yn ymwybodol ei bod hi'n bosibl mai ychydig iawn o ofal plant sydd ar gael mewn wardiau llai o fewn ardaloedd yr Asesiad o Anghenion y Boblogaeth, a bydd angen ymchwilio ymhellach i hyn.

Yn ystod y tymor, darperir bron i draean y lleoedd gofal plant gan warchodwyr plant (30%), a 34% gan leoliadau gofal dydd llawn. Yn ystod y gwyliau, bydd hyn yn codi i 38% ar gyfer gwarchodwyr plant a 42% ar gyfer gofal dydd llawn. Darperir 20% drwy ofal y tu allan i oriau ysgol. Dim ond 1% a ddarperir gan crèche.

Dim ond 13 o nanis cymeradwy a geir yn y Fro, ac nid yw yr un o'r rhain yn barod i rannu eu gwybodaeth â rhieni/gofalwyr. Gall nanis gynnig gofal plant hyblyg yng nghartref y plentyn, felly eir ati i archwilio a thrafod hyn ymhellach yn y cynllun gweithredu.

Yng Ngorllewin y Fro y ceir y nifer fwyaf o leoedd gofal plant yn ystod y tymor (41%), ac mae 44% o'r lleoedd hyn yn wag. Dylid nodi bod lleoliad gofal dydd yn y Bont-faen yng Ngorllewin y Fro wedi dweud bod ganddo gapasiti ar gyfer 966 o leoedd gofal plant, ac mae hynny i gyfrif am fwy na thraean o'r holl leoedd gofal plant cofrestredig yng Ngorllewin y Fro. Fodd bynnag, mae rhieni wedi mynegi (i'r Awdurdod Lleol a thrwy'r holiadur rhieni) llawer o ddiddordeb mewn ailsefydlu meithrinfa ddydd yn Llanilltud Fawr a gaewyd ym mis Gorffennaf 2015, er mwyn iddi ddarparu gofal dydd a gofal cofleidiol. Mae hyn yn cael ei archwilio ar hyn o bryd.

Fel y soniwyd eisoes, mae gofal plant cyfrwng Cymraeg ar gael ym mhob ardal, ond bydd angen gwneud mwy o waith i ystyried y posibilrwydd o gynyddu nifer y lleoedd gofal plant neu sefydlu darpariaeth newydd mewn ardaloedd daearyddol eraill. Rhoddir ystyriaeth i ymgynghori ymhellach â rhieni/gofalwyr, darparwyr a rhanddeiliaid eraill allweddol.

Gofelir am 116 o blant ag anabledd neu anghenion addysgol arbennig mewn lleoliadau cofrestredig. Nid yw hyn ond yn cynrychioli 3% o'r holl blant sydd yn mynychu gofal plant yn ystod y tymor. Ceir 2 gynllun gwyliau sydd yn gofalu'n benodol am blant ag

anableddau/anghenion ychwanegol yn ystod gwyliau'r ysgol. Mae'r naill i blant 4-11 oed, a'r llall yn gynllun yr ardegau i blant a phobl ifanc 12-18 oed. Mae'n anodd mesur hyn yn erbyn y galw ar sail yr wybodaeth y gofynnwyd amdani yn yr holiadur.

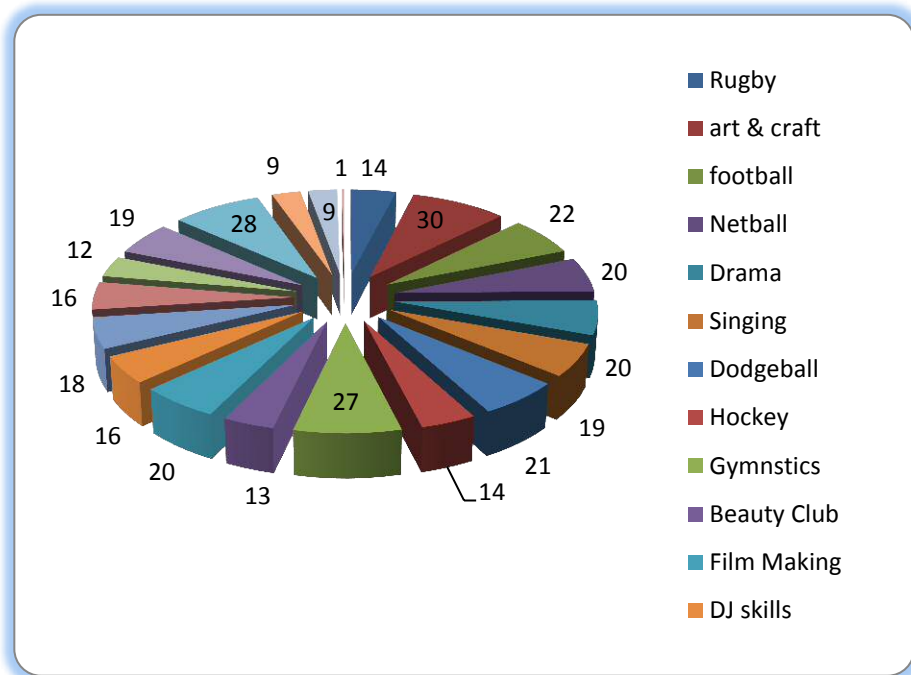
Fel y soniwyd eisoes, ni chynigir unrhyw ddarpariaeth dros nos, a dim ond 3 gwarchodwr plant sy'n cynnig gofal dros y penwythnos. Bydd gwaith yn cael ei gyflawni i gynyddu'r opsiwn hwn o fewn y cynllun gweithredu.

Oed y plant y darperir gofal plant ar eu cyfer

Mae data yn awgrymu bod gwarchodwyr plant yn gofalu am blant o bob grŵp oedran, o fabanod iau na 12 mis hyd at bobl ifanc 15-17 oed. Mae lleoliadau gofal dydd llawn yn darparu ar gyfer yr holl grwpiau oedran hyd at 14 oed, a 0-4 oed yw mwyafrif y plant y darperir gofal ar eu cyfer. Mae'r holl ddarpariaeth gofal dydd sesiynol yn darparu ar gyfer plant 2-3 oed. Mae 15 hefyd yn darparu ar gyfer plant 4 oed, ac mae 8 yn darparu ar gyfer plant 5 oed.

Mae gofal y tu allan i oriau ysgol a gofal yn ystod y gwyliau yn darparu gwasanaeth i blant 4-11 oed yn bennaf. Fodd bynnag, darperir gwasanaeth hefyd i 17 o blant 3 oed a 6 o blant 12-14 oed hefyd.

Ar ôl ymgynghori â disgyblion blwyddyn 5 a 6 mewn clybiau ar ôl yr ysgol, gwyddom o'r **51** o ymatebion a gyflwynwyd, byddai **60%** o blant yn fodlon mynychu clwb ar ôl yr ysgol mewn ysgol gyfun. Mae'r tabl isod yn dangos y gweithgareddau y byddent yn hoffi cymryd rhan ynddynt

Rydym yn ymwybodol bod rhieni wedi ymholi ynghylch gofal plant ar ôl yr ysgol ac yn ystod y gwyliau i ddisgyblion ym mlwyddyn 7-9 (11 oed i 14 oed). Fel y nodwyd uchod, mae'r gofal plant sydd ar gael i gefnogi'r grŵp hwn ar gael yn bennaf drwy warchodwyr plant, cynllun yr ardegau nad yw ond yn cefnogi plant/pobl ifanc 12-18 oed ag anabledd/anghenion ychwanegol a chlwb ar ôl yr ysgol Amser Dadweindio/Dysgu yn ysgol gyfun Bryn Hafren i fyfyrwyr 11-14 oed.

Gan mai ond ychydig o rieni a ymatebodd i'r holiadur rhieni hwn, mae'n anodd cadarnhau a oes angen 'gofal plant/gweithgareddau gwyliau i blant 11-14 oed ar draws Bro Morgannwg. Fodd bynnag, byddai'n dda ymchwilio i hyn ymhlith y cynghorau ysgol.

Fforddiadwyedd gofal plant

Yn ystod yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant diwethaf (2013/14), nid oedd cost gofal plant yn atal pobl rhag manteisio ar ofal plant i'r un graddau ag yr oedd dair blynedd yn flaenorol. Fodd bynnag, wrth archwilio adborth rhiant ar gyfer adroddiad eleni, mae'r ymateb yn dra gwahanol. Pan ofynnwyd iddynt am y rhesymau dros *beidio* â defnyddio gofal plant, **roedd 49 (37.1%)** o rieni/gofalwyr a oedd mewn gwaith, yn teimlo bod gofal plant yn rhy ddrud.

Gofynnwyd i rieni/gofalwyr hefyd am y rhesymau dros ddefnyddio gofal plant a'u safbwyntiau ynghylch datganiadau a wneir yn yr holiadur. Nid oedd yr ymatebion yn destun syndod - cytunai **76 (77.6%)** fod gofal plant yn rhy ddrud, **ond nid oedd 13 (13.3%)** yn cytuno â hynny ac nid oedd **7 (7.1%)** yn gwybod. Gan nad oedd yr holiadur yn edrych yn fanylach ar hyn, mae'n anodd canfod beth oedd y rhieni yn ei ystyried yn 'rhy ddrud'.

Os yw darparwyr wedi cofrestru gydag AGGCC, gall rhieni/gofalwyr ddefnyddio elfen gofal plant y Credyd Treth Gwaith neu gynlluniau gofal plant Di-dreth, ond os nad yw'r darparwyr gofal plant wedi cofrestru ag AGGCC, nid yw'r rhieni/gofalwyr yn gymwys i fanteisio ar hynny. Mae 6,367 o leoedd yn gymwys i rieni hawlio cymorth ar gyfer costau gofal plant yn ystod y tymor, ac mae 2,056 o leoedd yn gymwys yn ystod gwyliau'r ysgol. Bydd Cynllun Gofal Plant Di-dreth newydd y Llywodraeth yn cael ei gyflwyno yn 2017, ac fe'i hyrwyddir yn eang ledled y Fro. Bydd hyn yn cael ei ymgorffori yn y Cynllun Gweithredu.

Bydd y Bartneriaeth Datblygiad y Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant yn parhau i fonitro ei gynlluniau Cymorth Lleoedd i blant 0-14 oed (hyd at 17 i blant ag anabledd/anghenion ychwanegol) er mwyn parhau i gefnogi rhieni/gofalwyr.

Mae Swyddog Monitro Ansawdd y Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant yn parhau i weithio gyda darparwyr anghofrestredig i'w cynghori ynglŷn â manteision cofrestru gydag AGGCC, iddynt hwy fel darparydd ac i rieni hefyd. Wrth gwrs, mae na rai lleoliadau gofal plant nad ydynt yn gallu cofrestru am ryw reswm neu'i gilydd.

Mewn ymgais i gefnogi gofal plant fforddiadwy, yn ddiweddar cyhoeddodd Llywodraeth Cymru ei hymrwymiad i ddarparu 30 awr yr wythnos o Addysg y Blynyddoedd Cynnar a Gofal Plant i rieni plant 3 a 4 oed yng Nghymru sy'n gweithio, am 48 o wythnosau bob blwyddyn. Mae 6 o Awdurdodau Lleol ledled Cymru (nid yw Bro Morgannwg yn eu plith) wedi cael eu dewis gan Lywodraeth Cymru i gynnal peilot o'r cynllun o fis Medi 2017. Mae Dweud eich Dweud ar Ofal Plant wedi bod yn gofyn am farn rhieni/gofalwyr,

darparwyr, rhanddeiliaid ac ati ynglŷn â'r cynnig drwy drafodaethau grŵp neu drwy'r cyfryngau cymdeithasol. Ni fydd y cynnig hwn, wrth gwrs, ar gael i bob rhiant wrth gwrs, felly bydd angen cynnwys gwybodaeth ariannol o hyd yn rhan o'r Cynllun Gweithredu.

Amseroedd pan fydd gofal plant ar gael

Yn ystod y tymor, nodir bod gwarchodwyr plant yn cynnig amrywiaeth o oriau agor, ar amseroedd amrywiol rhwng 7:00am a 6pm. Fodd bynnag, ceir lleoliadau sydd ar agor cyn 8am ac sydd yn cau ar ôl 6pm ym mhob ardal. Mae'r amseroedd agor yn parhau i fod yr un peth i raddau helaeth yn ystod gwyliau'r ysgol ag yr ydynt yn ystod y tymor. Wrth fesur hyn yn erbyn ymatebion y rhieni, cytunai 24 (25.3%) o rieni nad oedd gofal plant ar gael pan roeddent ei angen, ond cytunai 48 (50.5%) â hyn, ac nid oedd 9 (9.5%) o rieni yn gwybod y naill ffordd na'r llall.

Mae'r tabl isod yn dangos y canlyniadau a gafwyd ar ôl gofyn i rieni/gofalwyr a oedd ar absenoldeb mamolaeth/mabwysiadu ar y pryd, pa ofal plant y byddai arnynt ei angen yn y dyfodol. Mae angen trin y canlyniadau hyn gyda gofal, gan na chafwyd ond 207 o ymatebion gan rieni.

	Dydd Llun	Dydd Mawrth	Dydd Mercher	Dydd Iau	Dydd Gwener	Dydd Sadwrn
Drwy'r dydd 8.00-18.00	13 (65%)	12 (60%)	13 (65%)	11 (55%)	11 (55%)	2 (10%)
Yn gynnar yn y bore 7.00 - 9.00	1 (5%)	2 (10%)	3 (15%)	1 (5%)	2 (10%)	-
Yn y bore 9.00 - 12.00	1 (5%)	1 (5%)	3 (15%)	2 (10%)	2 (10%)	-
Amser Cinio 12.00-13.00	1 (5%)	1 (5%)	3 (15%)	2 (10%)	2 (10%)	-
Prynhawn 13.00-15.30	2 (10%)	3 (15%)	5 (25%)	3 (15%)	3 (15%)	-
Gyda'r nos 15.30 - 18.00	1 (5%)	2 (10%)	2 (10%)	1 (5%)	3 (15%)	-
Gyda'r nos ar ôl 18.00	1 (5%)	1 (5%)	1 (5%)	1 (5%)	2 (10%)	-
Dros nos 18.00 - 7.00	-	-	-	-	-	-

Fel y nodwyd uchod o dan y pennawd Darpariaeth gofal plant ar gyfer plant rhieni sy'n gweithio oriau annodweddiadol, dyma faes y mae angen ymchwilio ymhellach iddo, ynghyd â gofal 'clwb ar ôl yr ysgol'.

Lleoliad gofal plant

Fel y nodwyd wrth sôn am fathau o ofal plant, mae'r data'n awgrymu bod digonedd o ofal plant ar gael ar draws y Fro, gyda chyfanswm o 6,367 o leoedd yn cael eu cynnig yn ystod y tymor a 2,603 o leoedd gwag (41%). Yn ystod y gwyliau ysgol bydd nifer y lleoedd yn gostwng i 2,056 ac ni cheir unrhyw leoedd gwag ond gyda gwarchodwyr plant a gofal y tu allan i oriau ysgol.

Rydym yn ymwybodol ei bod hi'n bosibl mai ychydig iawn o ofal plant sydd ar gael mewn wardiau llai o fewn ardaloedd yr Asesiad o Anghenion y Boblogaeth, a bydd angen ymchwilio ymhellach i hyn. Er hynny, os nad oes gan ardal ofal plant sylweddol, mae'n bosibl mai'r rheswm am hynny yw bod y boblogaeth yn heneiddio, mai ychydig o deuluoedd ifanc sydd yn yr ardal, neu nad oes yn syml angen am y gofal hwnnw, felly mae angen bod yn ofalus wrth ystyried hyn.

Yn ôl data'r DHG, yr ardal lle ceir y mwyaf o ddarparwyr gofal plant yw'r Barri, gyda chyfanswm o 103 ohonynt (42%), ac nid yw hynny'n syndod. . Yng Ngorllewin y Fro y mae'r nifer fwyaf o leoedd gofal plant yn ystod y tymor (41%), ac mae 44% ohonynt yn wag. Y rheswm am hyn yw bod meithrinfa ddydd yn y Bont-faen wedi nodi capasiti o 966 o leoedd gofal plant. Mae mwyafrif y ddarpariaeth gwyliau yn Nwyrain y Fro (54%).

Mae darpariaeth cyfrwng Cymraeg wedi'i gwasgaru'n gyfartal ar draws y Fro o ran lleoliadau cyn ysgol a chlybiau ar ôl yr ysgol. Fodd bynnag, mae un ddarpariaeth gwyliau yn gweithredu dros 9 wythnos o wyliau ysgol, ac mae un arall nad yw ond yn gweithredu am bythefnos o'r gwyliau haf - mae'r ddau glwb yn y Barri. Mae Cyngor y Fro yn gweithio'n agos â Menter Bro Morgannwg i asesu'r angen am fwy o ddarpariaeth yn ystod y gwyliau, a'r posibilrwydd o gael meithrinfa ddydd Gymraeg.

Meysydd i'w Gwella

- Ymchwilio ymhellach i ofal plant yn ystod oriau annodweddiadol - Ystyried gofal plant y tu allan i oriau arferol i rieni sy'n gweithio oriau annodweddiadol.
- Darpariaeth cyfrwng Cymraeg - gweithio gyda Menter Bro Morgannwg, yr ysgolion, Cylchoedd y Mudiad Meithrin a Ti a Fi i ystyried yr angen am fwy o ofal plant yn lleol drwy gyfrwng y Gymraeg.

- Gofal plant/clybiau gweithgaredd y tu allan i oriau ysgol i blant 10-14 oed. Holi cyngorau ysgol cynhwysfawr er mwyn canfod pa fath o 'ofal plant/gweithgaredd gwyliau' y byddai myfyrwyr yn ei fynychu yn ystod gwyliau'r ysgol.
- Recriwtio nanis eraill cymeradwy drwy gynnig y Cynllun Cymeradwyo Cartref fel dewis arall posibl i ddarpar warchodwyr plant, a chwilio am ffyrdd eraill o hyrwyddo'r cynllun.
- Ymchwilio i nifer y plant sy'n mynychu gofal plant a chanddynt anghenion arbennig, ac ystyried ai prinder yn y galw sydd wrth wraidd y niferoedd hynny, neu'r ffaith nad yw lleoliadau yn gallu cynnig gofal plant.
- Annog lleoliadau i gwblhau'r data DHG ac i gydweithio AGGCC ar ganllaw i gwblhau'r data yn gywir.
- Cydweithio ag AGGCC i wella a chrynhofio'r holiadur i rieni er mwyn annog pobl i ymateb.
- Cydweithio â Chynnig Gofal Plant Llywodraeth Cymru, sydd yn cael ei roi ar waith mewn awdurdodau lleol yn 2020. Mae angen archwilio hyn ymhellach gyda darparwyr gofal plant er mwyn canfod faint o leoedd sydd ar gael, a pha mor gynaliadwy yw eu darpariaeth. Hefyd, bydd angen ymgynghori â'r ysgolion er mwyn canfod a oes ganddynt y capasiti i gynnig darpariaeth gofal plant.

Adborth o'r Ymgynghoriad Cyhoeddus

Cafwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar yr Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant DRAFFT yn holi a oedd y cyhoedd yn cytuno bod y drafft yn cyflwyno asesiad cywir o'r lefelau presennol o ofal plant ym Mro Morgannwg yn ogystal ag unrhyw sylwadau yr hoffasent eu rhannu.

Yn ôl y 4 ymateb a dderbyniwyd, mynegwyd pryderon ynghylch y canlynol:

- Dim ond 75% o'r ymarferwyr a gwblhaodd dogfen Datganiad Hunan Asesiad o'r Gwasanaeth y AGGCC a chafwyd canran isel o ymatebion gan rieni.
- Dadansoddwyd y gwasanaeth ar sail y ffurflenni Datganiad Hunan Asesiad o'r Gwasanaeth yn unig felly nid yw'n cynnig darlun cywir o'r gwasanaethau a gynigir. O'r herwydd dylid cymryd gofal wrth drin y ffigyrau gan nad atebodd pawb yr holiadur.
- O ystyried gweledigaeth Llywodraeth Cymru o sicrhau bod miliwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050 a'r argymhelliad i ehangu gwasanaeth y Blynyddoedd Cynnar cyfrwng Cymraeg, mae pryder nad oes digon o ofal plant ar gael i fodloni'r angen ond hefyd mae angen gwella'r wybodaeth sydd ar gael i rieni/gofalwyr er mwyn iddynt allu deall manteision addysg ddwyieithog.
- Methodd rhiant o ardal Penarth â chanfod gofal plant trwy gyfrwng y Gymraeg yn ei ardal leol er mwyn bodloni ei anghenion.

Mae'r Awdurdod Lleol yn ystyried pob adborth ac mae'n gweithio mewn partneriaeth ag ystod o sefydliadau i gefnogi a hyrwyddo gofal plant o safon dda yn ogystal â chynorthwyo datblygu gwasanaethau gofal plant newydd. Mae Cynllun Gweithredu Asesiad Digonolrwydd Gofal Plant 2017 yn trafod y 'meysydd i'w gwella' sydd wedi codi yn y ddogfen ac mae hefyd yn cynnwys adborth o'r ymgynghoriad cyhoeddus.